

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7 Kasım 2023 Salı

13'üncü Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı

Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkereleri

- a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı*
- b) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı*
- c) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı*
- ç) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı*
- d) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı*
- e) Kalkınma Ajansları (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu)*
- f) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı*
- g) Türk Standardları Enstitüsü*
- ğ) Türk Patent ve Marka Kurumu*
- h) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu*
- ı) Türkiye Bilimler Akademisi*
- i) Türkiye Uzay Ajansı*

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, kendisinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

13'üncü Toplantı
7 Kasım 2023 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.10'da açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,

Komisyonun bugünkü gündemine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Kalkınma Ajanslarının (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu),

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,

Türk Standardları Enstitüsünün,

Türk Patent ve Marka Kurumunun,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,

Türkiye Bilimler Akademisinin,

Türkiye Uzay Ajansının,

Görüşmeleri tamamlandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,
GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,
Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,
Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,
Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,
Türk Standardları Enstitüsünün,
Türk Patent ve Marka Kurumunun,
Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,
Türkiye Bilimler Akademisinin,
Türkiye Uzay Ajansının,
2024 yılı bütçeleri ve 2022 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, kendisinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından, 2024 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 8 Kasım 2023 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıya 20.08'de son verildi.

7 Kasım 2023 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 13'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gündemimizde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türk Standardları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçe ve kesin hesabı ve Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajanslarının Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi Bakan Yardımcılarımızdan başlamak üzere salonumuzda bulunan kamu kurumlarımızın temsilcilerinin kendilerini ayağa kalkarak Komisyona tanıtılmalarını rica ediyorum, akabinde Sayın Bakanımıza konuşmaları için söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkereleri (*)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

c) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

ç) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

d) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

* (1/276) ve (1/274) esas numaralı Kanun Teklifleri 20/10/2023 tarihli 4'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

e) *Kalkınma Ajansları (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu)*

f) *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı*

g) *Türk Standardları Enstitüsü*

ğ) *Türk Patent ve Marka Kurumu*

h) *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu*

ı) *Türkiye Bilimler Akademisi*

i) *Türkiye Uzay Ajansı*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi de konuşmasını yapmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır’a söz veriyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır, yetişmezse ilave süre vereceğim.

Buyurun lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’ni görüşmek, Bakanlığımızla birlikte bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın bütçe faaliyetleri hakkında bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Yüzyılı’nın ilk bütçesi olan 2024 yılı bütçesinin ülkemiz için şimdiden hayırlı olmasını diliyor, cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutluyorum. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını, Türkiye Büyük Millet Meclisimizde görev yapmış milletvekillerimizi, şehit ve gazilerimizi minnetle anıyor, ülkemizin bugünlere gelmesine alın teriyle, akıl teriyle emek vermiş, taş üstüne taş koymuş herkese huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak, kritik teknolojilerde bağımsızlık, katma değerli üretim ve yüksek teknoloji ihracatını artırma, nitelikli istihdamı sağlama ve topyekûn kalkınma hedefiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Savaşlar, ticaret ve teknolojide korumacılık, küresel salgınlar, iklim değişikliği, afetler, gıda, su, enerji, ham madde krizleri bulunduğumuz zor coğrafyada milletimizin istiklal ve istikbali için “Millî Teknoloji Hamlesi”yle ifade ettiğimiz hedeflerimizi gerçekleştirmeyi bir tercihten öte mutlak bir zorunluluk kılmaktadır.

Küresel tedarik zincirlerinde ve enerji arzında yaşanan kırılmalarla mücadele ederek girdiğimiz 2023 yılının 6 Şubat gününde iki büyük depremle sarsıldık. 14 milyon vatandaşımızın yaşadığı 11 ilimizi doğrudan etkileyen bu afetlerde hayatını kaybeden canlarımıza Allah’tan rahmet, tüm milletimize başsağlığı diliyorum.

Tüm bu zorluklara rağmen Türkiye ekonomisi on iki çeyrektir büyümesini kesintisiz sürdürmektedir. Pandemiden bu yana üç yılda dünya ekonomisi yüzde 7 büyürken ekonomimiz yüzde 20 büyüme kaydetti. Yıllık 254 milyar dolara erişen ihracatın 240 milyar doları sanayi ürünlerinden oluşuyor, imalat sanayimiz kalkınmamızın lokomotifini olmayı sürdürüyor. Yirmi bir yılda sayıları 2’den 101’e yükselen, Bakanlığımızca kurulan teknoloji geliştirme bölgeleri, desteklediğimiz 1.295 AR-GE ve 325 tasarım merkeziyle ülkemizde teknoloji seviyesi yüksek üretim kapasitesi inşa ettik. Bu yatırımlar neticesinde, son beş yılda imalat sanayisinde yüksek teknoloji üretimi yüzde 58 büyüdü. Araştırma ve inovasyon ekosistemi, planlı sanayi alanları, girişimcilik kültürü ve nitelikli insan kaynağıyla Türkiye’yi son yirmi bir yılda küresel bir üretim üssü hâline getirdik. Ticari araç üretiminde Avrupa lideriyiz, otomotiv ihracatımız 13 kat arttı; 31,5 milyar dolara yükseldi. Askerî insansız hava

aracı üretiminde dünyada bir numarayız. Savunma ve havacılık ihracatımız 17 kat arttı; 4,4 milyar dolara yükseldi. Beyaz eşya üretiminde Avrupa lideriyiz, beyaz eşya ihracatımız 8 kat arttı; 5,6 milyar dolara yükseldi. Kimya ihracatımız 10 kat artışla 29,6 milyar dolara; çelik ihracatımız 6 kat artışla 24,1 milyar dolara; mobilya ihracatımız 15 kat artışla 4,6 milyar dolara; makine ihracatımız 9,5 kat artışla 22,6 milyar dolara yükseldi. Güneş paneli üretiminde Avrupa’da lideriz, dünyada 4’üncüyüz. Çimento ve seramik sağlık gereçleri üretiminde Avrupa 1’incisiyiz. Düz cam, demir çelik ve cam ev eşyası üretiminde Avrupa’da, MDF üretiminde dünyada 2’nciyiz. Türkiye Yüzyılı’nda yeşil ve dijital dönüşümü hızlandıracak, ülkemizi küresel düzeyde ileri teknoloji üretim merkezi hâline getirecek, bilgi temelli dijital ekonomiyi büyütecek, yenilikçi ve girişimci insan kaynağımızı güçlendireceğiz.

Bakanlık olarak 6 Şubat depremlerinin ardından sanayicilerimizle birlikte tüm imkânlarımızı deprem bölgesi için seferber ettik. Yaptığımız hasar tespit çalışmasında bölge sanayisinin bina, makine, stok ve altyapı kayıplarının 8 milyar doların üzerinde olduğunu belirledik. Deprem bölgesinin yeniden ihyası ve inşası için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Depremden yoğun olarak etkilenen 65 ilçede gerçekleştirilecek yatırımları en üst seviyedeki yatırım teşvikleriyle destekliyoruz. Cazibe Merkezleri Programı kapsamında bu yatırımlara kurumlar vergisi indirimi, SGK primi işveren ve işçi payı desteği, KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti, 30 milyon liraya kadar faiz veya kâr payı desteği sağlıyoruz. Bu kapsamda, 84 milyar lira yatırım büyüklüğüne sahip ve 25.629 kişiye istihdam sağlaması öngörülen 481 yeni ve yerine koyma yatırımına teşvik belgesi düzenledik. Deprem öncesinde teşvik belgesi düzenlenen fakat yatırımına devam edemeyecek yatırımcıları mağdur etmemek adına 1.222 yatırımı tamamlanmış saydık. Devam eden 5.962 yatırıma ilişkin teşvik belgesi sürelerini talep aranmaksızın üç yıl uzattık. Deprem bölgesindeki sanayicilerimizden gelen talep ve ihtiyaçlar doğrultusunda 5.283 hektar büyüklüğünde 28 yeni sanayi alanı ilan ettik. Planlı sanayi alanları yoluyla sanayi sitelerinin yerinde dönüşümü ve yeni sanayi sitelerinin kurulması, organize sanayi bölgelerinde altyapı ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 11 ilde yaklaşık 26 milyar lira tutarında 49 yatırım projesini sürdürüyoruz. Depremde zarar görmüş iş yerleri için KOSGEB desteğiyle acil destek kredisi kapsamında 6.850 KOBİ’imizin 2,4 milyar lira krediye faizsiz erişimini sağladık. KOBİGEL Programı, afet dönemi yaşam alanı ve afet dönemi işletme destekleriyle toplam 1.660 işletmeye 661 milyon lira kaynak ayırdık. Dünya Bankası finansmanıyla 450 milyon dolar bütçeli Deprem Sonrası Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Canlanması Projesi’ni yürürlüğe aldık.

İstihdam Taahhütlü KOBİ Destek Programı kapsamında 28,6 milyon avroyu deprem bölgesine ayırdık. Bölgede zarar gören işletmelerin 2023 yılı, yaşamını yitiren veya iş göremez hâle gelen işletmecilerin ise tüm KOSGEB borçlarını sildik. KOSGEB kredi ve destek geri ödemelerini faizsiz olarak 1 Ocak 2024 tarihine erteledik. Kalkınma ajanslarımızı bölgedeki yaraları sarma ve sosyoekonomik toparlanmayı hızlandırmak amacıyla seferber ettik. Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı’nı devreye aldık.

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı, Üreten Şehirler gibi bölgesel kalkınma amaçlı merkezi programlarımızla birlikte uluslararası fon kaynaklı projelerimizi afet illerine yönlendirdik. Bu kapsamda kalkınma ajanslarımız ve bölge kalkınma idarelerimiz eliyle 124 projeye 1,36 milyar lira kaynak aktardık. Geçici ve kalıcı iş yerleri inşa ettik. Tarımsal faaliyetlerin devamı için kırsal kalkınma projeleri gerçekleştirdik. Sosyal ve psikolojik sorunların çözümüne yönelik projeler uyguladık.

TÜBİTAK’ın imkânlarını afet bölgesi için harekete geçirdik. Afetin ilk günlerinde DerinGÖRÜ Yüz Tanıma Sistemi’yle 206 kayıp çocuğumuzu yakınlarına kavuşturduk. Depremden etkilenen illerdeki araştırmacılarımızın 79, firmalarımızın 20 AR-GE projesini destekledik. 2.500’e yakın öğrencimizi ve

araştırmacımıza burs sağladığ. TÜBİTAK koordinasyonunda 22 üniversite, AFAD, MTA ve Belediyeler Birliğinin yer aldığı Türkiye Diri Faylarının Paleosismolojik Özelliklerinin Belirlenmesi Araştırma Platformu'nu kurduk. Böylelikle ülke genelindeki aktif fay hatlarının belirlenmesi ve depremlerin oluşturacağı zararların en aza indirilmesi sağlanacak.

İnşa ettiğimiz AR-GE ve yenilik ekosistemiyle Türkiye artık teknolojiye paradigma değişiminin seyircisi değil öncüsü. 2002 yılında Türkiye'nin toplam AR-GE harcamaları ancak 1 milyar 212 milyon dolardı. Geldiğimiz noktada ise AR-GE'ye yılda 11,3 milyar dolar kaynak ayırıyoruz. Özel sektörlün AR-GE harcamalarındaki payı yüzde 29'dan yüzde 61'e yükseldi. Aynı dönemde tam zaman eş değer AR-GE personeli sayımız 29 binden 222 bine çıktı. İlk defa bizim dönemimizde firmaların AR-GE ve tasarım merkezlerine devlet desteği sağladığ. AR-GE ve tasarım merkezlerimizdeki proje sayısı 87 bini aştı. Önümüzdeki dönemde teşviklerimizden büyük ölçekte yararlanan AR-GE merkezlerinin stratejik alanlarda AR-GE faaliyetleri yürütmeye odaklanmasını sağlayacak ilave düzenlemeler gerçekleştireceğiz. 60 ilimize yayılmış teknoparklarımızda 9.800'den fazla firma teknoloji ve yenilik odaklı 69 binden fazla projeye imza attı. Milyar dolar değerlemeyi aşan 7 Türk teknoloji girişimimizin 6'sı AR-GE teşviklerimizle başarıya ulaştı.

Doğuştan elektrikli, yerli ve millî akıllı otomobilimiz Togg söz verdiğimiz gibi artık yollarda. Yıl sonuna kadar teslimatı tamamlanması planlanan 20 bin araç için gerçekleşen 177.467 araçlık talep milletimizin yerli ve millî otomobil markasına hasret ve güveninin önemli bir göstergesi. Bugüne kadar 9 binden fazla araç sahiplerine teslim edildi.

Otomotiv sektörümüzün rekabet gücünü elektrikli araçlarda da sürdürebilmesi için ülkemizde batarya üretim kapasitesini artırmak zorundayız. Bu doğrultuda yaklaşık 35 gigavatsaat kapasite hedefiyle gerçekleşecek araç batarya üretim tesisi yatırımlarına teşvik verdik. Ülkemizin tüm şehirlerinde hızlı şarj istasyonları kurulmasını sağladığ. 81 şehrimizde 2.800'ü hızlı şarj olmak üzere 10.100 halka açık şarj bağlantısına ulaştık. Elektrikli araç başına düşen hızlı şarj istasyonu sayısında Avrupa'da 1'inciyiz.

Teknolojik ürünlerin en kritik bileşeni çip tasarımı ve üretimi konusunda ülkemizin yetkinliklerini artırıyoruz. Hâlihazırda savunma sanayimizde millî akıllı mühimmatların fotodedektörlerinin ve millî radar sistemlerinin çiplerini yerli olarak tasarlıyor ve üretiyoruz. Kuracağımız yeni çip üretim tesisiyle otomotiv, beyaz eşya ve savunma gibi sektörlerde kullanılan gelişmiş sensörlerin tasarım ve imalatını ülkemizde yapabilir hâle geleceğiz. Rekabet Öncesi İşbirliği Programı'yla millî tasarım çiplerin endüstride kullanımını yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

Millî Teknoloji Hamlesi rehberliğinde hazırlanan 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'ndeki hedeflerimiz doğrultusunda 2018'de yüzde 19 olan imalat sanayisinin millî gelir içindeki payını 2022'de yüzde 22'nin üzerine çıkardık. İmalat sanayisi ihracatını 167 milyar dolardan 240 milyar dolar seviyesine yükselttik, stratejideki hedefimizi aşmış olduk. Stratejimizi On İkinci Kalkınma Planı'yla uyumlu olarak yeşil ve dijital dönüşüm ile rekabetçi üretim odağında güncelliyoruz.

Katma değerli üretimi artıracak, cari açığı azaltacak projeleri AR-GE'den yatırıma desteklediğimiz Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'na devam ediyoruz. Program kapsamında makine, mobilite, üretimde yapısal dönüşüm, sağlık ve kimya ile dijital dönüşüm çağrılarını tamamladık ve proje uygulamalarını başlattık. Orta yüksek ve yüksek teknoloji odaklı 65,9 milyar liralık yatırım tutarında 185 projeye cari açığın kapanmasına yılda 7 milyar dolar katkı sağlayacağız. Yenilikçi ve yıkıcı teknolojiler çağrısıyla sanayimizin yüksek teknoloji yatırımlarını hızlandıracağız. 3 milyonu aşkın girişimin AR-GE, fikrî mülkiyet, yatırım, dış ticaret, istihdam ve mali verilerinin bütünlük şekilde

yer aldığı Girişimci Bilgi Sistemi'yle sektörlerin nabzını tutuyoruz. Bakanlığımızca yürüttüğümüz destek programları ve gerçekleştirdiğimiz yatırımlara ilişkin etki değerlendirme çalışmaları yapıyor ve kamuoyuyla paylaşıyoruz. Bugün Saygıdeğer Komisyon üyelerimizle de bir kısmını paylaştık.

Kamu alımlarında yerleşmeye öncelik veriyoruz. Rüzgâr türbinlerinden meteorolojide kullanılan radyosonde cihazına, elektrikli şehir içi otobüslerden şarj istasyonlarına kamu alım süreçlerinde yerli teknoloji kullanımını sanayi iş birliği projeleriyle sağlıyoruz. Kamu Bilişim Alımları Yetkilendirme Sistemi'yle bilgi güvenliğini destekledik, yerli yazılım kullanımının önünü açtık. Sanayinin Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi kapsamında yürüttüğümüz faaliyetlerle işletmelerimizin siber dayanıklılığını artırıyoruz. Bakanlık olarak sunduğumuz desteklerle ağ ve altyapı, sistem, uç nokta ve bulut güvenliği gibi ürünler sunan yerli siber güvenlik ekosistemini inşa ettik. Cumhurbaşkanımızın Başkanlık edeceği Sanayileşme İcra Komitesinin alacağı tedbirlerle yerleşmeyi ve teknoloji kazanımını kamu alımlarının odağına yerleştireceğiz.

Sanayicilerimize altyapısı güçlü ve çevre dostu planlı sanayi alanları sunuyoruz. Son yirmi bir yılda sayısını 192'den 353'e çıkardığımız organize sanayi bölgelerimizde üretimde olan parsellerin sayısı 11 binden 58 bine, çalışan sayısı 415 binden 2,5 milyona yükseldi. Aynı dönemde 74 ilde 155 OSB projesi için 38,2 milyar lira, kurduğumuz modern sanayi siteleri için ise 67 ilde 144 projeye 11,4 milyar lira kaynak kullandık. Son bir yılda ilan ettiğimiz 10 yeni alanla sayısı 39'a ulaşan endüstri bölgelerimizde orta yüksek ve yüksek teknoloji stratejik yatırımları önceliklendirerek destekliyoruz. Ulusal Sanayi Alanları Master Planı'yla lojistik bağlantıları dikkate alarak kümelenme anlayışına uygun, sürdürülebilir yeşil sanayi alanları oluşturacağız.

Yatırım teşvik sistemimizle bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltıyor, katma değerli üretimi destekliyor ve üretimde teknolojik dönüşümü sağlıyoruz. Bu yılın ilk on ayında 285 bin ilave istihdam sağlayacak, yatırım tutarı 1 trilyon lira olan 12.987 yatırım için teşvik belgesi düzenledik. Yatırım teşvik belgesi sayısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 29 artış sağlanmış olması yatırım iştahının devam ettiğinin önemli bir göstergesi. Yatırımcılarımıza bu yıl 7 milyar lira nakdî destek ödemesi gerçekleştiriyoruz. Yatırım teşvik sistemimizi revize ederek büyük ölçekli yatırımlarla arz güvenliğini sağlayacak, yüksek teknolojiye yönelik yatırımları artıracak, böylece cari açığın azaltılması ve fiyat istikrarı hedefine daha fazla katkı vereceğiz. Türkiye'nin yeni nesil endüstri politikasının somut örneği Togg proje bazlı teşvik sistemimizle gerçekleşti. İlk kez bir sivil teknoloji girişimine teşvikler kapsamında kamu alım garantisi sunduk; AR-GE, yerli teknoloji ve tedarik ekosistemi yol haritası oluşturduk. Önümüzdeki dönemde batarya teknolojileri, çip üretimi, uzay teknolojileri, biyoteknoloji, hiper ölçekte veri merkezleri, güneş, rüzgâr ve hidrojen enerjisi sistemleri alanlarında lider teknoloji girişimlerini destekleyeceğiz.

Bölgesel gelişme politikalarıyla refahın yurt dışında dengeli bir şekilde yayılmasını sağlıyoruz. On İkinci Kalkınma Planı'mızla uyumlu olan bölgesel gelişme ulusal stratejisini, bölge planlarını, GAP, DAP, KOP ve DOKAP Eylem Planlarını hazırladık. Bugüne kadar kalkınma ajanslarımızla 25.591 projeye 42,2 milyar liralık destek sağladık. Kent ekonomilerini canlandırmaya yönelik Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'yla 14 ilde 159 projeye 7 milyar lira destek verdik, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı'yla 81 ilimizde 680 projeye 2,7 milyar lira kaynak ayırarak dezavantajlı kesimlerin sosyoekonomik hayata aktif katılımını sağladık. Çalışan ve Üreten Gençler Programı'nda 110 projeye 1,9 milyar lira destek sağladık. Projelerle 53 bin genç ve kadın emekçimizin istihdam edilmesini hedefliyoruz. Sosyal Etki Tahvili uygulamasını ilk kez kalkınma ajanslarımızla yazılım alanında istihdam garantili eğitim projesiyle hayata geçirdik.

Bölge kalkınma idarelerimizle tarım ve sulama, kültür, sosyal kapsayıcılık, turizm, kırsal kalkınma, sanayi ve enerji alanlarında projeleri destekliyoruz. Bölge kalkınma idarelerimizle son on yılda 5.890 projeye 20,5 milyar liralık kaynak aktardık. GAP Bölge Kalkınma İdaresinin görev süresi Sayın Cumhurbaşkanımızın kararıyla beş yıl daha uzatıldı. 2024-2028 yeni nesil eylem planlarımızda GAP bölgemizde hassas tarım ve turizm; DOKAP bölgemizde yeşil yol ekseninde turizm; KOP bölgemizde su yönetimi ve verimlilik; DAP bölgemizde ise hayvancılık öncelikli dönüşüm programlarımızın ana eksenlerini oluşturacak.

Uluslararası fonların bölgesel kalkınma amaçlı kullanımını önemsiyoruz. Kalkınma ajanslarımız ve bölge kalkınma idarelerimizin koordinasyonunda toplam 363,3 milyon avroluk dış kaynak kullanımı gerçekleştirdik. Ayrıca, girişimcilik, tedarik zinciri, akıllı uzmanlaşma, yaratıcı endüstriler ve sosyal girişimcilik alanlarındaki projelerimize 263 milyon avroyla ilave dış kaynak sağlıyoruz.

İlk kez hazırladığımız bölgesel girdi çıktı tablolarıyla bölgelerde iktisadi gelişmelerin etkilerini ve sektörler arası ilişkileri analiz etme kabiliyeti geliştirdik. Dijital dönüşümle firmalarımıza rekabet gücü kazandırıyoruz.

Model fabrikalarımızda sunduğumuz yalın üretim, dijital dönüşüm eğitim ve danışmanlık hizmetleriyle işletmelerimizin verimliliklerinde yüzde 76'ya varan artış sağlıyoruz. Kocaeli, Denizli, Eskişehir, Samsun, Trabzon ve Malatya'yla model fabrikalarımızın sayısını 8'den 14'e çıkarıyoruz. KOBİ'lerimiz için geliştirdiğimiz Dijital Dönüşüm Değerlendirme Modeli'ni uyguluyoruz. İmalat sanayimiz için Dijital Dönüşüm Destek Programı'nı hayata geçiriyoruz.

2053 net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda sanayimizin yeşil dönüşümüne öncülük ediyoruz. Sanayimizi AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na hazırlıyoruz. Demir çelik, alüminyum, çimento, kimyasallar, plastik ve gübre sektörlerinde ihracat gücümüzü korumaya yönelik karbon emisyonu azaltma ve yeşil büyüme yol haritaları hazırladık. Ufuk Avrupa desteğiyle Güney Marmara'da ülkemizin ilk yeşil hidrojen vadisini kuruyoruz. Antarktika'ya 7'nci ve Arktik'e 3'üncü kez düzenlediğimiz bilim seferleriyle iklim değişikliğinin küresel etkilerini keşfetmeye yönelik bilimsel araştırmaları destekledik.

Dünya Bankası iş birliğiyle 450 milyon dolar bütçeli Yeşil Sanayi Projesi'nde KOBİ'lerimiz öncelikli olmak üzere imalatçılarımızın yeşil inovasyon, yenilenebilir enerji, kaynak verimliliği gibi alanlarda AR-GE ve yatırım faaliyetlerini destekleyeceğiz. Önümüzdeki dönemde teşvik sistemimizde dijital ve yeşil dönüşüm desteklerini daha da kuvvetlendireceğiz.

Kalkınma ve nitelikli istihdam politikamızın öncü gücü teknoloji girişimcilerimizi destekliyoruz. Teknoloji girişimlerimizle robotikten sağlığa, ilaçtan uzay ve havacılığa sayısız başarı hikâyeleri oluşturduk. Ulusal Teknoloji Girişimciliği Stratejisi'yle teknoloji girişimlerimizi küresel girişimlere dönüştürecek adımları hayata geçiriyoruz. Milyar dolar değeri aşan teknoloji girişimlerimizin sayısını artıracak Turcorn100 Programı'nı başlattık. Fonların fonu ve eş finansman mekanizmalarıyla kamu kaynaklarının girişimcilerimiz için çarpan etkisi oluşturmasını sağlıyoruz.

Teknoloji ve İnovasyon, Bölgesel Kalkınma, Bölgesel Girişim Sermayesi Fon Çağruları ve Bilişim Vadisi Girişim Sermayesi Yatırım Fonu'yla 152 milyon lirası 16 yatırım fonu aracılığıyla olmak üzere, 182 girişime toplam 590 milyon lira yatırım yapılarak bir kaldıraç etkisi oluşturuldu; böylelikle, bu girişimler toplam 23,1 milyar lira sermaye kaynağına erişti. TÜBİTAK Bireysel Genç Girişimci desteğimizle 2.277 teknoloji girişimi kuruldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığıyla Tech-InvesTR Programı'nda 4,1 milyar liralık fonu harekete geçirdik. Bugüne kadar 73 girişim bu fonlardan 1,4 milyar lira yatırım aldı. AR-GE teşviklerimizden yüksek düzeyde yararlanan AR-GE merkezleri ile teknopark firmalarımız yaptığımız düzenleme çerçevesinde teknoloji girişimlerine 725 milyon lira finansman sağladı.

Kocaeli ve İstanbul'dan sonra bu yıl Bilişim Vadisi İzmir ve Bakü kampüslerini açtık. Ülkemizin teknoloji üssü Bilişim Vadisi'ni sınırlarımızı aşan bir markaya dönüştürdük. Bu sene kurduğumuz ve KOSGEB'le desteklediğimiz 5 teknoloji geliştirme merkezi ile sayısı 22'ye yükselen TEKMER'lerimizde 349 teknoloji girişimi inovasyon odaklı çalışıyor. Teknoparklarımızın kuluçka merkezlerinde hayallerini AR-GE'ye, projelerini ürüne dönüştürmek üzere yola çıkan teknoloji girişimlerimizin sayısı 2.600'ü aştı.

Ülkemizin en kıymetli hazinesi insan kaynağımıza yatırım yapmaya devam ediyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında İstanbul, Ankara ve İzmir'de 4,5 milyondan fazla vatandaşımızın katılımıyla TEKNOFEST'ler gerçekleştirdik.

Bu yıl, biyoteknolojik inovasyon, afetle mücadele, jet motor tasarımı, otonom araçlar gibi alanlarda düzenlediğimiz 44 teknoloji yarışmasına 81 şehrimizden ve 100 ülkeden 337 bin takımında 1 milyon genç katıldı. 81 ilde 100 TEKNOFEST atölyesi kurarak öğrencilerimizin proje geliştirme süreçlerine destek olacağız. 81 şehrimize kurduğumuz 100 Deneyap atölyesinde 11 yaşından itibaren keşfettiğimiz 17 bin öğrencimiz Geleceğin Teknoloji Yıldızları Programı'nda ücretsiz eğitim alıyor. 78 firmamız ile 65 üniversitemizi eşleştirdiğimiz Sektör Kampüste Programı'nda 10 binden fazla üniversite öğrencimiz blokzincir teknolojisi ve uygulamaları, yapay zekâ ile öneri sistemleri, endüstride dijital dönüşüm ve ileri imalat uygulamaları gibi alanlarda sektör profesyonellerinden eğitim alıyor.

Türkiye Yüzyılı'nı inşa ederken bizi başarıya götürecektir en büyük güvencemiz olan insan kaynağımızı destekliyor ve geleceğe beraber yürütüyoruz. 33 bin bilim insanı ve öğrencimize bu yıl TÜBİTAK eliyle 2,3 milyar lira destek sağlıyoruz. Doktora burslarımızı aylık 20 bin liraya, doktora sonrası araştırma burslarımızı 25 bin liraya yükselttik. TÜBİTAK ortaokul ve lise öğrencileri araştırma proje yarışmalarına 40 binin üzerinde projeye 70 bine yakın öğrencimiz katıldı.

Uluslararası ve bölgesel bilim olimpiyatlarında öğrencilerimiz bu yıl rekor kırarak 12'si altın, toplam 71 madalya aldı, ülkemizi onurlandırdılar. Slovenya'da düzenlenen 12'nci Avrupa Kızlar Matematik Olimpiyatı'nda Türkiye 2 altın ve 2 gümüş madalyayla ülke sıralamasında 2'nci oldu. Bölgesel nitelikteki en prestijli matematik olimpiyatı olan 40'ıncı Balkan Matematik Olimpiyatı'nı Antalya'da gerçekleştirdik. Dünyanın en büyük bilim ve mühendislik yarışması ISEF'te 12 lise öğrencimiz ödül aldı. Tüm illerimizden 3.300'den fazla okuldaki 250 bin öğrencinin 50 binin üzerindeki projesi, TÜBİTAK bilim fuarlarında sergilenecek.

Ülkemize yenilikçi bir fen lisesi modeli kazandırmak üzere kurduğumuz TÜBİTAK Fen Lisesinde öğrenci sayımız 270'e ulaştı. Bu yıl 10 bin lisans ve ön lisans öğrencimizi TÜBİTAK araştırma projelerinde destekledik. 3.700 doktora ve doktora sonrası araştırmacımıza yurt dışındaki saygın araştırma kurumlarında bir yıllık araştırma çalışmaları için burs verdik.

2019'da başlattığımız Sanayi Doktora Programı'nda doktorasını tamamlayan araştırmacılarımızın sanayi kuruluşlarında istihdam edilmesine başlandı. Uluslararası Lider ve Genç Araştırmacılar Programları'yla 199 lider bilim insanı ülkemize geldi. Yürütülen projelerde çoğunluğu doktora ve yüksek lisans öğrencisi 1.200 bursiyer görev alıyor. 81 ulusal lider ve genç araştırmacımız ise desteklediğimiz projelerini 430 bursiyerle yürütüyor. İstanbul ve Kocaeli'de açtığımız yeni nesil yazılım okullarımızda 692 öğrenciye ücretsiz yazılım eğitimi veriyoruz.

AR-GE merkezlerinde ve teknoparklarda bugüne kadar temel bilimlerden mezun 2.078 personele 128 milyon lira maaş desteğinde bulunduk.

Bilim ve toplum çalışmalarıyla toplumun her kesimine ulaşıyoruz. Bu yıl Gaziantep, Üsküdar, Karabük, Güngören, Samsun ve Canik'te 6 bilim merkezini hizmete açarak bilim merkezi sayımızı 19'a çıkardık. Bilim merkezlerinde 1 milyon 330 bin ziyaretçi ağırladık, 550 bin öğrencimiz bilim atölyeleri eğitimlerine katıldı. Yıl sonuna dek 7 bilim merkezini daha hizmete açacağız.

Meraklı Minik, Bilim Çocuk ile Bilim ve Teknik dergilerimiz yıl boyunca 4 milyon okura ulaştı. TÜBİTAK Bilim Genç'le dijital ortamda 18 milyon 500 bin kişiye eriştik. Popüler bilim kitaplarımızla bilim okuryazarlığımızı destekliyoruz. Bu yıl 28'i yeni olmak üzere 150'ye yakın kitabı 2,5 milyon adet bastık.

Yeşil dönüşüm, araştırma, yenilik, teknoloji ve dijitalleşme alanlarında BM, Türk Devletleri Teşkilatı, AB, NATO ve OECD başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar ve ülkelerle iş birliklerimizi güçlendiriyoruz. Dünyanın en yüksek bütçeli kamu AR-GE programı Ufuk Avrupa'da 405 projede 233 milyon avro fonu ülkemize kazandırdık. Gümrük Birliği, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve dijital dönüşüm ana eksenlerinde AB mevzuatına uyumlaştırma çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

7,5 milyar avro bütçeli Dijital Avrupa Programı'na katıldık. Program kapsamında süper bilgisayarlar, yapay zekâ test ve deney tesislerine, açık veri alanlarına KOBİ'lerimiz ve araştırmacılarımız için erişim imkânı sağlayacağız. 5 Avrupa dijital inovasyon merkezini 2024'te ülkemizde kuracağız. AB eş finansmanı ile uyguladığımız Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında bu yıl 42 milyon avro bütçeli KOBİ tedarik zinciri, Endüstriyel Tasarım ve Prototip Merkezleri, Dijital Dönüşüm ve Teknik Tekstil Merkezleri Projelerini hayata geçirdik.

Dünyanın ilk çok uluslu ve Avrupa'nın en büyük derin teknoloji girişim sermayesi fonu NATO İnovasyon Fonu'na ortak olduk. 1 milyar avro büyüklüğündeki fon ve 370 milyon avro bütçeli NATO Savunma İnovasyon Hızlandırıcısı (DIANA) Programı aracılığıyla derin teknoloji alanlarında girişimcilerimize sermaye ve uluslararası pazarlara erişim imkânı sağlayacağız.

Sorumlu yapay zekâ, mesleklerin geleceği ve veri yönetimi alanlarında Yapay Zekâ Küresel Ortaklığı (GPAI) bünyesinde yürütülen projelere katıldık. Bu yıl 28 ülke ile 32 uluslararası anlaşma ve mutabakat zaptına imza attık. Azerbaycan'la ortak girişim sermayesi fonu kurma çalışmalarımıza devam ediyoruz. BAE'yle ortak fırlatma aracı yetkinliklerinin geliştirilmesi ve dijital dönüşüm alanında iş birliğimizi güçlendiriyoruz. Ukrayna'yla Stratejik Endüstriler Alanında İş Birliği Üzerine Mutabakat Zaptı imzaladık. Türk Devletleri Teşkilatı Bilim, Sanayi, Teknoloji ve İnovasyon Bakanları 1'inci Konferansı'nı ülkemizde gerçekleştireceğiz. Afrika Birliği, Asya Kalkınma Bankası, Afrika Kalkınma Bankası ve İslam Kalkınma Bankasıyla iş birliklerimizin geliştirilmesi için teknik çalışmaları artıracaktır. AR-GE ve inovasyon alanında dünyanın en büyük kamu iş birliği ağı EUREKA'nın ve Dünya Endüstriyel ve Teknolojik Araştırma Kuruluşları Birliğinin (WAITRO) dönem başkanlıklarını yürütüyoruz.

Vatandaşımızın güvenli ürünlere ulaşmasını sağlıyor, ölçümlerde doğruluğu güvence altına alıyoruz. Ölçü aletlerinin teknik düzenlemelere uygun olarak piyasaya arzı ve doğru ayarlı kullanımı için muayene ve denetimler gerçekleştiriyoruz. 2023 yılının ilk on ayında 1,2 milyon ölçü aletinin periyodik muayenesini gerçekleştirdik ve 350 bin ölçü aletini ani denetime tabi tuttuk. 4 bin hazır ambalajlı ürünü üreticisinde denetledik. Piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleriyle 25 bin sanayi ürününe yönelik denetim gerçekleştirdik.

KOSGEB etkin destek ve hizmetlerle KOBİ'lerimizin yanında olmaya devam ediyor. Yılbaşından bu yana 61 bin işletmeye 5,2 milyar lira destek sağladık. KOBİ finansman destekleriyle 4,5 milyar liralık kredi hacmi oluşturduk. acil destek programlarıyla sel ve yangın felaketlerinden etkilenen KOBİ'lerimizin de yardımına koştuk. 2.375 KOBİ'mizin 505 milyon lira krediye faizsiz erişimini sağladık. Yıl içinde 93 bin vatandaşımıza çevrim içi girişimcilik eğitimi vererek 3 bini kadın, 4.600'ü genç girişimci olmak üzere 8 bin yeni işletme kurulmasını sağladık. Son bir yılda ithal ürünleri yerleştirmeye yönelik 104 KOBİ projesini destekledik.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, TÜBİTAK'ın altmış yıllık birikimiyle bilim temelli bilgi üretimine ve kalkınmaya katkı sunuyoruz. Bu yıl 178 üniversitenin ve 2.300'den fazla firmanın 7 bin projesine 5 milyar lira destek sağlıyoruz. Akademi projelerimizde 14 bine yakın bursiyer görev aldı. Eklemeli imalat, yerli ilaç ve aşı, sürdürülebilir tarım, elektrikli araç, yenilenebilir enerji, döngüsel ekonomi, kuantum gibi stratejik alanlarda kurduğumuz ve 1,5 milyar lira kaynak ayırdığımız 24 AR-GE platformunda 300'den fazla şirket, üniversite ve araştırma kurumu 330 proje yürütüyor.

Bu yıl 6G ve yapay zekâ teknolojileri, aviyonik siber güvenlik teknolojileri, hidrojen depolama, transfer ve yakılması, dijital ikiz, semantik haberleşme, geri dönüşüm teknolojileri, kompozit malzemeler ile mobilite alanlarında kurulan beş özel sektör araştırma altyapısı ile Öncül AR-GE Laboratuvarları desteğimizden yararlanan merkez sayısı 10'a yükseldi. 6550 sayılı Kanun kapsamında 2017-2023 döneminde 2,3 milyar lira kaynak sağladığımız 9 ulusal araştırma altyapısı; sağlık teknolojileri, MEMS, nanomalzemeler, optik, güneş enerjisi teknolojileri, hızlandırıcı teknolojileri ve astrofizik gibi alanlarda 757 kişiyle faaliyetlerini sürdürüyor. 132 farklı araştırma ve teknoloji alanında üniversitelerimizin yetkinlik haritalarını oluşturduk, bunu da kıymetli Komisyon üyelerimize sunduk.

TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitüsü kamu ve özel sektörün ihtiyaçlarına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştiren şirketleri ve araştırma gruplarını destekliyor. Eğitim sistemi ve politikaları, iktisadi gelişim ve dönüşüm, siyaset ve dış politika, kentleşme politikaları, aile ve toplum, dil, tarih ve kültürel miras gibi başlıklarda sosyal ve beşeri bilimler araştırmalarını destekliyoruz.

TÜBİTAK merkez ve enstitüleri bünyesinde kritik ve yüksek katma değerli millî projeleri ülkemizin hizmetine sunuyoruz. Türkiye'nin ilk yerli ve millî yüksek çözünürlüklü görüntüleme uydusu İMECE'yi uzayla buluşturduk. Elektrooptik kamerasından haberleşme ekipmanlarına, uçuş bilgisayarından yazılımlarına millî olarak tasarlayıp ürettiğimiz uydumuzla dünyanın herhangi bir yerinden hiçbir sınırlandırma olmadan görüntü alabiliyoruz. Türkiye'nin ilk millî haberleşme uydusu TÜRK SAT 6A'nın testlerini büyük ölçüde tamamladık. Uyduyu önümüzdeki aylarda fırlatmayı hedefliyoruz.

Geliştirdiğimiz millî hava-hava füzeleri GÖKDOĞAN ve BOZDOĞAN, İHA ve insansız deniz aracı platformlarından atılabilecek yeni nesil füze ailesi KUZGUN 2024'te Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterine girecek. Muharebe sahasının oyun değiştirici unsuru elektronik harp ve destek sistemlerinde geliştirdiğimiz millî teknolojiler ülkemize stratejik ve taktik angajman avantajı sağlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Süreniz dolmuştur, ilave beş dakika vereceğim.

Buyurun Sayın Bakanım.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANİ MEHMET FATİH KACIR – Açık denizlerde Türk donanmasını düşman tehditlerine karşı uyaracak, düşük frekansları algılama kabiliyetine sahip millî sonarı geliştiriyoruz. Askerî Hava Trafik Kontrol Yazılımı'nı millileştirdik ve 3 askeri havalimanını da devreye aldık. Millî ana hat lokomotifimiz ESKİŞEHİR 5000'i raylara indirdik. 2053 net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda ülkemizde hidrojenle çalışan ilk motoru geliştirdik.

Sağlıkta AR-GE ve inovasyon çalışmalarının yürütüleceği TÜBİTAK Aşı ve İlaç Geliştirme Kampüsü'nü hizmete aldık.

Yüksek başarımlı hesaplama ve veri depolama alanı sağlayan ulusal merkezimiz TRUBA'da kapasitemizi 5 kat artıran 56 bin çekirdekli süper bilgisayarı sene bitmeden devreye almış olacağız.

3 milyon araştırmacıya hizmet sunduğumuz EKUAL kapsamında bu yılın ilk dokuz ayında 27 milyon tam metin indirme ve 20 milyon bibliyografik tarama gerçekleştirildi.

Son yirmi bir yılda ülkemizde bilimsel yayınların sayısı 9.013'ten 48.577'ye yükseldi. Sadece son beş yılda dünyada en fazla bilimsel yayın üreten ülkeler arasında 20'nci sıradan 16'ncı sıraya çıktık. Açık Bilim Politikamız kapsamında 650 bin makale, 5.700 araştırma veri seti ve 2.300'den fazla Türkiye adresli bilimsel derginin açık erişimli olmasını sağladık.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın inşa ettiği İstanbul Havalimanı metro hattında ASELSAN ve TÜBİTAK iş birliğinde geliştirilen millî sinyalizasyon sistemi kullanılıyor.

TÜBİTAK enstitülerinin üniversiteler ve özel sektörle ortak projeler yürüten platform yapılarına dönüşmesini sağlayarak AR-GE kapasitesini katlayacağız.

Büyüyen uzay ekonomisinden ülkemizin payını alabilmesi için Millî Uzay Programı'mızla uzaydaki yetkinliklerimizi artırıyoruz. Türk Astronot ve Bilim Misyonu Projesi'yle ilk kez bir vatandaşımızı uluslararası uzay istasyonuna göndermeye hazırlanıyoruz. Astronotumuz biri Muş Bilim ve Sanat Merkezindeki ortaokul ve lise öğrencileri ile öğretmenlerinin sunduğu olmak üzere 13 bilim deneyi gerçekleştirecek. Astronot adaylarımız Alper Gezeravcı ile Tuva Cihangir Atasever ülkemizi uzay teknolojilerinde liderliğe taşıyacak gelecek nesillerimize ilham kaynağı olacak.

Ay'a erişebilen sayılı ülkeler arasına girmemizi sağlayacak Ay Araştırma Programı kapsamında Millî Hibrit İtki Sistemi'mizle çalışan uzay aracımızın tasarımını tamamladık, üretim süreci devam ediyor. Uzaya Erişim ve Uzay Limanı Programı kapsamında uzay araçlarının uzaya bağımsız gönderme kabiliyetine ve fırlatma teknolojilerine yönelik çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bölgesel Konumlama ve Zamanlama Sistemi'ni millî imkânlarla geliştirerek stratejik bağımsızlığımızı ve güvenliğimizi tahkim edeceğiz.

Türkiye Uzay Ajansı olarak bugüne kadar 23 ülkeyle iş birliği yaparken 8 uluslararası organizasyona üye olduk. Uluslararası Uzay ve Havacılık Kongresi'ne 2026'da ev sahipliği yapma yarışını Antalya'yla kazandık. Bu etkinlik ülkemizde gerçekleşmiş en büyük bilimsel etkinlik olacak.

Fikrî mülkiyet kapasitemiz yükselişini sürdürüyor. 2002'den bu yana ülkemizde bir yılda gerçekleşen yerli patent başvurularının sayısı 414'ten 9.009'a, yerli patent tescillerinin sayısı ise 73'ten 3.407'ye yükseldi. Dünyada yerli patent başvurularında 13'üncü, marka başvurularında 5'inci, tasarım başvurularında 3'üncü sıradayız. Bu yıl yerli tasarım başvurularında Avrupa 1'inciliğine yükseldik. Uluslararası başvurular kapsamında ülke sıralamasına göre 1.771 patent başvurusuyla 16'nci, 2.550 marka başvurusuyla 8'inci ve 505 tasarım başvurusuyla 11'inci sırada yer aldık. Bugün 1.487'ye ulaşan tescilli coğrafi işaretimizle ülkemizin tarihî ve kültürel değerlerinin tanıtılmasına farklı bir düzlemde

katkı sağlıyoruz. Coğrafi işaretli ürünlerimizin uluslararası tescili için seferberlik başlattık. Bu yıl Antakya künefesi, Suruç narı, Çağlayancerit cevizi, Gemlik zeytini, Edremit zeytinyağı ve Milas yağlı zeytiniyle AB tescilli coğrafi işaret sayımızı 8'den 14'e yükselttik.

TÜBA görevlerini ülkemizin saygın, özerk ve ulusal bilimler akademisi olma sorumluluğuyla yerine getiriyor. Genç Bilim İnsanı Ödüllendirme Programı'yla 610, Uluslararası Akademi Ödülleri'yle 25 bilim insanını ödüllendirdik. Bilimsel Telif Eser Ödülleri kapsamında TÜBA tarafından bugüne dek 225 eser ödüle layık görüldü. TÜBA çalışma gruplarımız uluslararası ilişkiler, enerji, çevre ve iklim değişikliği, sağlık bilimleri, eğitim ve gıda gibi alanlarda 60 bilimsel rapor yayınladı. Yıl sonu itibarıyla Türk İslam Bilim Kültür Mirası Projesi kapsamında yayınladığımız eser sayısı 59'a ulaşacak. Sağlıktan ulaşıma, savunmadan eğitime, sanayiden uzaya Türkiye'nin teknoloji geliştiren bir ülke olma yolculuğunu bilimsel bir zeminde anlatan Millî Teknoloji Hamlesi eserini yayımladık. Türkçemizin en kapsamlı sosyal bilimler terimleri, mühendislik terimleri, doğa bilimleri terimleri ve sağlık ve yaşam bilimleri terimleri sözlüklerini güncelliyoruz. Millî Mücadelenin Yerel Tarihleri Projesi'yle 12 ciltlik bilimsel eseri basıma hazırladık. Türk Maarif Ansiklopedisi'ni önümüzdeki yıl yayınlamay hedefliyoruz. TÜBA, bilim diplomasisi çerçevesinde yurt dışında ülkemizi başarıyla temsil ediyor.

Türk Standartları Enstitüsü ülke sanayisine güç katıyor. Yayınladığı standartlarla sanayicilerimize ve iş dünyamıza uluslararası ticaret alanında rehberlik eden TSE belgelendirme, muayene, gözetim, test, laboratuvar ve eğitim hizmetleriyle de ekonomimizin güçlenmesine katkı sağlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın Sayın Bakan.

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Bu yıl, laboratuvarlarımızda 70 binden fazla test ve kalibrasyon hizmeti gerçekleştirdik, 1.090 standart yayınladık ve 20 bin eğitim sertifikası düzenledik. Mevcuttaki 20 bin ürün, 5 bin yönetim sistemi ve 30 bin hizmet yeri belgesinin yıllık kontrollerini tamamladık. İthalat denetimi süreçlerini yalınlaştırarak 115 bin ürün denetimini yerine getirdik, 3.200 uygunsuz ürünün ülkemize girişini engelledik. Millî gururumuz Togg'a tam araç ulusal tip onay belgesi, TÜRASAŞ tarafından üretilen millî elektrikli tren setine ulusal yeterlilik belgesi düzenledik. Gıda, kozmetik ve turizm alanlarında 600 Helal Uygunluk Belgesi verdik. Veri merkezlerinin tasarım, yapım ile işletme alanlarında belgelendirme faaliyetlerimizi sürdürdük. Bu yıl 1.300 siber güvenlik belgesi düzenledik. İnşaatını büyük oranda tamamladığımız TSE Ankara Kalite Kampüsü'müzde 40 bin metrekairelik laboratuvar alanıyla sanayicilerimizin test ve deney ihtiyaçlarını karşılayacağız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; TÜBİTAK ve KOSGEB 2022 Sayıştay Denetim Raporları'nda herhangi bir bulgu yer almıyor. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 denetim programında yer almadığı için rapor düzenlenmedi. Bakanlığımız ile bu kurumlarımız dışındaki bağlı ve ilgili kuruluşlarımız, koordine ettiğimiz kalkınma ajansları ve döner sermaye işletmemizin 2022 Sayıştay Denetim Raporları'nda bazı bulgulara yer verilmiş olmakla birlikte mali tablo ve raporların önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi sunduğu görüşü mevcut. Denetim raporlarında yer alan bulgular ise denetim görüşünü etkilemeyen, herhangi bir kamu zararına neden olmayan uygulamaya dönük bazı hususlar ile muhasebe işlemlerindeki hatalara ilişkin bulgular; bunların da büyük kısmını Sayıştay Başkanlığımızın tespitleri çerçevesinde düzelttik.

Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımıza 2022 yılında Bütçe Kanunu ile 25 milyar 140 milyon 581 bin lira ödenek verildi, yıl içerisinde yapılan eklemelerle 56 milyar 294 milyon 843 bin 744 liraya ulaşan ödeneğin 52 milyar 904 milyon 776 bin 909 liralık kısmı bütçe giderine dönüştü, 704 milyon 768 bin 709 liralık kısmı ise 2023 yılı bütçesine devretti.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerimi bitirirken şahsım ve tüm çalışma arkadaşlarım adına görüşmelere yapacağınız destekleriniz için her birinize teşekkür ediyorum. Görev ve sorumluluklarımızı yerine getirmeye devam edecek, ülkemizi Türkiye Yüzyılı'nda orta ve uzun vadeli hedeflerine ulaştırmak için canla başla çalışacağız. Milletimizden bize emanet olduğu bilinciyle 2024 yılı bütçemizi en verimli şekilde kullanacağımızı belirtmek istiyorum.

Bütçemizin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, Komisyonumuzun çok değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanın konuşması ve sunumu bitmiştir. Şimdi de milletvekillerimize söz vereceğiz, sonrasında...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, bence tartışılacak hiçbir şey yok...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Bakan, 2023'te aya gidecektik! Uzay Ajansının dibinde Et Balık Kurumu var, millet orada sabah erkenden et kuyruğunda ama Bakana baktık mı her şey toz pembe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aygun, değerli arkadaşlar; hepimize yeteri kadar zaman var, hepinize söz vereceğiz.

Sayın Aygun, size de söz vereceğiz; Sayın Tanal da burada, Sayın Tanal'a da söz vereceğiz.

Değerli arkadaşlar, dolayısıyla gün boyu müzakereleri beraber yapacağız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Bakan Kocaeli'de tüm yatırımları anlattı; tüm kümelemeler Kocaeli, İstanbul oldu. Yani Şanlıurfa'ya ne zaman bu yatırımınız gelecek, Diyarbakır'a ne zaman gelecek, Şırnak'a ne zaman gelecek, Van'a ne zaman gelecek? Hep Kocaeli, hep İstanbul.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Tanal, siz...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, sükûneti tesis edersek şimdi milletvekillerinin söz taleplerini karşılamaya başlayacağız.

Sayın Bakana bu kapsamlı sunumu için ben de teşekkür ediyorum, gerçekten güzel çalışmalar yapmışlar.

Şimdi, Sayın Temelli, ilk olarak sizden başlayacağız.

HEDEP Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunumunuz için teşekkür ediyorum, gerçekten hepimizi motive etti, uzay için biz de kendimize yer ayırtmak istiyoruz. Hayaller uzay yolu, gerçekler Gazap Üzümleri; maalesef öyle.

Şimdi, önce, tabii, konuşmama Filistin'le başlamak istiyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, bir saniye.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; sizden bir istirahatda bulunmak istiyorum. Sayın Temelli'ye söz verdim, Sayın Temelli görüşlerini ifade ediyor. Kendi aramızdaki konuşmalarımızı, tartışmalarımızı... Eğer böyle yaparsak Sayın Temelli'ye haksızlık etmiş olacağız; o, kanaatlerini belirtmekte, insicamı bozuluyor ve biz anlayamıyoruz. Hem sayın milletvekillerimiz hem de ilgili bürokrat arkadaşlarımızın belki bazen kendi arasında konuşması gerekebilir, lütfen bunu salon dışında gerçekleştirilelim ki hatipleri tam anlamıyla dinleyebilelim çünkü önümüzde uzun bir zaman var, nereden baksanız sekiz, on saat bugün çalışmak durumunda kalacağız.

Sayın Temelli teşekkür ediyorum, sürenize ekleyeceğiz bunu.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Peki.

Önce, tabii Filistin'le başlamak gerekiyor. Filistin'de yaşamını yitiren insanların sayısı 10 bin kişiye ulaştı ve bunların 4 binden fazlası çocuk ve hâlâ bu konuda büyük bir sessizlik var, hâlâ dünyadan yeterince güçlü bir tepkinin çıktığını söylemek mümkün değil. Dolayısıyla İsrail devletinin bu hain, soykırımcı yaklaşımı büyük bir insanlık faciasını gözlerimizin önüne sermeye devam ediyor; bu konuda bir şey yapmalı.

Tabii, bu konuda bir şey yapmak aslında Orta Doğu'ya barışçıl bir yaklaşımla yaklaşımdan geçiyor. Orta Doğu'da savaşı körükleyen yaklaşımların nelere mal olduğunun en açık göstergesini bugün Gazze'deki Filistinliler yaşıyor. Çünkü bugün silah sanayisine yapılmış yatırımlar, silah teknolojisi üzerinden gelişimi, büyümeyi önüne koymuş olan iktidarlar âdeta bu insanlık dramının yaşanmasında birinci dereceden sorumludurlar; ülkemiz de öyledir, iktidarın da bu konuda projeksiyonu maalesef İsrail devletiyle örtüşmektedir. İHA'lar, SİHA'lar, silah sanayi; bunlar savaş demektir, bunlar ölüm demektir, buradan barış çıkmaz. Biz teknolojik olarak gelişmek istiyorsak, büyümek istiyorsak bunun barış eliyle yapılmasını savunmamız gerekiyor, silahların neler getireceği bellidir. Bugün Filistin halkına, Kürt halkına yönelik saldırılar yarın bugün bütün dünyayı büyük bir ateş çemberine sürükleyecektir. Üçüncü büyük dünya savaşı, üçüncü büyük paylaşım savaşının aslında bunlar belki de ilk adımları. Büyük bir tehlikeyle karşı karşıyayız, sürüklendiğimiz yer böyle bir şey.

Silah sanayi endeksli bu gelişimlerin insanlık açısından nelere mal olacağı aslında maalesef sizin sunumunuzun içinde de saklı, kalkınma planında da saklı, orta vadeli programda da saklı. Öncülük hep bu sektöre veriliyor, silah sanayisine veriliyor, savaş sanayisine veriliyor. "Savunma" adı altında geliştirilen... Hâlbuki savunma bir kamu hizmetidir ve kamu hizmetinin, o kamu hizmetinin amacı da çok net, bellidir ve hele hele bu ülkede bunun mottosu da çok önemli bir mottodur "Yurtta sulh, cihanda sulh" diyen bir mottonun dayandığı bir hizmettir. Oysa bugün dönüp baktığımızda neredeyse her yerde savaş, her yerde işte, silah sanayisini büyütecek projelerin önümüze geldiğini görüyoruz. Afrin'de yaşananlar, kuzey ve doğu Suriye'de yaşananlar, Şengal'de yaşananlar, bugün Batı Şeria'da yaşananlar, Gazze'de yaşananlar, Yemen'de yaşananlar. Orta Doğu coğrafyasına baktığımızda aslında bunun en önemli nedeninin işte bu silahlanma yarışı olduğunu, teknolojik yarış olduğunu görmezden gelemez. Buna bir son vermenin yolu "Başka bir teknoloji mümkün, başka bir büyüme patikası mümkün." diyebilmekten geçiyor.

Batı merkezli teknolojik yarışın aslında bizi sürüklediği yer yeni bir bağımlılık çarkıdır, tıpkı İkinci Sanayi Devrimi'nde, Üçüncü Sanayi Devrimi'nde olduğu gibi, tıpkı kapitalizmin merkezlerinde üretilmiş aklın çevreyi nasıl boyunduruk altına aldığı tarihten çok iyi bildiğimiz gibi. Yeni teknoloji yarışı da yeniden bir bağımlılık eksenini çevremizde örüyor fakat biz ısrarla işte TEKNOFEST'lerle,

silah sanayisindeki gelişmelerle âdeta bu kulvarda bir yarış yaparak öne geçip Türkiye'yi müreffeh bir düzeye taşıyacağımız gibi bir yanılgının içindeyiz. Bunun böyle olmadığını, olmayacağını hep beraber yaşıyoruz, yaşayarak da öğreniyoruz.

Teknoloji-sanayi ilişkisi gerçekten önemli ama dediğim gibi hangi patikada bunu ördüğünüz önemli. Şimdi biz burada en önemli şeyin, teknolojik gelişmede de en önemli şeyin bilimsel çalışmalar olduğunu biliyoruz, siz de rakamlar verdiniz. TÜBİTAK'tan, TÜBA'dan bahsedebiliriz fakat bunun menşesi üniversitelerdir. Mesela yayın sayısı verdiniz, "Bu kadar yayın yaptık." dediniz. Peki, Atıf İndeksi'nde durum ne? Yayın ile Atıf İndeksi birbiriyle paralel mi geliyor? Dünya bilimi ve bu anlamda özgün bir bilim üretme anlamında ne durumdayız?

Dün, tabii, Komisyon çalışmadı ama bugün belki düne dair konuşabiliriz. Dün 6 Kasım'dı ve 6 Kasım biliyorsunuz YÖK'ün kuruluş yıl dönümü. 12 Eylül cuntasının üniversitelerin, bilimin başına musallat ettiği bir kurum. İktidara gelirken "YÖK'ü kaldıracağız." dediniz, tıpkı "Kürt sorununu çözeceğiz." dediğiniz gibi, ne YÖK kalktı ne Kürt sorunu çözüldü. Bırakın YÖK'ün kalkmasını, YÖK aslında çok daha otoriter bir bilim anlayışını üniversitelere dayattı. Bugün üniversite özerkliğinden bahsetmek mümkün değil, özerklik tümüyle tasfiye edilmiş durumda. Peki, bilimsel özgürlükten bahsedebilir miyiz? İşte, bahsedemiyoruz. Bakın, Atıf İndeksi'ne en çok giren akademisyenlerin barış akademisyenleri olduğunu biliyor musunuz? Biz bu barış akademisyenlerine ne yaptık? Üniversiteden kanun hükmünde kararnamele uzaklaştırdık bilimsel özgürlüğü savundukları için. Bilim muhaliftir, bilim biat etmez ama biz bilime öyle bir yaklaşıyoruz ki otoriter rejime biat etmesini isteyen bir yerden, bilim insanına da aynen bu çerçeveden yaklaştığımız gibi.

Bakın, bilimsel çalışmaların gelişebilmesinin yolu ülkenin demokratikleşmesiyle bire bir alakalı, o ülkenin hukuk devleti olmasıyla bire bir alakalı. Oysa bugün üniversitelerin performansı maalesef çok üzüleceğimiz bir noktada. Rakamlar büyüyebilir, üniversite sayısı artabilir, öğrenci sayısı artabilir; bu, nitelikte bir sıçrama yaptığınız anlamına gelmez. Eğer böyle olsaydı sonuçlar, bugün yaşadığımız gerçeklik bu olmazdı. Biz bugün kırk bir yıllık YÖK dönemi sonrasında geldiğimiz yerde artık gerçek anlamda bilimden konuşamıyoruz.

Şimdi, bu anlamıyla baktığımızda, siyasete, ekonomiye ve topluma baktığımızda biz teknolojik sıçramayı ya da bize uygun bir teknolojik patikayı neden üretmediğimizi konuşabiliriz çünkü siyaset bir kere demokrasiden kaçan, otoriter rejimi besleyen bir zemine kaydı. Şimdi, böyle bir siyasi anlayışın olduğu yerde bilimin özgürce gelişmesi, "akademia"nın özerkleşmesi ve bu anlamıyla da siyasetin özgürleşmesi çok mümkün değil. Ekonomiye bakıyorsunuz, belki de ekonomide sizi boğan en önemli şey... Sizin Bakanlığınız açısından çok çok önemli -biz burada mesela bazı bakanlıklara özellikle bunu vurguluyoruz; Çalışma Bakanlığına söyledik, Ticaret Bakanlığına söyledik, size de aynı şeyi söylemek istiyoruz; sizin Bakanlıklarınız çok önemli- kendi özerk programınızı mutlaka üretmek zorundasınız. Bugün Ticaret Bakanlığı da Çalışma Bakanlığı da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı da kendi özerk programını üretmelidir çünkü eğer teknolojik sıçrama istiyorsanız, ülkede farklı bir gidişatın önünü açmak istiyorsanız bunun yolu o özerklikten geçer. Oysa bakıyoruz, örneğin, sizin programınızın merkezine ne oturtulmuş? Sizin programınızın merkezine ekonomik büyüme oturtulmuş. Bu ekonomik büyümeden ne bekleniyor? Cari açığın kapatılması, ihracatın artırılması ve dolayısıyla diğer bütün meselelerin çözülmesi, sizin de buna uygun eklenmeniz isteniyor. Şimdi, bunun hayalini kurduğunuz, hedef olarak önünüze koyduğunuz yolda yürümenizi sağlaması mümkün değil, hele hele bizim savunageldiğimiz yönde gelişmesi hiç mümkün değil, zaten siz de oraya dönüp bakmıyorsunuz. Mesela, hedef olarak uzaya birilerini göndermek; olabilir, gönderelim ya da işte, özellikle teknolojik alandaki gelişmeleri silah sanayisine endekslemek, "savunma sanayisi" adı altında bu silahlanma ve

silah ihracatına odaklı program koymak. Oysa bu ülkede yoksullar var ve bu ülkede yoksulluğu ortadan kaldıracak, gıda yoksulluğunu, açlığı ortadan kaldıracak en önemli şey tarım teknolojilerindeki gelişme olmalıydı. Başköşeye oturtmamız gereken bu ama biz başköşeye silahı koyuyoruz, başköşeye savaşı koyuyoruz ve başköşeye işte bunları koyduğumuz için de bu ülke yoksul ve bu ülke yoksulların ülkesi oldu.

Bakın, kalkınma planına baktığımızda bu çelişkileri görüyorsunuz. Yoksullukta olumlu anlamda hiçbir gelişme yok ama biz baştan sona, sürekli olarak silah sanayisini konuşuyoruz ya da bir başka alan, enerji alanı. Enerji teknolojilerinin gelişmesi de size çok bağlı değil mi? Bu böyle fakat enerji alanındaki gelişmeler işte “Gabar’dan petrol çıkacak.” “Sakarya’dan gaz çıkacak.” Bu teknolojilerin aslında tam da bir tarım ülkesinin... Tarımı küçümsemeyin; tarım, insanlığın geleceğidir. İnsanlığın geleceği öyle uzay vatanda filan değil, tam da bu vatanda, tam da burada, bu coğrafyada. Dolayısıyla, tarım teknolojilerini kimse küçümsemesin; tarım alanlarının hızla yok olduğu bir ülkemiz ve bu alanların bu yok oluş hızına karşı koyacak bir teknolojik atılım, bu anlamda sanayiyle barışık bir tarım politikasının üretilmesi çok çok büyük önem taşıyor fakat bizim başköşede başka bir şey var. Mesela, yeşil dönüşümü ısrarla bütün bakanlar kullanıyor, bütün bakanlıklar kullanıyor fakat bu yeşil dönüşüm bir yere sanayi tesisi koyup etrafını ağaçlandırma değil, bu yeşil dönüşüm tam da bizim söylediğimiz “Başka bir teknoloji mümkün.” diyenlerin aslında uzun süredir dünyada dile getirdiği bir şey. Temiz içme suyundan temiz gıdaya, kirlenmemiş topraklara kadar, kirlenmiş toprakların yeniden temizlenmesine dair bir şeylerden konuşmamız lazım yoksa mevcut firmaların etrafını ağaçlandırmakla olacak bir şey değil ki bu yeşil dönüşüm. Bunun gibi teknolojiye dair meseleleri konuşmaya başladığımızda tabii bir de mevcut yapının gerçekliği var.

Şimdi, kapitalizmin tarihi yaratıcı yıkımlar tarihidir. 1’inci endüstri devriminden 2’nciye, 2’nciden 3’e, 3’ten 4’e, şimdi 5’e doğru yol gidiyor. Bu ne demek? O yaratıcı yıkım anlayışı şudur; eskiden kopuşu ortaya koyacak bir endüstri devrimiyle gelişir. Şimdi, eskiden kopuşu önünüze koymadan... Çünkü şöyle bir laf ettiniz, çok iddialı bir laf: “Teknolojide paradigma değişiminin öncüsü olacağız.” dediniz, bu, müthiş iddialı bir laf. Bunun öncüsü olmak demek geçmişten kopmak demek. Peki, geçmişten nasıl kopacaksınız? İhracata bakın, büyüme programlarınıza bakın, siz bizatihi geçmişte güçlendiriyorsunuz yani o inovasyon dediğimiz, o sıçramayı yapmak dediğimiz bambaşka bir şey. Şimdi, şöyle bir yanılı var: Bu yarış, ülkeler arasındaki bu yarış ya da bölgeler arasındaki bu yarış bir kulvar yarışı değil, bir boyut yarışı. Dolayısıyla, biz bölgemizde barışı tesis edecek ve toplumsal barış üzerinden kendi teknolojimizi kendi gerçekliğimize uygun geliştireceksek bir anlamı olabilir yoksa öbür yarışta paradigmanın öncüsü olmak güzel ama hangi paradigmanın? O paradigmayı bize zaten üretip satmışlar ve biz onun alıcısı olmuşuz, şimdi diyoruz ki: Biz daha iyisini yapıp sizi geçeceğiz. Kırk yıl boyunca bu anlayışla devam edegeldik, önümüzdeki kırk yıl da böyle gidebilir, bu büyük bir risk ve sonuç; çok daha büyük, bölgede yaşanan faciaların bir parçası olmak anlamına gelebilir.

Bakın, neden bunları söylüyorum? Büyümenin motoru istikrarsız bir ortamda, kriz ortamında... Sayın Bakan, sanayideki 500 büyük firmaya bakmışsınızdır, bu 500 büyük firmanın hangi iş kollarında olduğunu da çok iyi biliyorsunuz. Hangi teknolojiyi kullanıyor bunlar? Bunların çoğu petrokimya, petrol, enerji. Burada, bugün itibarıyla yüksek teknolojiye geleceğin teknolojisine odaklanmış firma bulamadım içinde; belki gözümden kaçmıştır, bir tanedir ama ben bulamadım. Ama neyi buldum? Bu firmaların kârı bir senede 342 milyardan 671 milyara çıkmış. Asgari ücretteki artışı hep söylüyorsunuz ya, esas bakılması gereken yer bu; imalat sanayisinde çalışanlar bugün çoğunlukla asgari ücretle çalışıyorlar ama o sanayideki firmaların kârı 342 milyardan 671 milyara çıkıyor.

Peki, bu firmalar AR-GE'ye -çünkü kalkınma planında "Teknolojik sıçrayış özel sektör eliyle olacak." gibi bir laf var- ne kadar ayırıyor? 16 milyar ayırmışlar sadece ve bu düşmüş; 18 milyardan 16 milyara düşmüş, seneye 14 milyara düşecek, bahaneleri kriz. Oysa kâr elde ediyorlar, niye kârlarını AR-GE'ye ayırmıyorlar? Çünkü düzenleyici bir politikanız yok, özel sektörün iyi niyetine bırakmışsınız. Özel sektörün önceliği kârdır, rasyolarını korumaktır. AR-GE'yi, teknolojik gelişmeyi o zaman bir kamu politikası olarak üretip düzenlemek gerekiyor. Bu, TEKNOFEST'lerle olmaz. O tamam, iyi bir şov, Türkiye'nin her yerinde yapabilirsiniz ama bu söylediğimiz düzenleme başka bir şey.

Peki, bu firmaların bize söyledikleri en önemli şey neydi? "Finansman maliyetlerimiz çok yüksek." Finansman giderlerinin 500 büyük firmadaki ağırlığı yüzde 61'den yüzde 41'e gerilemiş yani fonlanmışlar, bu bahaneleri de yok hatta öyle bir fonlanmışlar ki bu fonun bedeline biz emekçiler, yoksullar katlanıyoruz çünkü enflasyon olarak bize geri dönüyor bu; ticari kredilerin artışında bu enflasyon olarak geri dönüyor ve biz bu fonun bedelini ödüyoruz ama nimetlerinden yararlanamıyoruz. Nimetlerinden kim yararlanıyor? İşte, kâr oranları ortada.

Peki, sanayinin yapısı nasıl? Orta-yüksek teknoloji ve orta-düşük teknolojilerin payı yüzde 60'ın üzerinde, düşük teknolojilerin payı yüzde 30, burada konuştuğumuz mevzuları içeren o yüksek teknolojilerin -orta değil, gerçek yüksek teknolojilerin- payı ise yüzde 6 sadece. Şimdi, bu yüzde 6 üzerinden teknolojik devrimi yapmak mümkün mü? Çok mümkün değil. Peki, ötekileri dönüştürebilir miyiz? Dedim ya, onlar kopmak istemiyorlar; kârları iyi, böyle devam etmek istiyorlar ve fonlanıyorlar. İşte, yaman çelişki burada.

Dolayısıyla, ne silah sanayisiyle olur ne de petrokimya sanayisiyle olur; teknoloji ve sanayinin önümüzdeki dönem yeniden yapılanmasını istiyorsak o zaman başka bir perspektife ihtiyacımız var. Gerçek anlamda bir paradigma üretimine ihtiyacımız var. Bu, demokrasiden geçer, demokratik cumhuriyetten geçer; bu, toplumsal barıştan geçer. Bakın "Bunların teknolojiyle ne ilgisi var?" diyebilirsiniz ama çok ilgisi var çünkü bu minvalde üretilmeyen teknoloji toplumsal barışı dinamitliyor. İşte, İHA, SİHA hikâyemiz bizim, budur. Dolayısıyla, bu ilişkiyi iyi görmek gerekiyor.

Bakın, çok ilginç şeyler var: İmalat sektöründe katma değer artışını sağlayan nedir? İmalat sanayisinde, bu sektörde ihracatın esnekliği nedir, neye dayanır? Çünkü önümüzdeki dönem her şey ihracata bağlı, cari işlem açığı kapanacaksa bu esnekliği neyle ölçüyoruz? Yine, bu sektör büyüme, kriz dönemlerinde kendini nasıl korumaya alıyor, bununla ilgili ölçümleriniz var mı? Sanayi sektörünün, imalat sektörünün yüksek teknoloji paylarını bu 500 büyük firmada nasıl kullandığımızı söyledik; buna yönelik bir değiştirici, dönüştürücü girişiminiz var mı? Bütün bunları alt alta koyduğumuzda aslında imalat sektörünün fotoğrafı, bunun teknolojiyle olan ilişkisi ve bizim gelecek tahayyüllerimiz ortaya çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Temelli, iki dakika ek sürenizi verdim.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ve buradan şunu anlıyoruz ki aslında bizim bu senaryomuz kurgusal, kendi gerçekliğimizle kopuk, kopmamız gereken yerden kopmuyoruz. Kopmamız gereken, tamamen bizim çevre ülke olma koşullarından kaynaklanan durumumuzun aslında sürdürülebilir kılınmasıdır. Bu, tam da kapitalizmin merkezlerinin ürettiği dogmatik yaklaşımdır, nitekim de bu bize dayatılmaya devam ediyor. Bizim bu teknoloji anlayışımızla yol almamız mümkün değil.

KOBİ'ler... Çok çok önemli. KOBİ'lerin işletme sayısı yanılmıyorsam 3 milyon 400 bin, fazlası var. Bu KOBİ'lerin üretimdeki payı yüzde 76, istihdamdaki payı çok çok önemli fakat bu KOBİ'lerin fotoğrafına baktığımızda çoğunlukla küçük işletme, mikro işletme; bunların gerçek anlamda desteklenmesine ihtiyaç var ekonominin demokratikleştirilmesi açısından.

Şimdi, biz KOBİ'lere bu teknoloji perspektifinden, penceresinden baktığımız için aslında üvey evlat muamelesi yapıyoruz, bunlar treni sallasın, biz işte uzay vatan, yok İHA'sı, yok siber dünyamız, yok iletişim teknolojileri gibi alanda yoğunlaşalım; buradan çıkan ürünleri de bunlar kullansın. Bunların durumu, mikro ve küçük boy orta işletmelerin durumu o kadar vahim ki. Mesela, hiç Muş'a gittiniz mi, Van'a gittiniz mi, hiç Hakkâri'ye, Ağrı'ya gittiniz mi? Mesela oralara gittiğinizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Muş'tan uzaya öğrenci göndereceker.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Temelli, süreniz doldu.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bitiriyorum, sürekli kesiliyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen, lütfen, buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Muş'la sanki alay ediyorsunuz gibi geldi bize biliyor musunuz? Yani Muş'ta bu kadar acımasız koşullarda yaşanırken oraya Muş'u yazmak... Ya, önce bir Muş Ovası'na gitmek lazım, o bereketli, o şahane ovanın yaşadığı ızdırabı yaşamak lazım, bugün serhaddi dolaşmak lazım. “Muş'tan bir öğrenciyi yollayacağız.” Muş halkının karnı doyar mı sizce böylece, Muş Ovası verimli hâle gelir mi? Gönderin tabii Muş'tan da, her yerden gönderin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ufku açılır, ufku açılır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bir de hakaret ediyorsunuz!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Arkadaşlar, lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Lütfen, rica edeceğim, İsmail Bey, bu hakaretlerinize artık bir son verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Son kez Sayın Temelli, lütfen toparlayalım.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Dolayısıyla, küçük işletmeler çok çok önemli. Bu konuda küçük işletmeleri, mikro işletmeleri önceleyecek ve bunlara teşvik verecek yönden bir planın, programın bugün gündeminizde olmasını tercih ederdik. Maalesef biz kalkınma planında olduğu gibi sizin Bakanlığınızda da yine bolca hayal dinledik.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına Sayın Ümit Özlale.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Bakanım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bizim bir sunumumuz var her zamanki gibi.

Şimdi, genelde tartıştığımız şeylerden bir tanesidir Türkiye'nin büyümesi nasıl sağlanıyor ve Türkiye istediğimiz yüksek gelirli ülkelere yaklaşıyor mu diye. Buradan gördüğünüz gibi, aslında yaklaşıyoruz yani kişi başı millî gelirimizin yüksek gelir grubunun eşğine, oranına baktığımız zaman Türkiye, çok iyiye gitmiyor. Biz üst orta gelirli bir ülkeyiz; üst orta gelirli ülkelerin yüksek gelirli ülkelere kişi başı millî geliri yakınsarken bizler son on sene içerisinde hep bir patinaj yapıyoruz. İllere baktığımızda da bakın, en fazla patinaj yapan iller Bursa, Ankara, İstanbul, Antalya. Buralara çok fazla göç var ve bu göçler niteliksiz iş gücü şeklinde geldiği için buradaki kişi başı millî gelir düşüyor.

Sonlarda yine bununla ilgili bir slayt var ama bizim yapmamız gereken şeylerden bir tanesi Sayın Bakanım, değerli bürokratlar; artık İstanbul, Kocaeli, Tekirdağ'a bizim daha fazla yatırım yapmayıp oradaki bazı yatırımları Anadolu'nun başka şehirlerine çekmek lazım -burada Kalkınma Ajansının çok değerli yöneticileri de var- ve oradaki yaşam koşullarını iyileştirirsek, oradaki altyapıyı iyileştirirsek biz bunu başarmış olabiliriz.

Şimdi, baktığımızda, sizinki ile bizimki biraz daha farklı bir tablo. Türkiye'nin küresel imalat katma değerinden aldığı pay artıyor. 1,27 2010'da ve 1,22 geçen sene; bu seneninki daha açıklanmadı. Bizim yer aldığımız üst orta gelirli ülkelerin imalat katma değerinden aldığımız pay da düşüyor. Bakınız, son yirmi seneye baktığımız zaman eskiden o imalat katma değerinden aldığımız pay 5,42'ymiş, şimdi neredeyse yarıya düşmüş. Dolayısıyla burada bizim bir imalat sanayisi problemimiz var ve bunu nasıl aşacağımızı hepimizin düşünmesi gerekiyor. En önemli şeylerden bir tanesi, büyümenin kalitesine yani büyümeyi etkileyen bileşenlere baktığımızda "Türkiye neyi daha iyi yapmalı?" dediğimiz zaman bizim toplam faktör verimliliğimizin büyüme katkısı maalesef düşük.

Şimdi, burası önemli: bizler lisedeyken, üniversitedeyken, hatta ben doktorayı bitirdikten sonra da bir merkez vardı -burada deneyimli bürokratlar hatırlayacaklardır- Millî Prodüktivite Merkezi. Millî Prodüktivite Merkezi daha sonrasında Bakanlığın bünyesine alındı, yanlış hatırlamıyorsam Sanayi Genel Müdürlüğü içerisine alındı ve ondan sonrasında da o ayrı bir merkez olmaktan çıkıp Bakanlık bünyesinde çalışmalara devam edildi. Ben o uygulamanın, Millî Prodüktivite Merkezinin yeniden gelmesi gerektiğini ve özellikle toplam faktör verimliliğini özel sektörün nasıl iyileştirmesi konusunda bu prodüktivite merkezinin daha yüksek bütçelerle özel sektöre ve kamuya destek olması gerektiğini düşünüyorum. Biz, tabii, şimdi, bu araştırma önergesini vereceğiz, AK PARTİ'li arkadaşlarımız onu reddedecekler ama sizin yine önümüzdeki dönem için aklınızda olsun, bu Millî Prodüktivite Merkezi bu dönem için oldukça önem taşıyor.

Büyümenin kalitesine baktığımız zaman "Nasıl büyütüyoruz?" diye, o zaman, bir, emeğin kalitesinde istediğimiz durumda değiliz ama başka bir şey daha var, yatırımların bileşenlerine baktığımız zaman bilgi ve iletişim teknolojisi sermaye yatırımları ile bilgi ve iletişim teknolojisi olmayan sermaye yatırımlarında bizler aynı grupta yer aldığımız gelişmekte olan ülkelere oranla bilgi ve iletişim teknolojisi olmayan sermaye yatırımlarına yatırım yapmışız. Dolayısıyla sizin sunumunuz ile bizim buradaki büyümeyi bileşenlerine ayırdığımızda karşımıza çıkan tablo biraz farklı. Bizim çok daha fazla bilgi ve iletişim teknolojisi sermaye yatırımlarını artırmamız lazım ve bu önümüzdeki dönemki teşvikleri bu çerçevede vermek lazım, bununla ilgili birazdan biraz daha detaylı konuşacağım.

Dolayısıyla ne yapmışız biz? Hem yatırımların kalitesinde hem de toplam faktör verimliliğini sağlayamadığımız zaman benim en büyük problemlerden bir tanesi olarak gördüğüm rekabetçiliği yanlış kurgulamışız, bu sizden önceki dönemde yapılan bir şey yani son dönemde değil. Değersiz Türk lirası ve emeği ucuzlatarak, ücretleri ucuzlatarak bir rekabet gücü sağlamaya çalışmışız. Gördüğünüz gibi burada Romanya'yla bir kıyaslama yapmaya başladık ve Romanya'yla kıyasladığımız zaman

bizim “iyi ürünler” dediğimiz, niteliği ve bağlantılılığı orta yüksek düzeydeki olan ürünlerde Türkiye neredeyse son on beş sene içerisinde yerinde sayarken, bizim yarıştığımız Doğu Avrupa ülkelerinde, mesela Romanya’da bu sayı artmış, diğer ülkelerde de artmış.

Biraz önce siz çok önemli bir şey söylediniz beyaz eşya ile ilgili. Beyaz eşya bizim çok rekabetçi olduğumuz ve gururumuz bir sektör. İtalya ile Almanya’nın yerini Polonya ile Türkiye almaya başlıyor fakat orada şöyle tehlikeler var: Doğu Avrupa ülkeleri beyaz eşya başta olmak üzere, otomotiv başta olmak üzere çok fazla doğrudan yabancı yatırım çekiyorlar ve bizler onlarla rekabetçiliği giderek daha zor şartlarda yapmak zorundayız. O yüzden, Doğu Avrupa ülkeleriyle nasıl daha iyi rekabet yapabiliriz, buna mutlaka bizim kafa yormamız lazım. Bunun sonucunda yani biz ucuz emek ve değersiz Türk lirasıyla rekabet gücü sağlamaya çalıştığımız zaman -ki aslında Türkiye’yi çok zor duruma götüren yeni ekonomi modelinden bahsediyorum- bir problem oluyor, o problem de şu: Ücretler düşüyor. Türkiye’nin üretim deseni bir türlü yükselemediği için, yüksek teknolojiye, yüksek katmaya değere ulaşamadığı için bir süre sonra ister istemez bu ücretlere yansıyor.

Şimdi, burada Komisyon üyesi değerli milletvekilleri takdir edecektir, ben her sunumda Türkiye’nin en büyük problemlerinden bir tanesinin ücretler olduğundan bahsediyorum çünkü ücretlerin düşük olduğu bir yerde siz talebi devamlı insanları borçlandırarak, firmaları, hane halkını borçlandırarak sağlamak zorunda kalırız. Türkiye’nin şu andaki en büyük problemi verimsizlikten dolayı, istediğimiz verimlilik artışını sağlayamadığımızdan dolayı, doğru rekabet politikasını geliştiremediğimizden dolayı ücretlerin, dolayısıyla vatandaşımızın satın alma gücünün düşmesidir. Bu tablo da size bütün sektörlerde ne kadar fazla düştüğünü gösteriyor.

Peki, ne yapmak lazım? Politika önerilerinden bahsetmek gerekiyor bize ayrılan sınırlı zamanda. İlk olarak bence yapılması gereken şeylerden bir tanesi -ben burada sadece bir örneğini verdim- hemen Odalar ve Borsalar Birliğinin çok detaylı analizleri var; sektörler bazında tekrarlayan sorunlara bakın. Mesela, diyelim ki tekrarlayan sorunlarda fiber altyapısı. Fiber altyapısının yetersizliği birçok sektörün son altı senedir, yedi senedir raporlarında belirttiği tekrarlayan sorun. İlk olarak hemen gidip Odalar ve Borsalar Birliğiyle sektör bazında son yedi senede, sekiz senede onların raporlarındaki tekrarlayan sorunlara bakıp o sorunları çözmek gerektiğini düşünüyorum.

Başka ne yapmak lazım? Bunu mutlaka değerli bürokratlarımız da biliyorlardı ama İngiltere’de bunun çok iyi bir örneği var, Amerika’da da var; mesela bu “catapult” projesi İngiltere’nin. Önümüzdeki dönem öyle bir dönem ki farklı alanlarda, farklı disiplinlerdeki ortaya çıkan teknolojinin, ortaya çıkan bilginin birbirleriyle paylaşılması dönemi. Biraz bundan bahsetmek istiyorum. Türkiye bunu yaparsa bence oldukça önemli bir şey olacaktır. Burada gördüğünüz gibi hücre ve gen terapisinden tutun bağlantılı mekânlara kadar, yarı iletken uygulamalara kadar birçok alanda merkez var. Bu merkezler farklı şehirlerde dolayısıyla olayın bir bölgesel kalkınma tarafı da var fakat bu şehirler birbirleriyle bağlantılı, bu merkezler birbirleriyle bağlantılı, birbirleriyle devamlı bilim insanı değiş tokuşu yapıyorlar; bilgileri, teknolojileri değiştiriyorlar. Sayın Temelli’yle ayrıştığımız bir nokta şu: Bunun tam ortasında bence savunma sanayisi olması lazım. Maalesef, dünyanın iktisadi tarihine, iktisadi kalkınmasına baktığımız zaman savunma sanayisi yatırımları bir ülkenin kalkınmasında, büyümesinde faydalı oluyor ama benim buradaki ön plana çıkarmak istediğim şey şu: Sağlıklı büyüyen ülkelerde savunma sanayisine yapılan yatırımlarda ortaya çıkan teknoloji diğer sektörlerle aktarılmalı. Kullandığımız akıllı telefonlarda, beyaz eşyada, ondan sonra teknik tekstilde hep böyle bir şey olmuş. Ben Türkiye’nin en temel eksikliğinin bu olduğunu düşünüyorum. Yani savunma sanayisine bir yatırım yapıyorsunuz -buna benim çok fazla bir itirazım yok- fakat orada elde edilen “know-how”un, orada elde edilen bilginin, teknolojinin diğer sektörlerle paylaşılması lazım. Yüksek katma değeri ben

ancak böyle yaratabileceğinizi düşünenlerdenim. Dolayısıyla dünya farklı merkezlerin birbiriyle daha fazla konuştuğu, özellikle savunma sanayisi gibi alanlarda ortaya çıkan bilgi ve teknolojilerin diğer sektörlerle paylaşıldığı bir alana doğru gidiyor.

Başka ne eksiklerimiz var? Burada da Sayın Temelli'yle aynı düşünüyoruz. Temel bilimlerde hiç istediğimiz yerde değiliz. Dünyada gelişen ve üniversitelerin ekonominin, büyümenin, kalkınmanın motoru olduğu bütün ekonomilere baktığımız zaman temel bilimlere daha fazla kaynak ayrıldığını görüyorsunuz; Türkiye orada maalesef kötü bir durumda. Biz bugün tekrardan bir öneride bulunacağız TÜBİTAK'ın bütçesinin artırılması ve temel bilimlere daha fazla bütçe ayrılması konusunda. AK PARTİ'li arkadaşlarımız bunu reddedecekler ama not düşmek için söyleyeyim, TÜBİTAK'ın özellikle temel bilimler alanında daha fazla bir bütçeye ihtiyacı var, orada istediğimiz yerde değiliz.

Bir de burada önemli olan noktalardan bir tanesi, bizim çok fazla dışarıya giden bilim insanımız var. Bu bilim insanlarını biz buraya çekmeye çalışıyoruz ve bir türlü de başarılı olamıyoruz. Bence daha fazla bununla uğraşmak yerine ben başka bir şey öneriyorum Sayın Bakanım. O bilim insanlarından orada faydalanalım yani bir diaspora politikası -diaspora ismi belki size kötü gelebilir ama teknik terimi budur literatürdeki- bilimde bir diaspora politikası izleyelim. Yani mesela, bizim medaniiftiharımız Gökhan Hotamışlıgil, Mehmet Toner, bunlar benim doktora yaptığım yerlerde oranın çok önemli bilim insanları. Onları buraya getirmeye çalışmayalım ama onlardan orada yararlanalım, oraya her sene doktora öğrencisi götürelim, burada onlara bir kürsü verelim, arada sırada gelsinler burada çalışsınlar. Dolayısıyla bizim Türkiye'nin bilim politikasında yapmamız gereken şeylerden bir tanesi, zaten bilimde öncü olan ülkelerden onları buraya çekmeyelim, onlardan orada yararlanalım. Bununla ilgili bir proje başlatırsanız, eminim, şu anda Türkiye için bir şey yapmak isteyen bilim insanlarını daha iyi bir şekilde, sanayi ve teknoloji politikasına yön verecek şekilde bulabilirsiniz.

Şimdi, başka ne önemli? Bilimsel araştırmaları, maalesef, biz ticarileştiremiyoruz. Ben bilimsel araştırmaların ticarileştirilmediği sürece çok fazla bir anlam ifade etmediğini düşünüyorum. Teknoloji transfer ofisleri -ki kurulmasında benim de katkı olmuştur zamanında- istenilen yere gelemediler. Bir bilim insanından girişimci olmasını bekleyemezsiniz ama o teknoloji transfer ofisleri girişimci bir ruhla o bilim insanının yaptığı şeyleri ticarileştirme konusunda ona yardımcı olabilirler. Örnek vermek gerekirse mesela London School of Economics, çok da iyi bildiğim bir okuldur. Orada mesela bir "R-LAB" var. R-LAB, farklı laboratuvarları birbiriyle birleştiriyor, dolayısıyla "catapult" örneğindeki gibi. Ama bir de "LSE Enterprise" diye bir uygulamaları var. O da diyor ki bilim insanlarına "Olduğun yerde dur; ben senin araştırmalarını ticarileştireceğim ve özel sektöre tanıtacağım." Bu kısımımız eksik bizim. Yani bilim insanlarına daha fazla bütçe verelim, onlar bilimini yapmaya çalışsınlar fakat o araştırmaları anlayıp o araştırmaları anladıktan sonra o araştırmaları ticarileştirme konusunda bizim hem üniversite bünyesinde hem TÜBİTAK bünyesinde hem de Bakanlık bünyesinde çok daha fazla bir yeteneğe, daha fazla bir bütçeye ihtiyacımız var.

Şimdi, baktığımız zaman, AR-GE vurgusu yaptınız; güzel ama biz yüksek gelirli olma iddiasındaki bir ülkeye göre oldukça az kaynak ayırıyoruz. İşte, bugün bakın, AR-GE harcamalarının millî gelire oranında Türkiye maalesef aynı sınıfta yer aldığı üst orta gelirliilerin altında ve aradaki fark büyüyor. AR-GE harcamalarının millî gelire oranına baktığımız zaman Brezilya'nın altındayız, Mısır'ın biraz üstündeyiz. O bakımdan -bu, Dünya Bankası verileridir- 2024 bütçesine de geldiğimiz zaman, orada maalesef... Bizim geçen hafta Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde de tartıştığımız ve kendilerine aktardığımız bir şey var; AR-GE harcamalarına yapılan ödenek teklifi 0,45 ağırlığında, bunun artması gerekiyor. Yine, fonksiyonel sınıflama alanına baktığımız zaman da burada temelde olsun, kamu hizmetlerinde olsun, neredeyse devamlı bir düşme var. Dolayısıyla, sizin söylediğiniz, benim

de katıldığım AR-GE'ye daha fazla yatırımı biz maalesef 2024 bütçesinde göremiyoruz; zaten temel problem de bu. Mesela, kalkınma planına baktığımız zaman çok yüksek hedefler var, bu konularda bizler size sadece destek olabiliriz o yüksek hedeflere ulaşmanızda fakat bütçeye baktığımızda hedefler ile bütçe arasında bir uyumsuzluk var maalesef.

Peki, nasıl bir AR-GE politikası izlemek lazım? İlk önce yapılması gereken şeylerden bir tanesi, dünyada artık şirketler de AR-GE politikalarını düzenlerken kendi içlerinde yatırım yapmak yerine mesela etraftaki, hem Türkiye'deki hem dünyadaki "start-up"lara bakıyorlar. Yine, doktora yaptığım ve ders verdiğim yerden bahsedecek olursak mesela, Cambridge Innovation Center var, orada hem şirketler hem de ülkeler ofisler açmışlar ve Harvard'dan, MIT'den, oradaki üniversitelerden çıkan "start-up"lara bakıyorlar ve "Bu 'start-up'ın yaptığı, geliştirdiği teknoloji benim işime yarar mı?" diyorlar. Yani artık şirketler kendi bünyesinde AR-GE yapmak yerine bir AR-GE avcılığı yapıp AR-GE ofisleri açıyorlar ve böylelikle bir teknoloji avcısına dönüşüyorlar. Ben Bakanlığın önümüzdeki dönemde bu konuya biraz daha ağırlık vermesini beklerim. Dünyada teknolojiyi geliştiren bu "start-up"ların olduğu yerlerde daha fazla ofis açın, oradaki "start-up"ların ne tür teknoloji geliştirdiğine baktıktan sonra bu teknolojilerin bizim özel sektörümüzün işine yaracağını düşünürseniz bunu alın. Ben bunu Varlık Fonuna da zamanında önermiştim. Varlık Fonunun en önemli artılarında bir tanesi bu olabilirdi. Dünyada bizim özel sektörümüzün kullanıp verimliliğini artırabileceği, kârını artırabileceği, istihdamını artırabileceği alanlarda Varlık Fonu gitsin, bütün dünyadaki şirketleri, teknoloji şirketlerini satın alsın; aynı şeyi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı da yapabilir. O bakımdan, ben bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

İkincisi: AR-GE politikasında bence... Türkiye'de zamanında yani ben siyasete girmeden önce çok fazla başarılı şirket örneği incelemiştim. Büyük şirketlerin, başarılı şirketlerin, sürdürülebilir büyüme sağlayan şirketlerin ilk ortak özelliği tedarikçisiyle beraber büyüyorlar. Dolayısıyla, sizler teşviki verirken mutlaka o şirketlerin tedarikçilerini de beraber ele almanız lazım. Bir tane örnek var; mesela, Şişecam bizim gururumuzdur, medariifiharıımızdır. Şişecam gidip Gebze'de, Tuzla'da cam teknolojiyle ilgili "start-up"lara yatırım yapar. Sizin bunu daha fazla desteklemeniz lazım, başka sektörlerle desteklemeniz lazım ki Şişecam o ekosistemin öncüsü olarak gitsin, o "start-up"lara destek olsun, Bakanlık da bu konuya daha fazla kaynak ayırsın.

Teknokentlerden de biraz bahsetmek istiyorum. Türkiye'de bu teknoloji geliştirme bölgelerine, teknoparklara, teknokentlere baktığımız zaman, maalesef, teknokentler şu anda yüksek kiralarla oradaki şirketlere gelir vergisi avantajı sağlayan kurumlar hâline gelmiş durumdadır. Ben teknokent projesini önemli buluyordum, teknopark projesini önemli buluyordum fakat oraya baktığımız zaman, artık oraya girmeniz için çok yüksek kiralarla karşılaşıyorsunuz, karşılığında da vergi avantajları var. Benim şöyle bir önerim var: Bir şirket eğer teknokentte yer alacak AR-GE yetkinliğine sahipse bırakın teknokentte yer almasın, siz ona teknokentteki bir şirket muamelesi yapın, o avantajları verin yani bütün Türkiye'yi teknokent yapın çünkü artık kart basarak AR-GE yapmak olmaz. Ben üniversitelerde de buna karşıyım -vakıf üniversitelerinde benim yıllarım geçti- maalesef, üzülerek görüyorum ki birçok vakıf üniversitesine öğretim üyeleri giderken kart basıyorlar. Artık bilim, AR-GE kart basarak girebileceğiniz bir merkezde yapılmıyor. O bakımdan, bana göre, bizim bu teknokent, teknoloji geliştirme bölgeleri, teknopark, bunlara bakış açımızı biraz değiştirmemiz gerekiyor.

Bir başka sorumuz, küresel talep dinamiklerine adapte olamıyoruz; tabii, ben burada ihracattan bahsediyorum. Ticaret Bakanlığı geldiğinde de aynı öneriyi yapmıştım; bakanlıkların kurgusal yapısına baktığımızda bir problem var. Mesela, Asya ülkelerinin büyüme-kalkınma performanslarını tekrarlamak istiyoruz. Orada Ministry of International Trade and Industry (MITI) diye bir kurum vardır, sanayi

ile dış ticaret beraber gider. Oysa bizde dış ticaret, ihracat Ticaret Bakanlığında, sanayi sizde. O bakımdan ya sizin Ticaret Bakanlığıyla çok daha sıkı çalışmanız lazım yani siz sanayi politikasını belirlerken Ticaret Bakanlığının da sizinle beraber bir ihracat politikası geliştirmesi lazım ya da farklı bir kurumsal organizasyona gitmek lazım çünkü bize tarih bunu söylüyor. Biz sanayi ihracatıyla büyüyecek bir ülkeysek eğer o zaman sanayinin bir bakanlıkta, ihracatın başka bir bakanlıkta olması ileride problemler yaratabilir. Bu bakımdan bizim ihracatımızda gördüğümüz temel problem küresel talep dinamiklerinde yani dünyada talepte nasıl bir değişiklik var, ona çok adapte olamıyoruz. Adapte olamamamızın sebeplerinden bir tanesi... Yine, sizlerle, ben siyasete girmeden önce Bakanlığınızla bir proje yapmıştım ve hatırlarsanız KOSGEB ve TÜBİTAK desteklerinin etki analizlerine bakmıştık. Orada ne zaman başarılı bir şirket görsem onlarla daha fazla sohbet ediyordum odak grup toplantılarında. Şunu görmüştüm: Bu şirketlere artık parasal teşvik yerine bu şirketlere teknoloji danışmanlığını vermeniz lazım. Bu şirketlerin çok önemli bir kısmı hangi teknolojiye ihtiyacı olduğunu bilmiyor ve şu anda hakikaten bütün yıkıcılığıyla yeni bir teknoloji devrimi var. Sanayi 4.0 dediğimiz şeyi biz iliklerimize kadar hissediyoruz. Şirketler yatırım yapmak isteyecekler, siz onlara para verdiğiniz zaman nereye yatırım yapacaklarını bilmeyebiliyorlar. Mesela İzmir’de çok iyi bir şirket vardı, o şirket şunu söylemişti: “Ya benim bu üretim bandında bir problemim var, bu problemi çözecek bir teknoloji danışmanına ihtiyacım var ve ben bunu bir türlü bulamıyorum.” O yüzden bence Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının önümüzdeki dönemde bu teşvik sistemini tekrardan kurgularken teknoloji danışmanlığı yapması gerekiyor. Almanya’da Fraunhofer Vakfı bunlardan bir tanesidir. Biz bunu geçmişte sizinle, sizin bürokratlarınızla konuşmuştuk; buna bütçeden daha fazla kaynak ayırmamız gerekiyor.

Bunun dışında KOSGEB’in özellikle -burada KOSGEB Müdürümüz de aramızda- yapması gereken şeylerden bir tanesi -ki üç-dört sene önce böyle bir proje başladı diye hatırlıyorum ama daha sonrasını takip etmedim- bir şirkete gidip o şirketin teknoloji karnesini, teknoloji yetkinliğini oluşturduktan sonra o şirkete “Senin şunu, şunu, şunu yapman gerekir.” diye onu yatırım konusunda yönlendirmesi gerekiyor. KOSGEB sanayi sektörüne daha yakın, ticaret sektörüne daha uzak, o bakımdan benim Ticaret Bakanlığına yaptığım bir öneri vardı; onlar da kendi KOSGEB’ini kursunlar. Sizin KOSGEB’iniz sadece sanayi şirketlerine, küçük ve orta ölçekli işletmelere hizmet etsin, o esnafın dertlerine de Ticaret Bakanlığı bünyesinde başka bir kurum hizmet etsin ve böylelikle çok daha iyi bir ayrışma sağlanabilir. Bunun bize gösterdiği şey, şirketlerin teknoloji yatırımları konusunda ne yapması gerektiğini bilmemeleri. Bu konuda Bakanlığın mutlaka bir yönlendirmeye ihtiyacı var.

Başka ne yapmak lazım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Özlale, lütfen toparlayalım.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bu endüstriyel simbiyoz yaklaşımı... Bu, önemli; önümüzdeki dönemde hem verimliliği sağlamak için -biraz önce söylemişiz- hem de atıkları daha iyi değerlendirmek için. Yani öyle sanayi bölgeleri ve öyle OSB’ler kurmamız gerekiyor ki bizim Türkiye’de... Biz bunun çalışmasını yaptık, seçimi kazanacağımızı zannediyorduk bu çalışmayla, kazanamadık ama olsun, ben söyleyeyim bunu: Şimdi OSB’lerde bir firmanın çıktısının diğer firmanın girdisi olduğu yapılar tasarlamamız gerekiyor, buna “endüstriyel simbiyoz” diyoruz ve böylelikle çok iyi bir kaynak dağılımı yapabiliyorsunuz. Şimdi, mesela bunun örneği ne? İsmail Bey buradan tabii çok mutlu bir şekilde ayrılacak. Mesela Uşak; Uşak, hazır giyim artıklarını toplayıp onlardan tekrar ham iplik üretebiliyor. Onun adının endüstriyel simbiyoz olduğunu bilmiyorlar ama onun adı endüstriyel simbiyoz. Böyle örnekleri bizim çoğaltmamız gerekiyor. Önümüzdeki dönem biz kaynakları daha iyi kullanacaksak

eğer, işte bir firmanın girdisinin hemen yanındaki firmanın çıktısı ya da bir sanayi bölgesinin çıktısının diğer firmanın girdisi olacağı bir sanayi mekân tasarımı yapmak gerekiyor. Bu da yeni nesil OSB'lerle olacak şeylerden bir tanesi.

Ben daha fazla şunu görmek isterdim: OSB sayısından daha çok, OSB'leri nereye kuracağımızı. Baktığımız zaman, şu anda 2022 verileriyle ben geldim karşınıza -sizde 2023 verileri vardır- OSB sayısına bakın, Bursa, Ankara, İstanbul; bunlar arsa fiyatları. Artık oralara bizim daha fazla sanayiye taşımamamız gerekiyor. Hepimizin içini yakan deprem bize çok şey öğretti. İstanbul, Tekirdağ, Kocaeli; o havza bir deprem bölgesi, aynı zamanda oranın daha fazla nüfus kaldırmaması gerekiyor. Bizim sanayinin farklı kollarını farklı yerlere geçirmemiz gerekiyor. Burada kalkınma ajansları önemli bir rol oynayabilir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığıyla beraber sizin bu OSB'lere kılçık raylar atarak Anadolu şehirlerinde OSB'lerin gelişimine katkıda bulunmanız gerekiyor.

Son slayt... Sanayide İstanbul ve çevresinin yükünü mutlaka hafifletmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – İki dakikada özetleyebilir miyim bir şeyi daha?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Birkaç nokta var yani Bakanlığımızın bünyesini çok iyi bildiğim için öne çıkarmanız gerektiğini düşündüğüm.

GBS bir başarı hikâyesidir, Girişimci Bilgi Sistemi. Şimdi, Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'nde de verileri temizlemiştiniz, o da çok iyi. Bundan sonra yapmanız gereken aşama, İngiltere ve Amerika'da olduğu gibi bir akademisyenin, bir araştırmacının kendi evinden, kendi ofisinden bağlanarak o GBS ve Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'ne girmesidir çünkü orada hâlâ çok yüksek bir protokol var; bunu yaparsanız ve araştırmacılar oradaki araştırmalarını sisteme yüklerlerse müthiş bir iş yapmış olursunuz. O yüzden, Sanayi Sicil Bilgi Sistemi ve GBS'yi üniversiteden, hatta evlerden bağlanacak şekilde yapmanız lazım.

Etki analizi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bir inisiyatifiydi, çok önemlidir. Bizim karşımıza torba yasalarda gelen şeylerden bir tanesi şu: Diğer bakanlıkların etki analizinin kalitesi çok düşük, felaket, diğer bakanlıklar için konuşuyorum. Mutlaka diğer bakanlıklara etki analizi konusunda bir destek vermeniz gerekiyor ki karşımıza gelen, 5018'e göre bütün bakanlıkların yapması gereken o etki analizleri daha iyi olsun.

Fen lisesi... En son ondan bahsetmek istiyorum. Ben İzmir Fen Lisesi mezunuyum ve İzmir Fen Lisesinin kötü bir öğrencisi olmama rağmen hayat beni buralara getirebildi, iyi öğrencilerin çoğu yurt dışına gittiler. Bir TÜBİTAK Fen Lisesinden bahsetmişsiniz, kutluyorum ama Allah aşkına Ankara, İstanbul, İzmir Fen Liselerine, onlara çok daha fazla yatırım yapın; o çocuklar bizim ülkemizin geleceği. Ben okullar açıldığı zaman İzmir Fen Lisesine gittiğimde bilgisayar altyapılarından tutun yemekhaneye kadar hakikaten çok üzülerek oradaki altyapı yetersizliğini gördüm.

Fen liseleri 1980'lerle beraber Türkiye'nin yüz akı eğitim projeleridir. Sizin öncü bir Bakanlık olarak fen liselerine daha fazla kaynak ayırmanızı ben sizden burada rica ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – TÜBİTAK Fen Liseleri iyi bir proje ama özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi fen liselerine de daha fazla kaynak ayırın çünkü orada yetişecek olan bilim insanları burada sizin bahsettiğiniz yüksek hedeflere ulaşma konusunda bize yardımcı olacaklar diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi Milliyetçi Hareket Partisiyle devam edeceğimiz ancak öncesinde Sayın Temelli'nin konuşmasında tutanaklara yansıyan bazı ifadeler söz konusu. Bu yansıyan ifadelerde “Bugün Filistin halkına, Kürt halkına yönelik saldırılar yarın bugün bütün dünyayı büyük bir ateş çemberine sürükleyecektir.” diyorsunuz yani bugün Filistin’de yapılan soykırımı alıp bunu Türkiye’nin teröre karşı yürüttüğü mücadeleyi de...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Soykırım demedim.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Akıl tutulması.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, Filistin’de şu an bir soykırım yapılıyor ve “Filistin halkına, Kürt halkına yönelik saldırılar” şeklinde, “İkisi de aynıdır.” şeklinde bir anlam çıkıyor buradan Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Saldırı başka, soykırım başka.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, bir tarafta Filistin halkına bir soykırım uygulanıyor tamamen...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Böyle bir şey söylemedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, siz söylemediniz de Filistin halkına yönelik saldırılar nedir? Bir soykırım yapılıyor şu an orada. “Onun ile Kürt halkına yönelik saldırılar” diyorsunuz.

Bakın, ifadeniz aynen şu: “Bugün Filistin halkına, Kürt halkına yönelik saldırılar yarın bugün bütün dünyayı büyük bir ateş çemberine sürükleyecektir.” Tutanak burada.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Tamam da burada ne var, ben anlayamıyorum Başkan.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Nasıl ne var ya?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye değerli arkadaşlar...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Daha ne olsun ya!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Başkanla konuşuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, bir saniye müsaade edin.

Değerli arkadaşlar, ben burada gerekli şeyleri söyleyeceğim.

Bugün Filistin halkına karşı yapılan, bir soykırım değerli arkadaşlar; fosfor bombalarıyla etrafı kuşatılmış, hiçbir şeyin girişine, çıkışına izin verilmeden, bir halk topyekûn yok ediliyor orada. Şimdi, bunun ile Türkiye’nin teröre karşı sürdürmüş olduğu faaliyetler aynı kefeyle konulmuş; bunu, bir kere, kabul etmediğimizi ifade etmek isterim. Türkiye’de herhangi bir halka karşı bir saldırı kesinlikle yoktur, olamaz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Rojava’daki sivil halklar için ne diyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, böyle bir şey olamaz. Bununla alakalı, Türkiye’nin sadece terör örgütüne yönelik operasyonları vardır, vatandaşlarına, kendi halkına karşı asla ve asla böyle bir şey söz konusu değildir. Sınır ötesinde de yaptığı faaliyetler DEAŞ ve PKK’nın Suriye uzantısı YPG gibi terör örgütlerine yöneliktir. Lütfen, burada Türkiye’nin faaliyetlerini bir halka yönelik gibi lanse etmeye... Ki Türkiye için zaten böyle bir şey kesinlikle söz konusu olamaz çünkü bizim 86 milyon vatandaşımız var, birinin diğerinden bir farkı yok. Sınır ötesi yapılan faaliyetlerde de değerli arkadaşlar, oradaki terör örgütlerine yönelik sürdürdüğü faaliyetlerdir, ikisi...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Pamuk tarlasında çalışan kadınlar terörist miydi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, ikisi aynı şey...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Pamuk tarlasında çalışanlar örgüt üyesi miydi?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Pamuk tarlasında çalışan kadınlar terörist miydi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlarım, ikisi aynı şey değildir. Burada bir soykırımla bunu özdeşirmek doğru olmamıştır.

Sayın Temelli, bu hem yakışık kaçmamıştır hem de doğru olmamıştır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Orada da bir saldırı var sivillere yönelik, yerli halka saldırı var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, sözcünüze söz vereceğim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hastaneler, eğitim yerleri...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sözcünüze söz vereceğim, dolayısıyla cevap hakkını kullanmak isterse kullanabilir.

Bu doğru bir şey değildir, ne Türk Silahlı Kuvvetleri ne de emniyet güçleri böyle bir şey yapmaz, yapmamıştır. Verdiğimiz sınır ötesi operasyon yetkileri de terör örgütlerine müdahaleye yöneliktir, bunun bilinmesini ve kayda geçmesini özellikle vurgularım, vurgulamak isterim.

Sayın Temelli, samimiyetle bir şey söyleyeyim: Bunun kimsese faydası yok, bu ifadelerin ülkemize de faydası yok, konuşmacılar olarak sizlere de bir faydası yok, dünyaya da bir faydası yok. Doğru olan doğrudur, doğru duvar da yıkılmaz. Türkiye'nin yıllarca sürdürdüğü ve ağır bedeller ödediği bu terörle mücadelede lütfen ikisini karıştırmayalım, bunları özdeşleştirip bunu farklı bir manaya çıkartmayalım.

Konuşmak istiyorsanız söz vereceğim.

Buyurun Sayın Temelli.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, kendisinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, şimdi, benim konuşmamın bağlamı çok nettir. Dolayısıyla bu konuda bir düzeltme yapacaksanız Dışişleri Bakanından başlayabilirsiniz çünkü Dışişleri Bakanı ne dedi? “Artık hiçbir hedef gözetmeksizin gerekli operasyonu yapacağız.” dedi ve yaptı da. Hastaneler de bombalandı, camiler de bombalandı; bu ayrı bir konu. Kaldı ki ben İsrail soykırımıyla özdeşleştirilmiş bir cümle kullanmadım orada. Bu, tamamıyla zorlama bir izahat oldu, bunu da kabul etmediğimiz çok net bir şekilde tutanaklara geçmesini istiyoruz.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Türkiye özellikle teknolojik olarak da kendini savunma hakkından kaynaklı hem savunma sanayisine yatırımlar yapmaktadır, bunları Türkiye'nin 86 milyon vatandaşının can ve mal güvenliğini koruma adına yapmaktadır ve bu alanda hem Bakanlığın hem Hükümetin hem de devletimizin kararlılığı söz konusudur. Silah sanayimizi, savunma sanayimizi de geliştireceğiz. Bunların, bu faaliyetlerin farklı bir benzerlik kurulmasının doğru olmadığını düşünüyoruz. Türkiye'nin yaptığı bu faaliyetlerin İsrail devletinin projeksiyonuyla da örtüştüğünü

düşünmüyorum, böyle bir şey söz konusu değildir. Bir tarafta, bir yerde kuşatma altında yukarıdan farklı devletlerin sağladığı bombalarla bir halk yok edilirken bir tarafta da Türkiye'nin kendisini savunmaya yönelik geliştirdiği teknolojiler bulunmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bağlamından kopardınız konuşmamı, bağlamından kopardınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bir de Başkanım, Sayın Dışişleri Bakanımız “Hedef ayırt etmeksizin.” ifadesini kullanmamıştır, “PKK ve YPG'nin bütün tesislerini” demiştir. Çarpıtma var, onu da doğru kullanmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – PKK'nın, YPG'nin tesislerini söylemiştir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hastaneler var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, sivil halka yönelik değildir “Örgütün tesisleri meşru hedeftir.” demiştir.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sizin söylediğiniz cümleden sanki insan, sivil, asker ayırt etmeksizin anlamı çıkıyor. Ne münasebet ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, açıklama çok net Sayın Yegin, burada...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Çok net açıklamış.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Kendisi söylüyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Çok net açıklıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hayır, kendisi söylüyor, buraya geldiğinde de soracağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, tabii ki bunu sorabiliriz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Aksu bekliyor, söz vereceğim kendisine.

Sayın Bakanım söylediği, burada İçişleri Bakanlığına yapılan saldırının nereden geldiği tespit edildikten sonra, bunun arkasındaki örgüt belirlendikten sonra...

ORHAN YEGİN (Ankara) – PKK ve YPG'nin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – ...bunun PKK ve onun Suriye uzantısı YPG'nin olduğu ortaya çıkarıldıktan sonra “Örgütün tesisleri hedef alanımızdadır, meşru hedefimizdir.” dendi ve gerekli müdahale yapıldı. Konu bundan ibarettir.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bu kadar!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakan geldiği zaman detaylı sorabilirsiniz.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Devam)

b) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ç) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) *Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)*

e) *Kalkınma Ajansları (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu) (Devam)*

f) *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Devam)*

g) *Türk Standardları Enstitüsü (Devam)*

ğ) *Türk Patent ve Marka Kurumu (Devam)*

h) *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Devam)*

ı) *Türkiye Bilimler Akademisi (Devam)*

i) *Türkiye Uzay Ajansı (Devam)*

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kapsamlı sunumunuz için teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Türkiye'nin sanayi ve teknolojiye aldığı mesafeyi, kazanımlarını, bilimin ve bilimsel düşüncenin çıktılarının sanayile entegrasyonu sonucunda elde edilen yerli ve milli katkırı dikkatle takip ediyoruz. Kalkınma planlarıyla uyumlu olarak sanayiye yönelik politika önerileri ve stratejiler oluşturmak, sanayileşme politikaları çerçevesinde yerli üretimin ve teknolojik kabiliyetlerin geliştirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri arasında eş güdümü tesis etmek, bilim, teknoloji ve yenilik politikalarını yönlendirmek, bölgesel gelişmelere yönelik politika önerileri ve stratejiler geliştirmek Bakanlığınızın birçok önemli görevinden bazılarıdır.

Türkiye'nin dünyanın 10 büyük ekonomisi ve satın alma gücü paritesine göre ilk 5 ekonomisi arasında yer alması, imalat sanayisinin milli gelirdeki payının yüzde 30'un üzerine çıkarılması, yüksek teknolojlü ürünlerin imalat sanayisi ihracatındaki payının yüzde 17'ye yükseltilmesi gibi yüksek plan hedeflerine ulaşmada Bakanlığınızın belirleyeceği ve uygulamaya koyacağı strateji ve politikalar kilit role sahiptir.

Parti olarak yerel kaynakları harekete geçiren, çevre normlarına uygun ileri teknoloji kullanan ve yüksek katma değerli ürün üreten, özgün tasarım ve marka geliştiren, dijital çağa uyum sağlayan ve sanayi dönüşümünü sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren, ara malı ithalat bağımlılığını azaltan, nitelikli iş gücü istihdam eden, uluslararası rekabet gücüne sahip bir sanayileşme öngörüyoruz. Bu süreçte teknoloji yatırımlarının yönlendirilmesini önemli ve gerekli görüyoruz.

Günümüz küresel güç mücadelesi teknolojik gelişim, dijital dönüşüm gibi parametreler üzerinden şekillenmektedir. Türkiye bu mücadelede yaşanan tüm zorluklara ve olumsuz etkenlere rağmen, güçlü sanayi altyapısı ve bu alanda uyguladığı politikalar sayesinde üretim çarklarını döndürmeye devam eden, büyümede gıpta edilecek bir performans ortaya koyabilen bir ülke olmuştur.

Ekonomide uzun dönemde istikrarlı bir büyümenin sağlanması, sürdürülebilir sanayi üretiminden geçmektedir. Son dönemde görece etkisi azalsa da Türkiye'nin üst üste on üç yıl ve kesintisiz on iki çeyrektrik yakaladığı yüksek büyüme başarısının arkasındaki asıl itici güç sahip olduğumuz güçlü sanayi altyapımız olmuştur. Sanayi üretimi küresel salgın şoku sonrası toparlanmanın başladığı 2020 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren büyüme performansını sürdürmüş, 2020'de yüzde 2,2; 2021'de yüzde 16,5; 2022'de yüzde 6,2 büyümüştür. Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş ortamının daha da derinleştiği küresel enerji krizi, girdi fiyatlarındaki yüksek seyir, tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar ve jeopolitik riskler sebebiyle dünya ekonomisindeki yavaşlama ülkemiz sanayisi üzerinde de

olumsuz baskı oluşturmuştur. En büyük ihracat pazarımız Avrupa başta olmak üzere yaşanan ekonomik daralma, sanayinin dış talebini etkileme potansiyeli taşımaktadır. Bozulan dış talep sonucunda sanayi üretiminde 2023 yılının ilk çeyreğinde yüzde 1, ikinci çeyreğinde ise yüzde 2,6 daralma görülmüştür. Yılın ikinci yarısında toparlanan sanayi üretimi ağustos ayında yüksek teknoloji sektöründe yakalanan yüzde 28,6 oranındaki büyümenin desteğiyle yıllık yüzde 3,1 oranında artış göstermiştir. Olumsuz gelişmelere rağmen, sanayinin emek ve kaynak yoğun alanlarının rekabet gücü korunmaya devam edilmiş, teknoloji yoğun ve yüksek katma değerli bir sanayiye geçiş hedefi doğrultusunda yüksek teknoloji girişimlerinin desteklenmesi, AR-GE ekosisteminin oluşturulması ve planlı sanayi alanlarının genişletilmesi yaklaşımı sürdürülmüştür. Millî Teknoloji Hamlesi'yle atılan adımlar sonuç vermeye, sanayide üretim çarkları dönmeye devam etmiştir.

Sanayi sektörü içinde imalat sanayisi gerek üretim değeri gerekse istihdam hacmi bakımından en büyük paya sahip önemli ve dinamik alt sektördür. İmalat sanayisindeki dışa açık rekabetçi üretim yapısı emek piyasasına yön vermekte, verimlilik artışındaki kritik rolü nedeniyle ülkelerin kalkınmasında ve sürdürülebilir büyümesinde büyük önem arz etmekte, ihracat potansiyeli sayesinde döviz geliri ve teknoloji transferine imkân sağlamaktadır. Daha önceki yıllarda yüzde 20'nin altında seyreden imalat sanayisinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı artarak 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla yüzde 22,2 ve yüzde 22,1 olmuştur. 2023 yılı ilk yarısında ise kısmi bir düşüş yaşansa da bu oran yüzde 20,3 olarak gerçekleşmiştir. Son verilerle imalat sanayisinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı, gelişmiş ülkelerden ABD'de yüzde 10,7; İtalya'da 14,1; Almanya'da 18,5; Japonya'da 20,5; Çek Cumhuriyeti'nde 21,2; Malezya'da 23,5; Güney Kore'de 26,5; Çin'de ise yüzde 27,7'dir. Bu bağlamda, kalkınma planı hedefi olarak da konulduğu gibi Türkiye ekonomisinin sektörel yapısında sanayi lehine bir dönüşümün sürdürülmesi önemli görülmektedir. 2022 yılında ortalama yüzde 77,2 olarak gerçekleşen imalat sanayisi kapasite kullanım oranı 2023 yılının Ekim ayı itibarıyla yüzde 77,4 olmuştur. 2023 yılı ikinci çeyreğinde sanayi sektöründeki istihdam toplam istihdamın yüzde 21,7'sini oluşturmaktadır. 2022 yılında imalat sanayisi ihracatı yüzde 13 oranıyla toplam ihracat artışının üzerinde bir artış göstererek 240,4 milyar dolar, imalat sanayisinin toplam ihracat içindeki payı ise yüzde 94,7 olmuştur. 2023 yılı Ocak-Eylül döneminde de imalat sanayisi, dış ticaret dengesindeki önemli yerini korumuş ve ihracattaki payı yüzde 94,5 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, Türkiye'nin ithalatında ara malı ithalatı büyük bir ağırlık teşkil etmektedir. TÜİK dış ticaret verilerine göre 2022 yılında madencilik dâhil ithalatın yüzde 11,1'i yatırım malları, yüzde 80,4'ü ara mallar, yüzde 8,4'ü tüketim mallarından oluşmuştur. TÜİK dış ticarete teknoloji sınıflamasına göre 2022 yılı imalat sanayisi ihracatında düşük teknoloji ürünlerinin payı yüzde 32,3; orta düşük teknoloji ürünlerinin payı yüzde 30,8; orta yüksek teknoloji ürünlerinin payı yüzde 33,8; yüksek teknoloji ürünlerinin payı ise yüzde 3,1 olmuştur. Dünya Bankası verilerine göre yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi ihracatındaki payı 2021 yılında OECD ülkelerinde ortalama yüzde 16,8'dir.

Türkiye'nin imalat sanayisi faaliyetlerinde KOBİ niteliğindeki işletmelerin önemli bir yeri vardır. KOBİ'lerin Türkiye imalat sanayisi içinde toplam işletme ve istihdam sayıları bakımından yüksek ağırlığına rağmen oluşturulan katma değer yönüyle görece daha az ağırlık teşkil etmektedir. Bu bağlamda, KOBİ'lerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması, üretim ve pazarlama faaliyetlerinin ve ölçek büyütmelerinin desteklenmesi yararlı olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, sanayi ve teknoloji alanında güçlü bir vizyon ortaya koyarak birçok yeniliğe imza atmış, atmaya da devam etmektedir. "Yapamazsınız." "Başaramazsınız." "Üretemezsiniz." "Yerli otomobil üretmek intihardır." diyenlere rağmen Türkiye, ilk yerli ve millî elektrikli otomobili olan Togg'u üretmeyi başarmış ve Togg yollara çıkmıştır. Fikrî ve sınai mülkiyet hakları Türkiye'ye ait

olan milli ve yerli bir otomobil markasına sahip olmamız aynı zamanda Türkiye'nin elektrikli araçlar ve batarya teknolojilerinde bir üretim üssü hâline gelmesini temin edecek ekosistemin oluşmasını da sağlamıştır.

Türkiye sahip olduğu ileri teknoloji kapasitesiyle yerli ve milli savunma sanayisinde zirvededir. Ülkemiz için güvenlik ve ekonomik açıdan büyük öneme sahip olan savunma sanayisi alanında her biri milletimizi gururlandıran ürünlerimiz dış pazarlarda da artan bir ilgi görmektedir. Savunma sanayisi, faaliyette olan yaklaşık 2.500 firma ve 80 binden fazla çalışanıyla ülke sanayisinin lokomotifidir. Savunma sanayisinin odak sektörü olarak diğer alt sektörlerin gelişmesine de önemli katkı sağlamaktadır. 2022 yılında savunma sanayisi cirosu 12 milyar doları, araştırma geliştirme harcamaları 2 milyar doları aşmış, ihracat 4,5 milyar dolarla rekor kırmış, 2023 yılı ihracat hedefinin 6 milyar dolar olması da sektördeki yükselişin devam ettiğini göstermesi bakımından oldukça önemli olmuştur. Savunma sanayisi ürünlerinin ihraç edildiği ülke sayısı 170'e; İHA ve SİHA'lar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere ihraç edilen ürün çeşidi yaklaşık 230'a çıkmıştır. Türk savunma sanayisi ürünleri küresel ligde ön planda yer almaya başlamış, sektörde yüzde 80'e varan yerlilik oranına ulaşılmıştır. İlk milli helikopter motorumuz, İHA'lar, SİHA'lar, uçak, gemi, zırhlı araçlar, ATAK, AKINCI ve AKSUNGUR, KIZILELMA ve diğer ürünler hayranlık uyandırmaktadır. İnsansız savaş uçağımız KIZILELMA 2022 yılı Aralık ayında ilk kez uçarak Türk milletine büyük bir gurur yaşattmıştır. İsmi Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin önerdiği 5'inci nesil Millî Muharip Uçağımız KAAN 2023 Mayıs ayında hangardan çıkmış, dünyanın ilk SİHA gemisi TCG ANADOLU, Türkiye'nin ilk istihbarat gemisi TCG Ufuk donanma envanterine girmiştir. ALTAY tankı, yeni nesil FIRTINA obüsleri gibi hava, kara ve denizde tarihi nitelikte birçok proje başarıyla yürütülmektedir.

Önümüzdeki dönemde savunma sanayisinde kullanılan ileri teknolojinin sanayinin diğer alanlarına da aktarılması, teknoloji transferi sağlayacak mekanizmaların kurulması sanayimiz için önemli bir kazanım olacaktır. Artan sanayi kapasitesi yatırım için uygun ve yeterli yeni alanlar oluşturulması zaruretini de ortaya çıkarmaktadır. Özellikle İstanbul, Marmara Bölgesi ve büyük kentlerdeki başta olmak üzere organize sanayi ve endüstri bölgelerinin genişleme taleplerini dikkate alan altyapılı, yeni uygun endüstri ve teknoloji bölgelerinin oluşturulması Türkiye'nin büyüme ve kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi bakımından zorunlu bulunmaktadır. Bu sürecin kentleşme politikalarıyla birlikte yönetilmesi, ileri teknoloji yoğun yatırımlara ve sektörlerle öncelik veren bir yaklaşımın benimsenmesi, bununla birlikte uygun yatırım yeri taleplerinin bütünüyle karşılanmasını mümkün kılan bir planlamanın yapılması da gereklidir.

Türkiye'nin yakaladığı bu gelişmede stratejik adımlardan biri olan Millî Teknoloji Hamlesi'nin başlatılmasının önemli bir rolü olmuştur. Millî Teknoloji Hamlesi Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığını temin edecek, kritik teknolojilerde atılım sağlayacak bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Yerli ve milli üretimi artırma ve stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönünde politikaların etkin bir şekilde uygulanmasıyla başta savunma sanayisi olmak üzere enerji, yazılım, ilaç ve tıbbi malzeme gibi birçok alanda yerli ve milli üretim artmıştır. Bununla birlikte yerli üreticilerimizin rekabet gücünün artırılması, ana ve yan sanayi entegrasyonunun güçlendirilmesi, tasarım ve üretimde yurt içi katkı payının yükseltilmesi ve marka geliştirilmesi, oluşacak yeni sanayi süreci için yönlendirilmiş politikalara hız verilmesi önemli olacaktır.

Sanayi ve ticaret sayısal bilgi sistemlerine dayanan karar destek sistemleri geliştirilmeli, yönlendirmeler yapılmalıdır. Sermayenin yeşil dönüşüm süreci riskleri ortadan kaldırılarak ekonomik fırsatı çevrilmelidir. Sermayenin kullandığı girdilerin fiyatlarını yükselten maliyet dışı unsurlar kaldırılmalıdır. Katma değeri yüksek ürünlere geçilmesine, moda marka yaratmaya, patente,

yenilikçiliğe ve özgün tasarıma ilave destek sunmak için mekanizmalar oluşturulmalıdır. Malzeme bilimi ve mühendisliğine önem verilmeli, teşvik edilmelidir. KOBİ'lerimiz için stratejik ürün destek programları etkinleştirilmeli, dijital dönüşüme ve inovasyona yönelik teşviklerle KOBİ'lerimizin yeni pazarlara açılması sağlanmalıdır. Küresel ekonomik gelişmelerden olumsuz etkilenmemesi için KOBİ'lerimizin rekabet gücünü koruyacak finansal destek mekanizmaları güçlendirilmelidir. Ayrıca KOBİ kaynaklarının hak sahiplerine dağıtılmasında objektif ölçütler esas alınmalı, bu yöndeki şikâyetler dikkate alınmalıdır. Sanayi destek ve teşvikleri sadeleştirilerek etkinliği artırılmalı, teşvik sisteminin özü yerli ve millî üretimi, ileri teknolojiyi desteklemeye, istihdamı artırmaya ve dış bağımlılığı azaltmaya dönük ve mümkünse tek kalemde ödenecek şekilde olmalıdır. AR-GE ve yenilik faaliyetleri son yıllarda artış göstermiş olsa da Cumhurbaşkanlığı yıllık programında da belirtildiği gibi bu faaliyetlerle insan gücünün sayı ve niteliğinin artırılması ihtiyacı devam etmektedir. Ayrıca AR-GE için kaynakları stratejik öncelikleri dikkate alarak yönlendirecek merkezî bir yapı, desteklerin daha etkin kullanımını mümkün kılacaktır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bilim ve teknoloji politikamızın esasını bilime, bilim insanına, bilimsel düşünceye, yenilikçiliğe, teknoloji üretimine ve teknolojinin üretimde kullanımına önem verilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması oluşturmaktadır. Türkiye'nin küresel bir güç hâline gelmesinin yolu millî yenilik sistemini kurmuş, bilim ve teknoloji üretmekle yetkinleşmiş, bunları ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürme becerisini kazanmış, dünya bilim ve teknolojisine katkıda bulunan ülkeler arasında yer alan bir ülke konumuna gelmesinden geçmektedir. Bu doğrultuda, ülkemizde bilimin ve bilimsel düşüncenin hayat bulacağı ve itibar göreceği bir iklimin oluşturulması önemlidir. Kuşkusuz, Türkiye nitelikli adımlarla bu alanda önemli bir aşama kaydetmiş, teknoloji kapasitesi yüksek önemli bir altyapı teşekkül ettirilmiş, bilgi teknolojilerinde eğitilmiş insan gücü yetiştirilmesine de önem verilmiştir. Bununla birlikte, yeni nesil teknolojilere ilişkin insan gücü yetiştirilmesi, Bilişim Vadisi Projesi'nin yaygınlaştırılması, sektörde faaliyet gösteren firmalar için altyapısı hazır alanlar tahsis edilmesi gelişmeleri destekleyecek ve itici güç olacaktır. Yapay zekâ teknolojilerindeki gelişmelerin yakalanabilmesi ve gelişmiş ülkeler arasında yaşanan rekabete dâhil olunabilmesi için yapay zekâ çalışmaları merkezi oluşturulması da bu kapsamdadır. Bilimsel araştırmalara hem kamudan hem de özel sektörden daha fazla kaynak ayrılmasına ilişkin programlar uygulanmalı, ileri teknoloji üretimine dönük yatırımlar hem yönlendirilmeli hem de desteklenmelidir.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın önemli görevlerinden biri de bölgesel gelişmeye ilişkin politikalaradır. Bölgesel gelişme, ülke kalkınma politikalarının bölge ve iller düzeyinde yapı taşlarını oluşturan bölgesel düzeyde kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplumun karar alma süreçlerine katılmasını ve kaynaklarının kalkınma yönünde birlikte harekete geçirilmesiyle bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasını esas alan politika setidir. Çağdaş dünya nimetlerinden bütün vatandaşlarımızın hakça yararlanması, kamu hizmetlerinin ülkemizin her yerinde, her vatandaşımız bakımından erişilebilir olması ve refah düzeyinin yükseltilmesi bölgesel kalkınma politikamızın esasını oluşturmaktadır. Bu amaçla, öncelikle her il ve ilçe için hedef sektörler belirlenmesini, özellikle küçük ölçekli iller ve ilçeler için bir il, bir ilçe, bir sektör prensibinden hareketle hedef alt sektörlerinin oluşturulmasını öngörüyoruz. Sanayi ve hizmetler alanında potansiyel arz eden orta büyüklükteki iller belirlenerek, kırsal alandan büyük kentlere doğru olan göçün bu merkezlerde tutularak yerinde istihdam sağlayacak kırsal kalkınma modellerinin yaygınlaştırılmasını gerekli görüyoruz. Üniversitelerin buldukları yerlerin sahip olduğu potansiyeli dikkate alarak ekonomik ve sosyal kalkınmalarına katkı sağlamasını, girişimci ile üniversite arasında etkin iş birliği geliştirilmesini, bu amaçla üniversitelerin harekete geçirilmesini önemsiyoruz.

GAP, DAP, DOKAP, KOP gibi kalkınma projelerine hız kazandırılarak tamamlanmasını, üretim ve istihdam artışıyla elde edilen çıktının tüm vatandaşlarımızın istifadesine sunulmasını bölgesel kalkınma için önemli bir unsur olarak değerlendiriyoruz.

Şüphesiz, terörle mücadelede elde edilen başarı ülkemizin her yerindeki zenginliklerin ekonomik değere dönüşme imkânını arttırarak bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşmayı daha kolay hâle getirmiştir.

Sonuç olarak, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, bugün, imalat sanayisi geneli ve temel sektörleri itibarıyla uluslararası rekabette önemli bir konum elde edilmiştir. Türkiye ekonomisinde yatırımların dörtte 1'i özel sektör kararlarıyla imalat sanayisinde gerçekleştirilir hâle gelmiştir. İstihdamın beşte 1'inden fazlasını imalat sanayisi oluşturmaktadır; toplam ihracatın yüzde 90'ından fazlası imalat sanayisinde gerçekleşmektedir. Türkiye imalat sanayisinin geneli çelik üretimi, beyaz eşya ve otomotiv sanayisi gibi temel sektörlerde dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, buyurun, toparlayın lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Toparlıyorum.

İmalat sanayisi sektörlerinin teknolojik gelişiminde ve nitelikli beşerî sermaye oluşumunda sürükleyici konumda olan savunma sanayisinin üretim, ihracat ve teknoloji yetkinliklerinde önemli gelişmeler sağlanmış ve üretimde yerlilik oranı yüzde 80'lere çıkmıştır. Odak sektörlerde yakalanan ivme, ilgili birçok alt sektörün gelişmesini sağlamıştır.

Ülkemizin her yerinde yapılan sanayi, teknoloji, ulaştırma, enerji ve benzeri altyapı yatırımlarıyla bölgeler arası gelişme farkını azaltma yolunda tarihi adımlar atılmış, terörle mücadelede elde edilen başarılarla da ülkemizin her yerinde ekonomik ve sosyal hayatı canlandıran yatırımların önü açılmıştır. Türkiye, bilimle ve bilimsel düşünceyle desteklenen bir kavrayışla rekabet gücünü arttırmaya, küresel önemli bir aktör olarak öne çıkmaya devam etmektedir. Elde edilen bu kazanımların Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ve Cumhurbaşkanlığı'nın sağladığı demokratik siyasi istikrar ve yönetim istikrarıyla daha ileriye taşınarak Türkiye'nin lider ülke olma hedefine ulaşacağına inanıyor, bu yöndeki çalışmalarınıza destek olacağımızı ifade etmek istiyorum.

Bu düşüncelerle bütçenizin ülkemize, milletimize ve kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Samsun Milletvekili Sayın Ersan Aksu.

Buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, Başkanım, teşekkür ediyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız ve kurum müdürlerimiz, basınımızın değerli temsilcileri; hepimizi saygı sevgi ve muhabbetle selamlıyorum öncelikle.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesinin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını bu vesileyle temenni ediyorum.

Sayın Bakan, fevkalade doyurucu ve kapsamlı bir sunumunuz gerçekleşti, bu vesileyle de özellikle teşekkür ediyorum.

Sunuma başlamadan önce birkaç hususu da yine belirtmek istiyorum. 19 Mayıs 1919'da Samsun'dan başlayan Millî Mücadele'nin 29 Ekim 1923'te cumhuriyet rejimiyle taçlanması üzerinden tam yüz yıl geçti. 2'nci yüzyıla, tam bağımsız ve güçlü Türkiye'nin tesisi anlamında emin adımlarla yol aldığımız Türkiye Yüzyılı'na büyük bir coşku ve heyecanla, 85 milyonun kardeşliği, birlik ve beraberliği içerisinde girmiş olmanın gururunu yaşıyoruz. Bu vesileyle, başta Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere bu cennet vatanın bağımsızlığı için mücadele etmiş olan şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle bir kez daha yâd ediyorum.

7 Ekimde başlayıp bir aydır aralıksız devam eden ve hâlen devam edecek yatınlığı da gösteren, çocuklar, masum kadınlar ve yaşlılar başta olmak üzere on binleri aşan can kaybına sebep olan, tarihin akışının güya bu medeni çağında tüm insanlığın, tüm dünyanın gözleri önünde artık bir soykırıma dönüşen İsrail zulmünü lanetliyor ve bütün hesapların üzerinde Rabb'imizin hesabının olduğunu, zulümle abat olunamayacağını ve dökülen kanda siyonizmin boğulacağını buradan ifade etmek istiyorum. İbni Haldun'un Mukaddime'sinde "Salâhaddin Eyyubî el-Kürdî" olarak ifade edilen, Haçlı Seferleri'yle işgal edildikten sonra Kudüs'ün 2'nci kez fethinin kardeşlik ruhuyla tarihte tesis edildiğini ve bu coğrafyadaki beraberlik ve kardeşliği kuvvetlendirmeye hepimizin her zamankinden çok daha büyük ihtiyacı olduğunu özellikle belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, ülkemizin rekabet gücünü ve refah seviyesini artırmak için toplumun her kesimi ve ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde faaliyet göstermekte, yüksek katma değerli, orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin yerli imkân ve kabiliyetlerle üretimine destek vererek ülkemizi dünyanın güçlü ekonomilerinden biri yapmak hedefine doğru sağlam adımlarla ilerlemektedir. Desteklemeleri ve teşvikleri yaparken Türk sanayisinin küresel rekabette daha güçlü hâle gelmesini sağlamak, inovasyon ve AR-GE çalışmalarını artırıp ülkenin yenilikçi kapasitesini artırmak ve teknoloji geliştirmeyi teşvik etmek, sanayi ve teknolojiye dayalı sektörlerde istihdamı artırmak, yatırımları teşvik etmek ve yabancı yatırımcıları teknoloji transferini de sağlayacak şekilde ülkemize çekmek ve bunları yaparken de endüstriyel süreçlerin çevresel etkilerini azaltarak sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla çalışmalarını yürütmektedir. Bu kapsamda, katma değerli üretimin artırılması amacı doğrultusunda Bakanlık ve bağlı ilgili kuruluşları tarafından sağlanan destek ve teşviklerin tek pencereden yönetilerek orta yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlerle yoğunlaştırılmasına yönelik özel bir program olan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı hayata geçirilmiş olup programla, teknolojik ürünlerle ilgili fikir, proje, tasarım, AR-GE, yatırım ve tanıtım aşamaları bütün yönleriyle desteklenmektedir. Bakanlık ve bağlı, ilgili kuruluşları, AR-GE faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan teknolojik ürünlerin yatırımı ve pazarlanması faaliyetlerinin yanı sıra sanayide istihdam edilecek personelin yetkinliğinin artırılmasına ve bu sayede nitelikli iş gücünün istihdamına, bölgesel kalkınmaya yönelik destekler sağlamakta, sayıları hızla artan endüstri bölgeleri kurmakta ve proje yatırım teşvik mekanizmasıyla da ülkemiz açısından oldukça önemli olan yatırımları destekleyerek küresel rekabetteki konumumuzu güçlendirmektedir.

Diğer yandan GAP, DAP, KOP ve DOKAP Bölgesel Kalkınma İdareleri ve Bakanlık koordinasyonunda faaliyet gösteren kalkınma ajansları, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kapsamında Bakanlıklarımızın yeniden yapılandırılması sürecinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla ilişkilendirilmiş kurumlardır. Bölgesel kalkınmaya yönelik planlama çalışmalarıyla proje ve faaliyetlere destek vererek yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi yoluyla bölgesel kalkınmanın ülke geneline yayılması gerek bölgeler arası gerekse bölge içi gelişmişlik düzeyi farklılıklarının azaltılması açısından yine büyük önem arz etmektedir.

Teknolojik bilginin üretilmesi, üretilen bilginin ticarileştirilmesi, üründe ve üretim yöntemlerinde ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliği artıracak ve üretim maliyetlerini sürdürecektir. yeniliklerin geliştirilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunun sağlanması, araştırmacılara iş imkânlarının sağlanması ve ileri teknoloji yatırımları yapacak yabancı sermayenin ülkeye girişinin hızlandırılmasıyla sanayinin rekabet gücünün artırılması amacıyla uygulamaya konulan teknoloji geliştirme bölgeleri Bakanlığın önemli faaliyetleri arasındadır. Gelinebilen noktada teknoloji geliştirme bölgelerinin sayısı 101'e, bölgelerdeki firma sayısı 9.800'ün üzerine; bu firmaların ihracatıysa 10 milyar dolara ulaşmıştır. Bölgelerde istihdam edilen personel sayısı 105 bine, tamamlanan proje sayısı ise 55 bine dayanmıştır; devam eden proje sayısı da yine 15 bine yakındır.

Teknolojinin küresel rekabetin merkezinde olduğu bu çağda bilgi üretimi ve bilginin ekonomik değere dönüştürülmesi esastır. Tabii ki biraz önce Sayın Temelli'nin özellikle kapitalist sistemin teknoloji yarışına katılmasıyla ilgili sorgulamalarını açıkçası bir miktar takdirle karşıladığımı da özellikle ifade etmek istiyorum ancak kendi medeniyet değerlerimizle üreteceğimiz teknolojinin mevcut konumu muhafaza ettikten sonrasında değerlendirilebilecek bir yön olduğunu da özellikle bu noktada ifade etmekte fayda olacağı kanaatindeyim.

Günümüzde en değerli 10 global şirketin 7'si teknoloji odaklıdır; bu yüzden, teknoloji ve inovasyon ekosistemimizi güçlendirme adımlarını atmak durumundayız. Milli Teknoloji Hamlesi'yle girişimcilik kültürünü yaygınlaştırıyor ve girişimciler için gerekli olan tüm destek ve altyapıları sağlıyoruz. Finansman bu süreçte kritik bir rol oynamaktadır. Bakanlığımız destekleriyle Tech-InvesTR, Teknoloji ve İnovasyon Fonu, Bölgesel Girişim Sermayesi Fonu, Bilişim Vadesi Girişim Sermayesi Yatırım Fonu gibi yatırım fonları hayata geçirilmiştir. Bu destekler sayesinde 1 milyar dolar değerlemeyi aşan teknolojik girişimlerimizin sayısı 7'ye ulaşmıştır. 2030'a kadar ülkemizde 100 bin teknoloji girişiminin oluşmasını öngörüyoruz ve bu hedeflere ulaşmak için Bakanlığın Turcorn 100 Programı'nı başlattığımızı ve girişimcilerin ölçeklenmesi, girişimlerinin ölçeklenmesi için destekler sunmaya devam ettiğini belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarıyla ülkemiz için çok kıymetli faaliyetler sunmaya devam etmektedir. TÜBİTAK, bilim ve teknoloji alanında yaptığı çalışmalarla faaliyete geçtiği 1963 yılından beri ülkemizin önemli kurumlarından biri olmaya devam ediyor; yürütülen araştırmalar, bilim ve teknoloji alanında sağladığı katkılar oldukça büyük. Bilim merkezleri, popüler bilim yayınları ve fuarlarla bilime olan ilgi sürekli hâle getirilmektedir. Ayrıca, TÜBİTAK, ülkemizin ihtiyaç duyduğu araştırmacıların yetiştirilmesinde, ortaokul ve lise çağındaki başarılı öğrencilerin tespit ve teşvik edilmesinde burs araştırma desteği, staj imkânı, bilimsel etkinliklere katılma desteği gibi desteklerle öğrencilerimizin teknolojik gelişmelerine katkı sunmaya devam etmektedir. TÜBİTAK Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı'yla tersine beyin göçünün sağlanması teşvik edilmekte ve bu noktada ciddi mesafeler alınmaya devam edilmektedir.

Türkiye Uzay Ajansı, ülkemizin uzay alanındaki faaliyetlerini düzenlemek, yönlendirmek ve geliştirmek amacıyla kurulmuş olup Cumhurbaşkanlığına belirlenen uzay havacılık bilimi ve teknolojileri kapsamında kendisine tanımlanan görevleri yerine getirmektedir. Türk astronot ve bilim misyonu kapsamında ilk astronotumuzun Uluslararası Uzay İstasyonu'na gidecek olmasından da büyük onur duyuyoruz. Elbette ki biraz önce Sayın Temelli'nin bahsettiği anlamda, Sayın Bakanımızın sunumunda belirttiklerini hayal olarak dinlediğini söylediği ifadelerle katılmak mümkün değil; biz geldiğimiz noktada uzayda hızlı adımlarla yol alacağız, bir yandan da terör örgütlerinin ortaya koyduğu çukurları kapatmakla meşgul olduğumuzu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî ve özgün teknolojik ürün ve sistemler geliştirilmesine yönelik çalışmalarla Türkiye'nin küresel rekabet gücünün artırılması, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığımızın sağlanması amacıyla yola çıkan Millî Teknoloji Hamlesi'yle ülkemiz, pek çok dünya ülkesine örnek olmanın yanı sıra sadece birkaç küresel şirketin ve ülkenin menfaatleri yerine küresel ortak menfaatin ön plana çıkarılmasına katkıda bulunmak amacıyla çalışmalarını yürütmektedir; hülâsa, daha adil bir dünyanın inşası için çalışılmaktadır.

Bu kapsamda, 2018 yılından bu yana, TEKNOFEST Havacılık Uzak ve Teknoloji Festivali, Türkiye'nin Millî Teknoloji Hamlesi'ni gerçekleştirmesi ve teknoloji geliştiren bir topluma dönüşmesini temel hedef olarak benimseyen ülkemizin önemli kurum ve kuruluşlarıyla birlikte düzenlenmektedir. Geçtiğimiz yıl Samsun'da düzenlediğimiz TEKNOFEST Karadeniz'i 1 milyon 250 bin kişi ziyaret etti. TEKNOFEST, Samsun'a kalıcı eserler de bıraktı. TEKNOFEST'in sağladığı doğrudan faydaların beraberinde ülkemiz insanına ve özellikle gençlere yüklediği öz güven bu ülkenin geleceği açısından çok büyük bir anlam ifade etmektedir. Ayakları yere basmayan tek festival olan TEKNOFEST cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 3 büyük şehrimizde gerçekleştirildi; İstanbul, Ankara ve İzmir'deki TEKNOFEST etkinliklerini 4,5 milyondan fazla kişi ziyaret etti. TEKNOFEST'in ilki 2018 yılında İstanbul'da düzenlendiğinde 14 teknoloji yarışmasına 20 bin genç katılmıştı yarışmacı olarak, bu yıl ise 337 bin takım, 1 milyon yarışmacıyla dünyada eşi benzeri olmayan rekorlara imza attı. TEKNOFEST'in iyi bir şov olarak nitelenmesini asla ve kata kabul etmiyoruz. Özellikle, ülkemiz gençlerinin gidip bu alanlarda bir İHA'ya, bir SİHA'ya, bir uçağa dokunması sürecinin gerçekten de ülkemiz gençliğinin yarınları açısından büyük bir öz güveni temsil eden ve bu noktada da başarıdan başarıya koşacak yarınki nesillerimizin hazırlığı açısından son derece önemli olduğunu bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Tüm bunlar gösteriyor ki Türkiye artık tüketen ve satın alan bir ülke olmak yerine üreten ve ihraç eden bir ülke olarak küresel rekabette ön sıralarda yerini almaya geri dönülmez surette başlamış durumdadır. Bu vesileyle, alfabede harf bırakmayan "X" "Y" "Z" ve "alfa kuşağı" gibi gençlik tanımlarını da reddediyor ve eğer bir tanım getirilecekse "TEKNOFEST kuşağı" tanımının daha yerinde olacağını ve bu neslin Türkiye Yüzyılı'nı inşa eden nesil olacağına inancımızı vurgulamak istiyorum.

Gençlerimizin yeterli imkânlar ve doğru yönlendirmeye çok büyük işler başarabilecek potansiyele sahip oldukları ve tüm Türkiye'de geleceğin bilim insanları, araştırmacıları, girişimcileri olabilecekleri inancındayız. Bu anlamda, Millî Teknoloji Hamlesi'nin itici gücünü oluşturacak teknoloji üretme yetkinliği yüksek, genç bireyler yetiştirmek üzere yurt genelinde deneyap teknoloji atölyeleri kurulmaktadır. Tasarım ve üretim, robotik ve kodlama, elektronik programlama ve nesnelerin interneti, malzeme bilimi ve nanoteknoloji, yazılım teknolojileri, enerji teknolojileri, siber güvenlik, mobil uygulama, ileri robotik, yapay zekâ, havacılık ve uzay teknolojileri olmak üzere 11 farklı teknoloji alanında otuz altı ay boyunca ücretsiz eğitimin verildiği deneyap teknoloji atölyeleri bugün 81 ilimizde faaliyet göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkeler arası rekabetin ve açık gizli enerji savaşlarının yaşandığı, güçlünün haklı kabul edildiği bir dönemde adil bir dünyanın inşası için medeniyet değerlerimizden ve inancımızdan aldığımız güçle soydaş ve dindaş coğrafyaların da umudu durumundayız. Bundan yüz elli yıl önce Şair Abdülhak Molla'nın dediği gibi "Bu mesel ile bulur cümle düvel fevz-ü felâh/ Hazır ol cenge eğer ister isen sulh-ü salâh." Günümüz Türkçesiyle belirtmek gerekirse bütün devletler kurtuluş başarısını bu ibretlik sözde bulur: Şayet barış istiyorsan savaşa hazır olacaksın. Zira silaha karşı olmak bize doğrultulmasına engel olamamaktadır.

Bu çerçevede, son dönemde ortaya koyduğumuz yerli ve millî savunma sanayisi ürünleriyle, İHA ve SİHA'larla otuz yıla yakındır işgal altındaki Karabağ kurtarılmış ve asli hüviyetine kavuşturulmuştur. Ülkemizin güneyi terörden arındırılmış ise yerli ve millî teknolojilerimiz sayesinde bu durum gerçekleşmiştir. İHA ve SİHA'ların toplumsal barışı dinamitlediğiyle ilgili hususu Sayın Temelli'den duymak bizi gerçekten üzdü. İHA ve SİHA'lar, toplumsal barışı tesis eden ama terörü dinamitleyen unsurlar olarak gurur kaynağımızdır, özellikle belirtmek isterim.

Yine, Libya'da verdiğimiz destek ve ortaya konulan irade sayesinde Libya'yla yapılan münhasır ekonomik bölge anlaşmasıyla mavi vatandaki ülke çıkarlarımız da korunmuştur.

Millî projelerimiz saymakla bitmiyor; tabii, bunlardan birisi de tamamen yerli ve millî patentli, lisansı bize ait olan dev projemiz Togg. Ülkemizde başka ülkelere ait markaların yedek parça üretiminde çalışan binlerce vatan sevdalısı vatandaşımızın hep sorduğu soru "Biz ne zaman kendi araçlarımızı üreteceğiz?" noktasında idi ve 2017'de "Bir babayiğit arıyorum." ifadesiyle Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu irade, 29 Ekim 2022'de ilk üretilen otomobilin banttan indirilmesi ve 2024 Mart ayından itibaren de bugün 10 bine yaklaşan sayıda vatandaşımızın kullanımına sunulmuş durumda olduğunu hepimiz biliyoruz.

1960'ta büyük bir heyecanla üretilen Devrim otomobiline takoz koyanlar aslında milletin ümitlerine ve yarınlarının önüne takoz koymuşlardı. İstanbul Sütlüce'deki silah fabrikasıyla birlikte 1949'da bombalanarak 27 arkadaşıyla birlikte şehit edilen Nuri Killigil'in ve soyadını bizzat Atatürk'ün verdiği ve uçak fabrikası 1944'te kapatılan Nuri Demirağ'ın önüne konulan takozlar gibi Devrim otomobilinin önüne de takoz konulmuş idi. Artık, milletiyle bütünleşmiş ve çeyrek asra yakındır ülkenin makûs talihini geride bırakan bir liderin milletimizle ortaya koyduğu iradeyle takozlar konulamıyor ve Togg otomobili, hamdolsun, yerli ve millî marka olarak Anadolu yollarında arzıendama ediyor.

Türkiye ekonomisi, 2022 yılı genelinde yüzde 5,5 büyüme kaydederek dünya genelinde ortalama büyüme oranının üzerinde bir performans sergilemiştir. Bunda imalat sektörünün çok ciddi bir payı olduğunu hepimiz biliyoruz. İmalat sanayi ihracatı 2002 yılında 34,1 milyar dolar iken 2022 yılında 240,4 milyar dolara yükselmiştir. Bakanlıkça sicil verilerek tüzel kişilik kazanan OSB sayısı 355'e, kredi desteği verilen sanayi sitesi sayısı 493'e ulaştı. Organize sanayi bölgelerimizde hızlı bir şekilde istihdamın arttığını ve artmaya devam ettiğini özellikle belirtmekte fayda var. 2002 yılına kadar Türkiye'deki OSB'lerde toplam 48.381 hektar alan kullanılmakta iken 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla bu alan toplam 113.400 hektar büyüklüğe ulaşmış durumdadır. OSB'lerdeki üretimde bulunan parsel sayısı da 11.395'ten 58.155'e ve bu sayede 5 katına ulaşmış durumdadır. Organize sanayi bölgelerimizde 65 adedi 2023 yılı içerisinde olmak üzere faaliyette olan AR-GE merkezi sayısı 1.296'ya, bu merkezlerde çalışan AR-GE personel sayısı 79.528'e ve tamamlanan proje sayısı da 58.913'e ulaşmıştır.

Değerli hazırun, sadece son bir yıl içinde gerçekleştirilen kimi çalışmalarını kısa başlıklar hâlinde arz etmek istiyorum. Avrupa'nın bir numaralı ticari araç üreticisi Türkiye'dir. Türk mühendislerinin geliştirdiği yüzde 100 elektrikli kamyon Avrupa'da son bir yıl içinde sergilendi. Yerli hassas güdüm kiti HGK-82 kahraman ordumuza teslim edildi. MİLGEM korvet gemisi Pakistan'a teslim edildi. TÜBİTAK tarafından Türkiye'nin ilk yerli tasarım lokomotif motoru yapıldı. 2000'li yıllarda başlayan Millî Teknoloji Hamlesi ve kurulan AR-GE inovasyon ekosistemi sanayimizin yapısal dönüşümüne vesile oldu. TÜBİTAK ve ASELSAN iş birliğiyle geliştirilen yerli ve millî sinyalizasyon sistemini İstanbul Havalimanı metrosunda devreye aldık ve tam otonom yüksek güvenlikli sistem sayesinde ülkemize 350 milyon avro kadar katma değer sağlandı. ASPİLSAN Enerji Avrupa'nın ilk silindirik lityum iyon pil üretim tesisinde üretime başlandı ve 1,5 milyar TL yatırım 24 bin adet günlük üretime ulaştı. TCG ANADOLU, Türk donanmasının en büyük savaş gemisi ve dünyanın ilk SİHA gemisi

özellikleriyle mavi vatanımızda dosta güven, düşmana korku salıyor. Yerli ve millî gözlem uydumuz İMECE 15 Nisan 2023'te uzaya fırlatıldı ve İMECE uydusu sayesinde Türkiye kendi elektrooptik kamerasıyla metre altı çözünürlüklü görüntüler elde edebilmektedir ve İMECE uydusu, hâlen gözümüz, durumunda devam ediyor. 25 Nisan 2023'te yerli ve millî ilk insanlı süperonik jet uçağımız HÜRJET ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirdi, testleri yine başarıyla devam ediyor.

Depremde iş yerleri hasar gören ve zorlu şartlara rağmen işlerine devam eden KOBİ'lere KOSGEB aracılığıyla işletmelerimizin bakım, onarım, personel gibi ihtiyaçlarına destek sağlandı. Deprem bölgesindeki KOBİ'lerimize finansman desteği sağlamaya devam ediyoruz. İlk iki yılı geri ödemesiz, otuz altı ay vadeli faizsiz krediyle KOBİ'lerimizi destekliyoruz. 6 Şubat depremlerinden sonra Gaziantep'te 22,7 milyon metrekare büyüklüğünde 11 sanayi alanı ilan edildi. Yine, Hatay'da 1,9 milyon metrekarelik 3 yeni sanayi alanı tesis edildi. Adıyaman, Malatya, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'da toplam 2.826 hektarlık yeni sanayi alanları kuruldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, ilave süre veriyorum, toparlayın lütfen.

Değerli milletvekilleri, Sayın Aksu'nun konuşmasından sonra yemek arası vereceğiz; bunu, bitirdikten sonra söyleyeceğim.

Buyurun lütfen.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sel felaketinden etkilenen illerimizdeki KOBİ'lerimiz için acil destek kredisini hızla devreye aldık, 300 bin TL'ye kadar desteğin kâr payı ve faizinin tamamı KOSGEB tarafından karşılandı.

İlk millî haberleşme uydumuz olacak TÜRK SAT 6A'nın güneş paneli açma testi başarıyla gerçekleştirildi. Yeryüzünden 36 bin kilometre mesafede görev yapacak yaklaşık 4,5 ton ağırlığındaki haberleşme uydusunu yerli ve millî imkânlarla üretebilen 10 ülkeden biri durumunda olacağız ve önümüzdeki aylarda bu uçuşunu gerçekleştirecek. Milletimiz için ve milletimizle beraber daha fazlasını üretmenin çabası ve gayreti içerisindeyiz.

Değerli hazırım, yeri gelmişken vekili olmaktan gurur duyduğum Millî Mücadele şehri, kuzeyin merkezi Samsun'umuzdaki Bakanlığımız faaliyetlerinden de kısaca söz etmek arzusu içerisindeyim. 1'i gıda ihtisas ve diğeri tarıma dayalı ihtisas olmak üzere Samsun ilimizde toplam 9 organize sanayi bölgemiz bulunmaktadır. OSB'lerde ağırlıklı olarak makine sanayisine yönelik yedek parça, enjeksiyon ürünler, cerrahi el aletleri ve medikal ürünlerin imalatı, mobilya imalatı ve gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmeler yer almaktadır. Samsun Çarşamba yeni OSB, Kavak, Bafra, Havza, Samsun Gıda İhtisas ve Bafra tarıma dayalı OSB'lerinde yatırımcılar için arsa tahsisleri bir yandan devam etmektedir. Vezirköprü OSB, tüzel kişiliğini yeni kazanmış ve talep alma aşamasında olan OSB'lerimizdendir. Bu noktada -aynı zamanda, Komisyon Başkanımızın da Samsun Milletvekili olduğunu- gerçekten Sayın Bakanımızın bu zamana kadar yaptığı çalışmalar yanında Terme ve Alaçam OSB'lerimizle ilgili talimatlarından dolayı da son derece müteşekkir olduğumuzu kendisine arz etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yaptıklarımız yapacaklarımızın teminatıdır. Marifet iltifata tabidir, her ne kadar iltifat yerine hakaret edenler olsa da milletimiz 3 Kasım 2002'den bu yana yirmi bir senedir iltifat ederek desteğini devam ettirmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, süreniz bitti.

ERSAN AKSU (Samsun) – Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Samsun Milletvekili olmanızdan dolayı bir dakika daha veriyorum, ben de Samsun’danım ya.

ERSAN AKSU (Samsun) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aziz milletimizle omuz omuza ülkemize hizmet etmenin gayreti içerisindeyiz. Allah’ın izni, milletimizin tevccühüyle hizmet etmeye de devam etme gayreti ve kararlılığı içerisindeyiz.

Necip milletimize Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Samsun’da her şey toz pembe görünüyor ama hiç öyle değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Rize’yi de seviyoruz.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 14.30’a kadar yemek arası vereceğiz. 14.30’da burada Sayın Türelî’nin konuşmasıyla çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma saati: 13.34

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.31****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 13'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, grup adına konuşmalarımıza devam ediyoruz ve son olarak da Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın Türelî.

Başkanı, buyurun.

Süreniz yirmi dakika.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, yöneticileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, tabii, burada, önemli bir Bakanlığımızı görüşüyoruz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. Şunu söylemek lazım: Sanayi sektörü aslında lokomotif bir sektör özellikle imalat sanayisi açısından düşündüğümüzde; bu, diğer bütün sektörleri etkileyen, karşılıklı girdi çıktı alışverişinin yapıldığı bir sektör. Yani aslında, tarım ve diğer hizmet sektörlerini de bir anlamda lokomotifin arkasındaki vagonlar gibi düşünmek lazım, o yüzden imalat sanayisinin önemi çok fazla.

Şimdi, cumhuriyetin 100'üncü yılını kutluyoruz. Baktığımız zaman, cumhuriyetin de iktisadi bağımsızlığı, kalkınmayı ne kadar temel bir amaç olarak kabul ettiğini biliyoruz. Burada, özellikle sanayileşme çok önemli addedilmiş ve o dönemin kıt kaynakları bu doğrultuda kullanılmaya çalışılmış. Önce, tabii, 1929 Büyük Buhranı, arkasından, devletçilik politikalarıyla Türkiye'de Etibanklar, Sümerbanklar, şeker fabrikaları, çimento fabrikaları ta cumhuriyetin kuruluşundan başlayarak uygulamaya geçmiş. Fakat ilginç olan Birinci Sanayi Planı, 1934 yılında bir beş yıllık sanayi planı hazırlanıyor; bu, makro ölçekte bir plan değil -sonraki 60'lı yılların planlama deneyimi gibi değil- ama sanayinin tamamen geliştirilmesi üzerine ve özellikle yurt dışından ithal ettiğimiz ürünlerin yurt içinde üretilmesi üzerine kurulmuş, 1934-1938 dönemini kapsıyor. Temel olarak o dönem literatürde de 3 beyazın Türkiye'de üretilmesiyle simgeleşmiştir; un, şeker, kumaş. Ve 20 fabrika kurulmuş, sadece bu ürünler de değil, onun dışında da kâğıt sanayisinden cam sanayisine, alüminyuma kadar, demir çeliğe kadar birçok fabrikanın, üretime öncülük edecek tesislerin kurulduğunu görüyoruz. Sonrasında, daha bu plan dönemi bitmeden İkinci Sanayi Planı hazırlanıyor, 1939 yılında uygulamaya geçecek ama İkinci Dünya Savaşı koşulları bu planın uygulamaya konulmasını engelliyor. Orada da 3 karanın Türkiye'de üretimi üzerinden sembolize edilir; kömür, demir ve petrol ürünleri, akaryakıt ürünleri olarak.

Sonrasında, planlı kalkınma dönemi ise makro planda bütün Türkiye'nin ulusal anlamda bir planlamasının yapılması üzerinden kurgulanmıştır. Devlet Planlama Teşkilatının kuruluşu ve 1963'te başlayan planlı kalkınma dönemi, Birinci Kalkınma Planı ve sonrasında diğer planlar uygulamaya konuldu. Bu planlı dönemi aslında ikiye ayırmak gerekiyor; biri, 1960-1980 arası dönem; ikinci dönem 1980 sonrası dönem; hatta -bir üçüncü dönem de diyebiliriz- üçüncü dönem de Devlet Planlama Teşkilatının kapatıldığı, planlamanın artık bir kaynak tahsis mekanizması olarak da adının Türkiye'deki mevcut kurumsal yapıdan silindiği bir dönem oldu.

İlk ithal ikameci sanayileşme dönemi, 1963'te başlayan Birinci Plan ve ilk üç plan -Dördüncü Plan, biraz, tabii, tam uygulamaya konulamadı- yurt dışından ithal ettiğimiz malları Türkiye'de üretmek üzerine kurulu, 3 aşaması vardı: Öncelikle tüketim mallarını ikame etmek, sonra ara malların Türkiye'de ikamesi ve sonunda da yatırım mallarının ikamesiydi. Birinci aşama, tüketim mallarının ikamesi son derece başarılı bir süreç olmuştur özellikle dayanıklı tüketim malları alanında; sadece kamuyu söylemiyorum, kamu-özel sonuç itibarıyla. Biliyorsunuz, bizim planlama deneyimimiz Sayın Bakan, kamu için emredici, özel sektör için yol gösterici, yön göstericidir, başarılıdır. Ara mallarının ikamesi sürecinde de belli aşamalar kaydedilmiştir ama 1970'li yılların kriz yılları olması dünyada, önce 1973'le başlayan birinci petrol şoku ve sonra dünya ekonomilerini küresel anlamda -o zaman "küresel" demiyorduk "uluslararası bir kriz" diyorduk, artık "küresel" diyoruz- "stagflasyon" dediğimiz, hem durgunluğun hem enflasyonun birlikte yaşandığı ciddi bir sürece sokmuştur. Sonrasında da 1980'de 24 Ocak Kararlarıyla birlikte yeni bir dönemin başladığını görüyoruz; dışı açık bir ekonomik model. O modelin de altında aslında Ricardo'nun karşılaştırmalı üstünlükler teorisi yatar. "Hangi üretim faktörünüzde avantajlıysanız o üretim faktörü üzerinden üretim yapın." modeli burada uygulamaya konulmuştur ve Türkiye'de de sermaye kıt, emek boldur. Bu anlamda, bu dönemin özelliği emek yoğun endüstrilerin ön plana çıkmasıdır ve işte orada hizmetler alanında tekstil sanayisi, turizm sanayisi ve inşaat sanayisi ön plana geçmiştir. Bu, ilginç bir dönemdir; tabii ki Türkiye'nin dış ödemeler krizi anlamındaki sorunlarını çözmüş ancak Türkiye'de bir sanayisizleşme sürecini başlatmıştır, o sanayileşmeye ilişkin ikameci süreç yarıda kesilmiştir. Aslında hem ikamenin hem de dışı açılmanın birlikte gerçekleştirilebileceği bir süreç olsaydı Türkiye bugün çok farklı bir yerde olurdu. Sonrasında da -dediğim gibi- 1989'da sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesiyle birlikte Türkiye, dışarıdan gelen dış tasarrufların, sıcak paranın egemenliği altına girmiştir. Bugün geldiğimiz noktada sanayi sektörünün bir anlamda yerinde durduğunu, durakladığını... Tabii ki zaman içinde bir şeyler geliyor, rakamlar büyüyor ama genel anlamda paylar olarak baktığınızda çok ciddi pay artışları sanayide yok, daha çok hizmetler sektörü büyümüştür. Yani Türkiye, aslında sanayileşmeyi, bir anlamda o süreçleri tamamlamadan, hizmetler sektörünün ekonomide ağırlığını koyduğu bir yapıya geçmiştir. Tabii, o dönemden beri hep şunu görüyoruz -ben de plancıyım, eski DPT mensubuyum- bütün planlarda: "Hep yüksek katma değerli mal ve hizmet üretelim, teknoloji yoğunluğunu artıralım." Tabii, bunlar güzel şeyler, bu sözleri söylemek "Bilgi toplumuna geçelim." demek ama bunun altını doldurmadığınız zaman, bunun altına doğru politikaları koymadığınız zaman, tedbirleri almadığınız zaman işte Türkiye böyle yerinde, duraklama süreci içinde olmuştur.

Sanayi sektörüne ilişkin birkaç göstereyi vermek istiyorum; bu söylediklerimizi de destekleme anlamında, ekonomi içindeki payı açısından, imalat sanayisi, özellikle imalat üzerinde durmak... Çünkü madencilik ve enerji ayrı bir dinamikte hareket ediyor. İmalat 2022 rakamı, imalat sanayisinin millî gelir içindeki payı yüzde 22,1'dir fakat çok ilginç, istihdamdaki payı da yüzde 20'dir yani aslında bu da şunu gösteriyor ki sanayinin içinde yüksek teknoloji sektörlerin, orta yüksek teknoloji sektörlerin değil, daha çok düşük teknoloji sektörlerin egemen olduğunu gösteriyor. Yani bu, bir taraftan da bir verimlilik göstergesi, kişi başına katma değer ölçütü yani aslında istihdam kadar bir millî gelir artışı var, hâlbuki beklenen aslında orada bir dönüşümün sağlanması. Bu sektörel, eğer yukarıya doğru bir teknoloji yoğunluğunu arttıracaksak bu olmalıydı.

İç ticaret hadlerine baktım, 2009'dan aldım çünkü yeni millî gelir serisi bir kırılma yarattı, daha öncesine ilişkin 2009 öncesi ve sonrası arasında ciddi bir kırılma var. 2009'a baktım, endeks oluşturdum; 2009'da 100 dediğimizde tarıma 2022'de 139 olmuş; imalat sanayisi 100'müş, 97'ye düşmüş; hizmetler de 100'den 87'ye düşmüş. Aslında görece fiyat hareketleri açısından da baktığımızda çok önde gözüküyor.

Teknoloji yoğunluğu konusu: Şu andaki mevcut yapıda orta düşük ve düşük teknoloji sektörlerin egemenliği var imalat sanayisinde. İkinin toplamı üretimde yüzde 72,2; ihracatta biraz daha azalmış, yüzde 63,1 fakat ilginç olan şu: 2002 yılından bugüne kadar baktığımız zaman -hep yüksek teknoloji sektörlerin önemini söylüyoruz ya- paylar artmamış, azalmış yani o dörtlü ayırım içinde baktığımızda, içsel dağılımını aldığımızda yüksek teknoloji sektörlerin toplam imalat sanayisi içindeki payı 2002’de yüzde 5,1’miş -üretim içinde söylüyorum- 2022’de yüzde 3’e düşmüş; bakın, artmıyor, azalıyor. Tabii ki artıyor ama payları söylüyorum, pay olarak diğer sektörlerin daha önde olduğunu görüyoruz. İhracatta da rakamları vereyim: 2002’de yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 6,2’ymiş, 2022’de yüzde 3,1’e düşmüş yani yüksek teknoloji alanında bir ileri gidiş yok; düşükten yukarıya doğru, orta düşük ve biraz orta yükseğe doğru bir gidiş var ama hâlâ düşük ve orta düşük teknoloji sektörler imalat sanayisinin büyük bir çoğunluğunu oluşturuyor; sektörler ve o sektörlerde üretilen tabii ki mal ve hizmetler.

Kamu: Kamunun sabit sermaye yatırımları açısından baktığımız zaman millî gelirdeki payı düşmüş, 2002 yılında yüzde 4,8’miş, 2022 yılında yüzde 3,6’ya düşmüş fakat ilginç olan, kamu sabit sermaye yatırımlarına kendi içinde baktığımızda 10’lu bir sektör ayırımı vardır. İmalat, 2002 yılında yüzde 3,2’ymiş toplam yüzde 100 içindeki payı, sonra 2022’de binde 7’ye düşmüş, yüzde 1’in altında. Bu, aslında şunu gösteriyor: Bizim hep konuşmalarımızda da diğer bakanlıklarla olan konuşmalarda da eleştirdiğimiz husus; kamu, altyapı yatırımları alanından çekiliyor, imalat sanayisi alanından da çekiliyor ve bunun yerini “kamu-özel iş birliği” dediğimiz modelle özel sektör doldurmaya çalışıyor. Tabii ki bir ekonomi içinde kamusuyla özeliyle, hepsi doğal olarak bu ülkenin kaynaklarında birlikte olacak, ortak bir seferberlik olacak ama kamuyu bu kadar dışarıda tuttuğunuzda ve geçmişte kamunun yaptığı fiziki ve sosyal altyapı yatırımlarını kamu-özel iş birliği modeliyle özel sektöre yaptırdığınız zaman özel sektör esas yapması gereken dış ticarete konu olan sektörlerde üretim, uzmanlaşma ve ihracatı yapamıyor. Bu, aslında Türkiye’nin gelişmesi açısından da ciddi bir sıkıntı oluşturuyor. Aslında kamu-özel iş birliği modeline baktığımız zaman, o modelin ilk “yap-işlet-devret”teki tanımına bakarsanız kanunda “ileri teknolojiyi gerektiren projeler” diyor; asıl mantık bu. Ben, 24’üncü Dönemde milletvekilliği yaptım, o dönemde de bunları söylemiştik, altyapı yapmasın demiştik yani baktığımız zaman kamu-özel iş birliği projeleri olabilir elbette ama bunlar genel anlamda ileri teknolojiyi gerektiren alanlar olsun, böyle bir şey olduğu zaman tabii ki memnun oluruz ama zaten geçmişten beri devletin yaptığı köprüleri, otoyolları, hastaneleri bugün özel sektörün yapmasının bir anlamı yok; ekonomi bu şekilde büyümmez. Özel sektör, esas, dediğim gibi, girecek, üretim yapacak, ihracat yapacak; araştırma-geliştirme, üniversiteyle iş birliği yapacak, kamu da burada bu sürecin içinde olacak. Fakat bugün, dediğim gibi, ne yazık ki kamu-özel iş birliği projeleri de âdeta devlette bir kara delik oluşturdu, çok büyük rakamlara ulaşmıştır; vazgeçilen gelirlere, şehir hastanelerine ödenen kiralara baktığımızda önümüzdeki üç yıl için kamu-özel iş birliğiyle yapılan projelere yaklaşık 623 milyar Türk lirası para ödenecek.

İmalat sanayisinde Reel Birim Ücret Endeksi var yani ücretler ne seviyede olmuş? İmalat sanayisini konuşuyoruz, tabii lokomotif sektör, gene aynı şekilde Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının hazırladığı bir tablo var: 2009’dan öncesini 100 olarak kabul ediyor endeks, 2009 yılında -TL cinsi olarak söylüyorum önce- endeks 102,1’miş, 2022 yılında, on üç yıl sonra 105,3’e çıkmış yani on üç yılda imalat sanayisindeki reel ücretlerdeki artış sadece yüzde 3,1; dolar cinsinden baktığımız zaman 2009 yılında 112,5 olan endeks, 2022 yılında 63,8’e düşüyor, eksi yüzde 49’luk negatif bir gelişme var yani azalış var; euro cinsinden baktığımızda da endeks 90’mış, 67,5’e düşmüş, yüzde 23’lük bir düşüş var. Bu, aslında imalat sanayisine de baktığımız zaman ücret seviyelerinin düşük

olduğunu gösteriyor yani aslında Türkiye, söylendiği gibi bir biçimde teknoloji yoğunluğunu artırarak yüksek katma değerli mal ve hizmet üretimine ne yazık ki geçememiş ve AKP'li hükümetlerin olduğu yıllarda da bunun olmadığının en büyük göstergesi ne yazık ki bu rakamlar.

Şimdi, tabii, biraz önce de söyledim fiziki ve sosyal altyapıyı ve bir de tabii, teknolojik altyapı var. Teknolojik altyapı alanında kamusuyla özelliğiyle tabii birlikte olma ihtiyacı var ama kamunun da burada öncülük yapmasının önemli olduğunu düşünüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak da bu görüşlerimizi değişik zamanlarda ifade ediyoruz. Yani yeni alanlara girişte, yüksek teknolojili alanlara girişte kamunun öncülük yapması; giriş stratejileri oluşturması, gerekirse kamu-özel iş birliği modelleri içinde orada... Biraz önce söylediğim gibi, kamu-özel iş birliği değil; zaten devletin yapabileceği işleri, altyapı yatırımlarını özel sektöre vermek değil ama yeni alanlara girişte farklı modellerin birlikte oluşturulmasına ihtiyaç var.

Aslında, bugün geldiğimiz nokta da ilginç. 2008 krizinden sonra dünya ciddi anlamda neoliberal paradigmanın tartışıldığı bir noktaya geldi ve bakın, bugün de dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinde korumacı politikalar -kısmen ticaret savaşıyla ortaya çıkan, kısmen de korumacı politikalar- ön plana geldi, bütün ülkeler kendi sanayilerini, kendi üretimlerini dışarıdan gelen rekabete karşı koruyorlar. Yani neydi bu neoliberal paradigma? Uluslararası bir meta zinciri, değer zinciri var, ona eklemenin. Nereden ekleneneceksiniz? Yaptığımız üretim biçiminden, hangi üretim faktörünüz bolsa onun üzerinden. E, Türkiye'de emek bol; o zaman uluslararası değer zincirlerine alt halkalardan eklenmenin Türkiye'nin hiçbir şekilde rekabet gücünü artırması ne yazık ki mümkün gözüküyor. Bu anlamda, teknoloji ağırlıklı sektörlerle yönelik ulusal üretici ve kaynakları kollayan bir politika oluşturulmalı. Bu çerçevede gelişmiş bir yan sanayisi olan ya da hızla gelişebilen bazı sektörler ile güçlü yerel üreticilerin bulunduğu sektörlerle gerekirse girişin kısıtlanması, tedarik zincirlerinde yerli şirketlere öncelik tanınması, yerli parça oranının yüksek tutulması gibi bir kısım seçici politikalara ihtiyaç var. Yani aslında bir biçimde yeniden kısmi anlamda, geçmişteki 60-80 arası gibi değil ama belli bir ikameci politikayı da içeride kurmak zorundayız. Bugün gelinen noktada, uluslararası sistem içinde bunun yapılabilme imkânları yüksek gözüküyor. O anlamda Türkiye'nin elbette bu alanda ileri gitmesi, üretimini artırması, yüksek teknoloji alanlara gitmesi bizleri, hepimizi memnun edecek ama dediğim gibi, bunu bilinçli bir politikayla yapmak gerekiyor, bunu planlamayla yapmak gerekiyor. "Planlama" demek; neredeyiz şu anda, nereye gidiyoruz, nasıl gidebiliriz, hangi yollarla gidebiliriz gibi bir yaklaşım içinde planlamanın yeniden Türkiye'de ağırlıklı olması; birbirlerini ikame edici değil, piyasa ve planlamanın birlikte çalıştığı bir ekonomik modelin Türkiye'de bugün içinde bulunduğumuz konjonktürde uygulanmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Gelişmişlik farkları... Tabii, sizin örgütünüzün, Bakanlığınızın bir yapısında da bölgesel gelişme var; geçmişte Devlet Planlama Teşkilatında ve sonra Kalkınma Bakanlığındaydı ama sunuşta da baktım, orada çok fazla bir vurgu görmedim, oysa Türkiye'de iller itibarıyla ve bölgeler itibarıyla gelişmişlik farkları çok açık ve net. Özellikle, Türkiye sanayisi, son derece, bölgesel olarak, yerleşim ve mekânsal olarak baktığımızda bir anlamda dengeli olmayan, dengesiz bir yapı içinde gelişmiş; o zaman, bu, aktif politikalar gerektiriyor. Hem bu anlamda bölgesel eşitsizliğin azalması için doğrudan yatırımların yapılması hem de aynı zamanda insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yetişmiş insan gücünün bölgede tutulması için seçici politikalara ihtiyaç var fakat ben sunuşta buna ilişkin ciddi bir vurgu görmedim. Bölgesel kalkınma ajansları çok büyük iddialarla kuruldu ama yeteri kadar aslında aşağıdan yukarıya doğru, yerelden ulusala doğru bir modeli, bir anlamda, sembolize ediyordu ama ne yazık ki çok başarılı değil. Tabii, bir kısım projeler var, Avrupa Birliğinden alınan fonlar var ama dediğim gibi, burada daha etkin, daha belirleyici bir politikaya ihtiyaç var çünkü bir ekonomik sistemin temel amaçlarından biri

de bölgesel gelişmeleri, gelişmişlik farklarını gidermek olmalı. Aynı şekilde, buna dayalı olarak gelir dağılımının düzeltilmesi de en az millî gelirin artması kadar, istihdamın artması kadar önemlidir diye düşünüyorum.

Tabii, işin bir boyutunda da beşerî sermaye var yani buna ilişkin, yüksek teknolojili alanlara geçişe ilişkin insan gücünü nasıl yetiştireceğiz? Eğitim sistemini dönüştürmek gerekiyor, mesleki ve teknik eğitimi ön plana çıkarmak Türkiye için çok önemli. Özellikle organize sanayi bölgelerinde teknoloji meslek liseleri, teknoloji üniversiteleri olmalı; gençlerin hem teorik eğitimi hem de uygulamayı birlikte yapabilecekleri modeller olmalı. Türkiye, daha çok, uygulamalı bilimler, mühendislik alanları üzerinde geliyor. Baktığımız zaman Türkiye'nin en parlak, belki üniversitede derece alan çocuklarının da mühendislik alanında olduğunu görüyoruz oysa temel bilimler alanı çok önemli. Matematik, fizik, kimya, biyoloji; bu alanlarda ne yazık ki Türkiye gerekli insan gücünü yetiştiremiyor ve bu alanlara önem vermiyor.

Bakın, bunun en büyük göstergelerinden biri de -bunu yeniden vurgulamak isterim Sayın Bakan- atanamayan meslek mensupları. Bakın, beşerî sermaye diyoruz, bugün, Türkiye'nin her yerinde insanlar eğitim gördükleri alanda çalışmıyorlar. Bugün, öğretmenler, ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri, veterinerler, orman mühendisleri, medikal mühendisler, hemen hemen bütün alanlarda ve teknik alanlarda insanlar atanmayı bekliyorlar. Var olan, yetiştirdiğimiz beyin gücünü kullanamayan bir ekonomik sistemin ileriye gidebilmesi ne yazık ki mümkün değil. Beyin göçünün önlenmesi gerekiyor, Türkiye'den dışarıya çok ciddi bir beyin göçü var. Geçmişte şöyleydi: Özellikle yurt dışında eğitim gören gençlerin Türkiye'ye gelmediklerini; eğitim gördükleri yerde, özellikle Amerika'da, Avrupa'nın değişik ülkelerinde, oralarda kaldıklarını çünkü oralarda hem maddi hem de mesleklerini icra edebilecekleri imkânlarla kavuştuklarını biliyoruz. Ama son dönemde özellikle bu ülkede, ülkemizde eğitim gören gençlerin de gittiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

En son, ciddi anlamda, baktığımızda, doktorların ve sağlık personellerinin nasıl gittiğini görüyoruz ve Cumhurbaşkanının da onlara “Giderlerse gitsinler.” şeklinde bu şeyi ifade ettiğini, bu olayın ciddiyetinin farkında olmadığını da görüyoruz ve bundan son derece büyük üzüntü duyuyoruz. Bu ülkenin yapması gereken, öncelikle, beyin göçünü engellemek, aynı zamanda da tersine beyin göçüyle gençlerimizin Türkiye'ye gelecekleri, bu ülkenin gelişmesi ve kalkınması için katkı verecekleri bir yapının oluşturulması ihtiyacı var. Sürekli gelirler, geçici projelerle gelirler, onun imkânları yaratılır ama dediğim gibi, bugün Türkiye'de gerçek anlamda dışarıya bir beyin göçü var. Ben de yurt dışında olduğum dönemde bunun en yakın tanıklarından biriyim. Yani bugün, tabii, övünüyoruz kendisiyle, örneğin, Aziz Sancar Nobel aldı ama şunu da söylemek lazım: Türkiye'de olmuş olsaydı Nobel alabilir miydi ya da Almanya'da aşırı bulan kardeşlerimiz Türkiye'de -Hıfzıssıhha'nın bile kapatıldığı yerde- olsaydı bulabilir miydi? O zaman yapmamız gereken, bir biçimde Türkiye'de onların gelecekleri, çalışacakları, mesleklerini icra edecekleri ciddi bir yapıyı kurmak; hem iş açısından mesleklerini icra etmelerini hem de maddi anlamda o imkânı sağlamak gerekiyor.

Tabii, dediğim gibi, sanayi ve teknoloji alanı ciddi anlamda bir müdahaleyi gerektiriyor çünkü rekabetçi bir dünyadayız. Yani statik analizlerin bir anlamı yok, planda da çok eleştirdik; önce 2023 hedefleri vardı “Türkiye dünyanın ilk 10 ülkesi arasına girecek.” şimdi de son planda 2053'e ertelendi

bunlar. Bunların bir anlamı yok çünkü sonuç itibarıyla tek başınıza bir dünyada yaşamıyorsunuz. Kendi hedeflerinizi büyütmeyi düşünebilirsiniz, rakamları bir yerden bir yere getirmek eğer altını doldurursanız anlamlı olabilir ama “Dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olacağız.” demek sonuç itibarıyla başka ülkelerin ne yaptıklarını nasıl bildiğiniz sorusunu ortaya çıkarır. Bu da aslında yapılan işin ciddiyetini zedeler diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Son olarak şöyle söyleyeyim: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çok önemli bir bakanlık, bu anlamda da Türkiye’nin gelişmesi, kalkınması için de gerekli kaynakları kullanan, o gerekli vizyonu kuran bir şeydir ama dediğim gibi, geçmiş planlarda da Onuncu Kalkınma Planı’nda, On Birinci Kalkınma Planı’nda hep benzer şeylerin söylendiğini, kâğıt üzerinde kaldığını gördüğümüz zaman aslında sürecin, Türkiye’nin birçok şey yapabileceksen bugün bulunduğu noktanın son derece sıkıntılı olduğunu ve üzücü olduğunu da görüyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar bitmiştir.

Şimdi de Komisyon üyesi olan milletvekillerimizin konuşma taleplerini karşılayacağız, sonrasında Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin taleplerini karşılayacağım.

İlk olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Sayın Cevdet Akay’a söz vereceğim.

Sayın Akay, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzdan dolayı da teşekkürlerimizi iletiyorum.

Gerçekten Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çok çok önemli bir Bakanlık ülkemiz için; sunumda da ne kadar önemli olduğunu katma değeri yüksek ürünler yaratması açısından, teknolojiyi geliştirme açısından gördük. Ben yine bütçeyle ilgili konuşmalarına genel bütçe içerisindeki bakanlıkların aldığı payla ilgili bir giriş yapıyorum. Burada da baktığım zaman böyle önemli bir Bakanlığın 78 milyar 995 milyonluk bir bütçeyle kalması bizi üzüyor, gerçekten daha fazla pay alması gerekir 11 trilyon 911 milyarlık bir bütçe içerisinde yani yüzde 1 bile değil, binde 6’lık bir rakam. Size bağlı kuruluşları, işte özel kuruluşları, TÜBİTAK gibi kuruluşları da kalkınma ajanslarını da dâhil ettiğimizde 127 milyar; yüzde 1’in çok az üzerinde bir rakam. Tabii ki bu düşünülen faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi açısından da bütçe rakamlarının iyi olması gerekiyor. Bunlar yetersiz olduğu için de ilişikte olduğunuz diğer kuruluşlarla ilgili olarak da borç verme kalemlerinizin sizin bütçeniz içerisindeki payının yüksek olduğunu görüyoruz yani 8 milyar 294 milyonluk bir borç verme giderleri kaleminiz var. Yani 78 milyarlık bir rakamın içerisinde de bu yüzde 10,50’ye tekabül eden bir rakam. Zorunlu kalıyorsunuz ki borç verme gereği duyuyorsunuz. Demek ki hem genel bütçemizin hem bakanlıklar bütçemizin en önemli sorunlarından biri finansman açığı. Bu finansman açığını bizim mutlaka çözmemiz lazım. Özellikle bunu tekrar vurgulayarak konuya başlamak istedim. Bununla

ilgili de önlemlerin alınması, kaynakların etkin kullanılması, israfın önlenmesinden tutun da en doğru alanlara yani istihdamı artırıcı, üretimi artırıcı, ihracatı artırıcı alanlara kullanmak finansmanı çok çok önemli.

Şimdi, yine, sunumunuzda Sayıştay denetimleriyle ilgili çok önemli konular olmadığını ifade ettiniz, genelde muhasebe kayıtlarıyla ilgili sorunlar olduğunu ifade ettiniz. Ben Sayıştay raporlarını incelediğimde bazı hususları tespit ettim, bunları da size aktarmak isterim. Özellikle sanayi sitelerine, organize sanayi bölgelerine kullandırılan krediler var biliyorsunuz, bunların belirli bir vadeleri var. Bu kredilerin ne kadar, nasıl kullandırıldığını bilmiyor ve tahsilatlarının takibinin sağlıklı bir şekilde yapılmadığını görüyoruz. Örneğin, geçmiş yıllarda, 2020 yılında işte 4 milyar civarında bir kullanım yapılırken 1 milyarlık bir tahsilat görünüyor. Bunların, kanun gereği biliyorsunuz vadesinde ödenmediği takdirde ya yapılandırma yapılması lazım veya vadelerinin uzatılması lazım, sorunlu kredilerin de 137 no.lu takipteki alacaklar hesabına aktarılması lazım. Bu kayıtların sağlıklı bir şekilde olmadığı görülmüş. Belki de deprem bölgesindeki sitelere kullandırılmıştır, organize sanayi bölgelerinde kullandırılmıştır bu krediler, tabii ki oralara da kullandırıldıysa da memnuniyet verici bir şey. Bunun daha sağlıklı bir şekilde kayıt altına alınması ve ciddi olarak takip edilmesi ki bu tahsilatların tekrar bölgelerin muhtelif bölgelerindeki ihtiyaç duyulan sitelere, sanayi sitelerine, organize sanayi bölgelerine aktarılması açısından önem teşkil ediyor.

Yine, diğer bir konu da hizmet binası inşaatları için TOKİ'yle yapılan bir protokolünüz var. Bu protokole göre de hizmet binası inşaatları yapılıyor. Bu sistemde de mahsuplaşma sistemi kullanılmış yani sizin mülkiyetinizde olan, aktifinizde olan, duran varlıklarda olan bazı binaların TOKİ'ye devredilmesi şeklinde bir işlem yapılarak hizmet binası inşaatı yolu seçilmiş. Burada da döner sermaye işletmelerinden bakiyeyle ilgili işte 4 milyonluk bir bakiyenin kullandırımını gibi raporda ifade edilen hususlar var. Şimdi, burada, bu binaların kıymet takdirlerinin nasıl yapıldığı önemli, değerlerinin doğru tespit edilmesi önemli, bunların uygulamada nasıl olduğunu merak ediyoruz. Bir binayı devrederken yani binanın gerçek değerinin tespiti çok önemli, özellikle bu enflasyonist ortamda da bunlara dikkat edilmesi gerekir. Protokolde de bina inşaat maliyet bedelleriyle ilgili TOKİ ve Bakanlık arasındaki protokollerin ciddi olarak yapılması gerekir; döner sermaye işletmesinden bir tutarın aktarılmasını gerekirdi diye düşünüyorum ben. Bunun için hani bir ödenek aktarımını da buradan karşılamanın uygulamada sıkıntı yaratmış olabileceğini ayrıca ifade etmek istiyorum. Bir de kesilen idari para cezalarıyla ilgili, bunların tahakkuk ve tahsilat oranları çok düşük. Genelde alt tabandan cezalar kesilmiş ama tahakkuk eden 3 birimse tahsilat 1 birimde kalmış. Daha sıkı denetim yapılması daha sıkı takip edilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bunlar hep Sayıştay denetim raporlarında olan konular.

Bir de doğrudan teminle ilgili alımlarınız var. Burada da sözleşmelerin yapılmadığı ve doğrudan alım yapılan firmaların EKAP'tan kamu ihalelerine girme yasağı olup olmadığına bakılmadığı tespit edilmiş, bunlara düzenli olarak bakılması gerekir. Ben buradan bir soru da sormuş olayım: Hani doğrudan alım yapılan firmalarla ilgili alım miktarlarının tutarı ne kadardır? Hâlen kamu ihale yasağı olan firmalardan alım yapılmış mıdır? Bunu soru seçeneği olarak şu anda size sunmuş olayım, bir önemli husus da bu burada belirtmek istediğim.

Bir de tabii, güzel, sunumda -hakikaten takdire şayan- bazı birimler de faaliyete geçmiş. Özellikle, aktif deprem fay hatlarının sismolojik incelenmesiyle ilgili bir platform kurulmuş TÜBİTAK nezaretinde; işte, 22 üniversiteden bahsedilmiş, diğer kurumlar, AFAD vesaire gibi. Bu, önemli bir şey. Bu platforma sivil toplum kuruluşlarının da iştirak etmesi önemli olur. Bazı sivil toplum kuruluşları var, onların akademik kurullarında çok değerli hocalar var bu konularla ilgili, alakalı. Bir öneri olarak, bu platforma bu kuruluşların da dâhil edilmesi önemli. Mesela, biz Karabük bölgesinde depremle ilgili yeni

bir çalıştay yaptık; belediye, sivil toplum kuruluşları, TÜMBİKON, KARDERFED ve Valilikle beraber. Bu çalıştaya önemli hocalarımız da geldi. Mesela, Karabük'te bin yıldır büyük bir deprem üretmemiş ama küçük depremler üretmiş bir fay hattı ortaya çıktı, 35-40 kilometrelik fay hattı. Yani deprem ne kadar önemli, hepimiz biliyoruz. Bu platformun kuruluş amacı, bu tür fayların incelenmesiyle ilgili. Bu platforma ne kadar ödenek ayrıldı, onu bilmiyorum. Hiç faaliyet yapıldı mı, onu merak ettim. Eğer faaliyet yapılmadıysa bölge milletvekili olarak da ilk ödeneğin ve faaliyetin bu fayın araştırılmasıyla ilgili kullanılması bizi memnun eder, bunu buradan ifade etmek isterim.

Sağlıkta AR-GE inovasyon çalışmalarıyla ilgili TÜBİTAK Aşı ve İlaç Geliştirme Kampüsünün kurulması çok çok önemli gerçekten. Ama tabii, geçmişte 1928 yılında kurulan bir Refik Saydam Enstitümüz var yani bu aşı üretimiyle ilgili çok önemli çalışmalar yapan bir enstitüydü. Bunun 2011 yılında kapatılması üzücü oldu, keşke kapatılmasaydı ama “Zararın neresinden dönersek kârdır.” felsefesiyle ben bu kurduğunuz Aşı ve İlaç Geliştirme Kampüsünün hizmetlerinin çok önemli olacağını düşünüyorum. Pandemi gibi veya diğer tür salgınlarla alakalı aşı üretimi için buraya iyi ödenekler ayrılmasında fayda var diye özellikle ifade etmek istedim.

Bir de bölgeyle ilgili yine bazı konuları özellikle sanayicilerimiz ifade etmek istedi. Benim bölgem Karabük, 3 Nisan 1937'de KARDEMİR'in kurulduğu ve ağır sanayi hamlesinin yapıldığı bir şehir. Bu fabrikanın kuruluşuyla ülkemizin çok çeşitli bölgelerinde fabrikalar kuruldu fakat son on beş yıl içerisinde Bakanlığınızdan yani Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınızdan buraya gerekli ödeneğin gelmediğini görüyoruz, yaklaşık 85 milyon liralık bir yatırım gelmiş on beş yıl içerisinde. Bu yatırım tutarlarının artırılmasını buradan talep ediyoruz.

Yine, ilimiz için Filyos Limanı çok çok önemli. Bu liman doğal gazın bulunduğu alana tekabül ediyor. Bu limanın konteyner limanına ve ihracat limanına yönelik çalışması ve aktif hâle gelmesi bizim için çok çok önemli.

Bir de yine, sanayicilerimiz, özellikle Eximbank kredilerindeki kotalardan, kısıtlamalardan şikâyetçi; dâhilde işleme rejimi kapsamındaki sürelerin uzatılmasını özellikle talep ediyorlar. Bir de dışarıdan ithal ettiğimiz ürünlerle ilgili özellikle eğer yerli üretim yapılacaksa burada da vergi muafiyetlerinin yeterli bir seviyeye çıkarılmasını, hatta yüzde 100'e varan vergi indirimlerinin yapılmasını talep ettiler; ben de size buradan iletmış oluyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim Sayın Akay.

Komisyon üyelerimizden söz talebi olan var mı şu ana kadar?

Gülcan Kaçmaz Sayyigıt, buyurun.

Süreniz on dakika.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler, değerli milletvekilleri ve bürokratlar, basın emekçileri ve salonda emek veren değerli emekçiler; hepimizi saygıyla selamlıyorum ve kolaylıklar diliyorum hepimize.

İnsanlık tarihinin gelişmesinde, modern sürecin ilerlemesinde bilim ve teknolojinin önemli bir yer tuttuğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu anlamda, yaşamsal önemde etkinlik ve çalışmaları olması gereken bir Bakanlığın bugün bütçesini tartışıyoruz. Elbette, bizler HEDEP olarak iktidar ve bazı muhalefet çevresinden ayrı, farklı görüşlerimiz, düşüncelerimiz var. Burada “bilimsel çalışma” dediğimizde, “teknoloji üretimi” dediğimizde daha çok emekçiden, işçiden yana konuşmalıyız diye

düşünüyorum. Bugün KOBİ'ler de en yaygın üretim merkezleri içinde yer almaktadır. Dolayısıyla, sayıları milyonları bulan üreticiler konuşulmadan, emekçilerin hakkı teslim edilmeden yapılan sunumlar da bizce eksiktir ve sermaye taraftarlığıdır.

Bugün Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı şahsında en popüler çalışmalar Togg ve TEKNOFEST olarak karşımıza çıktı. Oysaki bu Bakanlığın çok geniş bir çalışma alanı var diye biliyoruz. Milyonlarca çeşitlilik olmasına rağmen verimli ve özgün bir çalışma açığa çıkmıyor maalesef. Yani açığa çıkmıyor olmalı ki bu Bakanlık, karşımızda sadece birkaç başlığa sıkışmış durumda sunumunu yapıyor. Mesela sanayi diyoruz; bunun ekolojik, demokratik boyutunu işleyebiliyor muyuz, var mı öyle bir boyutu? Çevreyi kirlüten organize sanayi bölgelerine yönelik temizleme için kaynak ayırmak gibi bir çalışmanız var mı ya da çevreyi koruma anlamında bunu ne kadar devreye sokuyoruz? Bilimin, teknolojinin doğayla ilişkisini ne kadar değerlendiriyoruz? Yeşil devrim ve yeşil teknoloji neden günümüzde hâlen Türkiye'de revaçta değil? Eğer katma değer üretilecekse bu katma değerlerden toplum da yararlanabilmeli ve doğa da yararlanabilmeli diye düşünüyorum.

Bugün Togg'la övünebiliyoruz ama kaç emekçi işçi bu arabayı alabiliyor? Gerçekten oturup bunu da ciddi şekilde tartışmak gerekiyor. İnsanlar krediye ulaşamıyor, ulaşan kişiler de yüksek bedellerle ancak kredi bulabiliyor ve ödemeleri de günümüzdeki koşullarda zaten çok zor bir şekilde yapıyor, siz de bunu çok iyi biliyorsunuz. Mesela Almanların "Volkswagen" adında bir arabası var, anlamı da "halkın arabası." Yani amaç her Alman yurttaşın bu arabaya kolayca erişebilmesi ama mesela Türkiye'de Togg'a erişebilecek kaç insan var, gerçekten bunu da merak ediyorum.

AKP iktidarının rasyonel zeminden uzaklaştığı bizzat bir bakan tarafından ifade edilen bir şey. Rasyonel olmanın bir koşulu da bizce nesnelliktir. Bunlar, bilim, sanayi ve teknoloji içeren bu Bakanlığın yakından ilgilendiren kavramlar. Bugün gelişmiş çağdaş ülkelere bakıldığında felsefenin, teknolojinin ve bilimin demokrasi ve özgürlükler bahçesinde geliştiğini hepimiz görebiliyoruz. Elbette totaliter rejimlerde de teknolojik bazı üretimler olabiliyor ama bunun halklar için refah ve mutluluk yaratmadığı da geçen yüzyılda tecrübe edildi. Biliyorsunuz dünya savaşından önce Almanya ve Japonya büyük oranda silah sanayisine yatırım yapan ülkeler içerisinde yer aldılar. Sonuçta kendi halkları ve dünya halkları için de bir felaketin sebebi oldular maalesef. Dolayısıyla, barışı savunmanın en etkili savunma yatırımı olduğunu anlamamız gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli hazırım; Türkiye, dünya genelinde gelişen teknoloji sürecinin bir parçası konumunda. Etkileşim ve iletişim kaynakları artıyor, bilgiye ulaşma imkânları çeşitleniyor. Bu, aynı zamanda özgürlük alanlarını da genişletiyor. İfade özgürlüğü de bilginin paylaşımı da bunun içerisinde yer alıyor. Dolayısıyla, demokrasi, bilimsellik, özgürlükler ile teknoloji, sanayi ile refah arasında bir doğru orantı olması gerektiğini düşünülüyor ama bugün dünya dijital demokrasiyi tartışıyor, tüm sistemlerini buna uyarlayan ülkeler var. Şöyle bölgesel eşitsizlikleri de sayarak buna baktığımız zaman "dijital bir faşizm" "teknokrasi" diyebileceğimiz bir süreçten geçiyoruz.

Genç bir ülkeyiz ama ülkenin tüm gençlerini kapsayan bir gençlik politikamız var mı? Sayın Bakan, çalışmalarınızın her türlü reklamını yapıyorsunuz fakat ülkenin gençleri yurt dışına gidiyor, ciddi bir beyin göçü var. Bakın, bir araştırmaya göre gençlerin yüzde 76'sı bu ülkede iyi bir gelecek bulamadığını, göremediğini söylüyor ve bunun için yurt dışına gitmek istediğini ifade ediyor çünkü her 2 gençten 1'i bu ülkede mutsuz, borçlu olduğunu belirten gençlerin oranı korkunç boyutlara varmış durumda. Genç işsizlik genel işsizliğin 2 katından fazla; bu oran maalesef kadınlarda her alanda olduğu gibi daha yüksek. Bu tablo AKP iktidarının eseri.

“İnovasyon” “teknoloji” diyorsunuz Sayın Bakan, gençler sansür yasalarıyla fikir beyan edemiyor, Kredi Yurtlar Kurumu yurtlarını protesto eden gençler yurttan atılıyor. Bugün internet özgürlüğünün değerlendirildiği Freedom House raporunda “özgür olmayan ülkeler” kategorisinde yer alıyoruz. Türkiye Demokrasi Endeksi’nde 167 ülke arasında 103’üncü sırada, İnsani Özgürlük Endeksi’nde 139’uncu sırada yer alıyoruz. Sayın Bakan, bu tablo gösteriyor ki bir şeyler yanlış yapılıyor, bir şeyler yanlış gidiyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler; teknoloji ve bilimin üretileceği yerler, sizler de çok iyi biliyorsunuz ki üniversitelerdir ama 1980’lerden bugüne YÖK eliyle üniversitelerin özerkliği ortadan kaldırılmış durumda. Geldiğimiz süreçte de bilimselliğin ölçütü nesnellik olmaktan çıkmış, daha çok iktidarın ideolojisiyle veya ulus devlet kodlarıyla uyumlu olmuştur. Oysaki bilimin sadece nesnel gerçekliği odaklanması lazım çünkü hiçbir güç odağından etkilenmemesi gerekiyor. Üniversiteler, adından da anlaşılacağı üzere üniverseldir. Yüzlerce üniversite var artık Türkiye’de; peki, uluslararası düzeyde intihal içermeyen makalelerin oranı nedir? Önemli bazı bilimsel çalışmalara imza atan Türkiyeli bilim insanlarının çoğu neden yurt dışında yer almakta, orada yaşamakta? Çünkü Boğaziçi Üniversitesi örneğinden de anlaşılacağı üzere bilimsel özgürlük ve özerklik saldırı altındadır. Siyasi ve ekonomik nedenlerle ülkeden âdeta bir kaçış söz konusu, son yedi yılda 700 binden fazla insanın yurt dışına göç etmiş olduğunu biliyoruz.

Ülkeden kaçışın, beyin göçünün AKP’nin politikalarıyla doğrudan bir ilişkisi mevcuttur. Bugün, Instagram, Twitter, Facebook, TikTok gibi ciddi bir etkileşim alanı var, özellikle gençler fikirlerini açıklamaktan korkuyor çünkü bilim dünyasına aykırı bir tartışma zemini maalesef yok. Şunun da adını koymak lazım: Aslında insanlar ülkeden değil, bizzat AKP iktidarının politikalarından kaçıyorlar. Konfüçyüs mezar başında ağlayan bir kadına neden ağladığını soruyor, kadın da eşinin babasının, eşinin ve oğlunun öldürüldüğünü ifade ediyor. Konfüçyüs bunun üzerine “Neden bu diyardan gitmiyorsun?” sorusunu soruyor. Kadın da “Burada hükümet baskısı yok, o yüzden burayı terk etmiyorum.” cevabını verince, aslında Konfüçyüs öğrencilerine o esnada dönüp şunu diyor: “Baskı yapan hükümetler kaplanlardan daha dehşet vericidir.” Aslında bundan çıkarılması gereken şeyi de hepimiz çok iyi bir şekilde biliyoruz.

Sayın Bakan, inovasyon ve teknoloji söz konusu olduğunda Almanya bunun en önemli örnekleri içerisinde yer almakta. İkinci Dünya Savaşı öncesi Almanya’yı hepimiz çok iyi bilirsiniz; Nazizm ideolojisinin bir özelliği silah sanayisi, diğer özelliği de muhaliflere yönelik siyasi baskılardı. Meydanlarda kitapları yaktılar; birçok aydın, entelektüel insan Almanya’dan kaçmaya başladı; Oppenheimer ve Einstein da bunların içerisinde yer alan bilim insanlarıydı. Almanya’dan kaçanlar çoğunlukla Amerika’ya gittiler; tabii, o dönem Türkiye’ye gelenler de var içlerinde. Amerika’nın nükleer ve atomik teknolojisini üretenler bunlardı. Eğer üniversiteler bilim yuvası olacaksa öncelikle üniversitelerdeki akademisyenlerin özgür olması gerekiyor ve bu akademisyenlerin her şeyi bilimsel çerçevede özgür bir şekilde ifade edebilmesi gerekiyor. Ama biz biliyoruz ki “barış” dedikleri için, buna imza attıkları için akademisyenlerin kapısına TEM polisleri gönderildi, yüzlerce akademisyen mesleğinden ihraç edildi ama akademik özgürlüğün olduğu yerlerde böyle olmuyor; bunu, eğer araştırırsak hepimiz çok iyi bir şekilde görürüz. 2000 yılında Profesör Edward Said Lübnan sınırlarından İsrail tarafına bir taş attığında üniversiteden atılması için başlatılan kampanyalar vardı ama Kolombiya Üniversitesi yönetimi “akademik özgürlük” diyerek işten atılmasını reddetti, buna karşı çıktı.

Sayın Bakan, son olarak şuna değinmek istiyorum, TÜBİTAK ve TÜBA’dan bahsetmek istiyorum: Elbette bu kurumlar önemli kurumlar ama başından beri belirttiğim gibi, bütünlüklü bir demokratik değer üretilemeli, farklı diller de kurumların imkânlarından yararlanabilmeli; aksi takdirde, Anayasa’nın

“eşitlik” ilkesinin gereği yerine getirilmiş olmaz. Bakın, “Bilim Çocuk” ve “Meraklı Minik” diye 2 tane çok güzel dergi çıkarılmış sizler tarafından, gerçekten çok faydalı dergiler. Burada niye bu iki dergiye değinmek istiyoruz? Bu faydalı ve güzel dergilerden -bu ülkede sadece bir milletin yaşamadığının, aslında 20 milyon Kürt yurttaşın da olduğunun vurgusunu yaparak ifade etmek istiyorum- neden Kürt çocukları da kendi ana dillerinde yararlanamıyorlar? Bunu size soruyorum çünkü bu şekilde, aslında bu teknolojiyen de uzak kalıyorlar; bu anlama da geliyor. Eğer asimilasyon politikaları tarih olmuşsa -ki karşı gruptan sürekli bu tarz şeyler çıkıyor; işte, bir asimilasyon politikasının uygulanmadığı ısrarla ifade ediliyor- eğer bir asimilasyon politikası uygulanmıyorsa bu iki derginin Kürtçe basımında da herhangi bir sorun yok herhâlde, bir sıkıntı çıkacağını düşünmüyoruz.

Sayın Bakan, TÜBA kapsamında da Türkoloji Araştırmaları Derneği programları, Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügat Projeleri yapıyorsunuz ama Kürtçeyle, Kürdolojiyle ilgili hiçbir proje yok ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir dakika daha süre veriyorum.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkür ederim.

TÜBA üyeliklerinde bir Kürdolog üyenin bulunması, Kürt dil bilimcilerin çalışma gruplarında yer alması lazım. Sözde değil, özde bir eşitlik; hukukun inşası için bu iki önemli kurumun çatısı altında Kürtçe de olmalı diyoruz çünkü Kürtçe bizim vazgeçilmez kırmızı çizgimizdir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Ejder Açıkkapı, buyurun.

Süreniz on dakika.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Çok Kıymetli Başkanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Kıymetli Bakanım, Bakan Yardımcılarım, çok kıymetli bürokratlarım; öncelikle bütçe görüşmesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, bizler liderimizle birlikte milletimizin istikbalini, istiklalini önceleyen, etrafımızın yangın yerine döndüğünü görerek bir siyaset anlayışını ortaya koyuyoruz.

Etrafımızda dünden bugüne meydana gelen ve hâlen farklı yerlerde ortaya çıkan savaşlar, küresel salgınlar, iklim değişiklikleri, afetler, gıda ve su, enerji, ham madde krizleri daha bilinçli, daha güvenli çalışmamızı gerektirmektedir. Ve biz bunun bilincindeyiz, bu bilinçle çalışma gayreti içerisindeyiz.

Milli Teknoloji Hamlemizde hedeflerimizi gerçekleştirmeye yönelik gayretlerimiz bir tercih meselesi değildir, bir zorunluluktur; bunun bilincindeyiz. Zorlu bir coğrafyada yaşıyoruz, iki bin iki yüz kırk üç yıllık devlet tecrübelerimiz ışığında maziden atıye yürüyüşümüzü emin adımlarla sürdürüyoruz.

Bu aziz vatani bizlere emanet eden atamıza karşı sorumluluğumuzun bilincinde, aziz vatanımızı tam bağımsız bir Türkiye anlayışımızla geleceğe taşıyacak, gayretlerimizi ortaya koyacak, bizden sonraki nesillerimize aziz vatanımızı emanet edeceğiz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız bu bilinç ve kararlılıkla çalışıyor. Topyekûn kalkınmanın önemini bilincindeyiz. Bu hedeflere ulaşmanın da çalışmak, daha çok üretmekten geçtiğini biliyoruz. Lafla değil hizmetlerle, yatırımlarla ülkemizin daha fazla fayda sağlayacak işlerine eğiliyoruz. Kritik teknolojilere, bağımsız bir Türkiye anlayışımıza yönelik çalışmalarımızı artırırken katma değerli üretim, yüksek teknoloji ihracatımızı artırmak, nitelikli istihdamı artırmak, topyekûn kalkınmak temel hedeflerimiz olmuştur.

Küresel ölçekte yaşanan tüm zorluklara rağmen, küresel tedarik zincirlerinde ve enerji arzında yaşanan tüm zorluklara rağmen, kırılmalara rağmen ve 6 Şubat tarihinde yaşadığımız asrın felaketi depremlere rağmen yılmadan çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Türkiye ekonomisi on iki çeyrektir büyümesini devam ettiriyor. Bunda emek var, gayret var, samimiyet var. 36 milyar dolardan 254 milyar dolarlık ihracat rakamlarına ulaştık. Bu rakamın 240 milyar dolarlık kısmının sanayi ürünlerinden oluşması değerlidir, kıymetlidir.

Yirmi bir yıl önce sadece 2 olan teknoloji geliştirme bölgeleri sayısı 101'e yükselmiştir. 1.295 AR-GE ve 325 tasarım merkeziyle ülkemizde yüksek teknoloji seviyesi, yüksek üretim kapasitesi inşa etmek yarınlarmıza emin adımlarla yürümenin de lokomotifi olmuştur.

Bu yatırımlarla birlikte, son beş yılda imalat sanayisinde yüksek teknoloji üretiminin yüzde 58 büyümesi doğru adımlar atıldığının bir göstergesidir.

2002 yılında AR-GE harcamalarına sadece 1 milyar 212 milyon dolar kaynak ayrılırken bu rakam günümüzde 11,3 milyar dolara yükselerek AR-GE çalışmalarımıza daha fazla kaynak ayırdığımızı göstermektedir. Özel sektörün AR-GE harcamalarında payı yüzde 29'dan yüzde 61'e yükselmiştir. Tam zaman eş değer AR-GE personel sayımız ise 29 binden 222 bine yükselmiştir. İlk defa AK PARTİ döneminde firmaların AR-GE ve tasarım merkezlerine devlet desteği sağlanmıştır; AR-GE ve tasarım merkezlerinde proje sayısı 67 bini aşmıştır.

60 ilimizde yayılmış teknoparklar, 9.800'den fazla firmaya, teknoloji ve yenilik odaklı 69 binden fazla projeye imza atılmıştır. Milyar dolar değerlemeyi aşan 7 Türk teknoloji girişiminden 6'sı AR-GE teşvikimizden faydalanarak bu başarıyı sağlamışlardır. Bu, gerçekten bu işte ne kadar doğru ve emin adımlarla yürüdüğümüzün de bir göstergesidir.

Bazı sektörlerle baktığımız zaman -Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi- beyaz eşya üretiminde Avrupa 1'incisi bir ülke durumundayız ve 5,6 milyar dolara ulaşan bir ihracat rakamımız var. Bu, küçümsenecek, değersizleştirilecek, kıymetsizleştirilecek bir veri değildir ve milletimizin, vatandaşlarımızın bu rakamları çok iyi okuduğunu görüyoruz, biliyoruz çünkü bunun yansımaları sandıklarda her defasında milletimiz, halkımız tevaccühüyle göstermiştir bizlere.

Kimya sektöründe görünümümüze baktığımız zaman 29,65 milyar dolarlık ihracat rakamına yükselerek sektörde ciddi atılımlar yaptığımızı görüyoruz. Çelik ihracatımız 24,1 milyar dolara yükselirken mobilya sektöründe 4,6 milyar dolara yükselmiş durumdayız. Makine ihracatımız 22,6 milyar dolara yükselmiş durumdadır. Güneş paneli üretiminde Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncü sırada olduğumuzu görüyoruz. Bu performansla önümüzdeki süreçte dünya sıralamasında daha iyi yerlere geleceğimizi de net bir şekilde görebiliyoruz.

Yirmi bir yıllık iktidarımız döneminde araştırma ve izolasyon ekosistemi, planlı sanayi alanları, girişimcilik kültürü ve nitelikli insan kaynağıyla Türkiye son yirmi bir yılda küresel bir üretim üssü hâline gelmiştir; bununla ancak gurur duyulur, daha iyisi olsun temennisinde bulunulur. Savunma sanayisine baktığımız zaman askerî insansız hava aracı üretiminde dünyada 1 numara olmak ancak ve ancak bir övünç kaynağı olmalıdır. Savunmada ve havacılıkta ihracatımız 17 kat artmıştır ve 4,4 milyar dolara yükselerek bir rekor kırmıştır; yeni rekorların gelmesi de inşallah mukadderdir.

Otomotiv sektörüne bakıldığı zaman, ihracatımız 31,5 milyar dolara yükselmiştir. Ticari araç üretiminde Avrupa'da lider konumda olmak önemli ve kıymetlidir. Doğuştan elektrikli yerli ve millî otomobilimiz Togg, ülke sathında yollarımızda gururumuz olmaya devam ediyor. Yıl sonuna kadar

gerçekleşmesi planlanan 20 bin adet Togg için 177.647 talep gelmesi, aziz milletimizin yerli ve millî otomotive güveninin ve teveccühünün en büyük göstergesidir. Bugüne kadar 9 bini aşan Togg otomobilinin yıl sonuna kadar inşallah çok daha fazlası aziz milletimizle, vatandaşlarımızla buluşacaktır.

Burada önemli bir husus da özellikle yerli çip üretimi konusunda ciddi ve değerli çalışmalar yapıyoruz. Savunma sanayimizde millî, akıllı mühimmatların, foto dedektörlerinin ve millî radar sistemlerinin çiplerini yerli ve millî olarak üretiyor, tasarlıyoruz. Bunlar gerçekten önemli ve geleceğe çok daha emin adımlarla... Türkiye ekonomisini doğrudan etkileyecek, cari açığı azaltacak önemli çalışmalar olarak önümüzde durmaktadır.

2018'de imalat sanayisinin gayrisafı yurt içi hasıla içindeki payını yüzde 19'dan 2022 yılında yüzde 22'ye çıkararak hedeflerimize doğru adımlarla yine ilerliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Açıkcapı, lütfen toparlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Burada şunu ifade etmeden geçemeyeceğim: Özellikle bir hatibimizin Türkiye Cumhuriyeti devletini Siyonist, soykırımcı İsrail'le eşleştirmeye çalışması, eş değer görmesi ve 86 milyon vatandaşımızın birinci sınıf vatandaş olarak her birimizin gönlünde yer bulduğu, her bir kardeşimize, özellikle Kürt kardeşlerimize yönelik... Filistinlilere yapılan o hain, soykırımcı saldırılarla, İsrail'le eş değer tutulmasının bir akıl tutulması olduğunu ifade ediyor, Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Şimdi Sayın Mustafa Erdem...

Sayın Erdem, buyurun.

Süreniz on dakika.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesi üzerinde yaptığımız görüşmelerin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Hem On İkinci Kalkınma Planı ve hem de 2024 bütçe sunumunda ekonomimizin de içine sokulduğu darboğaz göz önüne alınarak kamu harcamalarında bir tasarruf vurgusunun altı çizilmişti. Oluşturulan bütçenin tamamının neredeyse vatandaşın cebinden vergi olarak alınan kalemlerden olduğu göz önüne alınırsa bu, tabii ki doğru bir karar ancak AKP iktidarının tasarruftan anladığı, vatandaşa verdiğiinden edinilen tasarruf sanırım çünkü kendi harcamalarında henüz bir tasarrufa gidildiğini göremiyoruz.

Hazine ve Maliye Bakanı tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilen, 30 Haziran 2021 tarihli, kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin tasarruf tedbirleri konulu Cumhurbaşkanlığı genelgesi vardı, hatırlarsınız. İdarenin, genelgenin düzenlediği konularda bünyelerinde gerçekleştirdikleri iş ve işlemlerle bu kapsamda elde ettikleri tasarrufları, tasarruf imkânı olan alanları Hazine ve Maliye Bakanlığına resmî yazıyla bildirmeleri istenmişti. Sayın Bakanım, bugün sizden Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tasarruf edileceği bildirilen hususlar hakkında detaylı bilgi almak isteriz.

Yolluklar, temsil ve tanıtma giderleri gibi tasarruf edilmesi gereken gider kalemlerini kapsayan mal ve hizmet alım giderleri için Bakanlık bütçesinden sadece 2024 yılına 330 milyon 664 bin TL ayrılmıştır, tasarruf edilecek diğer kalemleri saymıyorum bile. Diğer yandan, 2024 yılı bütçe teklifine baktığımızda program dışı giderlerin Bakanlığın ana programları olan bölgesel kalkınma, sanayinin geliştirilmesi, üretim ve yatırımların desteklenmesi, tüketicinin korunması, ürün ve hizmetlerin güvenliği ve standardizasyonu, yönetim ve destek programlarına ayrılan giderlerden daha fazla olması dikkat çekmektedir. Yani Bakanlığın bütçesinin yarısından daha fazlası program dışı giderlere ayrılmıştır. Mesela, bu program dışı giderler nelerdir?

Sayın Bakanım, Antalya her ne kadar turizm başkenti olarak adlandırılrsa da şehrimiz, organize sanayi bölgesiyle ülkemiz ekonomisine katkı sunan lokomotif illerimizin başında yer almaktadır. 734 hektarlık 330 sanayi parseliyle ilimiz; üretim, istihdam dinamosu hâline gelmiş, yaklaşık 22 bin kişiye istihdam sağlayan, içerisinde ağırlıklı olarak makine, plastik, gıda ve kimya sektöründe faaliyet gösteren firmaların ürettiği katma değeri yüksek ürünlerle bölge ve ülke ekonomisine ciddi katkı sağlayan bir sanayi bölgemizdir. Antalya, üretim olanakları güçlü ve konum itibarıyla stratejik bir bölgedir. İlimizde Manavgat, Elmalı, Kaş, Serik, Korkuteli ilçelerimizde planlanan ve farklı aşamalarda olan organize sanayi bölgesi çalışmaları vardır. Antalyalılar çalışmaların hangi aşamada olduğu ve hizmete açılış tarihleri hakkında bilgi almak isterler; ayrıca bu planlamanın bölgesel olmaktan ziyade, ilçe bazlı planlama ve desteklerin olmasını talep ederler.

Bakanlığın sanayicilere kullandığı kredinin takibinin yapılmadığına dair 2021 yılında yayımlanan bulgu ne yazık ki bu yılki Sayıştay raporlarında da yer almaktadır. Bakanlığın tahsil etmediği, alacağını peşine düşmediği kredi alacak tutarları raporda belirtilmemiştir. Bu krediler kimlere verilmiştir? Tabii ki takibi neden yapılmamıştır, yapılmamasının haklı gerekçeleri var mıdır? Bunları da öğrenmek isteriz.

AKP iktidarında sürekli şeffaflıktan bahsediliyor ama valla biz hiç şeffaflık falan görmüyoruz. Bakanlık tarafından hizmet binası inşaatı için döner sermayeden TOKİ'ye ödenen yaklaşık 4,8 milyon TL bedel mali tablolarında gösterilmemiştir. Bakanlık savunmasında, bu ödemenin döner sermayeden yapılmasının nedenini ödenek yetersizliğine bağlamıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığında bu konuda alınan görüşün içeriği nedir? Bu görüş doğrultusunda ödeme yapıldıysa neden 2022 mali tablolarında doğru hesap olan 252 Binalar Hesabı'na kaydedilmemiştir? Bunu da öğrenmek isteriz.

Kalkınma ajanslarına ilişkin 2022 Sayıştay raporuna göre 6 kalkınma ajansının raporu sisteme girilmiştir. Bu raporların bir kısmında ajansların yetkisi olmadığı hâlde ajans mülkiyetlerindeki binalarını birer yönetim kurulu kararı olarak bedelsiz ve süresiz olarak kamu kurumlarına tahsis ettikleri görülmüştür, oysa tahsis işlemi ajansın yetkisi kapsamında değildir ancak ajans kiralama yapabilmektedir.

Maalesef yıllar geçmesine karşın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kapsamlı bir çalışma yapmaması nedeniyle kalkınma ajanslarının kendi bölgelerinde etkili ve verimli çalışmaları engellenmektedir. Kalkınma ajanslarının hukuksal kimliği yasal bir zemine oturtulamamıştır. Ajansların özel hukuk hükümlerine tabi olmaları, bazı kurumlarca kamu kurumu olarak kabul edilmemelerine neden olmaktadır. Bu durum, ajansların kamu kurumlarına özgü bazı haklardan, ayrıcalıklardan yararlanamamalarına ya da kamu kurumlarına özgü bazı yükümlülüklerden kaçınabilmelerine neden olmaktadır. Sorun ortadayken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bu belirsizliği giderme adına çalışma yapmamaktadır.

Yeni sistemde Kalkınma Bakanlığının kaldırılmasıyla Bakanlığa bağlı bölge kalkınma idareleri ve kalkınma ajansları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına devredilmiştir. Sayıştay raporunda da vurgulandığı gibi planlama ve kalkınma gibi asli görevler de Kalkınma Bakanlığının kaldırılmasından sonra Cumhurbaşkanlığına bağlanmıştır. Bu gelişmeler sonrası kalkınma ajansının planlama ve kalkınmaya ilişkin rollerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde ne şekilde ele alınacağı konusunda da belirsizlikler devam etmektedir. Bu nedenle yıllardır yapılan denetimlere göre kalkınma ajansları sorumlu olduğu bölgede yürütülen önemli projeleri izleme görevini yeterince yerine getirememektedir.

Yine, yatırım destek ofislerine verilen yetki kapsamında yatırım konusunda iş ve işlemlerin kolaylaştırılması gerekirken bu konuda yatırımcılara yeterli bir bilgi verilmemektedir. Birçok yatırımcı bu işlemleri danışmanlık firmalarıyla gerçekleştirirken aslında bu işte danışmanlık edebilecek 26 destek ofisinden 18'ine hiç başvurulmamıştır.

Yine, devlet destek ve teşvik uygulamalarında görev alan kurumlar ile kalkınma ajansları arasında yeterli iş birliği ve koordinasyon bulunmamaktadır yani bu durum Bakanlığın kurumlar arası koordinasyonu sağlayamadığını göstermektedir.

Son olarak, özellikle 2010 yılına kadar sadece imalat sektörünü destekleyen KOSGEB, 2010 yılı sonrası ticaret ve hizmet sektörünü de desteklemeye başlamıştır. Bu gelişmenin ardından da KOSGEB bütçesi sürekli artmış, teşkilat yapısı genişlemiş ve ülkemizin 81 ilinde de müdürlüklerini kurmuştur. Ancak KOSGEB tarafından her sektörün desteklenmediği de bir gerçektir. KOSGEB'den bildiğiniz üzere sadece KOBİ ve yeni işletme açmak isteyen girişimci adayları faydalanabiliyor fakat iş bununla kalmıyor, faaliyet gösterilen alanın da KOSGEB'in belirlediği, destek alınabilecek faaliyet alanları arasında yer alması gerekiyor. Örneğin, kendi meslek grubum olan mali müşavirlere KOSGEB desteği verilmemektedir. Bu durum, özellikle yeni ofis açan ve mesleğe yeni atılan genç meslektaşlarımın birçok ekonomik problemle karşılaşmasına, günümüz ekonomik koşullarında kendi mesleğini icra edemez hâle gelmesine yol açmaktadır. Aynı şekilde, birçok serbest meslek grubu da KOSGEB desteklerinden mahrum bırakılmaktadır.

Bu konuda bir düzenlemenin ihtiyaç olduğunun altını çiziyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Sözcüsü Sayın Türelî'nin bir ricası oldu. Normalde Komisyon üyelerinin söz taleplerine devam edecektik, Sayın Nail Çiler Bey'in mazereti nedeniyle şimdi beş dakika ona söz vereceğiz, sonra tekrar Sayın Gürban ve Sayın Ocaklı olarak devam edeceğiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun Sayın Çiler.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, sevgili milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri, kurumların değerli temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bakanıma ve ekibine hayırlı uğurlu olsun diyorum, yeni seçildi.

Evet, 2024 bütçesinin hem bize hem ülkemize hayırlı olmasını temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum. Tabii, beş dakikalık süre çok az, onu da söyleyeyim; bu sürede nasıl anlatacağım, bilmiyorum.

Sevgili Bakanım, kredi faizleri çok yüksek ve de kârlılık hep reel sektörden isteniyor, kâr mali sektöre yazılıyor; böyle bir paylaşım olmaz. Biraz vicdanlı olmak gerekir, bankalar vicdanlı davransın; yağmurlu günlerde tacire, tüccara, sanayiciye şemsiye tutsun. Şimdi, kredi faizleri yüzde 56-60 bandında -dikkatinizi çekmek istiyorum- KOBİ'lerin ekonomideki her alanda payı büyüktür, bu zor günlerde onlara bir nefes, bir can suyu kredisi gereklidir diye düşünüyorum.

Artan döviz karşısında Türk lirası günden güne erirken işsizlik, enflasyon ve borçların sayısının arttığını hepimiz biliyoruz; genç nüfusta işsizlik oranı artıyor, takipteki krediler artıyor, iflas dosyalarında artış var.

Değerli Bakanım, sizlerle bölgemizde çok güzel projeler yapmıştık, ben onun için teşekkür ediyorum. Siz ve o zamanki Bilişim Vadisi'nin Değerli Genel Müdürü, zaten aramızda, şimdi KOSGEB Başkanı. Tabii, bizim bölge çok farklı, neden farklı, onu da biraz rakamlarla anlatmak istiyorum. Gümrüklerden alınan verilere göre 2022 yılında ilimizden, Kocaeli'den 37,7 milyar dolar ihracat ve 71,2 milyar dolar ithalat gerçekleşmiştir yani 2022 yılında gerçekleştirilen 108,95 milyar dolarlık dış ticaretle, Kocaeli, Türkiye dış ticaretine yüzde 17,6 katkı sunmuştur.

Evet, bölgemizde iki tane serbest bölge var, biliyorsunuz, Türkiye genelinde 19 tane serbest bölge var; bunlardan biri İstanbul'da İhtisas Serbest Bölge -yapıldığını biliyoruz- bir tane de... Gebze'deki serbest bölgenin ihtisas serbest bölge olmasını istiyoruz, ben değil, oradaki iş insanları istiyor, üretim insanları istiyor.

Biliyorsunuz, teknoparkları, kuluçka merkezleriyle ciddi bir avantaja sahip bölge, yatırımcılar için de cazibe merkezi olmuştur. Evet, bölgede 14 tane OSB vardır, 10'u da Gebze'dedir; 2 tane serbest bölge vardır, 1'i de Gebze'dedir. Biliyorsunuz, Türkiye'de faal 76 tane teknoloji geliştirme bölgesi var, 5'i Kocaeli'de, 4'ü Gebze'dedir, 1'i de Bilişim Vadisi'dir. Biliyorsunuz, Bilişim Vadisi'nde Ecole 42 Okullarının bir yeri vardır -ben o zaman Gebze Ticaret Odası Başkanıydım- biz de destek vermiştik, bildiğim kadarıyla o destekler devam ediyor. O bakımdan da size teşekkür ederiz, o gün onun kazandırılmasında bize çok destek vermişsiniz.

Sanayinin, teknolojinin, istihdamın başkenti olan bir yerde tabii ki kuluçka merkezleri de çok fazla biliyorsunuz, aynı zamanda, alın terinin yanına akıl terini koyanların mevcut olduğu bir yer. Biz otomotiv ve kimyada lider diyoruz. Biliyorsunuz, otomotiv ve kimyada ihtisas OSB'lerimiz var. Türkiye eğer liderse bu, Gebze'ye bağlı, Gebze'deki ihtisas OSB'lerine bağlı. Yeşil Mutabakat konusunda destek paketleri istiyor sanayici, özellikle rekabet gücümüzü artırmak için bir destek paketinin açıklanmasını bekliyoruz.

Yapay zekâya ve nitelikli istihdama kitapçıkta yer vermişsiniz ama biz aranan değil, ara eleman bulamıyoruz artık. Mesleki eğitim okullarının yetersizliği ya da olanların sayısında yetersiz durum var. Mesela hibrit eğitim modelinden hiç bahsedilmemiş, aslında bundan da bahsedilebilir.

Meslekte yeni nesil iş kolları hayatımıza giriyor. Benim bölgemde 1.424 tane okul var, siz de biliyorsunuz Sevgili Bakanım, yüzde 10'u bile meslek eğitim okulu değil; onların sayısı 123.

Biz yapay zekâya uyumlu pilot okullar istiyoruz efendim. KOSGEB destekleri verilirken -tamam, teşekkür ederiz bugüne kadar ama- geliştirilmiş ilçeleri farklı kılmak lazım. Örneğin, kuluçka merkezlerinin, Bilişim Vadisi gibi teknoloji geliştirme bölgelerinin olduğu yerde bir farklılık yaratmak lazım.

Değerli Bakanım, ben özellikle model fabrika konusuna değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, model fabrikalar işletmenin verimliliğini ve rekabet güçlerini artırmak yani teoriyi ve pratiği -bir arada- birleştirip hedef kitlesi KOBİ'ler olmak üzere imalat sanayisi işletmelerine, sektör çalışanlarına, öğrencilere, akademisyenlere vesaireye eğitim vermek, kısaca yalın üretim modelinden bahsediyor; mevcudu korumak ve iyileştirmek, faaliyetleri geri çekmek, maliyetleri düşürmek, verimliliği artırmak diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen, toparlayalım Sayın Çiler.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Teşekkür ederim.

Model fabrikalar ilk önce 8’di, sonra bildiğim kadarıyla 14’e çıktı; bunlardan biri de Kocaeli’de. O gün Gebze Ticaretin de içinde bulunduğu bir şirket kuruldu. O gün verilen paraların çoğuyla üniversitenin eksik kalan bir şeyinin tamamlandığını gördüm ben oda başkanı olarak. Onun için bunun takip edilmesini, Kocaeli’de kurulan model fabrikanın verimliliğinin ne düzeyde olduğunu bir milletvekili olarak, bölgenin milletvekili olarak öğrenmek istiyorum.

Aslında anlatılacak çok şey var. Ben özellikle Bilişim Vadisi’ne verilen desteklerin Bakanlık tarafından artırılmasını, Ecole 42 okullarına daha çok desteğin verilmesini talep ediyorum.

Son olarak diyorum ki: Bir şey rica ediyoruz Bakanlıktan. Türkiye’nin ihracatı artıyor, evet, ihracatçılar çoğalıyor -Allah sayılarını artırsın- fakat bizim ihracat rakamlarının eksik olduğunu söylüyorum. Neden? Çünkü o fabrikaların üretim merkezleri bizde fakat ofis merkezleri başka ilde olduğu için ihracat rakamları onlara yazılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Örneğin bizim bölgede 37 milyar dolardan bahsediliyor, iddia ediyorum 45 milyar dolara yakındır. Bunların da kaybedilen bu hakkımızın da verilmesini istiyorum.

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Sizleri alın terinin yanına akıl terini koyanların kentinde ağrlamak isterim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Gürban, süreniz on dakika.

Lütfen buyurun.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli hazırım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

2000’li yılların başında binlerce işçi çalıştıran bir firmaya sahip olmak çok önemliydi, ayrıyeten, patronlara siyasi nüfuz da sağlayan bir yaklaşımdı. Fabrikaların vardiya değişimlerini sağlamak için orta büyüklükte bir otobüs firmasının sahip olacağı kadar araçları olması gerekmektedir. Bu fabrikaların büyüklüğü bir ilçe kadar vardı ve yükte ağır, pahada hafif mallar üretmekteydi. Bu firmalar âdetâ kamu iktisadi teşebbüsü gibi olmakla birlikte, 2 bin-3 bin kişi çalıştırmaktaydı. Çünkü rekabeti ciro büyüklüğüyle ve devletten aldıkları teşviklerle sağlamaktaydılar. Özellikle tekstil ve iplik tarafında, dış ticaret ve vergi politikaları sayesinde devleşmiş aileler bulunmaktaydı, hâlâ daha bu ailelerin büyük çoğunluğu sektörün üzerinde egemenliklerini devam ettiriyorlar.

Cumhuriyetimizin kurulduğu yıllarda yüksek kârlılık prensibi üzerine kurulmuş ve bu sebeple etkin maliyet yönetimi yaklaşımından uzak firmalar önce gümrük birliğiyle ciddi bir sınavdan geçtiler. İthal ikameci politikalar sebebiyle Türk halkını kendi ürettikleri kalitesi tartışılır mal ve hizmetlere mecbur eden sanayinin kendini düzeltmesi için ciddi bir uyarı içermektedir. Daha sonrasında, 21’inci yüzyılın başından itibaren artan küresel rekabetle daralan kâr marjları ise ikinci uyarı olmuştu. Ancak bu uyarıları dikkate almak yerine hükümetlerden iç pazardaki yabancı rakiplerini yıldırmak için yüksek ithalat vergileri konulmasını istediler. Siyasi iktidarlar yanlarında binlerce insan çalıştıran ve yerel siyasette söz sahibi olan bu kişileri düşman etmemek adına ülkemizin bugün içinde kıvrandığı verimsiz durumun temelini attılar.

Türkiye sanayisi hâlâ 20'nci yüzyıl gerçeklerinden yaratılmış paradigmlar üzerine yatırılan bir modelle yola devam etmektedir. Bundan on yıl sonra fabrikalarda mavi yakalılar yerine, tahminen robotlar çalışacak. Ustabası dediğimiz kişinin de yapay zekâ yani "AI" olması da çok güçlü ihtimaldir. Maliyeti düşürmek için altyapı yatırımları yapmak olmazsa olmazdır ancak ülkemizde kamu harcamalarında öncelik tespiti doğru yapılmamaktadır. Kamunun sürekli harcayarak vergi ve iç borçlanma yoluyla hem finansman hem de üretim maliyetleri yükselmektedir. İstikrarsızlık ve yapısal reformların sürekli gecikmesi sebebiyle döviz kurları dalgalı seyretmektedir; enerji, ham madde, ara malına olan dış bağımlılık etkin maliyet üretimini zorlaştırmaktadır.

Talep edenin daha kaliteli ürüne daha az para ödeme isteği, ülkemizin ürettiklerinin sert rekabete konu olan ürünler olması, kâr etmek için etkin maliyet yönetimini zorunlu kılmaktadır. Bunu başaramayan sektörlerin yabancı rakiplerini ithalat vergisiyle pahalı hâle getirip en azından iç rekabette avantajlı duruma geçmek istemeleri arzulan sonucunu doğurmamıştır. Milyonlarca birim mal üretmeye göre tasarlanmış sanayimizin ölçek sorunu yaşadığı ortadadır. Açıkçası, 1990'ların gerektirdiği şartlara ancak 2000'li yıllarda ulaşmaya çalışırken kimse trendin değiştiğini görememektedir. Artık talebe göre özel üretim çağı başlamıştır, kimse seçip beğendiği bir ürünü satın aldığı başkasının üzerinde veya evinde görmek istememektedir. Hemen hemen her gelir seviyesinde bu, ciddi bir trend hâline gelmiştir. "Limited edition" yani sınırlı sayıda üretimler fiyat politikası açısından da üreticiye esneklik sağlamaktadır. Ancak ülkemiz sanayisi hâlâ ölçek tartışması içindedir. Ayrıca, Çin, Hindistan veya Uzak Doğu'daki ülkelere karşı pozisyon almaya da zorlamaktadır. Oradaki 50 bin, 100 bin kişilik fabrikaların aynısını ortaya çıkarmanın anlamsızlığı ve faydasızlığı ortadadır. Sanayimiz, ölçege dayalı bir rekabet içinde maalesef kendi intiharına davete çıkarmaktadır. Bu firmalara mal satan büyük sanayi kuruluşları ise düzenin böyle devam etmesini istedikleri için talep ettikleri ithalat vergileri ve gümrük engellemeleriyle beraber Türk sanayimizin toplu intiharına katkıda bulunmaktadırlar.

Gelişimin nerede olduğunu anlamak için arz tarafına değil, talep tarafına bakmamız gerekmektedir. Örneğin, 2010 yılından beri insanlar cep telefonlarından konuşmak yerine data göndermeyi tercih ediyor. Bu durum cep telefonu üzerine yüklenen uygulamalarla ivmelenmiştir. GSM firmaları eskiden insanlar daha çok konuşsun diye uğraşırken bugün daha çok kullansın diye uğraşmaktadır. Bu durum binlerce yeni şirketin kurulmasına ve aralarında bazılarının milyarlarca dolar piyasa değerine ulaşmasına sebep olmuştur. Ülkemiz bu dijital uygulamalarla alakalı maalesef küresel çözümler sunamamış, yerel çözümler üretilmiştir. Hâlen küresel ölçekte başarı kazanmış yaygın bir uygulama çıkarılabildiği değiliz çünkü iş yapış tarzımız mal ve hizmet üretmeye dayalı, çözüm üretmeye dayalı değildir.

Doğayı tahrip ederek mega proje yapmanın pahalıya mal olacağını, şahsi menfaatlerin toplumun faydasının önüne çıkarılmasının büyük felaketler getireceğini göremeden ilerlemekteyiz. Hâlbuki, 3 boyutlu yazıcılarla sanayinin değişim yaşayacağını öngörerek çözümler üretmeliyiz. Ülkemizin her yerine AVM açtık, dükkânların sayısını çoğalttık fakat dünyada perakende markalar artık e-ticaret üzerinden yola devam etmektedir. Biz hâlen dükkân sayısını artırmaya çalışmaktayız, hâlbuki, bu 20'nci yüzyılın paradigmasıydı. Şirketler ciroya veya kârlılığa göre değerlendirildiği gibi satış noktasına göre de değerlendirilmekteydi. Günümüz dünyasında ise işler değişti ancak biz hâlâ bunu göremedik.

Sanayi 4.0'la ilgili de birkaç değerlendirmemiz olacak. Fabrikalara robot koymayı sanayi 4.0 olarak tarif ediyoruz. Sanayi 4.0'ın anlaşılması için bir tarif yapmak istiyorum: Üretilen mal veya çözümlerin tüketici tarafından kullanımını, tepkilerini ve önerilerini yapay zekâ yardımıyla toplayıp dijital omurga aracılığıyla firmaya aktarım yapmak, sonra bu data yardımıyla mal ve hizmetlerin

üzerinde tüketici memnuniyetini gözeterек piyasaya sürmektir; ayrıca bu data yardımıyla gelecekteki ürünleri de tasarlamaktır. Sanayi 4.0'dan 5.0'a geçerken mavi yakalı ve beyaz yakalıların yaptığı birçok işin robotlar ve yapay zekâ tarafından gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

Atıl kalacak insan kaynağının kendini geçindirecek değeri mevcut para sistemleriyle nasıl sağlayacağı da üzerinde düşünülecek bir meseledir. Giderek dijitalleşen dünya sadece insanların değil, her türlü canlı-cansızın hareketini kaydettiği için tüm emek birimlerinin değere ve değiş tokuş birimine dönüşmesini sağlayacaktır. Yakın gelecekte bugünün para ve sermaye piyasalarına göre çok daha farklı algoritmalar içeren enstrümanlar ortaya çıkacak gibi gözükmemekte. Bunun en ciddi kanıtı ise dijital paraların ortaya çıkması olarak görülüyor.

Peki, dijital paraların ortaya çıkmasıyla birlikte gelecekte neler olabileceğini konuşmak istiyorum. Kâğıt paraya dokunmadan yaşayacağımız bir gelecek ne kadar uzağımızda? Bankaların ve finans kuruluşlarının bu değişime adapte olup gerekli önlemleri alma konusunda karar vermeleri gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Türk lirasının dijital formunun piyasaya sürülmeden önce gerçekleştirilmesi gereken hazırlıklar vardır, dijital paranın yatırımcılara arz edilmeden önce pos cihazlarına yüklenecek bir arayüzle tanımlanması için altyapının hazırlanması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, akıllı telefonlara da android uygulamaların yüklenmesi için çalışma yapılması kritik önemi haizdir. Arz edildiği ilk günlerde yaşanacaklar, ortaya çıkacak yeni değerın akıbetini belirleyecektir. Ortaya çıkan yeni değerle kredili işlem yapılıp yapılamayacağı da önem arz etmektedir. Dünyada, alışverişin çok büyük kısmı kredi ve banka kartlarıyla gerçekleştirilmektedir, dolayısıyla kredi ve banka kartlarına tanımlı bir değiş tokuş aracı yaratılması gerekmektedir.

Görülmesi gereken bir başka gerçek ise, bankaların, puan, bonus, mil gibi çeşitli avantajları uygulamalarının yanında taksit imkânları da sunabilmesidir. Dijital paraların bankaların bu programlarına dâhil olması yaygınlıklarını artıracaktır. Sadece B2C değil, B2B işlemlerinde yani sadece firmadan son tüketiciye değil, firmadan firmaya yapılan işlemlerin de dijital parayla yapılması sağlanmaktadır. Dijital parayı hem değiş tokuş aracı hem de yatırım aracı gibi görmemiz gerekmektedir. Nedenine gelince, TL, tarihsel performansı nedeniyle hiçbir zaman yatırım aracı olarak değerlendirilememiştir, performansı buna müsaade etmemektedir, dolayısıyla yeni bir değerın dayandığı temel, sadece değiş tokuş aracı olarak değil aynı zamanda bir yatırım aracı olarak da değerlendirilmesinin sağlanması gerekmektedir. Paranın fonksiyonlarının önemli bir kısmına ya da tamamına sahip olan bir değer yaratılmalıdır. Böylece, bireylerin de kurumların da elinde tutmak isteyeceği bir dijital paranın varlığı mümkün kılınabilir.

Yüksek teknolojinin hayatımıza girmesi ve firma operasyonları dijital omurgalar üzerinde devam ettiği için siber saldırı riski de göz ardı edilmemelidir. Küresel yatırımcılar, hassas verilerinin başkaları tarafından ele geçirilmesi, sistemlerinin ani şekilde durması, manipüle edilmesi veya başkalarına haksızca fayda sağlayacak şekilde kullanılmasına karşı oldukça hassaslar. Küresel tedarik zincirlerinin ve ödeme sistemlerinin çoklu bulut ve kendinden otomasyonlu şekilde yayılması siber saldırılarla alakalı ülke altyapılarının sorgulanır hâle gelmesine yol açmıştır. Hatta, bu konuda yatırım yapacak ülkenin hukuk sisteminin söz konusu riskler konusunda ne kadar duyarlı olup olmadığı da ince elenip sık dokunulan konular arasında yer almaktadır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Gürban, teşekkür ederim.

Şimdi Sayın Ocaklı, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli heyetimiz; milletvekili arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının sunumunu okudum. Çok uzun süreli inceleyebilecek vaktimiz olmuyor elbette ama okuduğumdan yola çıkarak bazı notları değerlendirmek isterim. Sayın Bakanım, örneğin –notlarımız bu kitapçığın içinde var- diri faydaların özelliklerinin belirlenmesi için araştırma platformu kurulmuş olduğu yazıyor. Şubat ayında yaşadığımız depremde gördüğümüz zarara bu platformun bir katkısı oldu mu? Şimdi, onca insanımızı kaybettiğimiz bu deprem felaketinde aslında bu platforma değil bilim insanlarının verilerine ve mühendislik verilerine uymamız bu sonuçların en azından yüzde 90'ını yaşamamamızı sağlayabilecek gerekçelerdi; orada biraz eksiklerimiz var.

Örneğin, yine, kitapçığımızda söz edilen 9 binden fazla araç teslim etmiş olmanın Türkiye’de yoksulluğa ya da satın alma gücüne hiçbir katkısı yok. Siz, bu 9 bini 900 bine de çıkartabilirsiniz ama asıl önemli olan, Türkiye’de ortalama kaç insanın bu araca erişebildiğidir çünkü bir insan bir araç alırken bir tane araca ödüyor, bir tane bankaya ödüyor, kredilere ödüyor, yani satın alma gücü açısından eksiklerimiz var. Mesela, batarya üretim tesisine teşvik vermeniz -yani elektrikli araçlar için konuşuyorsunuz- hızlı şarj istasyonu sayısında Avrupa l’incisi olmamız... Ben Rize’den geliyorum, bunun Rize’de yaşayan hiçbir seçmene faydası yok. Bizim ihtiyacımız olan şey, çay toplayan insanıma ya da orada tarımdan, hayvancılıktan, turizmden geçinen insanıma yönelik sanayi ve teknolojiye ne yaptınız, ben buna bakıyorum yani insanların elleriyle, makaslarıyla çay toplamak yerine daha teknolojik bir ürün önerip toplatıp toplatmadığınıza. Yani atıyorum, bir günde insanın -bunlar örnektir- 100 kilogram yerine 500 kilogram çay toplayabileceğine dair bir öneri yapabildiniz mi? Çip üretim tesisi de aynı, benzer biçimde, bizim için çok bir karşılığı olmayan şeylerdir.

Şimdi, Sayın Bakanım, tabii, kurumunuz, Bakanlığınız nezdinde önce şunu söyleyeyim: Arkadaki heyetinizin içinde sadece 1 kadınıımız var, onu tebrik ediyorum, unvanını hatırlayamadım, beni bağışlayın. Bir defa, arkadaki heyetin yarısının kadın olması dileğimi önce bir söyleyeyim, bu da not olarak sizde bulunsun.

Yine, aranızda, heyetinizin içinde DOKAP Başkanı var, benim ilçemden; bir Genel Müdürümüz var, o da benim ilçemden; birkaç kişi var orada. DOKAP Başkanımızdan bana -sağ olsun- kurumla ilgili veriler geldi, bir kısmı elimde, bu özel olduğu için paylaşmıyorum ama verdi, bana bir sunum yaptı bununla ilgili. Aslında burada yaptığı işlerle ilgili çokça bir itirazım yok ama yönlendirmem olması lazım. DOKAP’ın asıl hedefinin bölgenin insanında... Tekrar ediyorum: Tarımda ve turizmde -alt başlıkları bu olan- hayvancılıkta ve balıkçılıkta olan projelerini desteklemesi gerekiyor. Onun dışında, örneğin, sahiplendiği ve ana nüve olarak gördüğü Yeşil Yol Projesi’ni doğru bulmuyoruz. Neden doğru bulmuyoruz Sayın Bakan? Çünkü bu Artvin’den batıya doğru 600 kilometrelik bir proje ve bu projenin yararlanıcıları sadece maden üreten şirketler ve o yol üzerinde turizm tesisi sahibi olacak firmalar olacaktır, bizim öngörümüz budur. Dolayısıyla, mademki bunlar sahip olacak, bu yatırımı bunların yapması, DOKAP’ın -daha asli görevleri- tarımda ve turizmde olan vatandaşımızı desteklemesi gerekiyor.

Sayın Bakan, teknoloji dediğimiz zaman elbette şunu hatırlatmak lazım: Yakın tarihte, hepimizin bildiği, Aydın, Kastamonu, Bartın, Sivas, Muş ve bir iki gün önce Rize’de yaşanan asansör facialarına değinmek istiyorum. Ne oldu bu illerimizde? İşte, bir kısmında yaşamını yitirenler oldu, bir kısmında yaralananlar oldu ve en son Rize’de -bu arada, bir parantez içinde onu da söyleyeyim- dinlemeye gidip ne olduğunu anlamak üzere öğrencilerimizin yanında bulunan Sayın Valinin davranışı çok olumluydu, çok yerindeydi ama bu konuyla ilgili şunu söylemem lazım: Sorunun kaynağı, burada denetim eksikliğinin kaynağı... Kamu adına görev yapan -TMMOB gibi, Makine Mühendisleri Odası gibi-

denetleme yetkisi olan kurumların, odalarımızın, mühendislerimizin bu denetleme yetkisinin ellerinden alınıp başka yerlere verilmesi nedeniyle bu kazaların yaşandığını biliyoruz. O yüzden, bunları, bu yetkileri tekrar odalarımıza iade etmeniz gerekiyor, onlardan yararlanmanız gerekiyor, doğru olan da budur.

Gelelim, şimdi yine, kitapçıkta söz ediliyor “Yaylalarımızı turizme açıyoruz.” meselesine. Niye açıyoruz arkadaşlar? Yaylalar zaten açık, herkesin gidişine açık olan yerlerdi, zaten oralara vatandaşlar kendileri gidebiliyorlardı. Ama şimdi biz biliyoruz ki bu “kentsel dönüşüm” başlığıyla, Ayder Yaylası’nda yapılan yerlerde, artık meralarda, insanların ineklerini, hayvanlarını otlattıkları yerlerde tanesi 10 milyon liranın üstünde olan evler yapılıp satılmaya başlandı. Demek ki biz böyle bir açılım istemiyoruz; bizim istediğimiz, hayvancılığı destekleyen, yaylacılığı destekleyen işlerdir. Sayın Cumhurbaşkanımız da dün oradaydı -dün veya evvelsi gün mü oradaydı, öyle biliyorum- onun bile fotoğrafları o beton yapılaşmasının önünde olmadı, doğal çimlerin olduğu yerlerde ya da bizim “kuzine soba” dediğimiz bir -sobayı herkes bilir- sobanın başında doğallığı ifade eden görsellikleri vardı ama Ayder’in doğallığını bozdunuz. Bunun benzeri Trabzon’un Uzungöl’ünde oldu ve buradaki turizm faaliyetleri yabancıların tekeline geçmeye başladı. Bizim istediğimiz turizm modeli, orada yaşayan yerli insanlarımızın kendilerinin doğal hâliyle kendi bahçelerinden, evlerinden, sebzelerinden elde ettikleri gelirlerle yerel konuklarını küçük küçük, 1-2 katlı evlerinde ağırlayabilecek kültürel turizm modellemesidir ama sizin bu yaptığınız modellemede turizm tesislerinden belli insanlar faydalanabilecek ve vatandaşlar kendi iradesiyle, hayvanıyla oralara giremeyeceklerdir ya da trekking yapanlar giremeyeceklerdir; bunun şu anda örneklerini görüyoruz. Mesela, günübürlük turizmle ilgili teklif edilen kanun teklifiyle diğer Bakanlığımıza, Turizm Bakanlığımıza rica ettik, dedik ki: “Ne olursunuz, bakın, sadece tek bir tane bungalovu ya da evi olan emeklileri ya da genç girişimci olup sadece işi olmadığı için bu işi yapan 1 tane bungalov çakmış olan genç bir girişimciyi, bunları bu kanundan muaf tutun.” “Hayır.” dediler. Şimdi, ben biliyorum, bu kanun sizin teklifinizle, muhtemelen burada iktidar milletvekillerinin oylarıyla kabul edilecek, Genel Kurula incek ama bizim dediğimiz şeyler de hafızanızda kalacak; ben eminim çünkü bu işten zarar görenler aslında vatandaşlarımız.

Şimdi, ben Rize’den kırk altı yıl sonra seçildim, geldim Sayın Bakanım, kendimi şöyle ifade ediyorum, diyorum ki: Ben oradaki dağım, dereyim, denizim, yaylayım, çiftçiyim, balıkçıyım, ormancıyım yani Rize’nin bütün insanlarıyla ilgili bir kaygım var, buranın insanların sorunlarını anlatmaya çalışıyorum. Mesela, Sayın Cumhurbaşkanı geldi, çayın kilogramını 11,30 TL ilan etti, biz 15 TL teklif ettik ama vatandaş inanmadı, Sayın Cumhurbaşkanına dedi ki: “Kabul ediyoruz, sizi görevlendiriyoruz.” ve seçti ama 11,30’da tutamadı Sayın Cumhurbaşkanı onu. Şimdi, bugün satın alma gücü itibarıyla o 11,30’un da bir değeri kalmadı; e, ona bir fark verin dedik, ona fark vermediniz.

“Çalışana kadro vereceğiz.” dediniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Ocaklı, süreniz doldu, bir dakika uzatıyorum.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Peki, toparlıyorum.

Yani, bizim derdimiz, sanayi ve teknolojiyle ilgili bütün aktarılabilecek kaynakları -aslında yapılması gereken şey- halkın kendisine aktarmaktır. Bunun böyle olabilmesini çok ummuyorum ama belki notunuza alıp en azından bir şeyler değiştirirsiniz.

Sayın Mehmet Muş -Muş Başkanım yok burada- dedi ki: “Biz sizin orada olmanızdan çok mutluyuz.” Biz de yer değiştirdiğimizde çok mutlu olacağız -bunu duyar o nasıl olsa- biz oraya geçtiğimizde çok mutlu olacağız.

Saygılar, sevgiler sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederiz.

Komisyon üyelerimizden söz talebi yok. Komisyon üyesi olmayan vekillerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Nermin Yıldırım Kara.

Süreniz beş dakikadır.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli hazırun, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarımız ve basın mensupları; deprem bölgesinin bir milletvekili olarak yine depremle ilgili konuşacağım. 2021 yılı itibarıyla Hatay'ın nüfusu 1 milyon 670 bin ve 11 ili kapsayan bu 6 Şubat depreminde en fazla yarayı alan il de maalesef Hatay oldu. 104 milyar dolarlık bir zarar; hem can kaybı açısından hem de ekonomik anlamdaki bu zararın yüzde 50'sine Hatay ili maalesef kendi başına katlanmak zorunda şu anda.

Bölgemizin en önemli lokomotif sektörleri demir çelik ürünleri ve filtre imalatı -özellikle otomotiv ve ağır sanayiye dayalı olan filtrelerin imalatı- ayrıca yaş sebze ve meyveler ve ayrıca narenciye ve diğer tarım ürünleridir.

Takdir edersiniz ki deprem sonrasında çok da fazla iş gücü kaybı yaşandı. O bakımdan, deprem bölgelerinin, özellikle Hatay'ın esnaflar ve şirketler açısından ciddi şekilde desteklenmeye ihtiyacı var. Biz endüstri ihtisas bölgelerini özellikle İskenderun Körfezi'ndeki sanayi tesislerinin kurulması açısından çok fazlaca biliyoruz. Aynı süreç içerisinde özellikle narenciye açısından OSB'lerin –"tarımsal OSB" diyebiliriz biz buna- mutlaka kurulmasıyla ilgili birtakım işlemler yapılmalı. Narenciye işlenmeli, kurutulmalı, meyve suyu hâline getirilmeli. Narenciye için çok kıymetli bir bölge dolayısıyla bu tarımsal OSB'ler konusunda, çok fazla, hem üreticilerimizin hem de ihracatçılarımızın Sayın Bakanım, desteklenmesine ihtiyaç var.

Aynı zamanda, Hatay için çok önemli bir başka husus, başta sulama ve enerji yatırımları olmak üzere, tarım, sanayi, kentsel, kırsal altyapı, ulaştırma gibi tüm teknik sektörleri kapsayan entegre bir kalkınma projesi olan GAP'a dâhil edilmiş olması gerekir. Çünkü Kilis ve Antep'te sanayiye sınır olan bu ilin, mutlaka GAP içine bir entegrasyon içerisine dâhil olması gerçekten depremden sonra kendi bölgemiz için çok kıymetli olacaktır.

2021 yılında Hatay'da firmaların gerçekleştirdiği 484 milyon dolarlık yaş meyve ve sebze ihracatı vardır. O bakımdan, tekrar yineliyorum ki yaş meyve ve sebze ihracatçıları, nakliyeciler ve buradaki lojistik, gerçekten, depremden çok etkilendi. Yani finansman desteği açısından, mesela, cazibe merkezlerini ilişkilendiren -sanırım- bir paket vardı, deprem kredisi vardı. Sayın Bakanım, buradaki ricamız şudur ki asla bir "ölçeklendirme", "2022 yılına ilişkin bir ciro" ya da "200 çalışanı olmak koşuluyla" veya işte "ağır hasarlı" gibi kriterler konmamalı. Niye böyle diyoruz? Çünkü inanın, biz size şöyle söyleyelim: Ağır hasarlı evi olan da iş yeri olan da depremdede Hatay'da, evi yıkılan da depremdede, az hasarlı evi olan veya dükkânı olan da depremdede. O bakımdan, gerçekten, eşitlik ilkesini adilce kullanamamış oluruz. O bakımdan, burada lütfen bir ölçeklendirme veya krediye ulaşmada, finansmana ulaşmada çalışana yapılan gibi bir derecelendirme yapmayalım.

Biz Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, deprem zamanından yaklaşık üç hafta sonra, özellikle üzerinde yelekleri olan bazı arkadaşlarımıza bazı tutanaklar tuttuk. Ben de mali müşavirim, dolayısıyla birçok şirket için, özellikle makine ve teçhizatlarıyla ilgili, ham maddesiyle ilgili -dikkat edin, söylediğim şeyi tekrar ben de dikkatlice söylemek istiyorum- ticari mamul açısından değil, ham madde ve demirbaşları, makine ve teçhizatları için tutanaklar tuttuk, bunları zabıt altına aldık. İşletmelerin bu yardımları

almasını... Şimdi, tabii ki bu finansman desteği de olabilir. Aynı zamanda, işletmelere, beyanname üzerinde, Maliye Bakanlığıyla ortak bir istişare yapılarak, bu destek tutarlarını, bu tutarları biz belli bir şekilde fiyatladık. Dolayısıyla, bunlar beyanname üzerinde de olsa destek hâline dönüştürülebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlave bir dakika ekleyeceğim sürenize.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Son bir şey söyleyeceğim: Siz sunumunuzda şunu ifade ettiniz, DerinGÖRÜ Yüz Tanıma Sistemi'yle 206 kayıp çocuğun yakınına kavuşturulması çok önemli ve bizim açımızdan da çok kıymetli Sayın Bakanım. Ancak bilmeliyiz ki şu an Hatay'da gerçekten 206 değil; yüzlerce aile, binlerce insan var kayıp durumunda olan. Mutlaka hem AFAD'a teknik ve altyapı açısından belki siz bir perspektif sunabilirsiniz ki Hatay'daki AFAD'ın yaptığı konteynerlerin altyapısı gerçekten teknolojidен uzaktı, aynı zamanda da bu kayıp çocukları için, kayıp aileler için belki bir teknoloji perspektifi yine çizebilirsiniz ki bu, yakınları aileleriyle ulaştırabilmemize olanak sağlarsınız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisinden Halil Öztürk.

Sayın Öztürk, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Bakan Yardımcılarımız, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; öncelikle sizleri Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyor, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Kıymetli milletvekilleri, Robert Gilpin, Susan Strange gibi uluslararası ekonomi politik alanındaki önemli teorisyenlerin de vurguladığı gibi, savunma ve güvenlik alanı ekonomi ve finans alanlarıyla sürekli bir etkileşim hâlinindedir, bir ülkenin savunma ve güvenlik alanındaki bağımsızlığı o ülkenin ekonomik ve finansal bağımsızlığını da arttırmaktadır. Malumunuz, ülkemiz, Bakanlığımızın, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın yoğun çalışmaları ve özel sektörümüzün de katkılarıyla savunma sanayisinde küresel ölçekte çok önemli bir konuma gelmiş, bu alandaki dışa bağımlılığımız önemli ölçüde azalmıştır, İHA, SİHA gibi yüksek teknolojlili ürünler de göğsümüzü kabartmaktadır. Ayrıca, Ankara'mızda Uzay ve Havacılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulmuş, vekili olduğum Kırıkkale şehrimizde de Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulmuştur. Bu tip OSB'ler ekosistemi güçlendirerek mevcut sanayi kapasitesini arttırmaktadırlar. Bu minvalde, roket ve roket sistemleri alanında da Kırıkkale'de bir ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasının savunma sanayisinin geliştirilmesi noktasında çok faydalı olacağı kanaatindeyim. Bu noktada "Neden Kırıkkale?" sorusu akla gelebilir. Öncelikle, Kırıkkale "savunma" ve "sanayi" denildiğinde akla gelen ilk şehir olup Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun yatırımlarıyla gelişmektedir ve bu alanda da gerekli bilgi, birikim ve tecrübeye sahiptir. Ayrıca, roket ve roket sistemleri alanında çok önemli bir şirket olan ROKETSAN'ın da yeni yatırımını Kırıkkale'de yapmış olması büyük bir avantajdır ve muhtemel bir OSB'nin ana yüklenicisi olabilir.

Bunlarla birlikte, Kırıkkale, başkente yakınlığı ve ülkemizin merkezinde bulunması hasebiyle, kara yolu, demir yolu, hava yolu ulaşımı imkânlarıyla tüm ham madde ve ara mal tedarikinde avantajlı bir konumdadır. İkincisi, deprem tüm ülkemiz için tehdit oluşturduğu gibi savunma sanayimiz için de bir tehdit oluşturmaktadır. En son 1938 yılında depreme maruz kalan Kırıkkale'de bir sonraki depremin

birkaç on bin yıl sonra gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu açıdan, deprem ihtimali çok az olan bölgeler arasında yer almaktadır. Ayrıca, roket ve roket sistemleri ihtisas isteyen ve üretimin devam etmesi için nitelikli personele ihtiyaç duyulan bir alandır; Kırıkkale nitelikli insan kaynağını gerek şehirde bulunan üniversiteden gerekse de yakın olan Ankara'dan sağlayabilmektedir. Tüm bu avantajlar dikkate alındığında, Kırıkkale'de roket ve roket sanayi sistemleri ihtisas organize sanayi bölgesinin kurulmasının ülkemizin savunma sanayisinin daha da gelişmesine büyük bir katkı sağlayacağını yeniden vurgulamak isterim.

Değerli üyeler, konuşmamda değinmek istediğim bir diğer husus ise yatırım teşvik sisteminde vekili bulunduğum Kırıkkale özelinde bazı düzenlemeler yapılması talebimizdir. Sayın Bakanım, malumunuz, geçtiğimiz yıla kadar 4'üncü bölge olan Kırıkkale'nin bölgesi 3'üncü bölge olarak revize edilmiş, bu da Kırıkkale'deki yatırımlara devlet katkısı oranlarında düşüşe sebep olmuştur. Bölgesel haritayı incelediğimizde, Kırıkkale'nin hemen civarında yer alan Çorum, Kırşehir, Nevşehir, Aksaray, gibi şehirlerin 4'üncü bölgede, Çankırı, Yozgat gibi şehirlerin ise 5'inci bölgede yer aldığı görülmekte, bu da söz konusu illere verilen desteklerin Kırıkkale'ye nazaran daha yüksek olmasına sebep olmaktadır. Dikkat edeceğimiz üzere, çevresindeki bütün iller ya 4'üncü ya da 5'inci bölge Sayın Bakanım. Dolayısıyla bu kapsamda da Kırıkkale'ye yönelik talebimiz, bölgesel değerlendirmede Kırıkkale'nin 5'inci bölgeye yükseltilmesi, bunun mümkün olmaması durumunda ise zaten 2022 yılına kadar yani geçen yıla kadarki statüsü olan 4'üncü bölgeye geçmesidir.

Bunun yanında, bildiğiniz gibi, ülkemiz savunma sanayisinde ciddi bir ivme kazanmış olup bu ivmenin yakalanmasında yatırım teşvik sistemimizin de büyük bir katkısı olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bir dakika ilave süre vereceğim, toparlayın sözlerinizi.

Buyurun lütfen.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Nitekim, yatırım teşvik sistemimizde eğer yatırım savunma sanayisine yönelik ise şehir fark etmeksizin 5'inci bölge olarak değerlendirilmekte, böylece savunma sanayimiz isabetli bir şekilde yüksek teşviklerden faydalandırılmaktadır. Bu sistem makro düzeyde savunma sanayisini geliştirmekte; diğer taraftan söz konusu katkının çok yüksek olabilmesi adına bizim önerimiz, eğer savunma sanayisi yatırımı 3, 4 ve 5'inci bölgelerde yer alan illerimize yapılıyorsa bu yatırımın 6'ncı bölge olarak değerlendirilmesi ve böylece bu bölgelerde yer alan savunma sanayisinin daha da güçlendirilmesidir.

Yatırım teşvik sistemine yönelik bu iki önerimizin gerek Kırıkkale özelinde gerekse Türkiye özelinde yatırımları daha da perçinleyeceğine inanıyor, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, bütçe çalışmalarını için tüm bürokratlara ve Komisyon üyelerine saygılar sunuyor, başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Adnan Beker'le devam edeceğiz, sonrasında İlhami Özcan Aygun, Ömer Fethi Gürer, Öznur Bartin, Sümeyye Boz ve Yavuz Aydın Bey'le devam edeceğiz, sonrasında diğer milletvekilleriyle devam edeceğiz.

Buyurun Sayın Beker.

ADNAN BEKER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, kıymetli bürokratlar ve çok değerli milletvekillerim; hepimizi saygıyla selamlıyorum. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesi ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olsun.

Geçtiğimiz ağustos ayında ben de Ankara’da düzenlenen TEKNOFEST’e katılım sağladım, genç insanlarımızın ve öğrenci kardeşlerimizin çalışmalarını gururla takip ettim. Gönül isterdi ki tüm vekillerimiz orada olsun. Yaşadığımız bu gururu ve gençlerimizin gözündeki heyecanı gördüm ve gururlandım. Bu vesileyle, sizin şahsınızda, emeği geçen herkese bir kez daha çok teşekkür ediyorum. Umuyorum ki Bakanlığınızda, bizim milletvekilliğimiz döneminde bizlerin yapıcı eleştirileriyle, sizin istişareye açık yaklaşımınızla genç girişimcilerimizin, öğrencilerimizin önünü açan bu tarz vizyoner faaliyetler gelişerek ve iyileşerek devam edecektir. Ben de Ankara Milletvekili olarak üzerime düşeni yapmaya her daim hazırım.

Yine, savunma sanayisi alanında ülkemizin bir hayli yol katettiği güzel gelişmeler oluyor. İHA, SİHA teknolojisi, yerli otomobilimiz Togg, TCG Anadolu gemimiz gerçekten hepimizin göğsünü kabartıyor. ASELSAN, HAVELSAN, TAI ve Makine ve Kimya Endüstrisi başta olmak üzere, emeği geçen tüm kurum, kuruluş, kişiler ve bürokratlardan Allah razı olsun diyorum.

Bakın, geçtiğimiz aylarda İçişleri Bakanlığımızdan, 200 metre ileride, burnumuzun dibinde canlı bomba patlatıldı. Meclisimizin girişinde bu olabilirdi, yüzlerce insanımız şehit olabilirdi. Filistin’de yaşananları hep beraber görüyoruz, hastane bombalanıyor, çocuklar öldürülüyor. Dünyada bunlar yaşanırken hep birlikte savunma sanayimize daha çok sahip çıkmamız gerekiyor. Türkiye’yi İsrail’le bir tutan kişiler var. İsrail bir terör devletidir, Filistin’in topraklarını gasbediyor, soykırım yapıyor. Bizim devletimiz, vatanımızı bölmek isteyen, binlerce evladımızı şehit eden vatan hainlerinin inlerine giriyor ve onları imha ediyor. Biz İYİ Parti olarak, ben Ankara Milletvekili Adnan Beker olarak sonuna kadar askerimizin, polisimizin, devletimizin arkasındayız. İsrail ile Türkiye’yi bir tutan bu kişileri -sıfatı, vasfı, mesleği ne olursa olsun- şiddetle kınıyorum.

Sayın Bakanım, tüm bu büyük projeler, festivaller, yerli otomobillerimiz, insansız hava araçlarımız bizi gururlandırmaya devam ederken sanayi üretimimizde yaşanan durgunluğu da üzülerek gözlemliyoruz. Esnafımız, sanayicimiz, işveren ve işçilerimiz maalesef seslerini duyuramıyorlar. Başkentimiz Ankara her ne kadar “memur şehri” olarak adlandırılrsa da sadece idari bir merkez değil, birçok önemli faktöre sahiptir. Lojistik açıdan önemli bir konumda olması, birçok saygın üniversiteye ve teknoloji firmasına ev sahipliği yapması nedeniyle Ankara’nın çok yüksek bir sanayi ve teknoloji kenti olma potansiyeli var. Bu potansiyeli harekete geçirmek için Ankaralı sanayicilerimizin taleplerine kulak vermek lazım. Yüksek enflasyon, maliyet artışları, bundan kaynaklı içinde bulunduğumuz belirsizlik ortamı maalesef sanayicimizi olumsuz etkiliyor. Ekim ayında elektriğe ve doğal gazla sanayide uygulanan yüksek oranlı tarife artışları maliyetleri yükselterek esnafımızın, işverenimizin, sanayicimizin belini bükmüştür. Sanayicimize gereken kolaylığın vakit kaybetmeden sağlanması lazımdır.

Sayın Bakanım, Ankara’mızdaki bütün bankalar İstanbul’a gitti, şimdi Merkez Bankası da gidiyor, Ankara’mız iyice memur şehri oluyor. Bakın, bizim fuar alanımız bitmedi, gerçekten buna bir el atın. Fuar bizim Ankara’mız için çok önemli, Ankara’mızın ekonomisi için çok önemli. Ankara’mızı esnaf kenti yapmamız lazım. Ankara’mızdaki bu bankaların İstanbul’a gitmesinin yerine, Sanayi Bakanlığımız olarak bizim Ankara’mıza çok büyük yatırımlar yapmanızı istiyoruz.

Yaptığımız yatırımlardan dolayı sizden, bürokratlarınızdan, hepinizden Allah razı olsun diyorum. Bütün herkese teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Beker.

Sayın Aygun, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli vekiller, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sabah sizin sunumuzu dikkatle dinledim ve öncelikle gururlandım, toz pembe bir tablo çıkardınız ama üzüldüğüm bir konu, üzüldüğüm bir nokta da şu: Sabah da ifade ettim Uzay Ajansı ile Et ve Süt Kurumu ne tesadüftür ki yan yana olmuş ve geçtiğimiz günlerde de Uzay Ajansıyla -hatırlarsanız geçmişte- 2023'te Ay'a gidecektik, hayal ediyorduk bizler ve destekliyoruz da ama ne acıdır ki vatandaşlarımız, emeklilerimiz sabahın beşinde Et ve Süt Kurumundan ucuz et almak için orada sırada bekliyor o soğukta. Bunu sizin vicdanınıza bırakıyorum.

Diğer bir konu da şu: Tekirdağ'da hava kirliliği ve koku sorunu vatandaşlarımıza derin bir şekilde sıkıntı vermekte, hava kalitemiz düşmüştür. Kentleşme ve fabrikaların bacalarından salmış olduğu dumanlarla, gazlarla beraber Tekirdağ şu anda tamamen felç. Bakınız, Türkiye İstatistik Kurumunun Edirne Bölge Müdürlüğü'nün 2019 yılında yapmış olduğu ölüm istatistiklerinde Tekirdağ, iyi ve kötü huylu tümörlerden kaynaklı ölümlerde İstanbul'un arkasından 2'nci sırada geliyor yani bunu raporlar da ortaya koyuyor. Bu durum Tekirdağ'da yaşayan vatandaşların sağlığını tehdit etmekte ve kanser riskinin ne kadar yüksek olduğunu görüyoruz. Tekrar koku sorunu en son 11 ve 19 Ağustos 2023 tarihlerinde... Çorlu'nun Muhittin, Esentepe, Hüriyet, Kazımiye, Rumeli ve diğer mahallelerinde, Emlak Konutlarının olduğu yerde devamlı, sabaha karşı acayip bir koku var ve nefesleri kesiyor, vatandaşlarımız camlarını açıp hava almakta sıkıntı duyuyorlar. Yani bunun çözümünü bir türlü... Çevre Bakanlığına da söyledik, her tarafa da söylüyoruz ama çözüm bulamıyoruz, Tekirdağlı vatandaşlarımızı şu anda temiz havayla buluşturmak hepimizin borcu. Sanayi, evet, sanayi baş tacı ama sanayinin de oradaki yaşam standardını yükseltmesi gerekiyor. Bizler, sabah da izledik sunumunuzda yeşil sanayiye destek olacağımızı söylüyorsunuz ama geldiğimiz noktada sınıfta kaldığınızı hep beraber görüyoruz. Sanayi baş tacı, evet; cari açığı azaltacağız diyoruz ama doğayı da katledemeyiz Sayın Bakan.

Size şunu sormak istiyorum: Türkiye neden yeşil sanayi politikasına geçemiyor veya geçmek istemiyor veya ne zaman geçecek? Sabah söylediniz, 5, 6 fabrika veya alanda... Baktığınızı zaman Tekirdağ şu anda Türkiye'nin kalbi Kocaeli'den sonra -Çorlu, Çerkezköy OSB'ler- ama sıkıntı diz boyu diyorum.

Sayın Bakan, şimdi, size özellikle sormak istediğim bazı sorular var. Geçtiğimiz dönemlerde de ifade ettim, ASELSAN ve TAI bizim baş tacımız. Rahmetli Bülent Ecevit -pazar günü de ölüm yıl dönümü- ve dönemin Başbakan Yardımcısı rahmetli Erbakan 1974 Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra geldiler, o baskılara karşı durdular, ASELSAN'ı 1975 yılında -TAI'yi 1973 yılında- kurdular. İyi ki kurmuşlar diyorum, iyi ki o zaman kurmuşlar, şimdi ASELSAN ve TAI savunma sanayisinin bel kemiği oldu. Ama asıl soru şu; geçtiğimiz dönemde de burada sordum: Savunma sanayisinin en büyük tedarikçisi olan ASELSAN ve TAI'den birçok çip uzmanı Avrupa'ya, Hollanda'nın -firmayı da söyleyim- ASML firmasına gidiyor. Neden engel olamadık, merak ediyorum. Bu konuda adım atacak mısınız diye size soruyorum. Yine, geçtiğimiz günlerde... İstanbul Erkek Lisesinden çocuklarımız yeni dönemde Almanya'daki, Belçika'daki, Fransa'daki okullara gidiyorlar. Beyin göçünü engellemeyi düşünüyor musunuz Sayın Bakan?

“Togg” dedik, evet, Togg’u destekliyoruz ama ben isterdim ki... Sayın Cumhurbaşkanının da 2019’da tarlada fotoğrafı vardı, tarlanın arka tarafında elektrikli traktör. ZY elektrikli traktör ne oldu Sayın Bakan, bu proje rafa mı kalktı? Sayın Bakan, bu proje rafa mı kalktı? Sayın Cumhurbaşkanı tarladan Ray-Ban gözlükleriyle, ayaklarına poşet geçirerek traktörün önünde fotoğraf verdi, gururlandık; şu anda Avrupa’da da raporlarını aldı ama ZY traktör nerede, elektrikli traktörümüz ne oldu? Birileri engelliyor mu diye merak ettim. Geçmişte, 1974 Harekâtı’nda dedi ki Almanlar: “Tankları kullanamazsınız, şunu yapamazsınız, bunu yapamazsınız.” Ama bizim o zamanki yöneticilerimiz gerekeni yaptılar. ZY elektrikli traktörle ilgili adım atacak mısınız, soruyorum.

Yine, bakınız, Namık Kemal Üniversitesi teknoparklarıyla ilgili sorun var. Teknoparklar neden açılmıyor? O inşaatlara ne oldu Sayın Bakan? Paralar nereye gitti? Müteahhide ne oldu? Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi teknoparklarından Çorlu ve Süleymanpaşa’dakilere bakmanızı rica ediyorum buradan. Bunun bir an evvel çözüme kavuşması gerekiyor.

Kalkınma ajanslarının devlete değil, belediyelere değil şirketlere, özel sektöre destek olması lazım ama bakıyoruz, kalkınma ajansları tamamen yine belediyenin projelerini, resmî projeleri destekliyor. Ya, biz neyi güçlendireceğiz? Bizim oradaki sanayiye, esnafı güçlendirmemiz gerekirken gidip belediyeyi veya gidip resmî kurumların projelerini destekliyoruz. Bundan bir an evvel vazgeçilmesi, oradaki iş insanlarının desteklenmesi gerekiyor.

Yine, KOSGEB desteklerinin daha adil bir şekilde dağıtılmasını talep ediyorum Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aygun, ilave bir dakika veriyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Bakanım, Ergene’yle ilgili de geçmişte Sayın Cumhurbaşkanını yalan söylediler, yanlış söylediler. 13 Kasım 2020 AK PARTİ Tekirdağ il kongresinde “Ergene şırl şırl akıyor.” dediler. Sayın Bakanım, Ergene’de zehir soluyoruz. Ergene’de zehir akıyor, akmaya devam ediyor. Kaynaklar nereye gitti, para nereye gitti, o derin deşarjı yapan firma nerede?

Yine, bakınız, 10 adet OSB var. Ergene’ye bırakılan atıklarla şu anda kanser hastalıkları devam ediyor. Bu OSB’lerin katı atıklarını ve Ergene’ye bıraktıkları, derin deşarja bıraktıkları o kimyasalları biz nasıl çözeceğiz diye düşünüyorum. Biz hâlâ zehir mi soluyacağız? O Ergene’den bir zamanlar 24 çeşit balık tutuluyordu ama maalesef, Ergene şu anda zehir akıyor; çevremiz, doğamız rezil oldu; ne suyumuzda hayır var ne havamızda hayır var. Bir an evvel yeşil sanayiye desteklememiz lazım. OSB’lere şekil vermemiz gerekiyor, kontrol yapmamız gerekiyor, destekleri doğru yere kullanmamız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aygun, teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Niğde ilinde son yirmi yılda kaç tane çok ortaklı fabrika kapandı? Öncelikle bunu öğrenmek istiyorum. Bir de adını vermeyeceğim bir fabrika, kapandığı hâlde, makineleri de satıldığı hâlde hâlâ borsada işlem görüyor yani içinde üretimi olmayan yerin borsada sürdürülebilirliği nasıl oluyor? Bu konuda bir denetim yapılmıyor mu? Kredi temin edemedi, Türkiye’nin önemli bir markası

kapandı ama borsada, bir bakıyorsunuz, değeri artıyor, içinde bir şey yok. Şimdi burada onun adını anmayayım ama sizler herhâlde biliyorsunuz o fabrikayı. Bunlar nasıl oluyor? Yani borsada, işlevi olmayan fabrika nasıl devam ediyor?

2015 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Niğde'nin Bor ilçesinde "enerji ihtisas endüstri bölgesi" olarak ilan edilen bir yer var. Aradan sekiz yıl geçti, Berat Bey'in Bakanlığı döneminde bize ihalenin yapılacağı yönünde yanıt gelmişti; şu ana kadar bu konuda bir çalışma olmuyor. Çalışma olacak mı, olmayacak mı, ne olacak? Burada bu konuyu da kesin açıklığa kavuşturursanız memnun oluruz.

KOBİ'leri önemsiyoruz, KOBİ'lerin varlığının Türkiye için değer olduğunu düşünüyoruz ama burada çalışan, çırak ve stajyer olarak bulunan gençlerimizin işe başladığı gün yaşlılık sigortası başlatılmıyor ama büyüklerin yaptığı işin aynısı bu gençlere yaptırılıyor "Öğrenci bunlar." deniliyor. "Öğrenci" denen insan diğer çalışanlarla aynı şartlarda sekiz saat çalıştırılıyor. Bunların çalışma şartlarının ya belirlenmesi ya da bunların yaşlılık sigortasının bir an önce başlatılması gerekir.

Asansörle ilgili konuyu bütün arkadaşlarımız söyledi. Hangi asansöre binsek üstünde bir tane etiket var; kimi yeşil, kimi kırmızı, kimi mavi. Bunlarla ilgili verilen sürelerden sonra bu iş gene devam ediyor. Şu iş için teknik anlamda Makine Mühendisleri Odasıyla oturulup protokol yapılınsın, kamu başta olmak üzere bu iş Makine Mühendisleri Odasına verilsin. Ben daha önce Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde de söyledim; özel sektörde, bugünkü koşullarda, elemanların ücretleri düşük tutularak, kalifiye olmayan çok insan bu işle görevlendiriliyor. İnsan sağlığıyla doğrudan ilgili bir olay. Mühendislerin denetimi ve kontrolünde bu süreç yürütülsün.

Şimdi, Togg'la hepimiz övünüyoruz; iyi, güzel, elinize sağlık; biz de bunun bu ülke için önemli bir değer olduğunu ifade ediyoruz ama Togg sonuçta bir özel şirkete ait, ülkemizin bir kazanımı.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, Sayın Gürer konuşuyor, lütfen sükûneti tesis edelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – "Turquality" diye bir olay vardı, Turquality olayı dediğimiz de Türk firmaları yurt dışında marka yarattırsa onlara destek veriyordu ülkemiz. Sonra bir baktık, bu alan, şirket satılmış; satılan şirkete Türkiye hâlâ para veriyor. Kim almış? Yabancı almış; İngiliz firması olmuş, Amerikan firması olmuş, Fransız firması olmuş, biz hâlâ destek oluyoruz. Bu, Sayıştay raporlarıyla ortaya çıktı, Sayın Ticaret Bakanı Mehmet Muş döneminde de sormuştum bunu. 18 tane firmanın bu şekilde olduğu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hangisi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Turquality. Turquality'deki 18 firma yurt dışına satıldıktan sonra devletin verdiği destekten dolayı Sayıştay raporlarına yansıyan tutar vardı.

Şimdi, Togg'u da bu kadar çok sahiplenip anlattığımız Togg'u da yarın bir özel sektör gelse "Ben bu Togg'u almak istiyorum." dese -Amerikalı, İngiliz, Fransız- alabilir mi, alamaz mı? Satış koşulları yok. Yani yalnızca Türkiye'ye mi ait? Onu da bir ifade ederseniz memnun olurum.

Bunun yanı sıra, Sayın Cumhurbaşkanının Türkiye Millî Uzay Programı tanıtımında söylediği sözler aynen şöyleydi: "2023 sonunda yakın dünya yörüngesinde ateşleyeceğimiz kendi millî ve özgün hibrit roketimizle Ay'a ulaşarak sert iniş gerçekleştireceğiz." Hâlâ Anadolu Ajansı'nın haber sitesinde de internette de bu metin yer alıyor. Şimdi, 2023'ün sonuna geldik, bu kez de biraz evvelki sunumda şöyle deniyor: "Ay'a erişebilen sayılı ülkeler arasına girmemizi sağlayacak Ay Araştırma Programı kapsamında Millî Hibrit İtki Sistemi'mizle çalışan uzay aracımızın tasarımını tamamladık,

üretim süreci devam ediyor.” Yani Sayın Cumhurbaşkanının Ay’a ineceğimizi söylediği tarihte siz daha tasarımı tamamlamamışsınız. Ona nasıl bilgi veriliyor, bu neyin nesidir? Yani 2021’de olmayan bir şeyi olacak gibi anlattık, geldi 2023, bitti işte, eğer olsaydı bu gerçekleşmiş olacaktı.

Doğuştan elektrikli yerli ve millî Togg’la ilgili, söylemiştim, kamuoyuna şöyle bir yansıma var: Yapılan iş algı olarak iyi pazarlanıyor ama bunun gerçekçiliği tartışmalı. Onun için de istiyoruz ki her konuda şeffaf olunsun, kamuoyuna doğru bilgi verilsin ve insanlar yanıtılmasın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güner, teşekkür ediyorum.

Sayın Bartın, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İktidarın 2024 bütçe teklifinde de sermayenin, savaşın bütçesini görüyoruz çünkü iktidar, bir grup sermayedarın ihyasıyla ve Kürt kimliğine yönelik düşmanlıkla ömrünü uzatabileceğini düşünüyor. Bu ülkede Kürt kimliğine yönelik savaş ve darbe mekanığı iktidarın da temel motivasyon ve güç kaynağı hâline gelmiştir. Bu anlayış ahlaki ve meşru değildir. Ahlaki, politik ve demokratik bir yönetimin ilkelerini burada size anlatma olanağım yoktur ancak böyle bir derdinizin olmadığını da bildiğimiz gibi, savaş, çatışma, şiddet, baskı, kayyum politikalarını tercih etmek, ucuz oyunlarla toplumu manipüle etmek şanınızdır, iliklerinize kadar da yaşıyorsunuz. Bilin ki Kürtlerin kazanımlarına saldırmakla ne bürokrasideki çürümüşlüğü ne de ülkeyi yönetememe âcizliğini örtbas edemiyorsunuz.

Sayın Başkan, iktidarın savaş ve yandaş bütçesinin etkilerinin en derin yaşandığı yer, Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı illerdir. Her yere sanayi, teknoloji var; bölgemize baskı, saldırı, sınır duvarı... Bölgesel eşitsizlik her geçen gün derinleşiyorken bir bakanlık hariç diğer bakanlıkların en az harcama yaptığı kentler Kürt nüfusunun yoğun olduğu kentlerdir. Malum bakanlık ise Kürt kimliğini ve coğrafyasını, Rojava’yı, Irak Kürdistan bölgesini hedef alan, bombardımana tutan Millî Savunma Bakanlığıdır. Bütçenin kara deliği güvenlik harcamalarıdır. Bu harcamalar yerine Hakkâri ve çevre kentlerine sanayi ve teknoloji alanında yatırımlar yapılmış olsaydı bugün Hakkâri işsizlik ve yoksulluk kenti olmazdı, sosyoekonomik göstergelerde de bölge kentleri son sıralarda olmazdı.

Aslında TÜİK’in ve diğer birçok resmî kurumun verileri de kürdistan haritasını göstermektedir. Bugün yatırım teşvik...

ADNAN BEKER (Ankara) – Burası Türkiye, burası Türkiye Cumhuriyeti devleti, bırak kürdistanı!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Ne kürdistanı ya, Türkiye burası! Bunu kim çizdi, kim çizdi bu kürdistan haritasını?

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Bunu ben çizmedim, bunu TÜİK çizdi, bunu resmî kurumlar çizdi ve gördüğünüz gibi burada mavi renkle gösterilen yatırım teşvik alanının en az olduğu alanlardır.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Böyle bir şey yok Sayın Başkanım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Orası 6’ncı bölge, “kürdistan bölgesi” diye bir şey yok.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Kürtlerin nüfusunun en fazla olduğu ama yatırımların en az olduğu yerlerdir. Burada da bütçede ki...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Burası Türkiye Cumhuriyeti devleti.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 6’ncı bölge orası.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Onu söylüyor, 6'ncı bölgeyi söylüyor.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Kürdistan 1847'te vilayet unvanını almış bir yerdir.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – “Biz çizmedik.” diyor, 6'ncı bölge... Anlayamıyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bölge kalkınsın diye 6'ncı bölge yapıldı, terör altında kalmasın diye.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Niye kalkınmıyor?

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Bunu söyleyen ben değilim. siz kendiniz, kendi atalarınızı eğer inkâr ediyorsanız o da sizin bileceğiniz bir şey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teröre destek verilmesin diye.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Niye gelmiyor destek? Niye gelmiyor?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Başkanım, müdahale edecek misiniz?

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Örneğin, 2022'de hane halkı kullanılabilir fert geliri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Orada yirmi yıl önce insanlar gece sokağa çıkamıyordu, şimdi her tarafa yatırım yapılıyor.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Beni dinler misiniz... Sonrasında söz hakkı alabilirsiniz beyefendi.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – 6'ncı bölgeyi “kürdistan bölgesi” olarak tanımlamasın Sayın Başkanım, müdahale eder misiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli milletvekilleri, bir müsaade eder misiniz...

Arkadaşlar, ben...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Örneğin, bakın, bunu tanımlayan, 1847'de vilayet unvanını veren biz değiliz efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bartin... Sayın Bartin, bir durur musunuz, sözünüze gerekirse ilave süre vereceğim.

Değerli arkadaşlar, ben not aldım, konuşmasından sonra gerekli ikazlarda bulunacağım. Şimdi, TÜİK, oradaki harita nedir, ne değildir, onların açıklamasını yapacağım.

Buyurun lütfen.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Örneğin, 2022'de hane halkı kullanılabilir fert geliri İstanbul bölgesinde 70 bin TL iken en düşük bölge olan Van, Muş, Bitlis, Hakkâri'de 23 bin TL'dir, arada uçurumlar vardır. Bakanlığınızın 2022 İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması da başka bir ayrımcılık ve eşitsizlik raporudur. Buna göre, ilçeler gelişmişlik durumuna göre 6 kademe şeklindedir. Bölgeden sadece Erzurum Yakutiye ve Antep Şehitkâmil ilçeleri ilk kademedeyken 6'ncı kademede bulunan 121 ilçeden 92'si Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı ilçelerimizdir. Buralar geri kalmış değil, kasıtlı olarak geri bırakılmıştır. Bölgesel sanayi yatırım teşvikleri verisi de bu haritayı belirginleştirmektedir. 2012'den bu yana verilen sanayi yatırım teşviklerinin yüzde 4'ü 6'ncı bölgeye verilmiştir. Peki, 6'ncı bölge neresi? Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı kentlerdir. Türkiye geneli verilen 7 milyar TL teşvikten Hakkâri'nin payına sadece 2 milyon TL düşmüştür, bu on binde 3 bile değildir. Kamu bankalarından verilen kredilerde de Hakkâri'ye düşen miktar, bırakın, devde kulak misalidir. 2023'ün ilk altı ayında verilen 22 milyar TL krediden sadece 20 milyon TL'si Hakkâri'ye verilmiştir yani yüzde 0,01 bile değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bartin, sözlerinizi toparlayın.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Bu miktarın 2 katından daha fazlası Hakkâri’ye yakın nüfusa sahip Uşak, Burdur, Karabük, Kırıkkale illerine verilmiştir. Yaptığımız, bölgesel eşitsizliği gidermek değil, daha da derinleştirmektedir. Yürüttüğünüz bu politikaların sonucunda bölge göç vermektedir. Hakkâri’de son beş yılda 11.137 kişi göç etmiştir, bölgenin diğer kentleriyle birlikte sadece 2022’de nüfus 40.855 kişi azalmıştır.

Ayrıca, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev alanında olup seçim bölgem Hakkâri’de çözüm bekleyen birkaç soruna değineceğim. Bahsettiğiniz anlamda Hakkâri’de sanayi diye bir şey yok. Organize sanayi bölgesi dört yıldır hâlâ proje aşamasını geçemedi. “KOBİ” dediğiniz esnaf kan ağlıyor. Ocak 2022’den bu yana Hakkâri’de 450 esnaf kepenk kapattı, 2023’te 54 esnaf, toplamda 229 esnaf çekini yatıramadı, zamlar nedeniyle esnafı bugün satış yapamaz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sözleriniz toparlayın, araya müdahale ettim.

Otuz saniye veriyorum.

Buyurun lütfen.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Esnafı satış yapmamanın daha kârlı olduğu kanısına getirdiniz. Bundan daha vahimi ne olabilir?

Hakkâri Selahaddin Eyyubi Havaalanı’nın halk arasındaki ismi “yazlık havaalanı” olmuş. Kış aylarında sefer yok çünkü kötü hava koşullarında otomatik güvenli iniş yani aletli iniş sistemi teknolojisi kurulmamıştır. Bu da “Yerli otomobil, SİHA, İHA üretiyoruz.” diyen, sözüm ona TEKNOFEST’ler düzenleyen iktidarın bir diğer utancıdır.

Saydığımız sorunlara Bakanın verecek bir cevabı var mıdır merak ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bartın, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş’un, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın’ın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, yaptığımız konuşmalarda, açıklamalarda hepimiz farklı siyasi görüşlerde olmamıza rağmen uymak zorunda olduğumuz bir Anayasa ve kanunlarımız var. Anayasa’nın 3’üncü maddesi devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu ifade eder. Şimdi, Sayın Bartın, kaldırdığınız, gösterdiğiniz o haritada ne yapıyor Türkiye Cumhuriyeti devleti? Daha fazla yatırımın gitmesini istediği yerlere daha fazla teşvik veriyor, daha fazla şirket oraya yönlendirmeye çalışıyor. O gösterdiğiniz harita kürdistan bölgesi değil, bizim daha fazla...

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Binalı Yıldırım “kürdistan mebusu” deyince ne oluyor Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir müsaade eder misiniz, konuşuyorum değerli arkadaşlar, size söz hakkı vermedim.

Kürdistan bölgesi değil, 6’ncı bölge olarak, daha fazla yatırımın gitmesini istediğimiz yerler olarak bulunmakta; bir kere, bunu düzeltelim değerli arkadaşlar.

Hayır, “Bu ‘kürdistan haritası’ diye TÜİK tarafından çizildi.” denildi, arkadaşlar da oradan tepki gösterdiler.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – O başka.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, bunu düzeltmemiz lazım.

İkinci konumuz, değerli arkadaşlar, Kürt kimliğine savaş açmak, Kürtlerin kazanımlarına saldırmak gibi bir şey olamaz. Türkiye, demokratik bir hukuk devletidir. Biz, AK PARTİ döneminde, iktidarımızda da Türkiye'nin demokratikleşmesi noktasında pek çok adım attık. Herkes Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıyla bu ülkeye bağlıdır, herkesin vatandaşlıktan kaynaklanan hakkı aynıdır. Sizin ile Sayın Bakanın hakkı aynı, onun sizden bir kuruş fazla hakkı yok bu ülkede ama kullandığımız ifadelerde İç Tüzük 67'ye göre kaba ve yaralayıcı söz kullanmamamız gerekiyor. Bu ne oluyor?

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – “Kürdistan” deyince kaba ve yaralayıcı mı oluyor?

ADNAN BEKER (Ankara) – Burası Türkiye Cumhuriyeti, kürdistan değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

Sanki Türkiye'de yaşayan belli bir kesime karşı sürekli bir ayrımcılık var gibi konuşmayı doğru bulmuyoruz. Türkiye'de vatandaşlarımızın hiçbirine karşı bir saldırı yapılmamıştır.

Bir diğer konu, değerli arkadaşlar, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Irak Anayasası'nda var, tam da ismi budur. Türkiye'nin komşularıyla herhangi bir sorunu yoktur. Türkiye'nin kendisini tehdit eden terör örgütlerine karşı uluslararası hukuktan kaynaklanan yürüttüğü faaliyetler vardır. Değerli arkadaşlar, bundan Türkiye vazgeçmeyecektir çünkü Türkiye'nin bütünlüğünü, millî birliğini tehdit eden unsurlara nasıl müdahale ediliyorsa bundan sonra da edilecektir, bunu bilelim.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Siviller ölüyor Başkan, siviller!

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Sayın Başkan, daha dün 2 köylü öldürüldü; SIHA'larla, İHA'larla öldürüldü!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, topyekûn bir devlet politikası şeklinde bunu konuşmanız; bu, doğru değil, bunu kabul etmiyorum. Normalde fikirlerinizi, politikalarınızı ifade etmenize müdahale etmiyorum ancak bu, başka bir şey.

Şimdi, kasıtlı olarak bir bölgenin geri bırakılması gibi bir şey söz konusu olamaz. Öyle olmuş olsa, şimdi Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü burada, en fazla teşvikin bu bölgeye verilmesi... O zaman bunu yapmazdı, bilinçli bir şekilde bunu yapardı ve bu dönemde de yine, muhtemelen Sayın Bakan kaç tane organize sanayi bölgesinin açıldığını, şu an neleri yaptıklarını da ifade edecektir, inanılmaz bir yatırım seferberliği yapılıyor. Dolayısıyla, bunu söylemenizi de kabul etmediğimizi söylemek isterim. Lütfen İç Tüzük'e uygun hareket edelim. Arkadaşlar, burada kullandığımız dilin -bakın, ben daha önce de öğleden önce de söyledim- bir faydası yok size, Türkiye'ye de bir faydası yok; bakın, Türkiye'ye de bir faydası yok, size de bir faydası yok. Dolayısıyla, Türkiye'nin...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Sayın Başkan, kim hakaret etti?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakın, bu, Türkiye'nin özellikle belli bölgelerinin yasalarımızda ve kanunlarımızda olmayacak şekilde ifade edilmesi doğru değil. Değerli arkadaşlar, siz milletvekilisiniz, bağlı olduğunuz bir İç Tüzük ve bir Anayasa var. “Efendim, geçmişte böyleydi, coğrafi bir tanımlama vardı.” Ama siz kanuna ve İç Tüzük'e uygun görüşmek zorundasınız, konuşmak...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Peki, bu eşitsizlik neden? Mesela, haritada belirtilen o yerde müthiş bir eşitsizlik var!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, şimdi, değerli arkadaşlar, bununla alakalı...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Hakkâri'de hâlâ organize sanayi bölgesi yok, derme çatma yapılar var Başkan! Yani hangi teşviklerden bahsediliyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakan, Sayın Bartın, bölgenin kalkınması, gelişmesi için en büyük teşvikler o bölgeye veriliyor. Bakan, benim seçim bölgem Samsun, mesela oranın teşvikleri ile buranın teşvikleri bambaşka ve Samsun 1,5 milyonluk...

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Başkan, beraber gidelim! Gelsinler, beraber gidip tespit edelim!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakan, arkadaşlar, 1,5 milyonluk bir şehir olmasına rağmen bütün ihracatı 1,6 milyar dolar; 1,5 milyonluk bir şehir burası.

Türkiye’de ayrımcılık yok. Geri kalmış olan bölgelerimizi hızlıca kalkındıracağız, herkesin buna katkı vermesi lazım.

ADNAN BEKER (Ankara) – Sayın Başkan, İç Anadolu, Yozgat, Çorum... Çubuk’a gidin, yolu yok!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Temelli, var mı söz talebiniz?

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, Anayasa 3’ü okuyorsunuz ya, bizim böyle bir bölünme, ayrımcılık, nefret söylemi gibi bir derdimiz yok. Biz, tam tersine, bu ülkenin eşit yurttaşları olarak yaşamak istiyoruz. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının eşitliğini savunuyoruz. Bugün bu haritaları göstermemizin nedeni, bir ayrılıkçı anlayışı yansıtmak değil; sizin uygulamış olduğunuz, yıllardır iktidarın uygulamış olduğu sonuçlardır ve ayrımcılık burada gizlidir. Hangi bakanlık gelirse gelsin, sporu konuştuk, aynı harita; bugün sanayi ve teknolojiyi konuşuyoruz, aynı harita; Ticaret Bakanlığını konuşuyoruz, aynı harita; işsizlik, aynı harita; yoksulluk, aynı harita. Allah aşkına kim ayrımcılık uyguluyor, kim bölücü, kim ötekileştiriyor?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Neden acaba? Neden acaba?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Eğer eşit yurttaşlarsak... İsme takılıyor, ha bire bir şey yakalamışsınız oradan yok “kürdistan” diyemezsiniz, yok “Kürt illeri” diyemezsiniz. Yahu, bunu en iyi sizin Kürt vekilleriniz bilir. Oraya gittiklerinde ne diyorlar? “Kapadokya’ya mı geldik.” diyorlar, “Trakya’ya mı geldik.” diyorlar. Eşyanın adı neyse onunla çağırıyorlar. Bu, çok samimi bir duygunun ifadesidir, başka bir şey değil ama siz esas ayrımcılığı saklamak için burada sürekli bize yönelik bu saldırgan dilden, bizi tehdit eden dilden, bizi ötekileştiren dilden bir an önce kendinizi kurtarmalısınız. Bizim zaten böyle bir niyetimiz olsa... Vekilimiz sürekli diyor ki: “Organize sanayi bölgesi yok.” Yani organize sanayi bölgesi olmasını istiyoruz ya! Biz gidip bunu Irak’tan mı isteyelim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Burada problem yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Suriye’den mi isteyelim, nereden isteyelim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, organize sanayi bölgesi istemenizden problem yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Nereden isteyelim Sayın Bakan? Tabii ki sizden isteyeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunu istemenizde hiçbir problem yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ama bir dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunu talep etmenizde hiçbir problem yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Şimdi, bunu isterken niye istiyoruz? Çünkü bu ülkenin yurttaşız, bu ülkede her yerde aynı eşit hayatın sürmesini istiyoruz. Yoksa eşyayı adıyla çağırarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Hakkâri'ye isteyebilir, kürdistana isteyemez.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Efendim?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Hakkâri'ye isteyebilir, kürdistana isteyemez, öyle bir yer yok zaten.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – “Hakkâri” dedi zaten konuşmacı, tutanak orada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, bitireyim, merakımı anlatayım ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Binali Yıldırım “Kürdistan mebusları” deyince oluyor, Cumhurbaşkanlığı deyince oluyor Osmanlı tutanaklarında.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bölgeye “Kürt illerinin” denmesi, Kürt nüfusunun yoğun olması meselesini alıp başka bir yere çekmek aslında gerçek tabloyu saklamak niyetinden başka bir şey değildir. Biz bu gerçekleri söylemeye devam edeceğiz, eşyayı da adıyla çağırmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Biz de itiraz etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Edin, ben bir şey demiyorum itirazınıza ama kendi derdimizi de anlatacağız burada.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Öyle bir yer yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

Sayın Temelli, sizlerin, milletvekillerinin kendi bölgeleriyle alakalı yatırım istemeleri en tabii hakkı.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Başkan “kürdistan” demeleri birleştiricidir bence, daha da birleştirir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buna kimsenin bir itirazı yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Anayasa 3'ü niye bize sürekli okuyorsunuz Başkan? Anayasa 3'le ne alakası var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, siz bir bölgesini siyasal bir tanımlama yaparsanız Sayın Temelli, ben de Anayasa'nın 3'üncü maddesini size hatırlatmak zorunda kalırım, ben de bunu yapmak zorundayım.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, Binali Yıldırım niye diyor peki?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bunu en iyi sizin arkadaşlarınız bilir. Bu, Sayın Erdoğan'ın bile cümlelerinde var, şimdi açıp onu mu dinletelim size?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Gidip Erdoğan’a da söyleyebilir misiniz “Anayasa 3’ü ihlal ediyorsunuz.” diye? Şimdi, bu hâle mi düşürelim buraları? Lütfen...

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Devam)

b) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ç) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

e) Kalkınma Ajansları (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu) (Devam)

f) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Devam)

g) Türk Standardları Enstitüsü (Devam)

ğ) Türk Patent ve Marka Kurumu (Devam)

h) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Devam)

ı) Türkiye Bilimler Akademisi (Devam)

i) Türkiye Uzay Ajansı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Boz, buyurun lütfen.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Başkan.

Değerli üyeler, hatiplerimiz bölgesel eşitsizlikten oldukça bahsettiler, yeterince bahsettiler; hatta bu eşitsizliğin ekonomik ırkçılığa dek vardığını söylemek gayet mümkün çünkü Van, Muş, Bitlis, Hakkâri olmak üzere ve bu iller ile çevre illerin hepsi bir mahrumiyet bölgesi durumu içerisinde. Sanayide, teknolojiye, tarımda, ulaşımda, eğitimde, sağlıkta ve neredeyse her alanda bu 4 ilin son sıralarda olduğunu duyuyoruz. “Neden?” diye Bakana sormak gerekiyor, tabii ki politik sebeplerle. Şimdi iktidarın bilinçli tercihleriyle olduğunu söylemekte hiçbir beis yok. Neden bilinçli tercih diyoruz? Çünkü şeker fabrikası kamu işletmesiyken özelleştirildiyse bilinçli bir tercihtir. Tüm Türkiye’ye yetebilecek Muş Ovası’nda yeterli tarımın yapılmaması da bilinçli bir tercihtir. Merkezî bütçenin yüzde 10’unun savunma sanayisine ayrılması da yine bilinçli bir tercihtir. Kürt sorununun da çözümsüzlükte ısrar edilmesi de yine bilinçli bir tercihtir. Fakat bu bilinçli tercihlerin olumsuz sonuçlarını da elbette ki görüyoruz. Nedir bunlar? Şöyle ki: Kürt sorununun çözülmemesi ülkenin demokratikleşmemesi anlamına geliyor ve demokratikleşememe de aynı zamanda gelişim gösterememeye bire bir bağlantılı. Bu da iktidarın tekçi ve militarist politikalarının sonucu olmakla kendini gösteriyor. Burada savunma ve güvenliği daha fazla bütçenin ayrılmasını görüyoruz. 2024 yılı savunma ve güvenlik bütçesi merkezî bütçenin yüzde 10’u yani toplam 1 trilyon 133,5 milyar. Bu da geçen yılki bütçenin 2 katı. Savunma sanayisine yatırım yapacağınıza ülkenin gençlerine yatırım yapılınsı istiyoruz. Savunma sanayisine yatırım yapıp çözümsüzlük ve çatışmalar derinleştirileceğine devlet yurtlarında gençler korunsun istiyoruz. Bunları söylemekte herhangi bir problem olmaması gerekiyor. Daha önce birçok hatip de bahsetti, daha geçen gün Muş KYK yurdunda bir asansör düştü ve bir hafta içinde neredeyse asansör problemleriyle ilgili 15’i aşkın vaka duyduk. Şimdi, buradan baktığımızda bir özelleştirme politikası vardı, bu da bilinçli

bir tercihti. Bakanlığınız bünyesinde kontrol ve denetim mekanizması varken 2011’de bu özelleştirildi. Neden özelleştirildi diye soruyoruz çünkü bu özelleştirme mevzusunda hakikaten, nasıl bir kamu ihtiyacı, nasıl bir kamu yararı olduğunu açıklamak zorundasınız.

Seçim bölgem Muş’un temel geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılığa ve Türkiye’ye yetecek potansiyele sahip olan Muş Ovası’na yönelik yeterli yatırım yapılmazken sanayi ve teknolojiye dair yatırım yapılması beklenebilir mi? Burada sadece su sorununa değinsek saatlerce, günlerce konuşabiliriz ancak kısaca şunu söyleyeyim: Yer altı ve yer üstü zenginlikleri olan, 2 tane barajı olan bir kentte içme suyu sorununu bir yana bırakın, çok ciddi bir şekilde kullanım amaçlı su sorunu yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor. Su sorunu giderilse dahi suyu verimli kullanabilecek teknolojiye uygun tasarruflu bir sistem bulunmuyor, birçok köyde sulama kanalı dahi yok. Yurttaşlar beni arayıp Korkut’ta, Muş merkezde içme suyunun olmadığını söylüyorlar. Hatta ve hatta Malazgirt Konakkuran’da, elektrik faturası fazla gelecek düşüncesiyle, fazla gelecek diye köylere ve yurttaşlara sular verilmiyor, suları kesiliyor. Biz böyle bir tablodan bahsederken Bakan, konuşmasında, Muş’ta astronomlarla bilimsel deneyler yapıldığından bahsetti; hakikaten bu görüntü bizim için çok astronomik, hatta birazcık da trajikomik Sayın Bakan.

Şimdi, Muş’ta tarımsal sanayide teknolojinin kullanılmamasına dair “Yatırım yapılması gerekiyor.” dedik. 2021 yılında Muş Sanayi ve Ticaret Odasının katkılarıyla hazırlanan SWOT analizinde, tarımsal üretimde bilim ve teknolojiden yeterince yararlanmamak Muş’un, kentimizin zayıf yönlerinden biri olarak değerlendirilmiş. Tarımsal üretimde teknolojinin kullanılmasıyla yüksek verim elde edilebilir, kaldı ki Muş’taki ovalar Türkiye’nin doğal gıda ihtiyacını tek başına karşılayabilecek bir potansiyele sahip. İşte, “bölgesel eşitsizlik ve ekonomik ırkçılık” dediğimiz şey tam da bu. “Muş Ovası Konya Ovası kadar değer almayı ve yatırımı hak etmiyor mu?” diye sormak istiyoruz.

Ayrıca, tarımsal üretimde teknolojinin yanı sıra birçok sorundan da bahsedebiliriz; AR-GE ve inovasyon için sağlanan kamusal destekler doğru strateji ve planlamayla yapılmıyor, ekonominin siyasallaşmasıyla birlikte yani siyasallaşması sebebiyle Muş’un potansiyelini ortaya çıkaracak herhangi bir politika uygulanmıyor. Tüm bunlar varken, bölgeye yönelik bir cezadan bahsedilmesi gerekirken fezadan bahsedilmesi de oldukça ironik bizim açımızdan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen, buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Toparlıyorum.

Tarımsal üretime dayalı sanayi sektörüne hitap edecek kente özgü sanayi tesisleri olursa eğer kent ekonomik açıdan rahatlayacak, işsizlik sorunu ortadan kalkacak, ilin yerel ekonomisine katkı sağlanacak ki bunlardan bazılarını aslında aktarabiliriz. İlk olarak şunu söyleyebilirim: Coğrafi işareti Muş Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü tarafından alınan çortinin üretim tesisinin yapılması; doğal Muş lalesi ve il florasına has endemik çiçek ve bitkileri ilaç, kozmetik ve gıda sektöründe işleyecek tesislerin yapılması; ilin iklim ve çevre şartlarına uygun olabilecek, katma değeri yüksek organik yeni endüstriyel tarımsal ürünlerin araştırılması ve üretim için gerekli girişimlerin gerçekleştirilmesi; ilde tabii olarak yetişen ve ile özgü organik tarımsal ürünler olan Muş üzümü, ceviz, lahana, kuşburnu, alıç, kıvılcık, dut gibi işlenebilecek sanayi tesislerinin yapılması. Bunun yanı sıra, tarımsal ürünlerin uzun süre muhafazasını sağlayacak soğuk hava depolarıyla ilgili birçok önerimiz de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Boz, teşekkür ediyorum.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Şimdi “Bölgesel eşitlik neden kürdistanda olmuyor?” diyorsak işte sebebi bu; bunun bilinçli bir tercih olmadığını iddia edemezsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Boz, ben de her durumda, bunu yaptığımız her seferde size her zaman Anayasa’nın 3’üncü maddesini hatırlatacağım; tamam mı?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – İşte, böyle söyleyerek, aslında bununla, tekrar bir ötekileştirmeyi, yeni bir baskıyı, yeni bir bilinçli tercihi ve ırkçılığı dayatıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz de bunu duymak için her seferinde tekrarlıyorsunuz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bunu yeniden dayatmış oluyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Niye Anayasa madde 3, gerçekten anlayamıyoruz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani Anayasa’dan rahatsız mısınız?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hayır, değiliz; Anayasa madde 3’ü ihlal etmiyoruz ama; yok böyle bir şey.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – İşte, ihlal etmediğimiz için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yavuz Aydın, buyurun lütfen.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, benden önce konuşma yapan milletvekilleri ne yazık ki ötekileştirilmiş dilden bahsettiler, ekonomik ırkçılıktan bahsettiler, kürdistandan bahsettiler. Türkiye’deki yatırımlara bölgeler olarak baktığınız zaman -ben bir Karadeniz çocuğuyum ve Trabzon Milletvekiliyim- güneydoğudan daha az yatırım almış bir bölgenin çocuğuyum ama bu bölgenin çocukları ülkesine ve milletine isyankâr olmamışlardır; hep ülkesinin ve milletinin, bayrağının ve ezanının yanında olmuştur ama buradaki arkadaşlarımız da her mikrofonu ellerine aldıkları zaman ötekileştirilmiş dilden -Genel Kurulda da aynısını yapıyorlar, burada da aynısını yapıyorlar- ve kürdistandan bahsediyorlar. Onun için bu arkadaşların daha duyarlı olmalarını özellikle istirham ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; ben kendi konuma girmek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir milletvekili olmam hasebiyle bu hatırlatmayı, bu uyarıyı yapmak durumundayım. Dikkat ederseniz arkadaşların yakalarına, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Türkiye’nin milletvekilleri olmalarına rağmen yakalarında Türkiye Büyük Millet Meclisinin rozetlerini dahi göremiyoruz.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – O da mı Anayasa’ya aykırı?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Ne anlam ifade ediyor? Rozet takmamak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin rozetini takmamak hangi anlamı ifade ediyor? Bunu özellikle dikkate sunmak istiyorum.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – AK PARTİ’liler de takmamış.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bizi boşver ya.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçe görüşmeleri için İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi...

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – AK PARTİ’liler de takmamış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aydın, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bu şekilde laf atmanın bir faydası yok. Tiyatro çevirmiyoruz değerli arkadaşlar; olur mu? Burada ciddi bir toplantı yapıyoruz. Plan ve Bütçe Komisyonundayız, bütçe hakkını konuşuyoruz, Anayasa’daki en kutsal hak olan bütçe hakkı üzerinde tartışma yapıyoruz. Eleştirilerinizi

alıyorum, gerektiği yerde sözcülerinize söz veriyorum ama sizin rahatsız olduğunuz bir şeyi başka bir milletvekiline siz de yapmazsanız iyi olur. Değerli arkadaşlar, özellikle bunu sizlerden rica ediyorum. Varsa bir talebiniz -sürenize ilave ekleyeceğim Sayın Aydın- Sayın Temelli burada, o söz alır, gerekli açıklamayı yapar.

Sayın Aydın, devam edin lütfen, ilave süre vereceğim size.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçe görüşmeleri için İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizin siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

İçinde bulunduğumuz bilim ve teknoloji çağında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye'nin çağdaş uygarlık seviyesine yükselmesinde düzenleyici, destekleyici ve yol gösterici olmalıdır. Ama maalesef Küresel Rekabet Endeksi'nde görülüyor ki Türkiye 64 ülke arasında 47'nci sırada yer alarak bu alanda çok da başarılı bir grafik çizmemiştir. Öyle ki teknolojik altyapıda 54'üncü, kurumsal çerçevede 60'ıncı, bilimsel altyapıda 38'inci olarak bu durumu âdeta ispatlamış olduk.

Ülkemiz yüksek teknoloji ve orta yüksek teknoloji ürün ihracatında da geriye gitmiştir. Yüksek teknoloji ürünlerin imalat ihracatı içindeki payı 2018 yılında yüzde 3,5 iken On Birinci Kalkınma Planı'nda bu oranın yüzde 5,8'e çıkarılacağı hedeflenmiş ancak yüzde 3,1'e düşürülmüştür. Bu da gösteriyor ki Türkiye'de sanayi ve teknoloji alanına gereken önem maalesef verilememiştir. Aynı şekilde, orta yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payı 2018'de yüzde 36,4 iken 2022 yılında yüzde 33,8'e gerilemiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin yüksek teknolojiyi yakalamasının tek yolu araştırma ve geliştirmeye kaynak ayırmasıdır. AR-GE araştırmaları harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı sadece yüzde 1'in üzerine çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Bu oran rakip ülkelerin çok gerisinde olduğumuzun en büyük kanıtıdır.

Türkiye'nin yüksek teknoloji ürünleri üretmede başarılı olamamasının başlıca sebeplerinden biri de AR-GE harcamalarına gereken önem verilmemesidir. Türkiye AR-GE projelerini desteklemeye devam etmeli ve bu projeleri mutlaka ülke çapında yaygın hâle getirmelidir. Bunun yolu da en üst bilimsel kurumlarımız olan TÜBİTAK, ASELSAN gibi stratejik kurumların daha şeffaf, daha yansız bir zihniyetle yönetilmesinden geçmektedir. Özellikle ülke savunma sanayisinin göz bebeği olan bu ve benzeri kurumların yandaşlığa değil, uzmanlığa dayalı bir yöntemle yönetilmesi gerekmektedir çünkü bu kurumlar ülkemizin geleceğidir ama ne yazık ki bugün hemen hemen birçok sektörde hak eden değil, yandaş olan ihaleyi kazanmaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, hatırlayın, FETÖ'nün AK PARTİ'yle kol kola ülkeyi yönettiği zamanları, polis olabilmek için FETÖ'ye yaklaşan insanları hatırlayın; ülkenin anahtarını, gizli defterlerini, sırlarını, nasıl bu terör örgütüne açtığını hatırlayın. Sakın yanlış anlamayın, biz unutmadık, şimdi aynı terör örgütüne siz de lanet okuyorsunuz; bu yaptığınız siyaset midir, yoksa vatana hizmet etmek bu mudur? Vallahi bu anlayışımıza akıl sır erdirmek mümkün değil.

Yine aynı şekilde bir örnek daha vermek istiyorum: Çok uzağa gitmeye gerek yok; hatırlayacaksınız, yerli aracımız Togg'un üretilmesinden gurur duyduk ama bu aracın sanki Türkiye'nin aracı değil de AK PARTİ'nin ürettiği araç gibi yansıtılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Ama Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Size fazlasıyla söz verdim.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Başkanım, hayır...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aydın “Hayır.” diye bir şey yok. Ben herkese bir dakika ekliyorum, size iki dakika ekledim, söz verdim size yeteri kadar.

Kurallara riayet edelim lütfen.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, Kadim Durmaz, sonrasında bir on dakika ara vereceğiz değerli arkadaşlar; akabinde Sayın Abdurrahman Başkan, Sayın Müzeyyen Şevkin, Sayın Haydar Altıntaş, Sayın Gülderen Varlı, Sayın Türker Ateş'le devam edeceğiz.

Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanımız, kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları ve sivil toplum örgütleri ve meslek odalarının temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2024 yılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Bakanımız, Tokat, Hükümetin iyi yaptığı çalışmalardan biri olan üç kıymetli ovasıyla, ürün çeşitliliğiyle, ekosistemiyle, organik tarımı ve tarımsal ürünleri ve bunların kıymetli hâle getirilmesi anlamında şanslı bir il ancak Tokat'ın OSB'lerine baktığımızda 4 ilçesinde ve il merkezinde sorunlar yumağı olduğunu görüyoruz. Yani Hükümet planlı programlı çalışsa, bir sıralama yapsa biz bugün bu sorunları konuşmuyor olacaktık ama ne yazık ki biz söylemekten imtina edecek duruma geldik ama hükümetten bir adım öne atıldığını, bu sorunları azaltma noktasındaki gayreti göremiyoruz.

Turhal OSB'nin genişleme sorunu var, yer seçimi de zaten yanlış. Arkadaşlar, Kazova gibi Türkiye'nin göz bebeği bir ovada OSB kurulmuş; alan sınırlı, sorunlar yumağı... Yine, Niksar'da yer seçimi yine yanlış; hemen üstü orman, altı yine kıymetli bir Niksar Ovası, Kelkit Vadisi'nde ve burada kamulaştırma sorunu var; yine bazı parsellerde hâlâ mülkiyet sorunu var; ıslah edilmesi gereken dere yatağı yıllardır konuşuluyor, ıslah edilmemiş; yatırıma dönüşmeyen tahsis edilmiş parsellerin gözden geçirilmesi lazım, bu yok; yine ilçemizle bağlantısı yok, yol geçici olarak yapılmış; kanalizasyon sorunu hâlâ devam ediyor; içme suyu kullanılabilir özellikte değil, böyle bir sorun.

Yine, OSB'lerde en büyük zafiyet, Sayıştay denetlemesine tabi olmaması Sayın Bakanım. Buradaki bütçelerin, kaynakların daha rantabl, daha denetimli, daha geri dönüşümlü olması için Sayıştay denetimine de alınmasını bilirsiniz oradaki yöneticiler söylemekte. Yine, OSB'lerde şartları uymayan kişiler zamanında tahsisini almış, projeye uygun belli bir alanda metrekare yeri kapatmış, mülkiyetine de -tapuyu- aldıktan sonra buraları bölüp bölüp kiraya vermiş ve devlet de bunu seyrediyor. Kaldı ki çok kıymetli bölgeler değerlendirildi ama buralar kirayla mülkiyet sahibine bir şeyler getiriyor, yurt ekonomisine yeteri kadar katkısı olmuyor; bu sorunun acilen bir kanuni düzenlemeye bağlanması lazım.

Ve belediyelerimiz... Belediyelerimiz o bizim bildiğimiz gıda toptancılarına, ulusal marketlere özel yer açıp organize sanayi bölgelerinden Pepsi deposunu, kola deposunu, A101'in deposunu, ŞOK'un deposunu, bunları mutlaka ama mutlaka çıkarmalı, özel bir statüye de bu konu bağlanmalıdır.

Yine, Küçük Sanayi Sitemiz için üçüncü yıldır aynen reklamlarda olduğu gibi "az sonra, az sonra" deniyor, bir türlü anahtar teslim ihale edilmedi Sayın Bakanım. Esnaf perişan, şehrin içerisine sıkıştı. Orada havaalanı pisti gibi yine Kozova'nın kenarında bir köyün merasıydı, dolduruldu, silindirlendi, böyle bekleniyor, bu tablo da Tokat için iyi bir durumda değil.

Yine, tabii, sunumunuzda okudum, MDF'de dünya 2'ncisiymişiz, çimentoda dünya 1'incisiyiz. Sayın Bakanım, çimentoda dünya 1'incisiyse... Doğa ve çevreye kıymayan, acıyan Avrupalılar bu tür sektörlerde gelip ülkemizden çimento fabrikası alıyorlar, biz bunları doğa ve çevre dostu olarak üretme noktasında irade kullanmadığımızdır. MDF'de dünya 2'ncisiyiz; bakın, dolar ve euro arttı; MDF, laminant parke, benzer üretim yapan firmalara devlet ormanlardan tahsis veriyor ama bilirsiniz ormanlardan eskiden bir ağaç kesilirken yanında ya orman şefi ya bir ormancı olurdu. Vicdansızca orman kıyımı yapılıyor ve bunların bu üretimle yurt içi rakamları minimum tutmak için kullanması gerekirken döviz fiyatlarını Hükümetiniz kontrol edemedi, artırdı, yurt dışına satarak fazladan gelir elde ettiler. Bu dengeyi mutlaka korumanızı diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Durmaz, ilave süre veriyorum, toparlayın lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Yine, Tokat'ta kalkınma ajansları... Teşekkür ediyoruz, özellikle bölgemizde DOKAP yerel üretimlere kıymetli destek veriyor ama bir sakat mantık şu: Arkadaşlar, 500 metrekaare bir yerde, dağın başında çilek üretiliyor, 2 bin liraya o garibana bir levha yapma zorunluluğu getiriliyor. Tokat'ta bu öyle yapılmış, 2 binin üzerinde levha var yani bir statüyle buna son verilmesi lazım. Bu parselde, burada DOKAP desteğiyle çilek üretiliyor, işte burada bu üretiliyor. Arkadaşlar, bunlara hiç gerek yok, sacdan levhalar, ayağında betonu var yahut bir şeyi var. Biraz bunları daha farklı yollarla yaparak bu kaynakları doğru kullanabiliriz.

On yıl önce Tokat'ta bir İŞGEM kuruldu, çok da kıymetli, yaklaşık 3 bine yakın esnafı eğitti, kuluçkada yetiştirdi, bir şeyler yaptı ama buranın elektriği yok Sayın Bakanım, suyu yok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlayayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bitti, toparlamak için süre verdim size.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlayayım ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu şekilde toparlayamayız biz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Çok kısa, bir dakikada hemen toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Süre verdim toparlamak için Sayın Durmaz, herkese aynısını yapıyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben onun farkında değilim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, Sayın Durmaz, selamlamanızı yapın bitirin lütfen.

Buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bakan arkadaşlar, Sayın Bakanım; daha büyük yatırımların olduğu teknoparklarda KDV sıfır, kiracılarında da KDV sıfır ama sanatı, üretimi, esnaflığı öğrettiğiniz İŞGEM’lerde KDV yüzde 20 yani bunların mutlaka, eğer bir şey yetiştirmek istiyorsak... Ve devamında, bu esnaflara organize sanayi bölgelerinde... Yani yeniden gidip küçük sanayide bir apartman altında bir şey üretirmeyi değil, OSB’lerde uluslararası rekabet edecek ürün planlama noktasında da Bakanlığın özel bir destek vermesi gerek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Durmaz, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben teşekkür ediyorum.

2024 bütçesinin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 17.20’ye kadar görüşmelere ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.09

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.23****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 13'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Abdurrahman Başkan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Değerli Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyon üyelerimiz, Bakan Yardımcılarımız; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle, ilk bütçenizin şimdiden hayırlı olmasını temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Millî sanayinin geliştirilerek endüstriyel ürünlerde dışa bağımlılıktan kurtulma ilkesi millî devlet yapımızın en önemli önceliklerindedir. Bu konuda Mustafa Kemal Atatürk'ün “Endüstrileşmek en büyük millî davalarımız arasında yer almaktadır.” sözü bizlere her zaman öncülük etmiştir. Sizlerin de bu konudaki gayretlerinizi hem Bakanlık hem Bakan Yardımcılığı dönemlerinizde Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyesi olarak yakından takip ettiğimi de belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz ağustos ayında sizlerle Saklıkent Antalya Gözlemevi'nde TÜBİTAK'ın ev sahipliğinde gerçekleşen muhteşem bir organizasyonda bir araya gelmiştik. Gerçekten, üç gün boyunca 1.400 gök bilimi meraklısı gencimizle bir arada olmak muhteşem bir duyguydu. Böyle güzel bir etkinlik için Antalyalı hemşehrilerimiz adına size teşekkür etmek istiyorum ve sizden de burada TEKNOFEST Antalya için bir söz de almak istiyorum. Artık Antalya'nın bir TEKNOFEST'i hak ettiğini de düşünüyorum Sayın Bakanım çünkü Antalya tarım, turizm, ticaret şehri değil, ayrıca bir bilim şehri olma yönünde de hızla ilerlemektedir.

Yine, sizlerin de katılımıyla Akdeniz Üniversitemizin ev sahipliğinde gerçekleşen TEKNOKENT ve bu yıl ikincisi düzenlenen Antalya Bilim Festivali BİLFEST yoğun bir ilgi görmüştür. Bu programlarda özellikle HAVELSAN'ın, TUSAŞ'ın, ROKETSAN'ın, TÜRKSAT'ın ve TUA'nın en çok ziyaret edilen katılımcılar olması da ülkemiz açısından vatandaşlarımızın millî savunma ve teknolojiye verdiği önemi göstermektedir.

Yine, ayrıca, geçtiğimiz günlerde sizin tarafınızdan açıklandığı gibi 2026 yılında gerçekleşecek olan dünyanın en büyük uluslararası uzay konferansına Antalya'mızın ev sahipliği yapacak olmasının da çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, geçen hafta sonu gerçekleştirdiğimiz Antalya Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfının Göktürk Uçuş Akademisinden bahsetmek istiyorum. Size de davetiye göndermişlerdi. Geleceğin İHA ve SİHA pilotlarının yetişeceği bu akademi gençlerimiz eğitim alacaklardır. İlk grup tamamen dolmuş ve ilgi en üst seviyededir. Türk İHA ve SİHA'larına Antalya'dan pilot yetiştirmek bize gurur verecektir.

Sayın Bakanım, 735 hektarlık alanda sanayicilerimize tahsis edilmiş olan 330 sanayi parseliyle Antalya'mızın üretim ve istihdam dinamosu hâline gelmiş, yaklaşık 22 bin kişiye istihdam sağlayan, içerisinde ağırlıklı olarak tarım, makine, plastik, gıda ve kimya sektöründe faaliyet gösteren firmaların ürettiği katma değeri yüksek ürünlerle bölge ve ülke ekonomisine ciddi katkı sağlamakta olan Antalya Organize Sanayi Bölgemiz 2022 yılında yaklaşık 900 milyon dolarlık ihracat başarısı sağlamıştır. Bu yıl ise 1 milyar dolarlık sınırı inşallah geçeceğiz. Bu başarı elbette ki Antalya için yeterli değildir çünkü Antalya her zaman üreten bir şehirdir. Bu nedenle Antalya'mızda bulunan organize sanayi bölgemizin genişletilmesi şart olmuştur ve şu anda doluluk oranı yüzde 100 olup yaklaşık 70-80 sanayicimiz de arsa tahsisi için sırada beklemektedir.

Ayrıca sizlere Aksulu hemşehrilerimizin de bir talebini iletmek istiyorum. Aksulu hemşehrilerimizin Kurşunlu'ya bir organize sanayi bölgesi kurulması yönünde bizlere ulaşan çok talepleri olmaktadır. Bu konunun bir an önce Bakanlık programına alınması ve gerekli işlemlerin başlatılması konusunda desteklerinizi esirgemeyeceğinizi düşünüyor, hem yeni görevinizin hem de bütçemizin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Şevkin, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan ve Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar; Türkiye'deki enflasyon, hayat pahalılığı sade vatandaş gibi üretici, sanayici ve iş insanını da büyük bir endişeye sevk etmiş durumda. Ekonominin temelini oluşturan KOBİ'ler kısacaç altında. Yüksek enflasyon, kur artışı, finansmana erişim, tedarik ve üretim maliyetleri, savaşlar nedeniyle ihracat pazarına olan negatif etki KOBİ'leri çıkmaza sürüklemekte. Ekonomi kurmaylarınızın son yaptığı açıklamalarda sabittir ki bu sorun 2024'te de devam edecek. KOBİ'ler borcu borçla kapatmaya çalışıyor, küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları eylülde 7,5 milyar lirayken daha da artarak ilk kez 3 trilyon lira sınırını aştı ve 3 trilyon 34 milyar liraya kadar çıktı.

Sayın Bakan, kredi testleri noktasında KOBİ'leri sıkıştırmayın, KOBİ'lerin sıkıştırılmasına lütfen izin vermeyin. KOBİ'lerin en az beş yıl işletme yatırım kredisine ulaşmaya ihtiyacı var, Kredi Garanti Fonu desteklerine ihtiyacı var. Son bir yılda kapanan şirket sayısı 70 bine yaklaştı. Daha fazla iş insanının kepenk indirmesine, yeni işsizler ordusu yaratmaya lütfen izin vermeyin, bu vebalin altında kalmayın.

TÜİK'e göre yıllık enflasyon yüzde 61,36 olarak gerçekleşti. Türkiye bu oranla Venezuela, Lübnan, Arjantin, Suriye ve Sudan'ın arkasında dünyada enflasyon oranı en yüksek 6'ncı ülke konumunu sürdürdü. Türkiye bu enflasyon oranıyla Avrupa'daysa açık ara 1'inci konumda bulunuyor. Türkiye risk primi 383 bandında, hâlbuki aşırı kırılganlık göstergesi 300 civarı. Türkiye'nin uzun yıllar ortalaması aşırı kırılganlık göstergesinin de çok üzerinde. Bu durumda yabancı yatırımcıyı ülkemize çekmenin imkânı yok, yerli yatırımcı da bu faiz oranları, kur artışı, girdi fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle yatırıma, üretime ve dolayısıyla istihdama yönelemiyor. Sanayici ve iş insanları kredisini ödemenin

derdinde ama ne yazık ki iktidar ekonomiyi yönetmeye değil, günübirlik söylemlerle sadece idare etmeye çalışıyor. Sanayici de yurt dışından gelecek yatırımcı da önünü göremiyor. Yüksek enflasyonla birlikte hukukun üstünlüğü ilkesinin hemen her alanda çığnemesi de Türkiye’de sanayi çarklarının dönmesini engelliyor. Öte yandan Merkez Bankası gibi kurumların bağımsız ve şeffaf olmaması da endişenin ötesinde taşımının başka bir unsuru olmaya devam ediyor. Bu durumda yatırımda neden Türkiye tercih edilsin ki diye sormak isterim.

Sanayici ve iş insanlarında yatırım yapacak iştah var ama bu vadelerle, bu faizlerle kim, nasıl yatırım yapsın? İşletme kredilerine olan ihtiyaç geçen yıla oranla yüzde 200 artmış, bu durumda buna bir de stok maliyetini eklerseniz, varın gerisini siz düşünün. Yüzde 80’e ulaşan ham madde ithalatı var ancak Bakanlığın önünde teknoloji olmasına karşın Türkiye’nin yerli üretim desenine dijitalleşen ve yeşillenen yeni motifler eklenmedi, eklenemiyor. Avrupa ülkelerinde ortalama yüzde 7’lik bir oran asgari ücret düzeyinde ücret alırken, Türkiye’de her 2 çalışandan 1’i asgari ücretle geçinmek zorunda. Bakanlık ve dolayısıyla Hükümet asgari ücreti arttırabilmenin bir yolunun da yüksek teknoloji üretimine odaklanmaktan geçeceğini aklına getirmiyor bile. Türk lirası günden güne erimeye devam ediyor. Yine Türkiye’de ticari hayat kilitlenmiş durumda, üretim yok, yatırım yok, istihdam yok; buna çare olacak en küçük bir ekonomi politikasını, sürdürülebilir bir yönetim anlayışını, bir hükümet yaklaşımını göremiyoruz ne yazık ki, tepetaklak olmuş bir ekonomiyle insanlar geçimini sürdürmeye çalışıyor.

Değerli Bakan, Eylül 2023’te yayımlanan 2022 yılına ait Sayıştay raporlarına göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, sanayi sitelerine olan ve vadesinde tahsil edilemeyen bazı alacaklarının ilgili hesaplarda izlenmemesine yer veriyor. İdari para cezalarından yapılan indirimlerin muhasebeleştirilmemesi de dikkat çekiyor. Bu bulgu önceki yıllarda da Sayıştay raporlarında vardı ve geçen yıl rapordan sebepsiz bir şekilde çıkarılmıştı. Ayrıca, Sayıştay, Bakanlık tarafından uygulanan idari para cezalarının tahakkuk kayıtlarının yapılmamasına da raporunda yer verdi, buna ilişkin ne yapıldı, bunu sormak isterim.

Yine çok övündüğümüz Togg’la ilgili bir şey söylemek isterim. Evet, tabii çok önemli Togg, yerli üretimi önemsiyoruz, bu anlamda bir sıkıntı yok ama şuraya dikkat çekmek istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Şevkin, ilave süre veriyorum, toparlayın lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Toparlıyorum, bir dakika.

7269 sayılı Afet Yasası’na ilave 696 sayılı KHK’de geçici 25’inci maddeyle, Gemlik’in, deprensellik niteliği taşınması nedeniyle taşınması öngörülmüştü; dönemin belediye başkanı, bakanları ve milletvekilleri de bunu alkışlamışlardı ama siz götürüp bu yer altı su seviyesinin yüksek, zemin sivilaşma riskinin yüksek ve deprenselliği olan yere TOGG fabrikasını kurduunuz. Zannediyorum burada -32 bine yakın çalışana var- bir cazibe merkezi oluşturuyorsunuz. TOGG’un buraya kurulmasına dair KHK’yle taşınması öngörülen Gemlik neden tercih edildi, bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Demokrat Partiden Sayın Haydar Altıntaş.

Sayın Altıntaş, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz ekonomisinin en önemli can damarlarından biri sahip olduğumuz KOBİ'lerdir. KOBİ'lerimiz aynı ekonominin içinde bulunduğu durumla doğru orantılı olarak ciddi sıkıntıyla karşı karşıyadır. 2022 rakamlarına göre ülkemizde 1 ila 249 işçi çalıştıran işletme sayısı 2 milyon 183 bindir, bu işletmelerde çalışan toplam işçi sayısı da 13 milyon 540 bin kişidir. 249 ila 999 kişi çalıştıran işletme sayısı 5.652, bu işletmelerde çalışan işçi sayısı 2 milyon 483 bin kişidir. 1.000 ve üzeri işçi çalıştıran işletme sayısı 677, bu işletmelerde çalışan işçi sayısı da 1 milyon 308 bin kişidir. Toplam olarak, kayıtlı işletmemizin sayısı 2 milyon 189 bin, burada çalışan işçi sayısı da 17 milyon 332 bindir.

Ülkemizde 1 kişilik iş yaratmanın ortalama maliyeti, yılın ilk yarısındaki teşvikli yatırımlar dikkate alındığında, 3 milyon lira olarak nazariitibara alındığında, 1 ila 249 arası işçi çalıştıran işletmelerimizin 13 milyon 540 bin kişilik rakamı 3 milyon TL'yle çarpıldığında ortaya çıkacak rakam çok ciddi bir rakamdır; 40,6 trilyon lira, bu da yaklaşık 1,5 trilyon dolar seviyesindedir; ülkemizin iki yıllık gayrisafi millî hasılasına eşittir. Öte yandan, bu istatistiklere göre iş arayan 3 milyon 328 bin işsiz tamamına istihdam yaratabilmek için de 10 trilyon lira civarında bir yatırım yapılması gerekiyor, bu da 350 milyar dolar tutmaktadır. Buradan ifade ederek söylemek istediğim olay şu -lafımın başında da söylediğim gibi- KOBİ'lerimizin hepsi can çekişmekte, ciddi sıkıntılarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bunların en temel özelliklerinden bir tanesi, Türk Ticaret Kanunu amir hükümlerine göre çok yakın gelecekte bu işletmeler teknik iflas problemiyle karşılaşabilirler. Ama enflasyon muhasebesiyle alakalı olarak yaptığımız uygulamayı bir yıl geriye atarak hem bu teknik iflasları engellemek hem de artan değerler üzerinden gelir vergisi ve kurumlar vergisi tahsil etmek için ortaya koyduğunuz rakam KOBİ'lerin belini bükecek durumdadır.

Değerli arkadaşlar, bu KOBİ'lerin ayrıca bir kangren olmuş, derin yaralarından bir tanesi de devreden KDV rakamlarıdır. Her aklınıza geldiğinde, herhangi bir konuda ucuzluk yaratmak için KDV'yi indiriyorsunuz ama bu ürünleri üreten insanların tedariklerinde ödedikleri KDV'yi indirmiyorsunuz. Dolayısıyla bilançolarında on yıllara sâri ve kaydı değerleri sıfıra inmiş trilyonlarca değerinde devreden KDV'leri vardır. Bunun da mutlaka Sayın Bakan tarafından nazariitibara alınması gerekmektedir. Ve böyle problemleriyle karşı karşıya olan bu kurumlar kendi dertleriyle baş başa bırakılmakta ve Bakanlığın ilgili kurumları ve Bakanlığın kendisi bunlara el uzatamamaktadır.

Değerli arkadaşlar -biraz evvel diğer konuşmacının da söylediği gibi- faiz politikası bu KOBİ'lerin belini çok ciddi manada bükmekte ve bilançoları üzerinden bakıldığında kredibiliteleri de düşmüş olan bu işletmelerin hayata kazandırılmaması hâlinde -demin söylemiş olduğum- kapanmaları veya iflas etmeleri noktasında ülkemizin karşılaşacağı işsizlik meselesi de ciddi manada göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, bu işletmelerin sıkıntılarıyla alakalı olarak işletmeleri iflastan koruma adı altında uygulanmakta olan konkordato müessesesi, bu işletmeleri iflastan korumak yerine bunların ekonomik ve mali sıkıntılarını çok ciddi manada artırmaktadır. Sulh mahkemelerinin yerine bu işlere bakan özel ihtisas mahkemelerinin ve onların üzerinde görevlendirilmiş ihtisas sahibi kişilerin mutlak surette yer alması ekonominin en önemli ihtiyaçlarından biridir. Konkordato işlemleri yürütülürken avukatlık ücretleri, kayyum ücretleri, bilirkişi ücretleri şirketlere yeni mali yükler getirmekte, ayrıca bankaların taşkın haciz uygulamaları da bu işletmelerin belini ciddi manada bükmektedir.

Değerli arkadaşlar, ekonomimizin en önemli problemlerinden biri dış ticaret açığı, cari açık ve bütçe açığıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Altıntaş, ilave bir dakika süre veriyorum.

Buyurun, toparlayın.

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) – Dış ticaret açığımız -yuvarlak olarak söylüyorum- yıllık 120 milyar dolar civarındadır. İhracatımızın önemli bir bölümü de ithalata bağlı olduğuna göre, bu KOBİ'leri ıslah ederek bu ihracatın ihtiyaç duyduğu ürünleri üretmek şarttır. Ayrıca, bugün bu KOBİ'lerin temsilcisi olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bu temsilcilik görevini layıkıyla yerine getirememekte, uzun süreli görevleri nedeniyle iktidara eklenmek suretiyle üyelerinin hak ve menfaatlerini savunmak yerine iktidarın politikalarının doğruluğunu savunmaya devam etmektedir.

Bakanlığın taşra teşkilatıyla alakalı olarak da eğer herhangi bir KOBİ veya işletmeciyi elde edeceği birkaç tane evrak nedeniyle daireye gitmek zorunda değilse, bunlarla hiçbir zaman yıl içerisinde karşılaşmamaktadır. Ayrıca, kalkınma ajanslarının da içleri boşaltılmış, işlevleri sıfırlanmış vaziyettedir. Buralara sağlanan personel ve kaynakların yeniden değerlendirilerek ekonominin hizmetine sunulması şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Altıntaş, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Varlı, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Sayın Bakan, sayın vekiller, bugün burada Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesini kararlaştırmak için toplandık. Ben de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesine dair görüşlerimi belirtmeden önce 2024 yılına ait, AKP-MHP ortaklığı tarafından hazırlanan genel bütçeye de değinmek istiyorum.

Bütçenin kalemlerini incelediğimizde bu bütçenin halk için değil sermaye sınıfının çıkarlarını korumak için ve bir avuç yandaş zengin etmek için hazırlandığını rahatlıkla görebiliyoruz, bu durumu da Türkiye'nin gerçekliğine bakarak çok net bir şekilde görebiliyoruz. Eğer vatandaşlarımız çöplerden yiyecek topluyorlarsa, semt pazarlarının bitiş saatlerini bekleyip pazarcılarının atık diye çöpe attığı sebze ve meyveleri toparlayıp evlerine götürüyorsa, iktidarın yamacından geçenler dahi zenginleşiyorsa bu bize açıklıkla bütçenin halkın refahını sağlamayacağını, bu minvaldeki sözlerinin bir aldatmaca olduğunu net bir şekilde göstermektedir.

Sayın Bakan, ekonominin her geçen gün kötüleştiği, tüm dünyanın ekonomik krizden çıkmak adına faiz yükseltmeye başladığı bir dönemde “Nas var, nas.” diyerek dramatik bir şekilde faiz indiren iktidar, düşük faizlerle yadırlara devasa kredi olanakları sağlamıştır. O gün düşük faizlerle çekilen krediler bugün bankalara yüksek faizlerle satılır hâle gelmiştir. Vatandaşlar bugün sadece kredi kartlarını ve kredileri ödemek için çalışır hâle gelmiştir. Bu sebeple, yatırımdan çok faize paranın aktığı bir dönemde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini görüşmekteyiz. İktidar yandaş kanallarında ekonomisi şahlanmış, tüm sorunları çözülmüş bir ülke profili çizmeye çalışıyor lakin memleketin hâli, Orta Doğu'nun sıcak parası ile Batı'nın tefecileri arasında zikzak çizen Batman'ın yani Elih'in çocuğu Bakan Şimşek hâli gibidir.

Başta sanayi, altyapı, adil gelir dağılımı sorunu çığ gibi büyümektedir, Türkiye'de bölgeler arası eşitsizlik her geçen gün artmaktadır. Sanayi daha çok İstanbul, Bursa, Kayseri, Kocaeli gibi şehirlerde yığılmışken Kürt'ün memleketinin kuyusuna dahi uğramamıştır, TÜİK en düşük gelir vergisiyle âdeta Kürt'ün memleketini haritalamıştır. Bunun en büyük sebebi Kürt illerini insansızlaştırma ve mülksüzleştirmeye dair hayallerdir. Kürt'ü yaşadığı coğrafyada işsiz bırakan iktidar Kürt'ü tarım işçisi, inşaat işçisi, otel işçisi olarak sanayi, tarım ve turizm bölgelerine göç ettirmektedir, hatta dahası yurt dışına göç etmesine zemin hazırlamaktadır, Kürt'ün kendi memleketinden uzaklaşmasını sağlayacak

politikalar icra etmektedir. Seçim bölgem Van'da bakıyorsunuz sanayi deyince herkesin aklına gençlerimizi saatlerce yok pahasına çalıştırıp fason üretim yapan tekstil kentlerden başka hiçbir şey gelmiyor. Genç nüfusun zirvelerde olduğu bu bölgelerde sanayi kentlerinin fırsatları neden tanınmıyor? Bölgeler arası bu eşitsizliğin başka nasıl bir açıklaması var duymak isteriz.

Sayın Bakan, 2001'den beri dâhilinde olduğunuz bu iktidar Kürt illerinde bölgenin ekonomik altyapısına katma değer sağlayacak yol ve kollar oluşturacak, bölgenin nüfusunun kendi kentlerinden doymasını sağlayacak ne yaptınız, ne yapacaksınız, bilmek isteriz. AKP iktidarı sanayileşmede dev hamleler yaptığını hatta neredeyse sanayi devrimini yaptığını iddia ediyor. Bizler ise seçim bölgemize gittiğimizde bunun tam tersini görmekteyiz, en fazla bölgesel eşitsizlik görmekteyiz, batı ile doğu arasında kapanmayan, aksine daha da artan bir eşitsizlik görmekteyiz. Van'da ekonomik çöküş ve işsizliğin yarattığı tabloyla, yedi ayda en az 17 Vanlı işçi iş cinayetinden öldü, haberiniz var mı? Bölge illerinde yaratılan işsizlikten dolayı kaybettiğimiz sayısız gencimiz varken önümüze getirilen, bölgeler arası eşitsizliği arttıran bu bütçeyi kabul etmek mümkün değildir.

Ve son olarak yurtda yukarı çıkan asansörleri sağlıklı bir şekilde indirmiyorken uzaya gidenleri indirmek inşallah asansör pratiği gibi olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- *Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Varlı, konuşmanız içerisinde bir tanımlamayla alakalı aynı düşünmediğimizi, Anayasa'nın 3'üncü maddesini size hatırlatıyorum.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz buradan “Kürt illeri” dersiniz, başka birisi çıkar başka bir iller der, dolayısıyla buna gerek yok.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Ama oraları Kürt illeri.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunun size faydası yok. Bir de her taraf bizim memleketimiz. Tamam?Tamam.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Oraları Kürt illeri.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kürt illeri değil Sayın Varlı. Bunu bir politik söylem olarak... Ondan sonra “Niye bize ayrımcı diyorsunuz?” diye söylediğiniz zaman işte bu ifadelerle karşılaşsınız. Yani bir de memleketin her tarafı bizim, tamam.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Oraları Kürt illeri.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani Van da bizim, İzmir de bizim, tamam. Herhangi biri, bir bölgenin değil... Yatırımlarla alakalı eleştiri yapabilirsiniz, “Van'a niye az yatırım geldi?” diyebilirsiniz, bunda bir itiraz söz konusu değil, bu sizin en doğal hakkınız.

GÜLDEREN VARLI (Van) – Bu bilinçli politika ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunu bilinçli olarak da... Bunu bilinçli olarak aldatmanız... Bunun pek çok gerekçesi var arkasında; terör var, başka sebepleri var. Şimdi de Hükûmet bütün gücüyle bu bölgeye asılıyor.

Değerli milletvekilleri, sizden bunu rica ediyorum: Seçim illerinizle alakalı sonuna kadar yatırım konusunda, yatırımın gelmesi, geliştirilmesiyle alakalı bunu gündemde tutmanız sizin en doğal hakkınız ama bunu politik bir tartışmaya çevirip bölgeyi sürekli “Kürt illeri”, “kürdistan” şeklinde tanımlamanızı kabul etmiyorum ve size Anayasa’nın 3’üncü maddesini tekrar hatırlatma mecburiyeti bana hissettiriyorsunuz: “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.” değerli arkadaşlar.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Konuşmalar tek merkezden hazırlanıyor herhâlde.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Devam)

b) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ç) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

e) Kalkınma Ajansları (Ahiler, Batı Akdeniz, Bursa Eskişehir Bilecik, Dicle, Doğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu) (Devam)

f) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Devam)

g) Türk Standardları Enstitüsü (Devam)

ğ) Türk Patent ve Marka Kurumu (Devam)

h) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Devam)

ı) Türkiye Bilimler Akademisi (Devam)

i) Türkiye Uzay Ajansı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Ateş, buyurun lütfen.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ülkemiz geliştirmekte olan bir ülke. Gelişmiş ülkeler içerisine girebilmenin yolu, hepimizin bildiği gibi, üretmekten geçiyor. Katma değerli ürünlerin üretilmesi, sanayinin ilerlemesi bizler için çok çok önemli. Biz özellikle -ben Sanayi Komisyonu üyesiyim- Sayın Bakanımızı ilk başta Komisyonunda görmek isterdik bütçeden önce, hem orada bir konuşurduk, sohbet ederdik. Sayın Bakanımız, eski Bakanımız davet etmemiş olabilir ama bizim açımızdan Sanayi Komisyonu, adında üretmek var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Nereye davet etmedi Sayın Ateş?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Komisyonumuza davet ettik, Sanayi Komisyonumuza.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kimi davet ettiniz?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Bakanımızı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gelir ya, şimdi programları yoğun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Valla bilemiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Veya Sayın Bakan siz davet edebilirsiniz Sanayi Komisyonuna.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sanayi sektörü bizler için çok çok önemli. Sanayimizde kan kaybı var, evet, sektörde gerileme ilk çeyrek ve dönemde 1 ve 2,6 oldu. İmalat sektöründe ilk çeyrek döneminde 1,4'lük zayıf büyüme; 1,9'luk da daralma izlendi. Aylık son veriler de sanayi üretiminde gerilemeye işaret ediyor. Kalkınma planında sanayide yıllık ortalama yüzde 5,9 büyüme planlanıyor. Kan kaybı hızlanmışken hangi önlemleri alacağız ve daha ne kadar gecikerek hayata geçirerek sağlayacağız 5,9 büyüklüğü?

Keza yatırım teşvik belgeleri tutarları içerisinde imalatın payı da düşüyor. İmalat sektörü için düzenlenen yatırım belgelerinin tutarının toplam tutara oranı geçen yıl yüzde 59,9 iken bu yıl yüzde 57 oldu.

Yenilikçi AR-GE girişimi geriliyor. Yüksek ve orta yüksek teknoloji yatırımlarının teşvik belgesi desteğinden aldığı pay yalnızca yüzde 30 dolaylarında. KOSGEB desteklerinde teknolojik ürün yatırımlarına yapılan destek sayısı geçen yıl 68 iken bu yıl 140 olması gerekirken hâlihazırda 80 olacağı tahmin ediliyor. Geçen yıl 129 olan yerleştirme ürün sayısı bu yıl 40 olarak öngörülüyor. İzleyen yıllar içerisinde ortaya konan rakamlar umut vermiyor. 2024'te 60, 2025'te 70, 2026'da 80 yani önümüzde çok uzun zaman var. KOSGEB tarafından yerli üretime destek sağlayan ürün sayısı da 45 olarak planlanmış ancak 30 olarak gerçekleşeceği tahmin ediliyor. Benzer örnekleri çoğaltmak mümkün. Cari açık tırmanıyor, üretim ve ihracatımıza bu açıdan ihtiyaç olan dönüşümü artık kritik bir hâle gelmiştir. Üretenlerde ihracatta girdi maliyetleri yüksek olduğu için makas daralmış, ihracatçımız üzgün hâledir.

Değerli dostlar, 10 Nisan 2023'te OSB'de kanun değişikliği, revizyon oldu. Orada gönül ister ki ıslah organize sanayileri de o kapsamın içerisine alınsın. Bizim Bolu bölgesinde kümelenmiş bir yapı var, büyük bir yapı, beyaz eşya ihracatı yapan bir firma, onun altında çeşitli fabrikalarımız oluşmuş vaziyette. Bu, tam köyün ortasında, köy yolunun ortasından geçen bir yer, Büyük Ova'yla da sınırlandırılmış. Baktığımız zaman, bu noktada insanlar iş yerinden çıktıkları zaman traktörlerle, hayvanlarla karşılaşabilir, her an her şey, kaza olabilir, yangın riski de var. Güzel bir organize sanayi, ıslaha çevirdiğimiz zaman biz orada organize sanayi gerçekleştireceğiz. Oradaki yapıların da büyüme imkânı varken Büyük Ova'nın sınırları bizi sınırlandırıyor ama ıslah, organize sanayi bölgesi için şart oldu. Yönetmelik ne zaman çıkacak, onu da biliyorum.

Tevhit işlemleri, özellikle bu konuya dikkat çekmek isterim. Tevhit işlemlerinde damga vergisi yüzde 1. Organize sanayi içerisinde tevhit işlemleri yapılırken harç alınmıyor, damga vergisi alınmıyor ama organize sanayinin dışında olan Bolu bölgesinde çok büyük firmalarımız var, kanatlı sektör gibi, bu sektörler sürekli büyüyor, büyüdükleri zaman yanındaki arsayı alıyorlar. Fabrikanın akış şemasına göre yapacakları büyümelerde yandaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlave süre veriyorum bir dakika, toparlayın lütfen.

Buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – İki dakika ama iki dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, herkese eşit işlem.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Tevhit işlemleri için alınan harç, damga vergisi bizim için çok çok önemli. Damga vergisi sanayi sektöründen alınmamalı çünkü üzerinde yapılaşma varsa, bir de yanındaki arazi, bunun toplamı kadarının yüzde 1'i almıyor, zaten sanayici girerken yüzde 1'i otomatikman kaybediyor.

Teşvik sistemi ilçe bazlı yapıldı. İlçe bazlı yapılması gayet normal, çok da güzel fakat ilçe bazında yatırımları çekiyoruz ama ilçelerdeki teknik personel yeterli değil. Aynı zamanda, sadece organize sanayiye şekillendirmek yetmiyor, ilçenin de altyapısını organize sanayiye ulaştırmamız lazım; elektrik

hatlarını, doğal gaz hatlarını organize etmemiz lazım, oraya ulaşacak yolları da istimlak etmemiz lazım yani yapısal bir şehircilik anlamında da proje yapılması lazım. İlçelerde bunu yapacak bütçe de yok. Aynı zamanda, organize sanayi kamulaştırırken hiçbir problem yok ama kamulaştırmanın dışında kalan alanlarda organize sanayi ulaşımını sağlayacak elektrik, altyapı, kanalizasyon; bunlar çok çok önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ateş, toparlayın sözlerinizi.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Efendim, bir de bizim Bolu’da organize sanayimiz var. Organize sanayimiz D100’e paralel, organize sanayiden çıktıkları zaman direkt D100’e çıkıyorlar. D100 çok hareketli bir yol, organize sanayimizin çıkışlarında mutlaka ve mutlaka kavşak sıkıntısı yaşıyoruz; üst geçit, alt geçit gibi yonca yapılması elzem. Bunu her müteşebbis, heyet toplantısında 6 valie söyledik, 6’sı da ilk toplantıda “Evet, yapıyoruz.” dedi, Karayollarıyla görüşüldü, ölçümlenmeler yapıldı, 6 vali gitti, hâlâ biz o yoncayı yapamadık. Bu konuda lütfen bir kaza çıkmadan oraya bir yonca yapılması, kavşak yapılması...

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Tamer Osmanağaoğlu’yla devam edeceğiz, akabinde Sayın Aşkın Genç, Sayın Şeref Arpacı, Sayın Ömer Karakaş, Sayın Selcan Hamşioğlu, Sayın Ali Gökçek ve Sayın Talat Dinçer şeklinde devam edeceğiz.

Sayın Osmanağaoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerimin başında Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın bütçesi olan 2024 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını dilerken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütün organlarıyla Türk asrını şekillendirmek için gösterdiği gayrete şahit olmaktan duyduğum mutluluğu ve gururu özellikle paylaşmak istiyorum.

Şüphe yok ki geride bıraktığımız üç yıl içinde dünya birçok badireyle karşılaşmış, karşılaşılan badireler alışılmış dengeleri bozmuş, var olan tedarik zincirlerini koparmış ve sanayi, teknoloji alanındaki etkilerini, küresel çapta hissedilen sonuçlarını da beraberinde getirmiştir. Bu süreçte, Türkiye’nin sanayi ve teknoloji alanlarında takdir toplayan atılımları gerçekleştirdiği vicdan sahibi herkesin kabul edebileceği de bir gerçektir.

Savunma sanayisindeki gelişmelerle alışılmış savaş standartlarını altüst eden eserlerin meydana getirilmesi, “sanayi” kavramını bilindik çemberlerin dışına çıkararak teknolojiyle harmanlanan üretim mekanizmasının kavrulması, bununla birlikte katma değeri yüksek eserlerin meydana getirilmesi önümüzdeki yüz yılın Türk asrı yapılması konusundaki kararlılığı göstermesi açısından da oldukça önemlidir. Elbette, bu gelişmelerin ekonomimiz için doğrudan ve dolaylı olarak katkısı olduğu tartışmaya mahal vermeyen de bir gerçektir. Türkiye’nin rekabetçi iş ortamında “Ben de varım.” demesinin bir başka ifadesi olan bu gelişmeler, aynı rekabetçi ortamda Türkiye’nin cazip teşviklerle birlikte yatırımlar için de güvenli bir liman olmasının önünü açmıştır. Sert sınavlarla sınanan Türkiye ekonomisinin her sınamadan daha güçlü bir şekilde çıkması, güçlü finans sistemine ve makroekonomik yapıya sahip olduğunu ispat etmesi, nitelikli insan kaynağıyla bu güvenli limanın sadece kâr değil, umut vadettiği de gözlerden kaçmayacaktır. Şöyle ki: Türkiye, elektrikli otomotiv sanayisinde yerli

ve millî markamız, iftihar kaynağımız Togg'la yerini güçlü bir şekilde alırken bir yandan da diğer otomotiv sektörü temsilcilerinin yeni yatırımlarının da adresi olmaya devam etmektedir. Gerçekleşen yatırımların yenilikçi ve teknolojik ürünler ile ülkemizin buluşturulmasını sağladığı da ortadadır ama bu yatırımların ülkemizin mobilite ekosistemine dönüşümüne katkı sunacağı da muhakkaktır. Türkiye'yi dünyaca ünlü markaların Avrupa operasyonlarının merkezi hâline getirecek girişimler Türk sanayisinin lokomotifleri olan otomotiv sektörünün gelişimine de katkı sunmaktadır. Çarpınlarıyla birlikte ele alındığında, sektörlerin her birinde yaşanan ilerlemenin katbekat fazlasıyla Türkiye'ye döndüğü inkâr edilemeyecektir.

Biraz önce de ifade ettim, savunma sanayisi konusunda gerçekleşen gelişmeler bu coğrafyada varlığımızın idamesi için hayati önem arz etmektedir. Bu manada, karada, denizde ve havada görev icra etme kabiliyetine sahip son teknoloji ürünleri yerli ve millî imkânlarla kazandırmak herhâlde onurların en büyüğüdür. Geçmiş yıllardaki bütçe görüşmelerimizde bu ürünlerin isimlerini sayarak gururlanırdık ancak bugün bu salonda, bu eserlerin ismini saymaya kalksam sanıyorum ki zamanım yetmeyecektir. Birileri bu eserlerin hayalini bile kurmazken millî ülkülerle motivasyonunu sağlamış kadroların bu eserleri üretmesi ve üretmeye devam etmesi üzerine titredığımız bir süreçtir. Özellikle liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin isim babası olduğu millî muharip uçığımız KAAAN'nın yıl sonunda ilk defa havalanacak olmasının heyecanını yaşadığımızı da ifade etmek isterim. Bu sebeple, teknikerlerinizi, teknisyenlerinizi, mühendislerinizi, kısaca emeği geçen herkesi tebrik etmeyi de bir görev biliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen Sayın Osmanağaoğlu.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Bugün grup toplantısında Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin de bulunduğu, Astana'da gerçekleştirilen Türk Devletleri Teşkilatı 10'uncu Zirvesi'nin sanayi ve teknoloji alanında Türk dünyasıyla iş birliğini güçlendireceği de ortadadır. 3 Kasım'da Astana'da gerçekleştirilen toplantıda bizzat müşahade etme şansı bulduğum kenetlenme ruhunun, sadece Türkiye ve Türk dünyası için değil, tüm insanlık için umut vadettiğini de ifade etmek isterim. Bilmelisiniz ki bu emekler, aktarılan alın teri, fedakârlıklar ve gayretler boşa değildir. Önünüzde görüyorum, Türkiye'nin uzay programına dair gerçekleştirdiği girişimlere de değinmek isterdim ancak bu alanda çaba sarf eden bilim adamlarımıza da şükranlarımızı sunmakla yetineceğim çünkü zamanım bitti.

Bu vesileyle bütçemizin Türk asrına, Türk milletine ve devletine hayırlara vesile olmasını diliyorum, hayırlı hizmetlerinizi bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Genç, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Sayın Bakanım, sanayi, teknoloji, eğitim ve ticaret bir ülke ekonomisi için çok ciddi önem taşıyor, aynı zamanda da bu 4 başlık birbiriyile tamamen iç içe geçmiş durumda. İyi bir eğitim politikasının çıktısı olarak sanayi ve teknolojiye gelişmeler yaşanır, akabinde de ticarete yansımalarıyla da ekonomik çeperiniz genişler ve elitler ligine girersiniz. Ticaret Bakanlığı bütçe görüşmelerinde de ifade etmiştim, bizim teknoloji üretiminde ve ihracatında hedeflerimize ulaşabilmemiz için köklü bir eğitim reformuna ve beyin göçünü durdurmaya çok ciddi şekilde ihtiyacımız var. Gençlerimizin, parlak beyinlerimizin yurt dışında çalışmayı tercih etmesi sanayi ve teknolojiye en büyük handikabımız. Bugün, savunma sanayisindeki önemli

hamlelere değindiniz ancak şunu da unutmayalım: ASELSAN’da, ROKETSAN’da çalışan parlak mühendislerimiz de birer birer yurt dışına gitmeye başladı, özellikle Finlandiya’nın ve Hollanda’nın bu konuda mühendislerimizi çekmek için çok özel çalışmalarının olduğunu hep beraber görüyoruz. Burada temel sorunlardan bir diğeri de genç mühendislerimizin mevcut koşullardan duyduğu rahatsızlık.

Yine, teknoloji özelindeki hamlelerden bahsedildi ama gerçek ne yazık ki bambaşka. İhracatımızın içinde yüksek teknoloji ürün ihracatımızın oranı yüzde 3 civarında seyrediyor; bu oran OECD ülkeleri ve ABD için yüzde 20, Çin ve Kore için ise yüzde 30’lar civarında, temel fark da burada başlıyor aslında. Biz ne kadar “uzay çağı” “uzay çağına ayak uydurmuş Türkiye” desek de bu alanda ne kadar geride olduğumuzu rakamlar ortaya koyuyor.

Sayın Bakanım, aynı durum AR-GE harcamaları için de geçerli. AR-GE harcamalarımızın millî gelire oranı yüzde 1 civarında, bu oran bizim dünyadaki rakiplerimizin çok ama çok gerisinde. Örneğin, Güney Kore millî gelirinin yüzde 5’ini AR-GE harcamalarına aktarmış vaziyette, böyle olunca da hem millî gelirden hem teknolojik gelişmelerde hem de istihdamda bizim çok ama çok önümüzde bir ülke durumuna geliyor.

Yine, bir diğere önemli konu, KOBİ’lerimiz. Bugün 35 milyon, KOBİ’nin Türkiye istihdamı için hayati önemi haiz ancak finansman sıkıntısı, girdi maliyetlerinin yüksekliği ve döviz kurlarındaki yükselişler KOBİ’lerimize büyük mağduriyetler yaşıyor. Pandemi döneminin etkisini dahi yeni atlatabilen KOBİ’ler bugün de mevcut ekonomik belirsizlikle baş başa. Burada KOBİ’lerimiz için uygun ekonomik koşulları ve destekleri sağlamak ülke ekonomisinde bacanın tütmesi için olmazsa olmazdır, bu nedenle KOBİ’lerimiz sahipsiz bırakılmamalıdır.

Sayın Bakanım, verilen bir söze de ayrıca işaret etmek istiyorum: Seçim bölgem Kayseri’nin Develi ilçesine sizin iktidarlarınız döneminde -ki burası Kayseri’nin en büyük ilçesi durumunda, en büyük ilçelerinden biri durumunda- bir organize sanayi sözü verildi ancak bu sözle ilgili bölge insanını tatmin edecek gelişmeler yaşanmıyor. İlçe sürekli olarak göç vermeye başladı, istihdam alanı her geçen gün daralıyor. Develi’de çok önemli fabrikalar vardı, Saray Halı bunlardan bir tanesi ama bu süreç o fabrikaları da etkiledi. Develi için önemli kaynaklar ve fabrikalar ya kapanıyor ya da başka bölgelere taşınıyor. Bugün deprem tehdidinden söz ediyoruz sürekli, nüfusumuzun büyük çoğunluğu hâlâ deprem bölgesinde yaşıyor çünkü iş sahası yine bu bölgelerde. Yatırımları mutlaka güvenli bölgelere aktarmak zorundayız, hem doğru bir planlamaya hem de üretimi ve istihdamı Türkiye’nin güvenli bölgelerine taşımaya ihtiyacımız var. Bu bağlamda, Develi organize sanayi bölgesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Sadece Develi için değil, Yahyalı ve Yeşilhisar ilçelerimizin gelişmesi için de sanayi bölgesi büyük önem taşıyor. Sayın Bakanım, bu süreçle ilgili son gelişmeler nelerdir? Arazi tahsisinin yapıldığını biliyoruz ancak sonrasında bir gelişme yaşanmadı.

Bu duygu ve düşüncelerle, dinlediğiniz için teşekkür ediyor; bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

Şimdi de Sayın Şeref Arpacı.

Şeref Bey, buyurun lütfen.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Sayın Bakan, çok değerli bürokratlar, çok kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bugün burada yapmış olduğunuz sunuş konuşmanızı hem Sanayi Komisyonu üyesi hem de tekstil sektörünün içinden gelen ve temsil eden bir vekil olarak “Acaba tekstil sektörüne ilişkin ne söyleyeceksiniz?” diye dikkatlice dinledim. Üzülerek söylemeliyim ki sunuş konuşmanızda tekstil sektörüne ilişkin sadece bir kelime kullandınız, o da: “Tekstil merkezleri projesini hayata geçirdik.” Tekstil sektörü çok daha fazlasını hak ediyor.

Sayın Bakanım, size bir hatırlatma yapayım: Tekstil sektörünün ülkemiz istihdamına katkısı 2 milyonun üzerinde ve yıllık ihracatı ise 20 milyar dolar seviyesindedir. Ne yazık ki sektör kan kaybetmekte; 2023 yılı ilk altı ayında işten çıkarılan kişi sayısı 175 bin kişiye ulaşmıştır, ihracat ise çift haneli rakamlarla düşüş göstermektedir, sektör temsilcileri tarafından böyle giderse yıl sonu sektördeki çalışan sayısındaki düşüşün 300 binin üzerinde olacağı yönünde görüşler vardır. Sektör, rakip ülkelerle kıyaslandığında yüzde 40, yüzde 50 pahalı duruma gelmiştir, firmalarımız müşteri ve pazar kayıpları yaşamamak adına arayışa girmişlerdir -ve başta Mısır olmak üzere- iş insanlarımız yatırım imkânları aramaktadır. Şu an bildiğimiz kadarıyla Mısır’da üretim yapan Türk şirketi sayısı 190 tanedir. Geçtiğimiz seneye kıyasla Türk yatırımcısının yurt dışına yaptığı yatırımlar 200 milyon dolar artmış, toplamda 3 milyar 363 milyon dolara ulaşmıştır. 2021 yılında yatırımı, istihdamı, üretimi, ihracatı arttırmak anlayışıyla çıktığınız yolda sizi dinleyen sanayicilerde bugün pişmanlık ve travma oluşmuştur. O dönemde “Faiz yükselmeyecek.” sözüne kanan sanayici aldığı değişken faizli krediler sebebiyle bugün yüzde 35 faiz ödemektedir.

Sayın Bakanım, biz neden kendi yatırımcımızı başka ülkelere kaçıırıyoruz? İnsanlarımız kendi ülkelerine yatırım yapıp istihdam sağlayabilirler ama Hükümetimizin uyguladığı yanlış politikalar yüzünden beyin göçü olduğu gibi şimdi de yatırım göçüne sebep oluyorsunuz. Bu yanlış politikalardan dönülmesi ve yatırımcının, sanayicinin üzerindeki maliyet baskısının hafiflemesi için sizin sanayiye sahip çıkmanız gerekiyor.

Bugün, tabii ki savunma sanayisi ve yüksek teknolojilere destek verilmeli ve yatırım yapılmalıdır. Dün yaptığınız açıklamada savunma sanayisinde 5 milyar dolar ihracat yapıldığının altını çizdiniz, biz tabii ki de bu rakamın 50 milyar, 100 milyar dolar olmasını isteriz. Peki, bu nasıl mümkün olacak? Bakın, ülkemiz ne yazık ki gri listede ve uygulanan keyfi ekonomi politikaları sebebiyle yatırım yapılabilir ülke sınıfında değil, açık olarak görülmektedir ki şu an yatırım yapanlar devlet teşviklerinden cömertçe yararlanan bazı firmalar dışına çıkmıyor. Hedef konulan rakamlara ulaşmak ve daha ileriye taşımak için teşviklerin tüm yatırımcılara verilmesi gerekmektedir ve tabii bunu yaparken mevcut yükümüzü taşıyan sektörler de unutulmamalıdır.

“Teşvik” dediğinizde tekstil sektörüne verilen bölgesel teşvikler de haksız rekabet oluşturuyor ve sektöre zararları vardır. Teşvikler sektörel olmalıdır, haksız rekabet yaratmamalıdır; bölge kalkınması için firmalara artı puan şeklinde teşvikler olabilir diye düşünüyorum. Gerçi, bölge vekillerinin bu konuda şikâyet etmelerini de yadırgadığımı söylemek istiyorum. Sayın Bakanım, demek ki bazı şeyler zorla olmuyor, taşıma suyla değirmen dönmüyor.

Sayın Bakanım, son cümlemi de Denizli özelinde söyleyerek bitirmek istiyorum. Denizli’de şu an 100’e yakın yazılım firması var -bunu dikkatinize sunarak- Denizli sizden teknoloji üssünü kazandırmanızı istiyor, bu konuda da desteklerinizi bekliyorum.

Bütçemizin doğru bir şekilde kullanılması ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi de Sayın Ömer Karakaş.

Sayın Karakaş, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; ülkemizde, kabul etmek de etmesek de hepimizin bildiği çok büyük bir ekonomik kriz var. Ekonominin yükü sanayicilerimizin ve ticaret yapan tüm vatandaşlarımızın omuzlarında. Seçim bölgem Aydın, ülkemize katma değer veren, zirai ve tarımsal ürünlerin ön plana çıktığı Ege Bölgesi'nin verimli topraklarındandır fakat bölgemizin büyüyen ihracat potansiyeline karşı sanayi alanları aynı hızla büyümektedir. Aydın'ımızın potansiyelini harekete geçirecek bir siyasi iradeyi ortaya koymamız gerekiyor. Doğru uygulanacak altyapı çalışmalarıyla, teşvik politikalarıyla Aydın'da yeni yatırımcıları ortaya çıkaracak, katma değer üretecek bir sanayi alanı yaratılması mutlaka desteklenmelidir.

Aydın'da ve ilçelerinde toplam 8 tane organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Toplam 115 hektarlık alanda faaliyet gösteren Aydın Organize Sanayi Bölgesi'nde 85 hektar alanda 56 adet sanayi parseli bulunuyor. Şu anda bu alanda hiç boş parsel yok ama son bir yıl içerisinde sadece Aydın Organize Sanayi Bölgesi'nde yeni yatırımcının 500 dönümlük alan talebi bulunmaktadır. Aydınlı sanayicilerimiz organize sanayi bölgelerindeki yer ve genişleme sıkıntıları nedeniyle yeni yatırımcı taleplerine cevap verememektedirler. Çok fazla yatırım talebi bulunmasına karşın Aydın, maalesef, bu potansiyelini kullanamıyor. Bazı ilçelerimizde yapılması planlanan yeni sanayi bölgeleri olmakla beraber belirlenmiş yerlerin yaklaşık bir yıldır henüz inşaatına bile başlanmamıştır. Yeni sanayi bölgelerinin bir an önce projelendirilerek yatırıma açılması gerekmektedir. Devletimize ait hazine arazilerinde organize sanayi bölgesi kurulmaya uygun bölgeler tespit edilmeli, Bakanlığımızın öncülüğünde bu alanlar da kullanıma açılmalı; Aydın'ımıza yatırım yapmak isteyen müteşebbislerin önünü açmamız gerekmektedir.

Aydın'daki bölge yatırım teşvikleri konusunda ise sanayicilerimizin öncelikli talebi, bölge yatırım teşviklerinin kaldırılması veya yeniden objektif bir şekilde değerlendirilmesidir. Ayrıca ilçeler arasında yapılan teşvik farklılıkları kimilerinde 3'üncü bölge, kimilerinde 2'nci bölge şeklinde uygulanmakta; bu farkların ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Bir de Aydın'ımızda tek bir üniversitemiz var, devlet üniversitesi; Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. Altı yıl önce buraya teknokent kurulmuş ancak maalesef altı yıldır hâlâ inşaatı başlamamış, teknokent konteynerlerde devam ediyor. Firmalara verilen bina sözüne rağmen buraya hiçbir çivi çakılmamış, teknokentte faaliyete başlayan firmalar birer birer tekrar şehir merkezlerine geri dönmeye başlamış durumdadır. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını yaşadığımız bugünlerde, bir an önce verilen sözlerin tutularak binamızın ivedilikle yapılmasını şahsınızdan ve arkadaşlarımızdan talep ediyoruz.

“İşler yolunda” görünümü verilmeye çalışılan ekonomide bir de KOBİ'lerimizin durumunu göz önünde bulundurmak gerekiyor. KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları eylül ayında 70,5 milyar lira artarken ilk kez 3 trilyon lira sınırını aşmış ve 3 trilyon 34 milyar liraya kadar çıkmıştır. Bu rekor borçlanma yanlış ekonomi politikalarında “Ben ekonomistim.” diyerek ısrar eden, hukuku yerle bir eden, demokrasiyi tamamen ortadan kaldıran siyasi anlayışın faturası olarak maalesef, sanayicilerimizin önüne konulmaktadır. Ülkemizde ekonominin lokomotifini olan sanayicilerimizin sorunlarının çözülmesi için Bakanlığımız tarafından gerekli adımların bir an önce atılmasını bekliyoruz. Doğru teşvikler, doğru istihdam, doğru ihracat politikaları ülkemizin sürdürülebilir büyümesine katkı sağlayacaktır. İktidar, muhalefet demeden birlik beraberlik içerisinde ülkemizin sorunlarını birlikte çözmemiz gerekmektedir.

Sayın Bakanım, burada sizlere ilettiğim Aydın'ımızla ilgili problemleri ayrıca bir dosya hâlinde de size takdim edeceğim. Hakikaten sizden burada -biz Aydın'da 8 milletvekiliyiz; iktidar, muhalefet tüm milletvekili arkadaşlarımla talepleridir bu, herkes aynı şeyi söyleyecektir- özellikle bu konuya eğileceğinizde dair söz istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Karakaş.

“Demokrasiyi tamamen ortadan kaldırdınız.” falan... Yapmayın, demokrasi tamamen ortadan kalkarsa ne olur? Tamam, eleştirilerinize bir şey dediğimiz yok da tamamen ortadan kaldırmak darbeyle olur. Aman ha!

Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Sayın Selcan Hamşioğlu, buyurun lütfen.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle yazılı sorularımıza geri dönüşleri için ben hem Bakan Bey’e hem bürokratlarına teşekkür ediyorum. Bugüne kadar verdiğimiz önergelere büyük oranda cevap alabildik biz, çoğu Bakanlıkta bu özeni göremiyoruz.

Buradan hareketle aynı özeni millet adına paylaştığımız sorunların çözümünde de sergileyeceklerini düşünerek seçim bölgem Tekirdağ’dan hayati bir durumu paylaşmak istiyorum. Zira mecaz olarak değil, gerçekten hayati. Biz Tekirdağ’da özellikle Çorlu ve civar ilçelerde nefes alamıyoruz. Çok ciddi bir kimyasal koku problemimiz var ve kaynağı maalesef kaş yapayım derken göz çıkaran sanayi politikası. Durumun ciddiyetinin anlaşılması bakımından hatırlatayım: Dünya Sağlık Örgütüne göre her yıl 7 milyon insan hava kirliliğinden ölüyor, sadece 2020’de Avrupa Birliği ülkelerinde 238 bin kişi havadaki küçük parçacıkların neden olduğu kirlilikten erken öldü. Sadece Avrupa’da her yıl 18 yaşın altında 1.200’den fazla çocuk ve genç hava kirliliğine bağlı hastalıklardan ölüyor. Havadaki parçacıklı maddelerin solunum yoluyla ciğer ve kan dolaşımına girerek felç ve solunum yolu hastalıklarına yol açabildiği bilimsel bir gerçek. Keza, önlenabilir çevre sorunları nedeniyle de her yıl 13 milyondan fazla kişinin ölümüyle sonuçlanıyor bu süreç. Tekirdağ Türkiye’de bu tehdidin en yoğun olduğu yerleşim merkezlerinden. Öyle ki TÜİK’in 2019 verilerine göre iyi ve kötü huylu tümörlerden kaynaklı ölümlerde 2’nci sırada, kanserin toplam ölümlere oranı açısından da ilk 10 il arasında. Çorlu, Çerkezköy, Ergene, Kapaklı bölgesinde kanser vakaları her 5 haneden 1’inde görülür seviyede yaygınlaşmış durumda ve bu durum 15 adet organize sanayi bölgesi, 1 adet Avrupa Serbest Bölgesi ile 300’e yakın münferit sanayi tesisinin yükünü taşımak durumunda bırakılan Ergene havzasındaki yoğun kirlilikten bağımsız gelişmedi. Bu farkındalıkla Türkiye’de ilk defa bir sanayi odası, bir sanayi bölgesi girişimine karşı çıktı; PAKOP’tan söz ediyorum, süreci takip etmişsinizdir herhâlde. Açılan davada sanayiciye karşı taraf oldu bir sanayi odası ve yargı süreci, şimdilik şehrin lehine sonuçlandı.

Bölgede bulunan boyama, apre yıkama ve kimyasal üretim yapan endüstriyel tesislerdeki işlemler sırasında açığa çıkan maddeler suyu da toprağı da havayı da maalesef zehirliyor. Biz bu şikâyetlerimizi elbette Çevre Bakanlığının birimleriyle de paylaştık ama meselenin kaynağı sanayi uygulamalarındaki yanlışlıklar olduğu için sizden de bölgedeki endüstriyel tesislerin teftiş ve denetleme mekanizmalarının gözden geçirilmesi, yaptırımların caydırıcı boyuta taşınması, analiz laboratuvarlarının yaygınlaştırılması, izleme istasyonu ve “drone”la izleme sistemleri kurulması konusunda destek ve Çevre Bakanlığıyla özellikle ruhsatlandırma konusunda iş birliği bekliyoruz.

Aynı bağlamda, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı’nın ve Derin Deşarj Sistemi’nin zehirli atıkların ancak hedefini değiştirebildiğini söylemek ve bu havzanın Yunanistan ve Bulgaristan’la birleştiği göz önünde bulundurulunca önümüzdeki dönemde Ergene kaynaklı sorunların uluslararası boyuta taşınacağı uyarısını da yapmak durumundayım. Sanayi tesislerinin tamamına yakınının çok

acı şekilde birinci sınıf tarım arazileri ve su kaynakları üzerine kurulmuş olmasının -Tekirdağ için söylüyorum- ufukta beliren su ve gıda krizinde ülkemizi en mûmbit, besleyici damarlarından da mahrum bırakacağı aşîkâr.

Trajikomik de bir not: Bu kadar dev sanayi kapasitesi bulunan bir ilde Şarköy ilçesi hâlâ küçük bir sanayi sitesinden mahrum bulunuyor. Uzun uğraşlar sonucu kredi aşamasına getirildi. Umarım yatırım programında da yer bulur.

Yine hayati bir konu, dış ticaretin yüzde 48,7'sinin, vergi gelirlerinin yüzde 48,2'sinin, yabancı sermayeli şirketlerin yüzde 62'sinin 7,5 şiddetinde bir depremin beklendiği İstanbul'a sıkıştırılmış olmasını, İstanbul'daki sanayi ve üretim alanlarının yüzde 60'ının fay hattı üzerinde yükselmesini, son tahlilde depreme bu şartlarda yakalanılması hâlinde öngörülen tahmini 300 milyar dolarlık zararın göze alınmasını akla ve mantığa uygun buluyor musunuz? Bulmuyorsanız nasıl bir alternatif planınız var? O plana Trakya da dâhil mi? Zira, İstanbul'dan kaçan sanayinin kapasitesini zaten çoktan doldurmuş ve deprem riskinden de muaf olmayan Trakya'ya akın etmesi neyi değiştirmiş olacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ali Gökçek, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli hazırun, sözlerime başlamadan önce Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılını bir kez daha kutluyor, Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını şükranla ve minnetle anıyorum. Bugün baktığımızda görüyoruz ki Atatürk bir askerî deha ve cesaret timsali olmanın yanında yüz yıl öncesinden sanayinin, teknolojinin, millileşmenin yani ekonomik bağımsızlığın siyasi bağımsızlık için hayati önem teşkil ettiğini öngörececek birisiydi. Ulu Önder'in "Her fabrika bir kaledir." derken neyi kastettiğini bugün çok daha iyi anlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bütçenin en önemli kalemlerinden biri olan AR-GE harcamalarına bir bakalım. Türkiye 2021 yılında AR-GE'ye 101 milyar 738 milyon lira harcamış. Aynı dönemde Google yalnızca AR-GE'ye 31,56 milyar dolarlık yatırım yapmış yani koskoca Türkiye Cumhuriyeti AR-GE'ye Google'ın üçte 1'i kadar yatırım yapmış. Meta 24,65 milyar dolar, Paypal ise 3 milyar dolar harcamış.

Ülkeler ligindeki performansınız da pek farklı değil, Türkiye AR-GE'nin millî gelire oranı konusunda ne yazık ki en gerilerde yer alıyor. AR-GE harcamalarının önemini size bir örnekle anlatayım: 2000'li yılların başında Türkiye'nin AR-GE harcamasının gayrisafî yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 0,47 iken 2021 yılı itibarıyla bu oran yüzde 1,4'e ulaştı. Güney Kore'de ise 2000'li yılların başında AR-GE payı yüzde 2,2 iken 2017'de bu rakam yüzde 4,6'ya ulaştı. Aynı zaman dilimi içinde Güney Kore'nin gayrisafî yurt içi hasılası 562 milyar dolardan toplam 1,53 trilyon dolara çıktı. 1975'li yıllarda Güney Kore'nin kişi başına yıllık millî geliri 100 dolar civarındayken Türkiye'de bu rakam 400 dolardı. Bugün Türkiye'nin kişi başına düşen millî geliri 10 bin dolar civarında, Güney Kore'nin kişi başına düşen millî geliri ise 30 bin doların üstündedir.

Sayın Bakan, son 2 kalkınma planımızı önüme alıp imalat sanayisi hedeflerini karşılaştırdığımda görüyorum ki hedeflerde ciddi bir sapma yaşanmış. Örneğin yüksek teknolojili sanayilerin imalat sanayi ihracatındaki payına baktığımızda On Birinci Kalkınma Planı'nda 2023 yılı için hedef 5,8 ancak gerçekleşene bakıyoruz 3,6. On İkinci Kalkınma Planı'nda ise hedefi bu sefer 5,5 olarak güncellemişsiniz. Bundan on yıl önce 2023 yılı için dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisine girme hedefindeydiniz, 2023 yılını bitirmemize sayılı günler kala bu hedefin tarihini de ertelediniz, hem de

2053'e. Oysa yüksek teknoloji ihracatıyla beş yılda ekonomik büyümemizi 2'ye katlayabilir, 2053'ü beklemeden ilk 10 ekonomi arasına girebiliriz ancak bunun için ülkemizi yüksek teknoloji yatırımları için bir cazibe merkezi hâline getirmemiz gerekiyor. Tabii, bu da sarsılmaz bir insan hakları ve demokrasi anlayışı gerektirir.

Şimdi, "Sanayi 4.0" diyor, "Teknoloji Hamlesi" diyor ancak böyle söylenince sanki insandan, vatandaştan uzak bir olgudan söz ediliyormuş gibi düşünülüyor. Aksine bu hamleleri, sıçramaları, bu sanayi ve teknoloji devrimini yapacak olan, bu küresel yarışta ülkemizi öne geçirecek olan şey bizim insanımız, vatandaşımız, bizim gençlerimizdir. Ama siz nitelikli insan kaynağımızı el üstünde tutmamız gerekirken "Giderlerse gitsinler." gibi bir yaklaşımla pırl pırl gençlerimizi âdeta yabancı ülkelerin kucağına itiyorsunuz.

TÜİK'in göç istatistiklerine baktığımızda Türkiye'den yurt dışına göç eden kişi sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 62,3 artarak 466.914 olmuş. Göç edenlerin yüzde 42'si 20-34 yaş arasında. Terk eden akademisyen sayısı 12 bin olarak ifade ediliyor. En verimli, en üretken çağlarında bu gençler, araştırmacılar öz vatanlarında kalmak yerine daha güvenli, daha güzel yarınlar inşa edebilmek için ülkeden ayrılıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İlave bir dakika süre vereceğim size.

Buyurun lütfen.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Gençlerimiz bir bir elimizden kayıp gidiyor. Bunu tersine çevirecek adımları atmak da sizin göreviniz. Ancak bu konuda sizden hiçbir samimi yaklaşım göremiyoruz ne yazık ki.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Talat Dinçer...

Sayın Dinçer, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Değerli Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, milletvekili arkadaşlarım, bürokratlarımız ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üretimin ve kalkınmanın temeli öncelikle zaten sanayinin gelişmesine bağlı. Sanayilerimizde de ne kadar çok gelişim sağlayabilirsek ülke ekonomisine katkımız da o kadar büyük olur. Şimdi, en büyük sorunlardan bir tanesi, gerek Mersin'de ve gerek diğer kentlerde sanayi alanlarının belirlenmesinde sorun var. Biz on yıldır, on beş yıldır Mersin'de uğraşyoruz, maalesef bir sanayi alanı gerçekleştiremedik. Burada 7 meslek dalında aşağı yukarı 6 binin üzerinde iş yeri yapmamız lazım. Ne Bakanlığa müracaat ettiğimizde ne de belediyelere müracaat ettiğimizde maalesef bir sanayi alanı yaratamadık ve bu iş yerini kursaydık bugün aşağı yukarı 50 binin üzerinde işçi orada istihdam edilecekti, şehrin içerisindeki o çirkin görüntü ortadan yok edilecekti, apartman altlarında imalat yapan imalatçılarımız da şehrin içerisinde çıkarılmış olacaktı. Şimdi, öyle bir sokak düşünün ki apartmanın altında oto boyacısı var ama üste baktığımızda daha yeni doğmuş çocuk balkonda oynuyor. Araçlar kimyasallarla boyanıyor, vesaire işlem yapılıyor ancak yukarıdaki insanlar bundan rahatsız oluyor. Durum böyle olunca da hem orada oturan insanlar sıkıntı çekiyor hem trafik felç oluyor, şehir içerisinde inanılmaz bir keşmekeşlik oluyor.

Bir tekstil kent yaratmaya çalışıyoruz. Bugün özellikle eşofman altı üretiminde Mersin Türkiye’de bir numara ancak bu üretimin tamamı apartman altlarında imalat yapıyor. Yani böylelikle biz nasıl geliştireceğiz Sayın Bakan? Apartman altlarında imalat yaparak, böyle, binaların altında, sağlıksız yerlerde üretim yaparak biz bu üretimi nasıl yukarıya çekeceğiz, nasıl markalaştıracacağız, nasıl dünya pazarlarına sunacağız? Bu yüzden Mersin gibi yerde, tekstilin çok önemli olduğu bir yörede tekstil kentin yapılması, burada en azından insanların üretiminin sergilenebileceği “showroom”larının, okullarının olabileceği komple bir tesise Mersin’in acilen ihtiyacı var ancak bugüne kadar maalesef böyle bir sanayi alanı yaratılmadı.

Değerli Bakanım, şimdi, KOSGEB var. KOSGEB, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Destekleme İdaresi Başkanlığıdır; adı gayet güzel ancak iş küçük esnaf, sanatkârın ve küçük işletmelerin desteklenmesine geldiğinde buralarda sıkıntılar yaşıyoruz. Şimdi, daha önceki dönemde, ülke genelinde bizim 2,5 milyona yakın esnaf ve sanatkâr var ama bir ara bir düzenleme yaptık, tüm esnaf ve sanatkârın desteklenmesi yönünde bir karar alındı ancak ondan da şimdi vazgeçildi, sadece imalat sektörü destekleniyor diye bir uygulama var. Buradan da KOSGEB desteklerinden de yararlanan çok fazla imalatçı da yok. Şimdi, KOSGEB öyle bir kuruluş ki küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleyecekse bunun tamamını desteklemesi yönünde bir karar alınması lazım. Sadece imalatçılar KOSGEB tarafından desteklenecekse o zaman Ticaret Bakanlığı içerisinde veya sizin Bakanlığınız içerisinde de diğer esnafı destekleyecek ve kalkındıracak ve değiştirecek ve dönüştürecek bir kuruma ihtiyaç var. Bu bakımdan KOSGEB maalesef tüm küçük işletmelerimize yetmiyor. Adında olduğu gibi bütün işletmelerin desteklenmesi yönünde kararlar alınmıyor, aksaklıklar var.

Değerli Bakanım, bir diğer sorum da nitelikli iş gücü. Sunumlarınızı dinledim, raporlarınızı okudum. Şu an öyle bir devreye giriyoruz ki artık nitelikli eleman bulmakta çok zorlanıyoruz. Zamanında çıkarılan işte 3308 sayılı Yasa’yla çıraklık, kalfalık, ustalık eğitimleri vardı; bunlar iş yerlerinde bir şekilde yetişiyorlardı ancak şu an çıraklık eğitim merkezleri sadece berber, kuaför ve güzellik uzmanlığına hizmet veriyor; onun dışındaki mesleklerde maalesef eleman yetişmiyor. Bizim, şiddetle ve çok şiddetle, acil bir şekilde bu meslek eğitimini geliştirip nitelikli iş gücünü yaratmamız gerekiyor. Yoksa yarınlarda evimizdeki musluğu değiştirecek usta bulmakta zorlanacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Bakan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Dolayısıyla, buna bir an önce el atmamız gerekiyor.

Diğer bir konu da tabii, deprem bölgesinde yaşayan insanların büyük bir bölümüne Mersin gibi kentler hizmet veriyor. Özellikle Hatay, Adıyaman gibi kentlerimizden, Maraş’tan gelen birçok insanımıza Mersin hizmet veriyor. Tabii, bu teşvikler hazırlanırken sadece deprem bölgesine hazırlanıyor ama bu depremin yükünü çeken illere herhangi bir şekilde bir teşvik yaratılmıyor. Bu konuda da Mersin olarak beklentilerimiz var. En azından, bu konuda da Mersin bölgesine özel bir teşvik verilmesini beklemekteyiz.

Tarımsal ürünlerle alakalı, özellikle, üretimlerde sıkıntı çekiyoruz; insanlar üretimden geçiyor, ellerini çekiyorlar. Bunun nedeni de tabii tarımsal ürünlerin para etmemesinden kaynaklanıyor. Sanayi Bakanlığı olarak bu tarımsal ürünlerin endüstriyele dönmesi yönünde bir gayretinizin olması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Bakanım, bir dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dinçer, bir dakika vermeyeceğim.

Teşekkürünüz için, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Evet, dolayısıyla, bu tarım sektöründeki insanlarımızın da üreticilerimizin de üretimden el çekmemesi adına bir Çukurova kalkınma planının hazırlanması gerekiyor. Yoksa bugün, Çukurova bölgesi, yaş sebze meyve ihracatının yüzde 24’ünü Mersin bölgesi yapıyor ama görüyoruz ki ne narenciyede ne diğer ürünlerde bir taban fiyat uygulaması da yok veya bir endüstriyele dönüş de yok. Dolayısıyla Mersin gibi bu Çukurova bölgesinde yer alan illerimizle alakalı endüstriyele dönük bir teşvikin olması lazım. Bir Çukurova kalkınma planını sizlerden bekliyoruz.

Bütçemizin öncelikle memleketimize hayırlı olmasını temenni ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Orhan Sümer... Yok.

Sayın Gökan Zeybek... Yok.

Sayın Mahmut Tanal... Yok.

Sayın Ömer Öcalan... Yok.

Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu... Yok.

Değerli milletvekilleri, böylece Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz taleplerini karşıladık.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir söz hakkım vardı Başkanım, biraz gecikmişim ben de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, aldığımız karar gereği sözcülere bu esnekliği yapıyorum, onun haricinde öncelikli Komisyon üyelerimiz ve tekrar geri dönmüyorum biliyorsunuz. Lütfen, kurallara hepimiz, hep birlikte riayet edelim. Kurallara uyduğumuz zaman gayet güzel çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bir daha dönmeyeceğim değerli arkadaşlar. Bu sözlerim de kayda giriyor.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok Değerli Bakanımız, milletvekillerimiz, Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii ki Sayın Bakanım, öyle güzel bir sunum yaptınız ki süre kısıtı olmasa gerçekten sizi dinlemekten haz aldık ve bu bize şunu gösteriyor: Yani yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarlarında gerçekten de çok büyük emek ve gayretler neticesinde bu alanda sanki uçak havalanmak üzere; tam o aşamaya geldiğimiz gibi bir his uyandı bende. Siz de ifade ettiniz, mesela, işte “İHA’larda dünyada bir numarayız.” dediniz ve gerçekten de bunun ne kadar etkin olduğunu biz hem Karabağ’da hem Libya’da gördük ve gerçekten de bununla gurur duyduk.

Diğer taraftan da havacılık ihracatımızın 4,4 milyara çıkmış olması bizi oldukça umutlandırdı. On İkinci Kalkınma Planı’nda bunun dönem sonunda 11 milyara çıkacak olması hedeflerimiz arasında.

Diğer taraftan da otomobil ihracatında Avrupa’da lider olmamız, beyaz eşyada, çimento, seramik, sağlık gereçleri gibi alanlarda yine Avrupa’da 1’inci olmamız, güneş paneli üretiminde Avrupa’da 1’inci, dünyada 4’üncü olmamız... Tabii ki kurulu gücümüz bakımından, bizim aşağı yukarı 103 bin

megavat kurulu gücümüz var; bunun aşağı yukarı 20 bini güneş ve rüzgârdan oluşuyor, 2008 sonunda bunu 50 bin megavata çıkarmayı hedefliyoruz. Burada tabii ki yerlilik ve milliliğe vurgu yapmamız ve bu alanda adımlar atmış olmamız bizi son derece sevindirdi.

Tabii ki burada bazı arkadaşlar işte “Bazı bölgeler kalkınıyor, bazı bölgeler kalkınmıyor.” dedi. Fakat ilk önce, tabii ki Türkiye’nin yıllardır doğusu ile batısı arasında çok büyük kalkınma farklılıkları var. Bu, uzun yıllardır uygulanan politikalarından veya diyelim ki İstanbul’un, Trakya’nın cazibesinden kaynaklanan bir durum. Ama hükümetlerimiz döneminde, özellikle 2012 yılında atılan adımlar neticesinde biz kalkınmada bölgeleri 6 sınıfa ayırdık. Dedik ki: En az kalkınmış olan yerler 6’ncı bölge, buradaki teşviklerimiz daha fazla; çok fazla kalkınmış olan yerler 1’inci bölge, buradaki teşviklerimiz de daha az. Tabii ki burada yatırımların olabilmesi için, 6’ncı bölgede, özellikle, Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde yatırımların olması için önce o bölgelerde terör etkisinin tamamen ortadan kalkması lazım. Hepimizin mücadelesi... Bu terörü Türkiye’den tamamen temizlememiz lazım. Bununla ilgili de tüm vatandaşlarımızın, tüm partilerimizin destek vermesi lazım. Terör tehdidi altında olan bir bölgede siz gidip yatırım yapar mısınız? Ben ilk önce bunu sorgulamak gerektiğini düşünüyorum ve dolayısıyla da ilk önce teröre karşı olmamız lazım.

Ben son yıllarda görüyorum ki mesela Ağrı’da pek çok sanayi imalathaneleri açılmakta. Bunların sayısının artmasını bekliyoruz biz ve dolayısıyla da hep beraber gayret göstermeliyiz. Bakın, iktidarlarımız döneminde OSB’lerin sayısı kaçmış? 192. Kaça çıkmış? 355’e. Buna alan olarak baktığımız zaman kaç çıkış? 5 kat artmış. Çalışan kişi miktarı kaçmış? 400 binden 2,5 milyona çıkmış.

Sayın Bakanım, gerçekten de biz bu OSB’lerin sayısını arttırıyoruz, yatırımları arttırıyoruz fakat şöyle bir tehditle karşı karşıya gibiyiz biz: Yani diyelim ki Türkiye’nin üretimindeki imalat sanayisinin gayrisafı millî hasılaya oranı yüzde 22’lerde, hedefimiz bunu 30’lara çıkarmak, diğer taraftan yüksek teknolojlili sanayi ürünlerinin imalatındaki payını da yüzde 5,5’lara çıkarmak. Bununla ilgili ne gibi adımlar atıyoruz? Dolayısıyla da ülkemizde daha çok emek yoğun sektörlerde daha çok yatırımlar yapıyoruz. Bu yatırımlar yapılırken Sayın Bakanım, diyelim ki her yatırım yapmak isteyen yatırım yapabiliyor mu, yoksa siz “Eğer şu yatırımları yaparsanız biz size teşvik verebiliriz.” mi diyorsunuz?

Diğer taraftan, mesela, ilim olan Uşak’ta geri dönüşümle ilgili... Türkiye dünyadaki geri dönüşümün yüzde 1’ini oluşturuyor, o yüzde 1’in de aşağı yukarı yüzde 70’ini Uşak oluşturuyor. Dolayısıyla bu geri dönüşümdeki sektörle ilgilenen, burada kümeleşme olan Uşak ilimize ayrıyeten bir destek veriyor musunuz?

Diğer taraftan, yine Uşak ilimizde deri sanayisi oldukça yoğun ve bu bununla ilgili bir karma organize sanayimiz var, buna uygun altyapımız var fakat yakın çevredeki başka illerde deri işletmeleri var ama arıtmaları yok. Dolayısıyla da bizim sanayicimizin bu gibi yerlerdeki işletmelerle yarışması, onlarla mücadele etmesi mümkün değil.

Sayın Bakanım, özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Sanki burada sizin verdiğiniz destekler daha çok savunma sanayisine gibi algılanıyor, oysa öyle değil, savunma sanayisi bunun içinde var çünkü zaman geldi, Türkiye kendi parasını verdiği ve aldığı silahların mermilerini aldığı ülkelerden alamaz hâle geldi; Türkiye zor durumda... Eğer sizin ülkenizin güvenliği yoksa diğer şeyler gerçekten de önemsiz hâle gelir. Önce ülkemizin güvenliğini sağlamak anlamında caydırıcı bir güç oluşturmamız lazım.

Şimdi, burada öyle bir çalışma var ki... Mesela, tıbbi cihazlarda bizim ihracatımızın ithalatı karşılama oranı yüzde 47 arkadaşlar; bunun daha da karşılaması lazım, cari açık vermememiz lazım ve dolayısıyla da dışarıya paramızın gitmemesi lazım. Bunun için ne gibi önlemler almamız gerekir

derseniz hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız hem de Sağlık Bakanlığımız burada önemli adımlar attırmalıdır. Mesela, toplumda gerçekten de vatandaşlarımızın çok duyarlı olduğu SMA hastaları var, “Spinal Müsküler Atrofi” yani “medulla spinalis”in ön motorlarındaki nöronlar gelişmediği için, çalışmadığı için kaslar da çalışmıyor, o çocuklarımız hareket edemez hâle geliyor, belli bir yaştan sonra da maalesef yaşamlarını yitiriyorlar. Burada kullanılan bir ilaç var, bu ilaç “nusinersen” ham maddeli bir ilaç. Bu ilacı biz diyelim ki yurt dışından ithal ediyoruz, bu ilacın tek dozu, yanılmıyorsam, aşağı yukarı 120 bin dolar. Şimdi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız özel sektöre teşvik vererek bu ilacı burada, Türkiye’de ürettirmeyi planlıyor ve dolayısıyla da biz hem bunun maliyetini çok ucuzlatacağız hem de diyelim ki yurt dışına paramızın gitmesini önlemiş olacağız. Bu anlamda sadece tıbbi aletlerde, ilaçlarda değil pek çok alanda Türkiye’de üretilebilecek; esas bu teknolojik ürünlerin Türkiye’de üretilmesi yönünde çok büyük gayret ve çaba sarf ediyorsunuz ve dolayısıyla da On İkinci Kalkınma Planı’nda da hedefimiz, Sayın Hükümetimizin hedefi aşağı yukarı belirlediği 16 projeye çok önemli destekler vererek ithalat oranlarımızı azaltmak, ihracat oranlarımızı da arttırmak.

Dolayısıyla da bu anlamda baktığımız zaman, en önemli gelişmelerden bir tanesi de gençlerimizin kendine olan güveninin gelmesi Sayın Bakanım. Şimdi, arkadaşlar, bazıları diyor ki: “Gençlerimiz yurt dışına gidiyor.” Doğrudur, bazıları gidiyor ama burada biz kamu sektöründeki bu ücret uygulamasını değiştirmedığımız müddetçe -diyelim ki bugün ASELSAN gibi özel firmalar istedikleri fiyatı verebiliyor ama bugün TÜBİTAK’ın kendi bünyesinde bir mühendisi çalıştırdığınız zaman siz belli bir oranda ücret verebiliyorsunuz- bunları aşamadığımız müddetçe bu mühendisleri burada tutmanız mümkün değil. Daha çok buralara niçin gidiyor bu arkadaşlar? Daha çok ekonomik nedenlerden dolayı gidiyor, bunları da mutlaka önlememiz gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, bu özverili, gayretli çalışmalarınızdan dolayı hem şahsınızı hem ekibinizi canı gönülden tebrik ediyorum.

Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Buradayım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, sizin talebiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Genel Kurulda konuşmam vardı, o nedenle orada konuşum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, Sayın Güneş’e de söyledim, Komisyon üyesi milletvekillerimize öncelikle söz veriyorum, onların söz taleplerinden sonra diğerlerine geçiyorum ve geri dönmeyeceğimi karar alırken de söylemişim, siz de oyladınız bunu. Dolayısıyla lütfen kurallara hep beraber riayet edelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bugün Sayın Güneş’e söz verdim. Dolayısıyla size de söz veriyorum ama bir daha bu kuralı esnetmeyeceğimi ifade etmek isterim.

Buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkandan izin alıp da gitmişim. Sizden önceki Başkandan izin aldım Sayın Başkanım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hem aşağıda hem burada olunca arkadaşlarımız...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, sizin yokluğunuzda Sayın Başkan Vekilime durumu arz ederek kendisinden izin aldım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Orhan Bey’den de izin aldı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları ve bürokratlar, sayın basın mensupları; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle Bakanlık olarak, gerçekten önemli bir Bakanlığın Bakanısınız. Özellikle de ülkemizde sanayinin, teknolojinin gelişmesi ve bu şekilde de özellikle katma değeri yüksek ürünlerin bu ülkede fazlasıyla üretilebilmesi hepimizin temennisidir. Çünkü artık, gelişen dünyada teknolojik ürünlerin, katma değeri yüksek ürünlerin fazlalığıyla ülke ekonomisinin geliştiğini hepimiz biliyoruz. Bununla birlikte bazı değerlendirmelerim olacak.

Sayın Bakan, sizin sunumunuzda ve geçtiğimiz bütçe dönemlerinde de sunulan ve burada çok mevzu geçen Togg aracından bahsetmek istiyorum. Bunu şundan dolayı söylemek istiyorum: Bakın, biz bu ülkede gelişimden, iyileşmeden her zaman mutlu oluruz, memnun oluruz. Ancak bu Togg meselesi, öyle bir sunum yapıldı ki sanki bu topraklarda, Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içerisinde üretilen ilk araçmış gibi sunumu yapıldı ve üstelik bu araç iktidarın siyasetine malzeme edildi. Ülkemizde bugüne kadar aslında çok sayıda araç üretildi ve hâlâ da üretiliyor. Bu aracın tek farkı nedir? Bu aracın tek farkı fikrî mülkiyet hakları yüzde 100’üyle ülkemize ait ama bu aracın üretiminde şirketin sahipleri kim? Aslında bir anlamda 5 tane özel şirket; Anadolu Grubu, BMC, Kök Grubu, Turkcell, Zorlu ve yüzde 5 hissesiyle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. Yani bu 5 şirket ve TOBB’un girişimini ülke olarak hepimiz destekleriz ve destekledik de aslında ama öyle bir hâle getirildi ki -bir siyaset malzemesi olarak- iktidarın bize karşı kullandığı bir siyaset malzemesi hâline getirildi ve seçim döneminde bir aracı alıp ilçe ilçe, efendim, meydan meydan gezdirilip seçim öncesinin malzemesi yapıldı. Ya, böyle bir şey yapılabilir mi ya? Bu ülkede bir araç üretilmişse biz de bundan mutlu oluruz ama böyle bir siyaset malzemesi yapılıncaya kadar o hâle geldi ki neredeyse araca binenin, arabaya binenin bir siyasi kimlik taşıdığına dair toplumda kanaat oluşmaya başladı. Böyle bir şey olabilir mi? Yani bu çok yanlış bir sunum oldu, gerçekten de Togg aracını daha çıkmadan siyasi bir araç hâline sokmuş oldu. Bu düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakan, sanayinin gelişmesi, teknolojinin gelişmesi yani bilimin gelişmesi öncelikle genç beyinlerle olur. Gençlik ve Spor Bakanı varken burada benzer değerlendirmeler de yaptık, işte, genç beyinlerimiz maalesef ülkemizi bir bir terk etmek zorunda kaldı. İktidarın yirmi iki yıllık sürecinde artık gelecekte umudunu kaybeden gençlerimiz, ülkemizdeki gerek eğitim gerek özgürlüklerin yaşanması gerek iş bulma konusundaki umutsuzluklarının artması gerek hukuk yönüyle, adalet yönüyle de artık geleceğe dair kaygılarını kaybetmeleriyle çareyi yurt dışında arar hâle geldiler. O nedenle, Gençlik ve Spor Bakanlığıyla birlikte sizin de bir göreviniz, yetmişmiş gençlerimizin bu ülkede kalmalarını sağlamak, gidenlerin de geriye dönmelerini sağlamak olmalı.

Sayın Bakan, teknoloji dedik ve burada depremle ilgili... Ki sizin sunumunuzda da var depremle ilgili konular. Şimdi, deprem oldu, biz depremin hemen ilk gününden itibaren deprem bölgesindeydik ve deprem bölgesine gittiğimizde -ben Hatay bölgesindeydim- inanın, Hatay’ın girişinde, Hatay’ın merkezinde olan arkadaşlarımıza telefonlarla ulaşamadık. Ben buradan daha önce de bu konuyu dile getirdim, sizi daha çok ilgilendirdiği için bir kez daha ifade etmek istiyorum. Neden telefonlar çalışmadı, internet çalışmadı? Bakın, her fırsatta depremle ilgili konuları tartışıyoruz, konuları gündeme getiriyoruz, depremin şu an yaralarının sarılmasıyla ilgili her türlü düzenlemeyi yapmaya çalışıyoruz,

ekonomik destek konularını hep gündemde tutuyoruz ama depremde cep telefonlarının çalışmadığı, insanların birbirine ulaşamadığı en az üç dört gün oldu. Bunun da depremdaki mağduriyetin artmasına sebebiyet veren etkilerden bir tanesi olduğunu ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, ben Antalya Milletvekiliyim, başta Antalya olmak üzere sahil bölgelerinde yaşanan, esnafın yaşadığı bir konu var, bu da marka patent kanunundan kaynaklanan bir konu; “çakma ürün” dediğimiz imitasyon ürün meselesi. Şimdi, tabii, bunu savunuyor anlamında konuşmayacağım. Bakın, bu marka kanunuyla bağlantılı imitasyondan kaynaklı olarak esnafımız büyük mağduriyet yaşamakta ve büyük cezalar ödemekte. Öyle bir çark hâline gelen sistem var ki esnafın içinde imitasyon ürün satmasından kaynaklı olarak bu satışları suistimal eden bir sistem oluşmuş ve esnaftan bir şekilde maddi gelir temin eden yapılar oluşmuş. Benim buradaki önerim şu -bir hukukçu olarak tekrar söylüyorum yani bir markanın değerini, önemini bilen birisi olarak söylüyorum ve bir taraftan da esnafın yaşadığı sıkıntıyı gören birisi olarak söylüyorum- bu konularda bir önleyici tedbir alınmalı. Yani ilk akla gelen ne olabilir? Örneğin, bu marka kanunu yani patente dair bir şey varsa -en azından müşterinin uyarılacağı bir düzenlemeyle bu ürünlerin satışı konusunda nasıl bir tedbir alınabilir bilmiyorum- bu konular üzerine çalışılabilir. Ancak bu kadar yüklü cezalar yiyen esnafın o sattığı ürünlerin kaynaktan üretiminin önlenmesi en temel tedbir olmalı. Yani bu ürün bir taraftan üretiliyor, buna göz yumuluyor, bu üretim fabrikalarında... Yani sonuçta bunlar bir yerde üretiliyor. Oralarda önleyici tedbir alınmıyor, bu ürünler üretiliyor, belli bir pazar sistemi içerisinde esnafımıza kadar geliyor. Esnaf ürünleri satıyor, satarken yakalanıp ceza yiyor. Yani onun yerine, bu ürünleri önleyici, imalatını önleyici bir sistem oluşturun, tedbir oluşturun. Bu kadar büyük cezalarla, esnaf zaten bugün geçinemezken yüklü cezalarla iyice mağdur edilmiş durumda. Bu konuya dikkat çekmek istedim çünkü esnafımız özellikle bu konuda haklarının savunulmasını ya da en azından konunun dile getirilmesini beklemekte; ben de buradan -sizlerin çalışmasının hangi aşamada olduğunu da bilmiyorum ama- bu konuyu esnaf adına dile getirdim.

Sizlere başarılar diliyorum. Ülkemizin hak ettiği şekilde teknolojisinin gelişmesi hepimizin en büyük temennisidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Son olarak, Sayın Erdem, buyurun lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkan, çok değerli Bakanım, Komisyon üyelerimiz, değerli Bakan Yardımcılarımız, katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, ben kürsüde olduğum için hakkımı kullanamamıştım, onu belirtiyim. Cavit Bey de doğru, bizden...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz sözcü olduğunuz için esneklik gösteriyoruz sözcülere.

ORHAN ERDEM (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, tabii, yaklaşık sekiz saat oldu. Artık, İsrail’deki zulüm, Filistin’de yaşanan soykırım anlatılmaz bir boyutta, istatistiklere konu olur hâle geldi “On dakikada bir çocuk ölüyor.” diyorlar. Şöyle baktım, 54 çocuk kaybettik demek ki şu arada konuşurken; yüzlerce kadın, yüzlerce sivil... Kahretsin diyorum Amerika’ya, İngiltere’ye, bu terör sevicilerine! Soykırımcıları kahredebiliyoruz, inşallah onlar da bunun bedelini fazlasıyla ödeyecekler. Buradan da şuna gelmek istiyorum: Zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Sayın Temelli silahsız bir bütçeden bahsediyor. Herkes biliyor ki savunma gücün yüksekse tehdit almazsın; tehdit almazsan dış sermaye gelir, sanayi büyür, ticaret büyür; ticaret büyürse de millî gelirin, refahın büyür. Silahlanmak illaki savaşmak için değil, aynı zamanda korunmak içindir.

Şu an bizim bu coğrafyada yaşadığımız, bir avuç siyoniste hareketsiz kalışımızın sebebi, bu coğrafyada, Irak'ta, Suriye'de, Libya'da, Mısır'da, Afganistan'da, Yemen'de yaşananlar; hepsi bu yetersizliklerle gelmedi mi başımıza? Ve bugün, İsrail bu topraklarda at koşturuyor, çocukları katletmeye devam ediyor. Şunu demek istiyorum: Dünyada adı "Anadolu" olan başka bir coğrafya yok. Bu coğrafya binlerce yıldır, her zaman bir ana kucağı gibi hangi bölgeden, hangi ırktan, hangi milletten olursa olsun insanları kucaklamış bir coğrafya. En son da Halepçe'de yaşananlarda 500 bin Kürt kardeşimiz yine buraya sığınmadı mı? Bulgaristan'da yaşananlarda... Her zaman burası bir ana kucağı. Bir kere, bu bakımdan, bölgemizin, coğrafyamızın, kültürümüzün, geçmişimizin bize kattığı çok büyük sorumluluklar var. Geçen de söyledim, 35 ülkede şehitliği olan bir bakıyeyiz ve biz burada, bu coğrafyada da birbirimize çeşitli nedenlerle sorunlar addediyoruz. Evet, sorun da vardır ama çözümü de vardır. Birbirimizi itham ederek, bölgelere ayırarak, kalpleri kırarak değil... Bunu niye diyorum? Lütfen, yeni bir şey açmak için değil. 4'üncü dönemim -HADEP, HEDEP veya daha önceki partileri de gördüm- bu kadar sorundan bahsettiler ama terör sorununu, PKK'yı ve onun uzantılarını bu gruplardan ne yazık ki hiç duymadık. Terör bu ülkede kardeşliği bitirmeye ve... PKK'nın Türkiye'nin düşmanlarının taşeronu olduğunu hepimiz biliyoruz; kimlerin finanse ettiğini hepimiz biliyoruz ve birçok can ne yazık ki bu süreçte gitti. Şimdi, vekillerim bölgenin kalkınmışlığına değinirken haklı olarak "Az kalkındı." "Şu oldu, bu oldu." diyor; ben öyle düşünmüyorum. Türkiye'nin neresine yatırım yapılıyorsa doğu ve güneydoğuya da yapıldı ama şunu hiçbirisi söylemiyor; yakılan şantiyeleri, yakılan araçları, o yapılmak istenen havaalanlarının engellenmesini. Uzun bir süre o bölgede ne yazık ki yatırım yapamadı bu ülkenin devleti, yöneticileri; hiç bunlardan bahsetmiyoruz. Biz Türkiye'nin güneydoğusunun, doğusunun gelişmesini sizden daha çok isteriz, Türkiye'mizin her tarafının gelişmesini isteriz ve AK PARTİ döneminde de -çok şükür- gidiyoruz çeşitli vesilelerle, havaalanlarıyla, otoyollarıyla, başlayan sanayi hamleleriyle çok büyük gelişmeler olduğunu görüyoruz ve kısa zamanda da inşallah bu gelişmeleri göreceğiz.

Ben rica ediyorum, önce Türkiye'de bir terör olduğunu kabul edelim. Bu terörün Kürt sorunu değil, Türkiye düşmanlarının peşine takılmış bir grup zavallının bize yaşattığı süreç olduğunu bilelim ve hep beraber, sadece Kürt değil, her kesimde sorunlarımızı da birlikte başarabileceğimize inanıyorum.

Teröre bu ülkenin harcadığı rakama dair birçok veri var; kimi diyor ki 500 milyar dolar, kimi 1 trilyon dolar. Deprem yaşadık, 105 milyar dolar. Bırakın 500 milyar doları, 100 milyar dolar bile teröre harcadıysak -ki çok üstünde- 100 adet İstanbul üçüncü köprüsü yapıyor, 100 adet büyük ölçekli baraj yapıyor, 100 bin kilometre hızlı tren demir yolu, 100 bin kilometre yol, 1.000 adet hidroelektrik santrali yapıyor; böyle bir sıralamayla gidiyor. Bunu 5'le çarp, 10'la çarp, kayıplarımızı hep beraber görelim. Coğrafya hepimizin. Sorumluluklarımız var; kardeşlik içerisinde inşallah, bunları gidereceğiz. Başkanım uyarıyor ama her seferinde bu dille konuşmanın hepimizi yaraladığını da bir kez daha belirtmek isterim.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız çok önemli hizmetler yaptı, bu ülkede 2002 yılı sonrası dış ticaretten teknolojiye çok önemli atılımlar yapıldı. Ne yazık ki muhalefet tarafında bir öğretilmiş çaresizlik psikolojisi var, artık bundan kurtulalım. Bu hitabım herkese değil ama Türkiye'de Togg üretime geçiyor, ya gelin hep birlikte yapalım bu açılışı. Ondan sonra demeyin bize "İlçeye gittiniz, şuna gittiniz." Bu, bu dönemde yapıldı ve ne yazık ki "İtalya'dan gemiyle geliyor, böyle bir fabrika yok." Neler denmedi? İHA'ları, SIHA'ları, hava araçlarını, helikopterlerini, artık Türkiye'nin her gün yeni bir başarısını görüyoruz, uydular burada. Bu, hepimizin gururu; iktidar muhalefet, hep birlikte mutlu olacağımız süreçler. Hep birlikte bunlara sahip çıkacağız, tabii ki daha iyisini isteyeceğiz ama olana da teşekkür etmemiz gerektiğine inanıyorum.

Sayın Bakanım, bu kadar yapılan içinde -belki çoğunu da söyleyemediniz- tabii ki artık gelinen noktada hedef çok yüksekte. 2053 hedeflerine doğru giden Türkiye'mizin 2'nci yüzyılının çok daha başarılarla dolu olacağına inanıyorum. Konya olarak da 2002'de 130 milyon dolardan bugün 4 milyar dolara gelen bir ihracat ve ithalat büyüklüğüne ulaştık. Artı ihracat büyüklüğü daha fazla artı eksi tarafından baktığımızda. Türkiye'nin her bölgesi de böyle. İnşallah, tüm bölgelerimizle birlikte Konya'mızda da yeni gelişen ASELSAN ve Cumhurbaşkanımızın imzaladığı 2020 yılındaki uzay alanındaki endüstri bölgesi ve ASELSAN'ın da altyapısını oluşturan kararıyla birlikte çok büyük gelişmeler olduğunu biliyorum. Bu konularda da desteğinizin devamını rica ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, toparlayın lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sulama konusunda da KOP önemli işler yapıyor. Bütçesinin yetersiz olduğunu görüyoruz. Konya'mız önemli bir ova. Bu konuda da Konya ve diğer bölgelere de bu katkının daha artırılmasını rica ediyoruz.

Konudan konuya atlıyoruz mecburen bu süreyi değerlendirmek adına. Ben tekrar bütçenizin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi on beş dakika süreyle milletvekillerinin soru taleplerini karşılayacağız. Sisteme -öncelik-giriş sırasına göre milletvekillerine söz vereceğim.

Sayın Torun, buyurun lütfen.

SEYİT TORUN (Ordu) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Ordu, bildiğiniz gibi, sanayi olarak çok fazla gelişmiş değil, özellikle organize sanayi konusunda ciddi sorunlarımız var. Ordu'nun kalkınması ve istihdam imkânlarının da artırılması için merkez organize sanayi bölgesinin geliştirilmesi ve Ordu 2'nci Organize Sanayi, Fatsa Organize Sanayi ve Ünye Organize Sanayi Bölgelerinin yapımlarının tamamlanması gerekmektedir. 2 Ekim 2023'te Ordu 2'nci Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Heyet Başkanlığıyla ilgili mahkeme kararı gereğince 14 milyon 769 bin 546 lira tutarındaki kamulaştırma bedeli Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından kredi olarak talep edilmişti.

11 Nisan 2023'te ise Fatsa Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bir dilekçeyle başvurarak 26 milyon 664 bin 41 lira tutarındaki kamulaştırma ödeneklerinin kredi olarak kendisine ödenmesi talebinde bulunmuşlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Torun.

SEYİT TORUN (Ordu) – Ünye Organize Sanayi Bölgesi sahasında şebeke yapım işi için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca ihaleye çıkılmış ancak yapımı hâlen tamamlanmamıştı. Söz konusu sanayi bölgelerinin yapım süreçlerinin tamamlanması bu ödemelerin gerçekleştirilmesine ve yapım işlerinin bitirilmesine bağlı. Bu eksiklikler tamamlandığında Ordu'muzda 35 bin kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Sayın Bakan, Ordu'da yapımı sürdürülen OSB'lerin bekleyen kredi talepleri ne zaman karşılanacak? Ünye OSB sahasında başlanan şebeke yapım süreci hangi tarihte tamamlanacaktır?

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2015 yılında, o zaman dönemin Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Fikri Işık'tı tahmin ediyorum, yerli üretimle ilgili 40 milyon euroluk bir sarf firmasının altyapısı satın alındı, Cadillac marka bir otomobil getirildi. Bu Cadillac marka otomobilin ve bu durumun son durumu nedir? TÜBİTAK bu konuyla ilgileniyordu sanırım, TÜBİTAK hâlen bu konuyla ilgileniyor mu? Bununla ilgili ödenen 40 milyonluk kamu zararının tazmini konusunda bilgi rica edeceğiz.

Diğer bir soru da yirmi yıl önce açılan Karabük Organize Sanayi Bölgesi'ndeki atık su arıtma tesisi yapılmamıştı, hâlen de yapılmadı. Bununla ilgili bu bütçede herhangi bir gelişme olacak mı, ödenek aktarılacak mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Aktarılmayacaksa bir an önce bu atık su arıtma tesisinin yapılmasıyla ilgili ödenek talebimiz olacak.

Yine aynı, diğer 3 ilçeyle de ilgili benzer sorunlar var; Eskipazar'da Metal Organize Sanayi Bölgesi'nin hızla bitirilmesi için ödenek talebi var. Ormanlarıyla meşhur, yüzde 71'i ormanla kaplı bölgemizde, en çok blok ormanının bulunduğu Yenice ilçesinde de İhtisas Organize Sanayi Bölgesi orman ürünleriyle ilgili kurulmalı. Projede, programda var mı, bütçede var mı? Yoksa ödenek rica ediyoruz.

Yine, Eflani ilçemizde de Mermer İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'yle ilgili aynı taleplerimiz geçerli.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Akay.

Sayın Ocaklı, buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben tabii siyasi soracağım. Seçim dönemidir, bir okulun önünde övünülen Togg aracıyla Vekilimiz Muhammed Avcı oy vermek üzere okulun önüne gelmiştir ama işte, deklanşör bu ya, el arabasıyla, üstelik de AK PARTİ'ye oy veren bir seçmen de aynı anda kadraja girmiştir. El arabasıyla engelli olduğu hâlde oy vermeye gelen bu insanlara o teknolojiye yatırdığımız yatırımdan bir parça pay biçip oraya doğru aktarmanız gerekmez mi? Ya, bu konu benim vicdanımı çok sızlatmıştı, sizi de üzdü mü bu konu Sayın Bakan? Bunu anlamak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Açikkapı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok kıymetli Bakanım, Elâzığ'a teşriflerinizde özellikle Elâzığlı gençlerin TEKNOFEST konusunda, TEKNOFEST'in Elâzığ'da yapılması hususunu dile getirdiklerini biliyoruz. Bu konuda sizlerden inşallah bir müjde bekliyoruz.

Bir de Sayın Bakanım, Palu Kovancılar Organize Sanayi Bölgesi'yle ilgili bir talebimiz olmuştü. Sağ olsun, Bakanlığımız bu konuda oldukça güzel bir yaklaşım sergilemişti ve çalışmaları başlamıştı. Şu anda ne aşamadayız, bu konuda bilgi alabilir miyiz?

Ben teşekkür ediyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldırım Kara, buyurun lütfen.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Sayın Bakanım, Hatay, Malatya ve Maraş'ta yeni sanayi siteleriyle ilgili ihaleleri bitirdiğinizi ve hızla inşaatına devam ettiğinizi söylemişsiniz. İskenderun'daki kent merkezinde kalan sanayi sitesinin taşınmasıyla ilgili proje ne aşamada? Aynı zamanda büyük ölçekli endüstri bölgelerinin de özel sektör eliyle hızla yapılacağını ifade etmişsiniz. Arsuz'da, Erzin'de, İskenderun'da ve Antakya'da tarımsal OSB'yle ilgili herhangi bir proje düşünüyor musunuz? Hatay'da acil destek kredisini, Türkiye deprem sonrası canlanma desteği kredisini kaç şirkete, esnafa verdiniz ve tutarı nedir? Aynı zamanda deprem sonrasında toplanan tutanaklar, özellikle makine ve teçhizatlarla ilgili, bu zayı tutanaklara ilişkin herhangi bir bedel karşılığında şirketlere ve esnaflara bir tutar ödemeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arpacı, buyurun lütfen.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Sayın Bakanım, Togg'la alakalı ben de bir soru soracağım: Özellikle Bakanımız Mehmet Şimşek'in açıklamalarıyla kamuda bir tasarruf beklentisi oluşmaktadır. Kamuya tahsis edilen yıllık Togg araç sayısı nedir ve ne kadar teslim edilecektir? Togg'un siyasi anlamda kullanılmasıyla alakalı özellikle seçim döneminde bazı valilere ve bürokratlara Togg tahsis edildiği fakat daha sonra araçların ortadan kaybolduğu, daha doğrusu büyük ihtimalle geri alındığıyla alakalı iddialar mevcuttur.

Ben Cumhurbaşkanımızın açıklamalarından ilk önce valilere ve büyükelçiliklere tahsis edileceğini biliyorum, Denizli'de Valimizin makam aracı daha yeni değişmiştir fakat Togg marka araç yerine ünlü bir Alman markasının en üst modeli tahsis edilmiştir. Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Togg'a binip siyasi propaganda yaparken Valimize neden Togg araç tahsis edilmemiştir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yarın İçişleri Bakanımız da geliyor, ona da sorarız.

Sayın Şevkin, buyurun lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Türkiye'de en önemli şeyin sınai verimlilik olduğunu düşünüyorum tabii hepimizin olduğu gibi. Ben de Togg'la ilgili sormak isterim: Sınayi verimlilikle ilgili bir çalışması yapıldı mı Togg'un, buna dair nasıl bir çalışma yaptınız? Yine, yeni kalkınma planı bütçede kapsamlı bir yapısal reform vaadi olmaksızın Türkiye'nin ana üretim ve teknoloji kompozisyonunu değiştirmeden yine hayal tüccarlığı yapıyor, gelecek beş yılın hedeflerine bu imalat sanayisi yapıyla erişmek imkânı nedir, hedefleriniz nelerdir; bunu sormak istiyorum. Yine yüksek katma değerli üründen toplam imalat

sanayisi içindeki payı artırmadan kalkınma planında hedefi nasıl tutturacaksınız? Bununla ilgili örneğin, 2018’de yüzde 3,5’tan 2022’de yüzde 3,1’e indiği verileri var; buna dair hedefleriniz nedir, ne yapmayı düşünüyorsunuz diye sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, KOBİ’lerin Türkiye ekonomisi içinde ağırlığına bakıldığında ülkedeki toplam girişim sayısının yüzde 99,7’si sadece binde 3’ü büyük işletmeler; çalışan sayısının yüzde 71’ini ve üretim değerinin de yüzde 54’ünün KOBİ’ler tarafından yaratıldığını görüyoruz. Özellikle girişim sayısı ve çalışan sayısı açısından KOBİ’lerin bu ağırlığının nedeni mikro ölçekli işletmeler fakat mikro ölçekli işletmelerin çok ciddi sorunları var finansman sorunundan teknik kapasite sorununa, nitelikli eleman sorununa; buna ilişkin sunuşunuzda da KOSGEB destekleri vardı ama onlar yeterli değil. Ayrıca bu konuda bir çalışmamız var mıdır bu KOBİ’lere, özellikle de, mikro boyuttakilerine ilişkin; onu sormak istiyorum ilk soru olarak.

İkinci soru: Bu bölgesel gelişme amacı çerçevesinde yürütülen 4 büyük proje var: GAP, DAP, DOKAP ve KOP bunların mevcut durumları nedir, tamamlanma oranları yüzde kaçtır ve ne zaman bitirilmesi öngörülmektedir; bu konuda ayrıntılı bir bilgiyi almak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, soru talepleri karşılanmıştır.

Şimdi de görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır’a söz veriyorum.

Süreniz otuz dakikadır Sayın Bakanım, yetmezse ilave üç dakika vereceğim.

Buyurun lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle sabah saatlerinden bu yana çok fazlasıyla istifade ettiğimiz ve Meclis mehabetine yakışan bir ortam tesis edildiği için Kıymetli Başkanımıza, tüm üyelere ve tüm katılımcı milletvekillerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Büyük ölçüde, son derece teknik değerlendirmeler yapılmış oldu, biz de inşallah bu değerlendirmelerden tüm ekip arkadaşlarımızla birlikte en üst düzeyde istifade etmeye gayret edeceğiz.

Tabii, çokça şey konuşuldu, ben zaman elverdiği ölçüde sözlü yanıt vermeye gayret edeceğim ama eksiklerimiz kalırsa şimdiki kadar olduğu gibi bundan sonra da eksik kalan kısmı yazılı olarak tamamlamaya gayret ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yedi gün içinde.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yedi gün içinde diye değiştirmiştik, evet, Sayın Başkan.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – İnşallah, biz yedi günü de beklemeyiz inşallah.

Çok genel bazı hususlar var, onlara öncelikle değinip kalan kısımda mümkün olduğunca il bazlı sorulara da yanıt vermeye çalışacağım.

Organize sanayi bölgelerinin genel durumuna ilişkin birtakım değerlendirmeler yapıldı, organize sanayi bölgeleriyle ilgili biraz daha detaylı bilgi paylaşmanın yararlı olacağını değerlendiriyorum. Hâlihazırda Bakanlığımızca kuruluş işlemleri tamamlanan 353 organize sanayi bölgesinde 82.764 sanayi parselinin 69.446'sı yani yaklaşık yüzde 90'ı sanayicilerimize tahsis edilmiş durumda ve bu tahsis edilen parsellerin de 58.192'si üretim, 5.704'ü inşaat, 5.550'si ise proje aşamasında. Bu istatistikleri şunun için vurguladım yani toplam parsel sayısının yaklaşık yüzde 90'ını tahsis etmişiz ve tahsis ettiklerimizin de neredeyse yüzde 90'ı üretime geçmiş; bu aslında organize sanayi bölgesi uygulamasının etkin şekilde çalışmakta olduğunu gösteriyor. Üretime geçen parsellerde -konuşmamda da ifade etmiştim- 2.5 milyon kişi istihdam edilmekte ve kalan parsellerin tümünün üretime geçmesi hâlinde 3.5 milyona varan bir istihdam öngörümüz bulunmakta.

Yine özellikle mesleki eğitim ve organize sanayi bölgeleri arasındaki ilişkiyi çok önemli görüyoruz -buna değinen sayın vekillerimiz de oldu- 51 özel meslek lisesi, 40 devlet meslek lisesi olmak üzere 91 meslek lisesi ve 18 meslek yüksekokulu hâlihazırda 75 bin öğrenciyle organize sanayi bölgelerimizde faaliyetlerini sürdürmekte. Yine 81 ilimizde 254 organize sanayi bölgesi ve 4 sanayi sitesinde Millî Eğitim Bakanlığımızla iş birliğimiz çerçevesinde mesleki eğitim merkezleri oluşturuldu ve bu merkezlerde de öğrenci sayısı bugün itibarıyla 190 bini aşmış durumda.

Özellikle yine bazı çevre hususlarına sayın vekillerimiz değindiler ki bizim için de çok önemli meseleler bunlar. Ergene havzasındaki kirlilik meselesi gündeme geldi, bununla ilgili güncel durumu biraz daha detaylı paylaşmak yararlı olacak zannediyorum. Ergene Nehri'nin kirliliğini önleyecek Ergene havzası organize sanayi bölgeleri müşterek atık su arıtma tesislerinden 5'i tamamlandı. Bölgede artırılarak temiz hâle gelen suların denize deşarj edilmesi için yürütülen Derin Deşarj Projesi 2022 yılı itibarıyla tamamlandı ve hâlihazırda 160 bin metreküp/gün atık su arıtılarak Marmara Denizi'ne derin deşarjı gerçekleştirilmekte. Yine 2023'te Ergene havzasında bulunan 2 OSB'nin atık su arıtma tesisi inşaatı ve bölgede yer alan 4 OSB'nin atık sularının müşterek arıtma tesisine iletilmesi amacıyla kolektör hattı inşaatımız da devam etmekte.

Tabii, organize sanayi bölgelerinin özellikle yeşil dönüşümünü gerçekleştirmek de bizim öncelikli bir çalışma alanımız. OSB'lerin yeşil üretim alanlarına dönüştürülmesi kapsamında Dünya Bankasından 300 milyon dolarlık bir krediyi Bakanlığımıza tahsis ettik ve bu çerçevede Dünya Bankası projesi kapsamında 2023 Yılı Yatırım Programı'nda 40 OSB'nin yeşil OSB'ye dönüşümü başlatılmış oldu.

Bir başka uluslararası kaynaklı proje yine Dünya Bankasıyla yürüttüğümüz Türkiye Yeşil Sanayi Projesi'nde de 450 milyon dolar kaynağı Türk sanayisinin yeşil dönüşümü için değerlendiriyor olacağız. Burada KOBİ'lere öncelik vereceğiz, 250 milyon dolarlık bir kaynağı KOSGEB eliyle, KOBİ'lerin yeşil dönüşüm faaliyetlerine yönelik, özellikle yenilenebilir enerji, kaynak verimliliği, atık yönetimi, dögüsel ekonomi konularında kullanmalarını sağlayacağız fakat bizim bütün dönüşüm çalışmalarında önceliğimiz, bu dönüşümü gerek yeşil gerek dijital dönüşümü gerçekleştirmemizi mümkün kılacak teknolojileri de yerleştirmek. Bu amaçla özellikle TÜBİTAK eliyle de yeşil inovasyon ve AR-GE faaliyetlerinde bulunan firmalara yine 175 milyon dolar kaynak ayırıyor olacağız.

Yine görüşmelerde çokça gündeme gelen bir mesele savunma sanayi meselesiydi. Aslında konuşmamızda savunma sanayisine çok geniş bir yer ayırmamıştık ama vekillerimizin bazıları çalışmaların ağırlıklı kısmının savunma sanayisinde savunma sanayisine ilişkin olduğunu ifade ettiler.

Tabii, şu bir gerçek: Türkiye bir Millî Teknoloji Hamlesi yolculuğundadır ve Millî Teknoloji Hamlesi Türkiye'nin kritik teknolojilerde tam bağımsızlığı, yüksek teknolojiyi yerli ve millî imkânlarıyla geliştirebilmesi, üretebilmesi ve rekabetçi şekilde dünyaya ihraç edebilmesidir ve Millî Teknoloji Hamlesi'nin öncü sektörü Türkiye'de savunma sanayisi olmuştur, bu da aslında bir tesadüf

değildir. Türkiye kırk yıla yakın bir zamandır terörle mücadele eden ve bu mücadelesinde maalesef müttefiklerini dönem dönem yanında göremeyen, parasını verdiği hâlde ihtiyacı olan savunma sanayisi sistemlerine erişim imkânını dönem dönem bulamamış bir ülkedir. Bu da Türkiye'mizi özellikle son yirmi yılda kendi ihtiyaçlarını kendisi görebilmek adına savunma sanayisinde hava, kara, deniz ve uzay sistemleri dâhil olmak üzere tüm kritik platformlarını yerli ve millî olarak geliştirmeye yönlendirmiştir. Bu sayede yirmi yıllık dönemde savunma sanayisinde yerlilik oranımız yüzde 20'lerden yüzde 80'lere çıkmıştır. Bu sayede pek çok kritik platformumuzu yerli ve millî olarak geliştirme kabiliyeti elde etmişizdir. Millî Muharip Uçak Projesi Mart 2023'te piste çıktı, 2023 yıl sonunda inşallah ilk uçuşunun gerçekleşmesini sabırsızlıkla bekliyoruz. HÜRJET Projesi Türkiye'nin yerli ve millî olarak geliştirdiği eğitim ve hafif muharip jet uçağı, ilk uçuşunu yine bu yıl, 2023 yılı Nisan ayında gerçekleştirdi, performans testleri devam ediyor. ATAK helikopteri, millî helikopterimiz üretimde ve kullanımda. Yine, KTJ-3200 turbojet motor, özellikle seyir füzeleri, hedef uçak ve benzeri insansız platformlara yönelik kullanım için optimize edilmiş bir turbojet motor, bu da 2022 yılından itibaren üretime girmiş oldu. Yine, TS-1400 turboşaft motoru özellikle özgün helikopterimize entegre edilebilecek şekilde geliştirildi, Tip sertifikası alınmış bir özgün ve millî motor olarak 2023 Nisan ayında GÖKBAY helikopterimizde ilk uçuşunu gerçekleştirdi.

Kıymetli vekillerimizden bazıları da ifade ettiler, TCG Anadolu Türk Deniz Kuvvetlerinin envanterine katılan ilk LHD sınıfı savaş gemisi oldu ve dünyanın ilk SİHA gemisi olarak Türk Silahlı Kuvvetlerimize kazandırılmış oldu. Burada seyir füzelerinden hava savunma sistemlerine kadar pek çok alanda Türkiye dünyanın dikkatle takip ettiği başarı hikâyelerine imza attı. Dünyanın önemli bir kısmı bu projeleri merakla, bir bölümü hayret, bir bölümü endişeyle takip etmektedir çünkü Türkiye yaşadığımız bu zor coğrafyada tam bağımsızlık iddiasını bu millî savunma sanayisi projeleri sayesinde sürdürmektedir. Çok açıklıkla ifade edelim, bu projelerden bir milim bile geri adım atmayacağız, hatta bu projeleri bugünkünden çok daha ileri noktalara, Türkiye'de yaşayan her bir vatandaşımızın, 85 milyonun huzuru, refahı, güvenliği için, istiklalimiz için, istikbalimiz için geliştirmeye devam edeceğiz. Bizim arzumuz Meclisimizde görev yapmakta olan tüm milletvekillerimizin milletimiz adına bu projelere destek sunmasıdır.

Tabii, savunma sanayisinden ibaret değil elbette çalışmalarımız yani bazı istatistikleri bu anlamda da paylaşmak isterim: Teknoparklarımızda 9.800'e yakın firmadan bahsetmişim, bu firmaların araştırma geliştirme, inovasyon yaptıklarını söylemişim. Bunların 226'sı savunma sektöründe çalışmaktadır, buna mukabil, 321 firma sağlık sektöründe, 215 firma enerji sektöründe, 157 firma tarım sektöründe, 149 firma kimya sektöründe kendini tanımlamaktadır. Yine, AR-GE ve tasarım merkezlerimizin sayısı 1.600'ü aşmıştır. Bunların 61'i savunma sanayisinde olmakla beraber 133'ü otomotiv sanayisinde, 81'i tekstil endüstrisinde, 74'ü kimya endüstrisinde, 59'u gıda sektöründe, 42'si ilaç sektöründe faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla, Türkiye'nin AR-GE kapasitesi aslında Türk sanayisinin tüm sektörlerini kuşatacak bir niteliğe gelmiştir.

Tabii, savunma sanayisini şöyle de görmek icap eder, aslında buna değinen bazı vekillerimiz de oldu; kendilerine çok teşekkür ediyorum: Bugün küresel ölçekte geçmişe baktığımızda şunu görürüz ki savunma sanayisi ve uzay çalışmaları pek çok sektörün ve hatta bireysel yaşamımızın dönüşümünü en üst düzeyde tetikleyen çalışmalardır. Bugün kişisel hayatımızda kullandığımız teknolojilerden pek çok sektörü yıkıcı şekilde dönüştüren pek çok teknolojiye kadar aslında savunma sanayisinden ve uzay çalışmalarından bu teknolojilerin doğduğunu görmekteyiz. Bakın, sadece uzay çalışmalarından güneş panellerinin, biyometrik sensörlerin, yine, su arıtma cihazlarının, kanser araştırmalarında kullanılan birtakım alt sistemlerin, çekirdek teknolojilerin geliştirilmiş olduğunu görmemiz mümkün. Türkiye olarak da biz savunma sanayisindeki bilgi birikim ve tecrübemizi hızla diğer alanlara transfer ediyoruz.

Burada yine, çokça üzerinde durulan bir konu Türkiye'nin otomobili oldu. Türkiye'nin otomobili hakikaten bir millî gurur projesidir ve bugün itibarıyla bir başarı hikâyesidir. Ben az önce arkadaşlarımdan bilgi aldım, bugün itibarıyla banttan inen Togg araçlarının sayısı 10 bini aşmıştır. Bu, altmış yıllık bir hayalin gerçekleşme hikâyesidir ancak şunu da biliyoruz ki bu büyük başarı hikâyesini geleceğe taşımak adına daha yapacak çok işimiz var ve tam da bugün çok sayıda vekilimizin gündeme getirdiği savunma sanayisindeki bilgi, birikim ve tecrübenin diğer alanlara transfer edilmesi Togg'da somut bir örneğe dönüşmüştür. Togg'un Ankara'da kurduğu araştırma merkezinde hâlihazırda 180 mühendisimiz çalışmakta ve bunların 112'si savunma sanayisi kökenlidir ve yine, bu merkezde yerli ve millî helikopterimizin kontrol bilgisayarlarından elde edilen tecrübeyle şimdi araç kullanıcı arayüzlerini kontrol eden bilgisayar donanım ve yazılımını geliştiriyoruz. Yine, bu merkezde askerî hava araçlarımızdan edinilen merkezi kontrol bilgisayarı ve otopilot tasarımı tecrübesiyle TOGG'un merkezi kontrol bilgisayarını ve otonom sürüş sistemi tasarımını geliştiriyoruz. Yine, Togg araçlarındaki yüksek güç elektroniği ve elektrikli çekiş sistemi de savunma sanayisinde elde ettiğimiz birikimin sivil bir alana transferi yoluyla geliştirilmektedir. Dolayısıyla, biz aslında hem savunma sanayisindeki gelişmeler vesilesiyle yerli ve millî duruşumuzu ve bu topraklarda cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren sürdürdüğümüz tam bağımsızlık iddiasını tahkim ediyoruz hem de artık sayıları 80 bini bulmuş dev bir araştırma geliştirme ordusuna sahip savunma sanayimiz, 3 bine yakın firmamızın elde ettiği tecrübeyi adım adım farklı sektörlere transfer ediyoruz ve Türkiye'nin yüksek teknoloji hamlesini, millî teknoloji atılımını, hamlesini bu vesileyle hızlandırıyoruz.

Tabii, Togg'la ilgili bazı eleştiriler oldu yani Togg'un bir siyasi proje olarak tanıtıldığını ifade eden milletvekillerimiz oldu. Bizim böyle bir çabamız yok, gayretimiz yok ancak şu bir gerçek ki milletimiz Togg'un kimin ısrarıyla, kimin iddiasıyla, kimin sahiplenmesiyle gerçekleştiğini biliyor. Şu bir gerçek ki milletimiz altmış yıldır hayal olan bir millî otomobil projesinin nihayetinde şimdi gerçekleştiğini de biliyor. Devrim otomobilinin hikâyesini de biliyor, devrin otomobilinin hikâyesini de biliyor. Dolayısıyla, biz geliştirdiğimiz projeleri, yaptığımız icraatları milletimizin takdirine sunarız; takdir milletimizindir. Nihayetinde kazanım, millî kazanımdır, 85 milyonun kazanımıdır.

Bakınız, dünyanın hiçbir yerinde, herhangi bir Alman otomobil markası Almanya'da "şunların, bunların markası" olarak konuşulmaz ama hiç kimse de bir Alman marka otomobilin Almanya'da yolda kalmasını elini ovuşturarak beklemez. Ben Togg fabrikasını ziyaretlerimden birinde emekçi kardeşlerimizden biri yanıma geldi ve dedi ki: "Ya, Sayın Bakanım, ne yapın edin burada araç ürettiğimizi milletimize anlatın." "Ya, milletimiz biliyor." dedim. "Ya, öyle söylüyorsunuz ama adamlar İtalya'dan örtülü bir şekilde bu araçların gelip Türkiye yollarına çıkarıldığını iddia ediyorlar ve biz bu fabrikanın alın teri dökken, akıl teri dökken emekçileri olarak bundan rahatsızlık duyuyoruz."

Şimdi, bu projelere hep birlikte sahip çıkarsak hiçbirimiz bunların bir siyasi unsur hâline gelmesinden şikâyetçi olmak durumunda kalmayız ama projelerin fikir süreçlerinde, geliştirme süreçlerinde yapıcı değil, yıkıcı bir tutum sergilersek nihayetinde elde edilen başarıdan nasiplenme imkânımız da olmaz. Bizim arzumuz, yapmaya çalıştığımız millî projelerin, Türkiye'nin geleceği için gerçekleştirdiğimiz işlerin tamamına hep birlikte sahip çıkılmasıdır. Nihayetinde bunların hepsi... Bizlerin isimleri elbette geçici, eğer bizleri hatırlayacak ve "Allah razı olsun." diyecek olanlar olursa biz bundan ancak mutluluk duyarız ama bu projeler Allah'ın izniyle kalıcı olacak, Türkiye var oldukça inşallah bu projeler gelişmeye, büyümeye devam edecek.

Ben bu açıdan, önümüzdeki dönemde, özellikle 5G haberleşme teknolojileri, batarya, güneş enerjisi, rüzgâr türbinleri, yüksek hızlı trenler, uçan akıllı mobilite... Bakın, uçan akıllı mobiliteyi biz iki yıldır gündeme getiriyoruz, maalesef bunda da bir sahiplenme açığı görüyoruz yani bununla alay

edenler, dalga geçenler. Hâlbuki dünyada 100'e yakın bu alanda çalışan girişim var ve Türkiye bu alanda en iddialı ülkelerden biri çünkü biz insansız hava araçlarında dünyada 1 numarayız. O vakit uçan akıllı mobiltede de en iddialı ülke olma imkânına sahibiz ama gelin hep birlikte bunlara sahip çıkalım.

Biyoteknolojik ilaçlar konusunda Türkiye'de 6 tane dev tesis kurduğumuz özel sektörümüze. İnşallah, bu alanlarda millî üretimi önümüzdeki dönemde hızlandırma çabası içinde olacağız.

Özellikle yenilenebilir enerjiyi her fırsatta vurguluyoruz. Bir sayın milletvekilimiz ifade ettiler, sadece hidrokarbonla ilgili çalışmalardan bahsedildiğini, yenilenebilir enerjiden, yeşil enerjiden bahsedilmediğini söylediler. Hâlbuki konuşmamda da ifade etmiştim, güneş paneli üretiminde Türkiye şu anda Avrupa'da 1 numaradır, dünyada 4'üncü sıradadır, iki üç yıl içerisinde dünya 2'ncisi olacağız ve hücreden itibaren güneş paneli üretme kabiliyetine sahibiz. İnşallah, buradan uluslararası bir marka da çıkarıyor olacağız. Rüzgâr türbini üretiminde keza Türkiye Avrupa'nın en iddialı ülkelerinden biri. Şu anda Avrupa'da bazı yıllarda 4'üncü, bazı yıllarda 5'inci sıradayız. Önümüzdeki dönemde yeni yatırımlarla bu alandaki kapasiteyi de artıracamız ve millî bir rüzgâr türbini markasını inşallah ülkemizden çıkaracağız.

Yine, bu alanlarda yapılan çalışmalarla aslında pek çok sektörün geliştirilmekte olduğunun da farkında olmak gerekir diye düşünüyorum. Biz bugün buraya 2 uydu maketimizle geldik. Biri metre altı çözünürlüklü millî görüntüleme uydumuz İMECE; biliyorsunuz, nisan ayında İMECE'yi uzaya gönderdik ve hâlihazırda İMECE'den yararlanıyoruz. Bunun elektrooptik kamerası dâhil bütün kritik alt sistemlerini bu ülkenin evlatları, bu ülkenin mühendisleri geliştirdi, üretti. TÜRKSAT 6A ilk millî haberleşme uydumuz ve önümüzdeki yıl inşallah uzaya göndermiş olacağız ve millî haberleşme uydularını geliştirebilen, üretebilen, uzayda kullanabilen 10 ülkeden biri hâline geleceğiz.

Şimdi, bizim bu çalışmaları yapıyor olmamız tarım sektöründe bizi geri bırakacak değil ki. Bu çalışmalar ile tarım alanında yapacağımız çalışmalar birbirini ikame edecek çalışmalar değil ki. Bilakis, bu alanlardaki kazanımlarımız pek çok sektöre olduğu gibi tarıma da katkı vermekte. Bakın, bir örnek vereyim: GAP İdaresi ile TÜBİTAK Uzay iş birliğinde GAP bölgesi başta olmak üzere geliştirdiğimiz millî yazılımlarla hassas tarım ve akıllı tarım uygulamalarını hayata geçirdik. Böylelikle çiftçilerimize özellikle uydu görüntülerini, yüksek çözünürlüklü uydu görüntülerini kullanarak bitkilerdeki gelişim sorunlarını tespit etme imkânını sağlamış olduk. Yine, gübreleme ve ilaçlama, uygulama haritalarını bu yazılımlar sayesinde üretebilir hâle geldik. Yani Türkiye bütün bu çalışmalarda, hem bu alanların bizzat kendisinde bu yarışa dâhil olmuş oluyor.

“Uzay” dediğimizde 600 milyar dolarlık bir küresel ekonomiden bahsediyoruz ve 2030 yılına geldiğimizde bu küresel ekonomik düzeyin 1 trilyon dolara çıkacağını öngörüyoruz. 1 trilyon dolarlık ekonomiden yüzde 1 pay alsak 10 milyar dolar eder, yüzde 5 pay alsak 50 milyar dolar eder ve biz bu yarışta olabiliriz. Biz bu yarışa bugün dâhil olmadık, yirmi yılda ilmek ilmek ördük, adım adım geldik. Yirmi yıl önce BİLSAT uydusuyla bir ortak üretim faaliyetine katıldık, daha sonra ilk millî görüntüleme uydumuz -tabii, yüksek çözünürlüklü değildi İMECE kadar ama- RASAT'ı kendi mühendislerimizle, kendi bilim insanlarımızla geliştirdik. Daha sonra GÖKTÜRK Projesi'ni hayata geçirdik, nihayetinde şimdi, İMECE'yi hayata geçirdik ama şimdi, İMECE ile TÜRKSAT 6A arasında muazzam bir sınıf farkı var. Burada 500 kilogramlık bir uydudan bahsediyoruz, 600 kilometrede faaliyet gösteren bir uydudan bahsediyoruz; burada 4,5 tonluk bir uydudan bahsediyoruz, 36 bin kilometrede faaliyet gösterecek bir uydudan bahsediyoruz ve bütün bu kazanımlar bizi aslında adım adım bu küresel yarışta öne geçiriyor.

Peki, Ay Araştırma Programı'mıza ne oldu? 2023'te Ay'a gidecektik, gidemedik. Evet, 2023'te Ay'a erişemedik ama programa, projeye devam ediyoruz. Bakınız, bunlar dünyada...

CAVİT ARI (Antalya) – Sert iniş yapacaktınız.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANİ MEHMET FATİH KACIR – Evet, sert iniş yapacaktık. Bu teknik bir tabirdir; maalesef, çoğunlukla alay edilmek maksadıyla kullanılmaktadır, bu da ayrıca üzücüdür. Bunlara biz katlanırsınız, siyasetçiler olarak bizim bunlardan çok rahatsız olma lüksümüz olmayabilir ama bu projelerin hepsinde bizlerin evlatları, kardeşleri, Türkiye'nin mühendisleri çalışıyor ve onlar her görüşten insanlar. Onlar maalesef, alay konusu edilen, dalga konusu edilen bu projelerde faaliyet gösterirken bu alaylardan, bu dalga geçiliyor olmasından esasen rahatsızlık duyuyorlar. Bunu da ben yine milletimizin takdirine bırakıyorum.

Ay Programı'na devam ediyoruz. Bu projeler hem Türkiye'nin ilk kez gerçekleştirdiği hem de dünyada çok az sayıda ülkenin gerçekleştirdiği projelerdir. Bakın, bir örnek vereyim, bu uzay projelerindeki gecikmelere bir örnek vereyim: Şu anda en gelişmiş uzay teleskobu 1,5 milyon kilometre ötede çalışan James Webb teleskobu. Bunu geliştirmeye ilişkin proje 1996'da başlatılmış. Hedef 2007'de bitirmek, on bir yılda 500 milyon dolarla bu projeyi tamamlamayı hedeflemişler ama gerçekleşme ne olmuş? 2007'de değil, 2021'de ancak tamamlanmış proje ve 500 milyon dolara değil, 10 milyar dolara tamamlanmış. Bir şeyin ilki gerçekleşirken elbette öngörülen planlar günü gününe, yılı yılına tutmayabilir ama aslolan, Türkiye'nin bu yolculukta ısrarla, iddiayla yoluna devam etmesidir, bunların hepsi Türkiye'nin millî kazanımlarıdır.

Yine, bu projeler ile Türkiye'nin teknoloji ekosistemi arasındaki ilişki ifade edildi. Yine, bir Togg örneği vereyim: Togg hâlihazırda 30 teknoloji girişimiyle çalışmaktadır. Ancak fikrî mülkiyeti sizde olan bir markaya sahipseniz bunu yapabilirsiniz, yoksa Türkiye'de, evet, çok sayıda yabancı marka var, biz onları da destekliyoruz, onların da üretim faaliyetlerini teşvik ediyoruz, açılışlarına katılıyoruz. Biz bu hafta sonu aynı gün, bir yabancı markanın, Toyota'nın Türkiye'de ilk kez, Avrupa'da ilk kez üretmeye başladığı ve üretim yeri olarak Türkiye'yi seçtiği şarj edilebilir hibrit otomobillerinin banttan iniş törenine katıldık. Daha sonra bir başka markanın, Ford'un büyüttüğü ve 4 misli kapasiteye çıkardığı, içinde elektrikli ticari araçları da ürettiği bir tesisin açılışına da Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte katıldık. Elbette Türkiye'ye yatırım yapan, değer katan herkes baş tacı ama şunu tecrübe ediyoruz, biliyoruz: Ancak millî bir markaya sahipseniz kritik teknolojilerde kendi girişimcilerinizin önünü açacak proje ortaklıkları yapabiliyorsunuz. Bu, bütün dünyada böyle. Togg'u da bizim için kıymetli kılan, tek başına bir otomobil markasını yola çıkarıyor olmak değil, sektörel dönüşümü millî bir markayla gerçekleştiriyor ve böylelikle onlarca Türk teknoloji girişimcisinin, Türk teknoloji tedarikçisinin aslında hızlanmasına vesile oluyor olmak. Bugün 100'den fazla yerli tedarikçisiyle, 30 teknoloji girişimcisiyle iş birliği yaparak Togg aslında Türkiye'nin mobilite ekosisteminde dönüşümüne liderlik ediyor.

Yine, bir sayın milletvekilimiz özellikle "Teknokentlere ve üniversitelere kart basarak girilen bir ülke olmayalım artık." görüşünü dile getirdi. Buna büyük ölçüde iştirak ediyoruz. Bu konuda adımlar da attık, Sayın Cumhurbaşkanımızın kararıyla özellikle bilişim personelinin yüzde 100 uzaktan çalışmasına AR-GE merkezlerinde ve teknoloji geliştirme bölgelerinde imkân sağlayan düzenlemeler yaptık. Dolayısıyla, biz bu istikamette yenilikçi politikaları uygulamaya devam edeceğiz.

Yine, AR-GE harcamalarımızla ilgili bazı istatistikler paylaşıldı. Onlara bir küçük düzeltme yapayım yani güncelleme yapılmamıştı sunumlarda. Yüzde 1,09 değil, yüzde 1,4 düzeyindedir Türkiye'nin millî gelirinde AR-GE harcamaları.

Yine, yayın sayısını ben paylaşmıştım hatırlarsanız ve son yirmi bir yılda ülkemizde bilimsel yayınların sayısının 9.013'ten 48.577'ye yükseldiğini ifade etmiştim. Şöyle bir soru geldi: "Evet, yayın sayısı arttı ama Atıf İndeksi'nde durumumuz ne? Yayın ile Atıf İndeksi birbiriyle paralel mi gelişiyor?" diye çok makul, anlaşılabilir bir soru geldi. Gerçekten hep birlikte bunu merak etmiş olabiliriz. Bunun

cevabı da şöyle: Evet, Türkiye kaynaklı yayınların yıllık bazda almış olduğu atf sayısı son on beş yılda 253 binden 616 bine çıkmış yani 3,5 katına yükselmiş. Yine, G20 ülkeleri etki değeri yıllar içinde sabit seyrederken Türkiye kaynaklı yayınların etki değeri önemli bir artış gösterdi ve G20 ortalamasını yakaladı. Şu grafik, şu alttaki yükselişte olan Türkiye’dir, bu da G20 ülkeleridir.

Yine, son yirmi bir yılda Türkiye’den araştırmacılar uluslararası ortak yayınlar içinde yüzde 841 oranında yani 9,5 kat daha fazla yer aldılar ve Türkiye’den araştırmacıların yer aldığı uluslararası iş birlikli yayınların etki değeri 1,78 değerine ulaştı, dünya ortalamasının 2 katına yükseldi ve 1,34 olan G20 ortalamasının da oldukça üzerine çıktı. Bu da bu son ifade ettiğim, uluslararası iş birlikli yayınların alan ağırlıklı Atf İndeksi’nde, yine bu maviyle gösterilen Türkiye, kırmızıyla gösterilen de G20 ortalamasıdır. Özetle, Türkiye’de hem bilimsel yayınların sayısı artış göstermektedir hem de bu bilimsel yayınların etki değeri artış göstermektedir.

Beyin göçü meselesi ifade edildi. Evet, dünyanın pek çok ülkesinde yetişmiş insan kaynağının hayatının bir döneminde başka ülkelerde eğitim ya da çalışma amaçlı olarak bulunması, nihayetinde “beyin göçü” olarak ifade edilebilecek husus uzunca bir zamandır gündemdedir. Biz şöyle düşünüyoruz: Yetiştirdiğimiz her bir kıymetli vatandaşımız bu ülkeye hizmet edebiliyor olmalıdır. Bunu yapabilmek de Türkiye’de bu örneğini verdiğimiz kıymetli, yüksek katma değerli kritik işleri büyütme olacaktır. Türkiye’de bilim altyapısını, teknolojik geliştirme altyapısını, üretim altyapısını, yüksek teknoloji imalat altyapısını geliştirmektir bunun yolunu açacak olan. Son dönemde özellikle bilim insanlarına yönelik TÜBİTAK’ın uygulamaya aldığı programlarla 2005 yılından bu yana 4.770 Türk ve yabancı araştırmacı ülkemize gelmiştir. Konuşmamda da ifade etmişim; özellikle alanında lider bilim insanlarına yönelik Uluslararası Lider ve Genç Araştırmacılar Programı’yla ülkemize getirdiğimiz 199 araştırmacımız yürüttükleri vizyoner projelerinin yanında 1.200 genç araştırmacıyı da yetiştirmektedir.

Yine burada bir sayın milletvekilimizin özellikle ifade ettiği, “Kıymetli beyinlerimizin bazılarını belki Türkiye’ye döndüremiyor olsak da buldukları yerde onlardan istifade etmeliyiz.” görüşünü saygıyla karşılıyoruz ve bunu yapmaya yönelik de TÜBİTAK olarak hâlihazırda hazırlıklarımızı sürdürüyoruz. Beyin göçü istatistiği açısından da Dünya Bankası tarafından referans verilen beyin göçü istatistiğine göre, 2023 yılında 179 ülkenin yer aldığı sıralamada ülkemiz son altı yılda 21 sıra iyileşme göstererek 112’den 134’e gelmiştir. Beyin göçü istatistiğinde ülkeler sıralamada ne kadar geride yer alırsa bu durum diğer ülkelere görece daha az beyin göçü verdiklerini göstermektedir; dolayısıyla aslında son altı yılda, Dünya Bankası verilerine göre, beyin göçü konusunda bir iyileşme mevcut.

Yine, çalışmalarımızın şeffaflığıyla ilgili bazı hususlar dile getirildi. Burada bugün sayın milletvekillerimizle paylaştığımız, geçtiğimiz yıllardaki bütçe görüşmelerinde de gündeme gelen Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı’nda nasıl karar verdiğimiz, hangi tür projeleri seçtiğimiz hususuyla ilgili bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Bu broşürleri sayın milletvekillerimizle paylaştık, burada Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi kapsamında verdiğimiz bazı desteklerden örnekler var ama biz destek verdiğimiz tüm projeleri bu karekod vasıtasıyla ulaşabilecekleri “web” sitesinde kamuoyuna açmış durumdayız uzunca bir zamandır, dolayısıyla bütün programlarımızda olduğu gibi KOSGEB programlarında, teşvik programlarımızda tam şeffaflık ilkesiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz ve bu program, Türkiye’de yürütmekte olduğumuz en stratejik programlardan biridir. Biz bu programda ne yaptık? 919 teknoloji seviyesi yüksek ürün öncelikli ürün listesi olarak kamuoyuna açtık. Bu ürünleri binlerce ürün arasından seçerken Türkiye neyi daha fazla ithal ediyor, bu daha fazla ithal etmekte olduğumuz ürünlerin hangilerinin dünya pazarlarında hâlen pozitif bir trendi var, hangilerini üretmek bize ne gibi kabiliyetler kazandıracak, hangileri hâlihazırdaki üretim altyapısıyla üretme kabiliyeti elde edebileceğimiz ürünler; tüm bu filtreleri geliştirdik ve 919’luk ürün listesini yatırımcımıza

sunmuş olduk. Bu listeye yenilikçi teknoloji başlıklarını ilave ettik çünkü nihayetinde bazı alanlarda teknoloji o kadar hızlı geliyor ki bugünden tedbir almaz, araştırma geliştirme, yatırım çalışmalarını hızlandırmazsak bir anda iki üç yıl içerisinde bu listelere en üst sıralardan girebilecek birtakım ürünler var, dolayısıyla bunları da dâhil ederek yatırımcımızın AR-GE ve yatırım faaliyetlerini tek pencereden desteklemeye başladık ve ilk kez Bakanlıkta TÜBİTAK, KOSGEB ve yatırım teşviklerini bir arada çalıştırdık. Şimdiye dek yaklaşık 180 projeyi destekledik, bu projelerle desteklenen ürünler sayesinde yılda 7 milyar dolar cari açığı kapatmayı hedefliyoruz. Listelediğimiz ürünlerin toplam cari açığımıza etkisi yılda yaklaşık 51 milyar dolar, dolayısıyla nokta atışı bir program olarak hamle programını yürütüyoruz, önümüzdeki dönemde de daha hızlı bir şekilde yürütmeye devam edeceğiz.

Tabii, zaman da su gibi akıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir dakika süreniz kaldı, ilave üç dakika vereceğim Sayın Bakan, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Temel bilimler konusu gündeme getirildi. Burada özellikle TÜBİTAK'ın akademik araştırmalara yönelik destek programlarıyla 2002'den günümüze temel bilimler alanında 3 bin projeye 2023 sabit fiyatlarıyla 2,4 milyar lira destek verdiğimiz hatırlatmak isterim. Yine, özellikle 2018-2023 döneminde bilim insanlarına verdiğimiz burs ve desteklerin yüzde 30'unu, toplam 2,3 milyar liralık desteğin yüzde 30'unu da temel bilimler alanında sunduk.

Yine, kıymetli bir öneri, özellikle AR-GE politikalarını düzenlerken teknoloji “start-up”larıyla, girişimlerle iş birliği yapılması hususu. Bu konuda önemli bir düzenleme yaptık geçtiğimiz dönemde, Bakanlığımız AR-GE desteklerinden büyük ölçekte yararlanmış firmalara teknoloji girişimleriyle iş birliği yapma, teknoloji girişimlerine yönelik yatırım yapma zorunluluğu getirdik ve bu sayede şu anda Türkiye’de yüzlerce teknoloji girişimi büyük ölçekte AR-GE firmalarından yatırım alıyor olmakta; bu da önümüzdeki dönemde aslında bu iş birliklerini artırmaya vesile olacak.

Şimdi, bazı milletvekillerimizin özellikle yatırım teşviklerimizle ve 6'ncı bölge teşviklerimizle ilgili bazı değerlendirmeleri oldu. Tabii, ben sizler önemli ölçüde cevapları verdiğiniz için tekrar aynı konulara girmeyeceğim ama şunu söyleyeyim: Bu ülkenin her bir karış toprağı vatan toprağıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlave sürenizi verdim.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Bu ülkenin her bir vatandaşı, her bir bireyi bizim için baş tacıdır, çok kıymetlidir. Muş Bilim ve Sanat Merkezi'nde geliştirdikleri projelerini Türk Uzay Bilim Misyonu'na sunmuş olan çocuklar bizim iftihar kaynağımızdır, onların projeleri bizim Muş'la alay ettiğimiz anlamına gelmez, bilakis bizim Muş'u İstanbul'dan, Diyarbakır'ı Edirne'den asla ayrı görmediğimiz anlamına gelir ve biz o gençlerin, o öğrencilerin, o çocukların hayallerini, ufuklarını desteklemeye devam edeceğiz. Aynı zamanda, elbette Türkiye’de özellikle kalkınmasını hızlandırmak istediğimiz bu bölgelerde yatırım süreçlerini de desteklemeye devam edeceğiz ve bunda da çok etkili, etkin sonuçlar alıyoruz. Siz çok güzel ifade ettiniz Değerli Başkanım, biz bu bölgeleri 6'ncı bölge yaparak yatırımcıları bu bölgelere daha fazla yönlendiriyoruz ve bakın, son beş yılda 6'ncı bölgede teşvik belgesi sunduğumuz yatırımlar kapsamında öngörülen istihdam 416.407'dir ve Türkiye sathında, yine aynı dönemde sunduğumuz belgelerle öngördüğümüz istihdam toplam 1 milyon 68 bindir yani bütün Türkiye’de teşviklerle gerçekleştireceğimiz istihdamın neredeyse yüzde 40'ını biz 6'ncı bölgede gerçekleştiriyor olacağız; bu, bu bölgenin kalkınmasına duyduğumuz ihtiyacın ve sunduğumuz desteğin somut bir göstergesidir.

Yine, KOSGEB eliyle de bu yıl toplam 61 bin işletmeye sunduğumuz 5,2 milyar liralık desteğin 8.329 işletmeye 1 milyar liralık kısmını yine 6'ncı bölgede sunduk. Yine, 6'ncı bölgede 25 adet organize sanayi bölgemiz bulunmakta ve burada da hâlihazırda 90 bin emekçimiz istihdam edilmekte.

Biz TEKNOFEST yarışmalarını Türkiye'nin tüm şehirlerinden katılımı ile gerçekleştiriyoruz ve yine 6'ncı bölgeden bu yılki TEKNOFEST yarışmalarına 12.861 takım da 34.901 gencimiz başvurmuş, beş yıl önce bu sayı 24 takım da 120'ydi; beş yılda 24 takımdan 12.861 takıma yükselmişiz, 120 başvuruyu 34.901'e çıkarmışız. Biz Türkiye'nin her bir karış toprağını kutsal bilerek, her bir vatandaşını birinci sınıf kabul ederek çalışmalarımızı gayretlerimizi sürdürmeye devam edeceğiz.

Asansör meselesiyle ilgili de şunu ifade edeyim: Hâlihazırda Türkiye'de kullanımda olan asansörlerin periyodik kontrolleri yılda en az bir defa Bakanlığımız tarafından yetkilendirilen A tipi muayene kuruluşları arasından belediyelerce seçilen kurumca yaptırılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakan, süreniz...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Bir cümle ifade edeyim, bu konu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlave iki dakika veriyorum, buyurun, toparlayalım lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Çok teşekkürler.

Ve periyodik kontrol sonuçları malumunuz etiketlerle değerlendirilmekte. Nihayetinde çokça gündeme getirilen Türkiye Makine Mühendisleri Odası da yetkilendirdiğimiz A tipi muayene kuruluşlarımızdan biri ve bu kapsamda Bakanlığımızca yetkilendirilmiş ilk kuruluş ve 2022 yılında yaptığı 191.967 periyodik kontrol sayısı ile da en çok denetim yapan A tipi muayene kuruluşu, dolayısıyla bu konuda bir eksiklik yok ama Gençlik ve Spor Bakanımızla geçtiğimiz hafta bir çalışmayı da başlattık, hâlihazırda Bakanlığımızın dijital arşivinde bulunan tüm bilgiyi, başta KYK yurtlarımız olmak üzere vatandaşa açık hâle getireceğiz, dolayısıyla asansörlerdeki karekodları okutan vatandaşlarımız bu asansörlerin üretim adımından tüm periyodik kontrollerine kadar bizim de hâlihazırda dijital olarak izlemekte olduğumuz verileri onlar da görme imkânına kavuşuyor olacaklar.

Sayın Başkanım, kalan sorulara müsaadenizle yazılı olarak cevap vereceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yedi gün içinde bekliyoruz ama.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – İnşallah, yedi günü de bulmadan biz tüm sayın vekillerimizin sorularını cevaplıyor olacağız.

Yine, bugün sayın milletvekillerimize sunduğumuz etki değerlendirme çalışmaları da bizce önemli çalışmalar, bunlar yürüttüğümüz faaliyetlerde elde ettiğimiz sonuçları kapsamlı olarak gösteren çalışmalar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunları dağıttık milletvekillerine.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Dolayısıyla bunları da bu karekodları okutarak inceleme imkânına sahipler. Biz milletimizden aldığımız emaneti, inşallah, Türkiye Yüzyılı'nda tam bağımsız Türkiye iddiamızdan bir adım bile geri adım atmadan büyük bir gayretle, azimle, çabayla sürdürüyor olacağız.

Tekrar şahsımızda tüm Komisyon üyelerini ve sayın milletvekillerini saygıyla selamlıyorum, bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizdeki kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Başkanlığımıza 4 adet önergeye ulaşmıştır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve Yatırımların Desteklenmesi (17)	19.31	01	07.01	1.000.000.000

Rahmi Aşkın Türelî

Tahsin Ocaklı

Cevdet Akay

İzmir

Rize

Karabük

Cavit Arı

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Ocaklı.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Bakanım, küçük sanayi siteleriyle ilgili özellikle bizim Karadeniz Bölgesi’nde ciddi talepler var, bu 799 milyon bedelin eksik kaldığını düşünüyoruz. Şöyle ki: Bizim Rize’de Çiftekavak Yeni Modern Sanayi Sitesi diye bir yerimiz var, yeni yapılan bu sanayi sitesine bir kere tırlar giriş ve çıkış yapamıyorlar, trafiği engelliyorlar ve benzeri şeyler var. En azından buradaki ulaşım ihtiyaçlarının karşılanması; ayrıca, yine Rize’deki Ticaret Odası başkanlarımızın talep ettiği organize sanayi bölgesi meselesiyle ilgili desteklerin karşılanması amacıyla -tabii sadece Rize için konuşmuş oluyorum ama Türkiye’nin bütün illerini de kapsar bu söylediklerim- bu teklif ettiğiniz bedeli az buluyoruz ve 1 milyar TL’ye çıkarılmasını talep ediyoruz yani teklifimiz budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Bölgesel Kalkınma (27)	19.38	01	07.01	1.000.000.000

Rahmi Aşkın Türeli

Tahsin Ocaklı

Cevdet Akay

İzmir

Rize

Karabük

Cavit Arı

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Bölgesel kalkınmanın planlanması ve yönetişimi faaliyetleri kapsamında bölgeler arası gelişmişlik farkının dengeli bir yapıya kavuşturulması, bölgesel ve yerel kalkınmanın hızlandırılması, sürdürülebilir, dengeli bir gelişmenin sağlanması amacıyla kullanılan ödenek ve fonların artırılmasında fayda olduğunu düşünmekteyiz.

Bakanlığın bölgesel kalkınma programlarını uygulamada daha etkin olmasını sağlamak için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin Bölgesel Kalkınma Programı'nın ilgili alt tertibinde yer alan 2 milyar 873 milyon tutarındaki yetersiz ödeneğin 1 milyar TL artırılması amacıyla söz konusu önergeyi vermiş bulunmaktayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Türeli.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi, bu 4 büyük bölgesel gelişme projesi de önemli, bunlara daha çok kaynak aktarılması gerekir. Sayın Erdem de konuşmasında aslında KOP projesiyle ilgili bu kaynakların artabileceğini söyledi. Biz de diyoruz ki: O zaman artıralım; bu projeler, KOP da GAP da DOKAP da DAP da daha hızlı biçimde bitsin. Bu konuya iktidar grubunun da olumlu yaklaşacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliği gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve Yatırımların Desteklenmesi (17)	19.39	01	07.01	300.000.000

Rahmi Aşkın Türelî

Tahsin Ocaklı

Cevdet Akay

İzmir

Rize

Karabük

Cavit Arı

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, bu önerge teklifimizle, sürdürülebilir kalkınma ve büyümeyi gerçekleştirmek ve dışa bağımlılığı azaltmak için, düşük teknoloji ve orta teknoloji düzeyinden yüksek teknoloji üretimine geçmek için alt programda ayrılmış olan ödeneğin yetersiz olduğunu gördük, 115 milyon TL'den 300 milyon TL'ye artırılmasını talep ettik. Herhâlde kabul edilir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL:2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	19.37	01	05.04	25.000.000.000 TL

Ümit Özlale

Mehmet Mustafa Gürban

İzmir

Gaziantep

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bu, sunumda da vardı; endüstriyel simbiyoz programı daha fazla Uşak başarılı il örneğini yapmamız için, bir şirketin çıktısının diğer şirketin girdisi olacağı sanayi bölgeleri kurulmasını öneriyoruz. İsmail Bey'in de burada desteğini bekliyoruz tabii ki çünkü Uşak'tan başlayacağız buna.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sadece Uşak olmaz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Yok, Uşak'ın onda bir kabiliyeti var, o yüzden.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
İsmail Bey de etmedi.

Şimdi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 2 adet önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	64.67	02	05.04	300.000.000.000

Gülcan Kaçmaz Sayyığıt

Sezai Temelli

Van

Muş

Mehmet Rüştü Tiryaki

Batman

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye ekonomisindeki girişimde yüzde 97'sini KOBİ'ler, geriye kalan yüzde 0,3'ünü ise büyük işletmeler oluşturmakta, buna karşılık toplam cironun yüzde 44'ünü KOBİ'ler, yüzde 56'sını ise büyük şirketler elde etmektedir. Ekonominin önemli bir kısmını oluşturan KOBİ'lerin en önemli sorunlarından bir tanesi de krediye erişim sorunudur. Ekonomide yaşanan tekelleşme ve büyük şirketlerin aynı zamanda bankalara da sahip olması nedeniyle KOBİ'ler kredi imkânlarından mahrum kalmaktadır.

Öte yandan, Türkiye'nin sosyoekonomik bir gerçeği de bölgesel eşitsizliklerdir. Özellikle Kürt halkının yoğun olarak yaşadığı illerde yoksulluk ve işsizlik daha yüksektir. Örneğin, TÜİK'in 2022 yılı istatistiklerine göre Türkiye'de kişi başına düşen millî gelirin en düşük olduğu iller Van, Urfa ve Ağrı'dır. Yine aynı istatistiklere göre Türkiye'de yıllık ortalama eş değer hane halkı kullanılabilir fert gelirinin en düşük olduğu illerde Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri son sıradadır. Bu nedenle, çalışan sayısı 10'u geçmeyen mikro işletmelere kamusal kaynaklarla 50 bin lira; bölgesel eşitsizlik gerçeğinin bir gereği olarak Türkiye'nin yatırım teşvik haritasında 6'ncı Bölge olarak belirlenen iller olan Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak ve Van'daki mikro işletmelere ise 100 bin lira hibe desteği sağlanmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	64.67	02	05.04	20.000.000.000

Mehmet Mustafa Gürban

Ümit Özlale

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale, açıklama için siz mi...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tabii, bu KOSGEB’in bütçesini teknoloji danışmanlığını destekleyecek, verecek şekilde artırmayı teklif ediyoruz. Bu oldukça önemli çünkü küçük orta ölçekli işletmeler hangi teknoloji yatırımı yapacağını bilemiyorlar, o yüzden bir teknoloji danışmanlığı refleksinin gelişmesi için KOSGEB’in bütçesinin artırılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının bütçesi 2024 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Türk Standartları Enstitüsünün bütçesini okutuyorum:

(Türk Standartları Enstitüsünün 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Standartları Enstitüsünün 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Türk Patent ve Marka Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Patent ve Marka Kurumunun 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Patent ve Marka Kurumunun 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 2 adet önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
56	49.43	02	05.04	5.000.000.000TL

Mehmet Mustafa Gürban

Ümit Özlale

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Dünya üzerindeki bütün gelişmiş ülkeler temel bilimlere çok daha fazla kaynak ayırıyorlar, o yüzden biz de TÜBİTAK'ın temel bilimlere daha fazla kaynak ayırması için TÜBİTAK bütçesinin 5 milyar lira artırılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

YIL: 2024

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
56	49.33	02	07.01	10.000.000.000TL

Mehmet Mustafa Gürban

Ümit Özlale

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergenizi izahat için Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bizim çok daha fazla bilim insanını yurt dışına götürmemiz lazım, o yüzden bilim insanlarımızın yurt dışı desteklerinin artırılması konusunda 10 milyar liralık bir ödenek artışı teklif ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabı okutuyorum:

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Türkiye Bilimler Akademisinin bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Bilimler Akademisinin 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabı okutuyorum:

(Türkiye Bilimler Akademisinin 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Türkiye Uzay Ajansının bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Uzay Ajansının 2022 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, böylece oylamalarımız tamamlanmıştır; hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

8 Kasım 2023 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.08

